

UCHWAŁA NR LXI/764/23
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

z dnia 29 czerwca 2023 r.

w sprawie przyjęcia „Oceny Zasobów Pomocy Społecznej Województwa Świętokrzyskiego za rok 2022”

Na podstawie art. 16a ust. 1 – ust. 4 w związku z art. 21 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 901) oraz art. 14 ust. 1 pkt 4 i art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2094 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej Województwa Świętokrzyskiego za rok 2022”, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Sejmiku

Arkadiusz Bąk

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

Załącznik do Uchwały Nr LXI/764/23
Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego
z dnia 29 czerwca 2023 roku.

OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO ZA 2022 ROK

Kielce 2023 r.

Wykaz skrótów

60+	60 lat i więcej
BDL	Bank Danych Lokalnych
CAS	Centralna Aplikacja Statystyczna
CIS	Centra integracji społecznej
CUS	Centrum usług społecznych
DI	Deinstytucjonalizacja
DPS	Dom Pomocy Społecznej
GUS	Główny Urząd Statystyczny
IPiSS	Instytut Pracy i Spraw Socjalnych
JOPS	Jednostka organizacyjna pomocy społecznej
JST	Jednostka samorządu terytorialnego
k.k.	Kodeks Karny
KIS	Klub integracji społecznej
KWP	Komenda Wojewódzka Policji
m.	miasto
MOPR	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
MRiPS	Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej
MRiPS-03R	Sprawozdanie roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach
MRiPS-06	Sprawozdanie Wybrane jednostki organizacyjne pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej oraz zatrudnienie w systemie pomocy społecznej
NFZ	Narodowy Fundusz Zdrowia
NGO	non-government organization – organizacja pozarządowa
OIK	Ośrodek interwencji kryzysowej
OPS	Ośrodek Pomocy Społecznej
OWES	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
OZPS	Ocena Zasobów Pomocy Społecznej
pkt proc.	punkt procentowy
PCPR	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
PES	Podmiot ekonomii społecznej
PFRON	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PRZEMOC	Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
PUP	Powiatowy Urząd Pracy
ROPS	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
RPRES	Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej
ŚDS	Środowiskowy dom samopomocy
ŚUW	Świętokrzyski Urząd Wojewódzki
WOTUW	Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia
WRiSPZ-G	Sprawozdanie z obszaru Wsparcia Rodziny i System Pieczy Zastępczej - GMINY
WRiSPZ-P	Sprawozdanie z obszaru Wsparcia Rodziny i System Pieczy Zastępczej - POWIATU
WTZ	Warsztaty terapii zajęciowej
WUP	Wojewódzki Urząd Pracy
ZAZ	Zakład aktywności zawodowej
ZOL	Zakład Opiekuńczo-Lecznicy
ZOP	Zespół Obsługi Placówek

Spis treści

Wykaz skrótów.....	2
1. Wprowadzenie.....	4
2. Charakterystyka demograficzna i społeczna województwa świętokrzyskiego.....	5
3. Pomoc społeczna w województwie świętokrzyskim	24
3.1. Świadczenia z pomocy społecznej – ogółem	33
3.2. Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami	55
3.3. Inne rodzaje pomocy i świadczeń.....	58
4. Piecza zastępcza	65
5. Zjawisko przemocy w rodzinie	74
6. Zasoby infrastruktury społecznej	76
7. Kadra pomocy i integracji społecznej	94
8. Aktywność projektowo-konkursowa JOPS oraz współpraca z NGO's w obszarze pomocy społecznej	99
9. Wydatki na pomoc społeczną.....	102
10. Działania na rzecz wsparcia i rozwoju systemu pomocy i integracji społecznej realizowane na szczeblu samorządu województwa	109
11. Wartość wskaźników realizacji Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030	124
12. Rekomendacje	130
Aneks.....	135
Spis	138

1. Wprowadzenie

Zgodnie z art. 16a ustawy o pomocy społecznej samorząd województwa jest zobowiązany do przygotowania oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Na podstawie zapisów ustawy pojęcie zasobów obejmuje w szczególności infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe i nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej. Ocena dotyczy osób korzystających z pomocy społecznej, osób w rodzinach i rodzin objętych pomocą społeczną, rodzajów i powodów przyznania świadczeń oraz ich rozkładu ilościowego. Ocena wraz z rekomendacjami może być podstawą do planowania przez samorządy budżetu na zadania szeroko rozumianej pomocy społecznej na rok następny. Jednakże należy zaznaczyć, iż Raport z oceny opracowywany na szczeblu regionalnym obejmuje zagadnienia w sposób „szerszy”, tj. wykracza poza system pomocy społecznej.

Ocena zasobów pomocy społecznej opracowywana na szczeblu regionu oparta jest na cząstkowych sprawozdaniach poszczególnych samorządów gminnych oraz powiatowych. Zakres prezentowanych danych w dokumencie oparty jest również na danych zastanych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, statystykach Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach oraz rejestrach Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego. Ocena zasobów pomocy społecznej stanowi podstawowe narzędzie w zakresie monitorowania Strategii Polityki Społecznej, wojewódzkich programów z obszaru polityki społecznej, a także jest użyteczna w zakresie diagnozowania dostępności usług społecznych świadczonych w ramach systemu pomocy społecznej. Raport z oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2022 rozszerzony został o badanie ankietowe realizowane przez ROPS, które obejmowało informacje związane z zapotrzebowaniem na usługi społeczne i zidentyfikowanie deficytów w tym obszarze.

Na podstawie analiz danych zawartych w ocenie opracowane zostały rekomendacje zmian w prowadzonych działaniach. Ocena zasobów pomocy społecznej to dokument niezbędny do kreowania polityki społecznej w regionie na wszystkich szczeblach samorządu.

2. Charakterystyka demograficzna i społeczna województwa świętokrzyskiego

Dane demograficzne

Powierzchnia województwa świętokrzyskiego wynosi 11 711 km², co stanowi 3,7% terytorium kraju. Województwo świętokrzyskie w 2022 roku zamieszkiwało 1 182 161 mieszkańców wg danych GUS, stan na 30.06.2022 r.), co stanowi 3,1% ludności kraju. W 2022 roku liczba mieszkańców zmniejszyła się o 35 928 w odniesieniu 2021 roku.

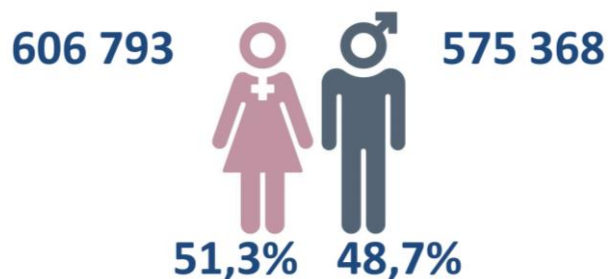
Tabela 1. Charakterystyka demograficzna województwa świętokrzyskiego w latach 2019-2022 (stan na 30.VI).

Wyszczególnienie	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba mieszkańców stan na 30.VI	1 237 369	1 230 044	1 218 089	1 182 161
Przyrost naturalny na 1 000 ludności	-3,9	-4,6	-8,9	-7,2
Ogólne saldo migracji na 1 000 ludności	-2,8	-1,8	-1,8	-2,2
Osoby w wieku przedprodukcyjnym (do 18 roku życia)	204 405	202 392	200 216	200 502
Osoby w wieku produkcyjnym (w wieku: 18-59 lat - kobiety, 18-64 lat - mężczyźni)	744 513	732 958	721 841	683 818
Osoby w wieku poprodukcyjnym (60+ kobiety, 65+ mężczyźni)	288 451	294 694	296 032	297 841
Procentowy udział osób w wieku poprodukcyjnym	23,7%	24,1%	24,3%	25%
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	141,1	145,6	147,9	148,5
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	38,7	40,2	41	43,6

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

W województwie świętokrzyskim w pierwszym półroczu 2022 roku odnotowano 4 092 urodzenia żywe, o 4,5% mniej w odniesieniu do analogicznego okresu w 2021 roku. Zmniejszyła się śmiertelność mieszkańców regionu w badanym przedziale czasowym. W 2022 roku odnotowano 8 346 zgonów, o 14,1% mniej w odniesieniu do liczby zgonów w pierwszym półroczu 2021 roku. Nadal liczba zgonów przewyższa liczbę urodzeń żywych, w związku z tym województwo świętokrzyskie cechuje ujemny przyrost naturalny wynoszący minus 4 254, co odpowiada przyrostowi naturalnemu -7,2 na 1000 mieszkańców.

W 2022 roku saldo migracji wewnętrznych (różnica liczby osób przybyłych w danym roku do województwa świętokrzyskiego z innych regionów i liczby osób, które opuściły województwo, przenosząc się do innych miejscowości w kraju) było ujemne i wynosiło minus 1 283. Natomiast saldo migracji zagranicznych było dodatnie, lecz wynosiło zaledwie 5. Ogólne saldo migracji dla województwa świętokrzyskiego w 2022 roku było ujemne i wynosiło minus 1 278, co odpowiada ogólnemu saldu migracji -2,2 na 1000 mieszkańców.

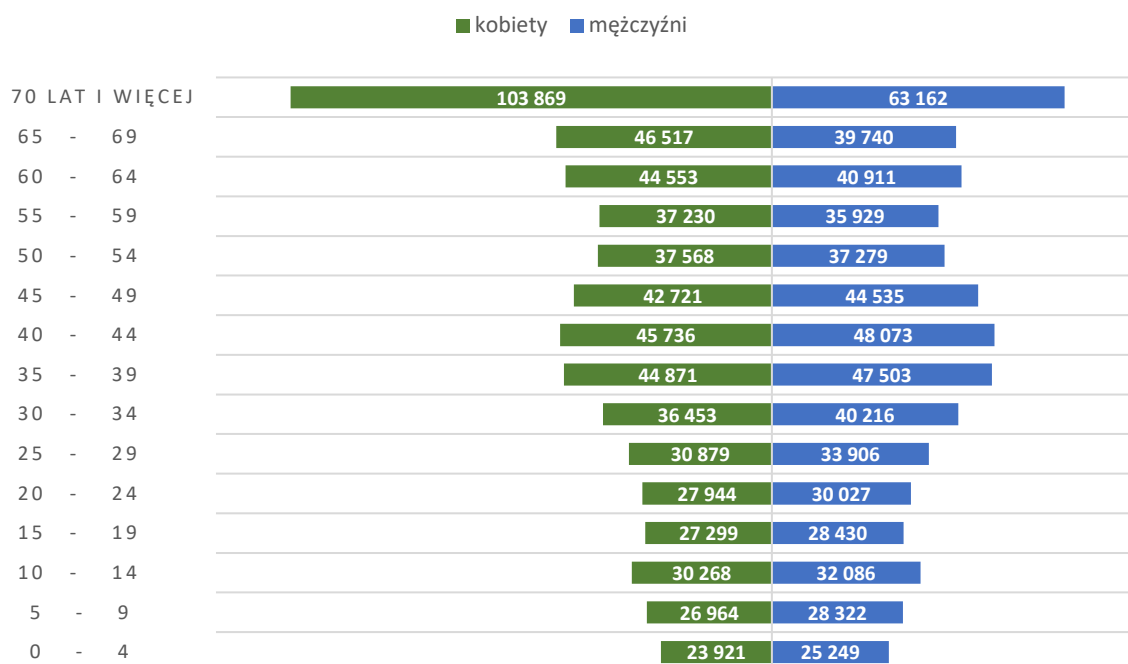

Grafika 1. Liczba i odsetek kobiet i mężczyzn zamieszkujących woj. świętokrzyskie w 2022 r.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Na terenie województwa świętokrzyskiego tak jak w latach poprzednich zamieszkiwało więcej kobiet – 51,3% (w kraju 51,7% kobiet) niż mężczyzn – 48,7% (w kraju 48,3%). W 2022 roku liczba kobiet w województwie wynosiła 606 793, natomiast liczba mężczyzn 575 368 (Grafika 1).

Piramida wieku

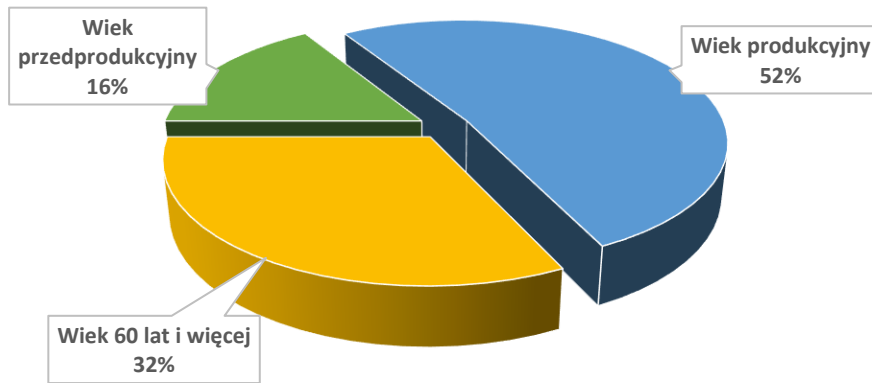

Grafika 2. Piramida płci i wieku dla woj. świętokrzyskiego stan na 30 VI 2022 r.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Analizując populację województwa świętokrzyskiego według struktury wiekowej i płci obserwuje się przewagę mężczyzn wśród mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) oraz w wieku produkcyjnym (kobiety 18-59, mężczyźni 18-64). Zdecydowana przewaga liczby kobiet występuje wśród osób w wieku poprodukcyjnym (tzw. zjawisko feminizacji starości). Szczegółowe zestawienie danych zawarte jest w piramidzie wieku opracowanej dla województwa świętokrzyskiego (Grafika 2).

Struktura populacji kobiet

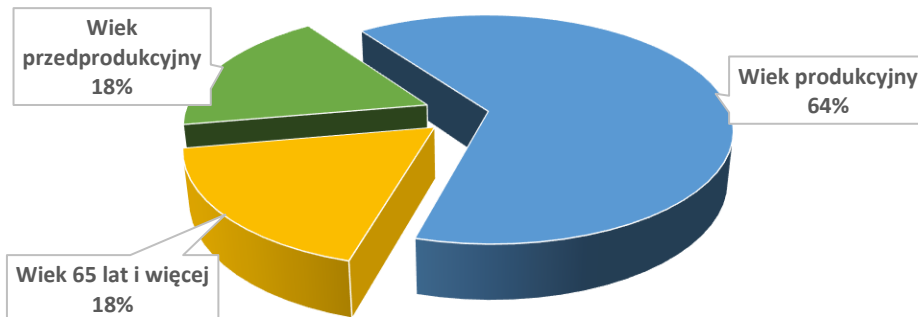

Wykres 1. *Struktura populacji kobiet wg ekonomicznych grup wieku w woj. świętokrzyskim w 2022 r.*

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Wśród populacji kobiet mieszkających w województwie świętokrzyskim w 2022 roku 16% stanowiły kobiety w wieku przedprodukcyjnym, 52% w wieku produkcyjnym, ponad 32% kobiet było w wieku poprodukcyjnym 60 lat i więcej (Wykres 1).

Struktura populacji mężczyzn

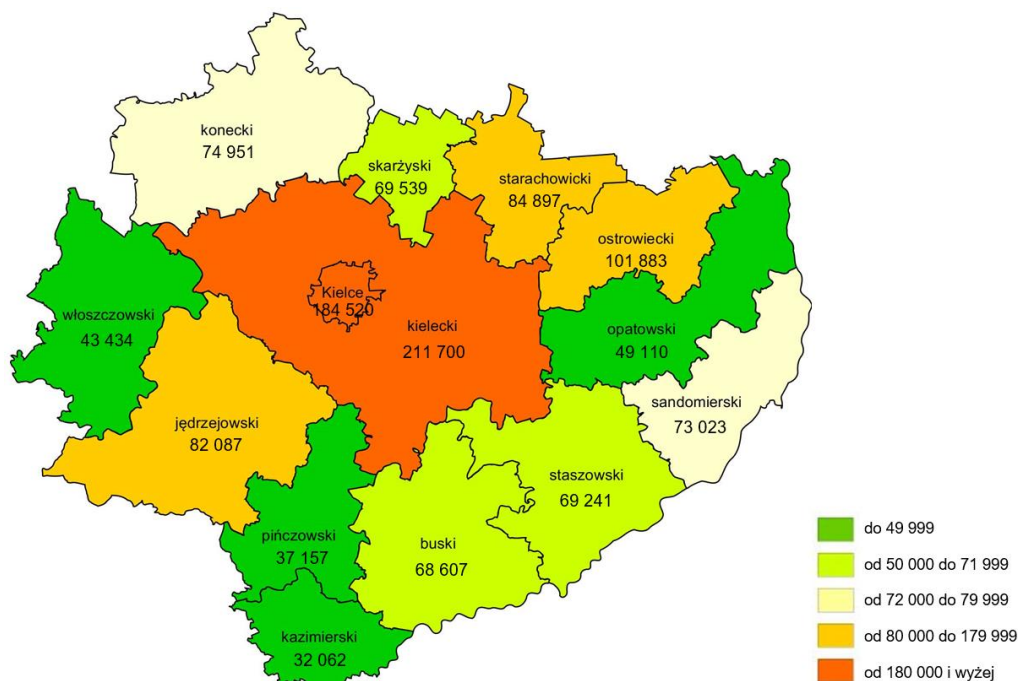
Wykres 2. *Struktura populacji mężczyzn wg ekonomicznych grup wieku w woj. świętokrzyskim w 2022 r.*

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Struktura populacji mężczyzn w województwie świętokrzyskim kształtuje się następująco: w wieku przedprodukcyjnym 18%, w wieku produkcyjnym 64%, natomiast w wieku poprodukcyjnym 18% (Wykres 2).

Mapa 1. Liczba mieszkańców woj. świętokrzyskiego w ujęciu powiatowym stan na 30 VI 2022 r.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Tabela 2. Liczba mieszkańców woj. świętokrzyskiego w latach 2019-2022 (stan na 30 VI).

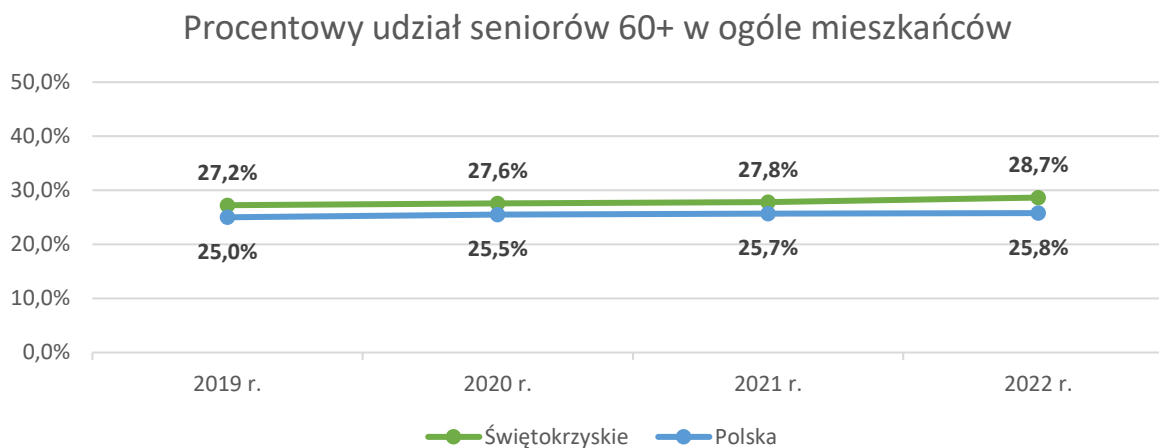
Powiat/miasto na prawach powiatu	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	różnica
buski	71 807	71 451	70 687	68 607	-2 080
jędrzejowski	85 757	85 179	84 435	82 087	-2 348
kazimierski	33 740	33 489	33 205	32 062	-1 143
kielecki	210 940	211 259	210 689	211 700	1 011
konecki	80 154	79 525	78 506	74 951	-3 555
m. Kielce	195 266	194 218	192 468	184 520	-7 948
opatowski	52 336	51 834	51 149	49 110	-2 039
ostrowiecki	109 512	108 436	106 910	101 833	-5 077
pińczowski	39 100	38 691	38 237	37 157	-1 080
sandomierski	77 352	76 736	75 900	73 023	-2 877
skarżyski	74 343	73 567	72 482	69 539	-2 943
starachowicki	89 925	89 152	87 968	84 897	-3 071
staszowski	72 000	71 574	70 928	69 241	-1 687
włoszczowski	45 137	44 933	44 525	43 434	-1 091
woj. świętokrzyskie	1 237 369	1 230 044	1 218 089	1 182 161	-35 928

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

W 2022 roku odnotowany został spadek liczby ludności zamieszkującej województwo świętokrzyskie. Spadek liczby ludności z wyjątkiem powiatu kieleckiego odnotowano we wszystkich powiatach. Największy spadek liczby mieszkańców odnotowano w mieście Kielce (-7 948) oraz w powiatach: ostrowieckim (-5 007), koneckim (-3 555), starachowickim (-3 071), skarżyskim (-2 943). Najmniejsze spadki populacji odnotowano w powiatach mniej zaludnionych tj. powiaty: pińczowski (-1 080), włoszczowski (-1 091), kazimierski (-1 143). W powiecie kieleckim okalającym miasto wzrosła liczba mieszkańców o 1 011.

Seniorzy

Wraz z zachodzącymi zmianami demograficznymi, obserwowanym trendem wydłużającego się czasu trwania życia, coraz istotniejsze staje się projektowanie polityki społecznej wobec osób starszych oraz wdrożenie rozwiązań, które zapewnią im godną, bezpieczną i aktywną starość.

Wykres 3. Procentowy udział seniorów 60+ w ogóle mieszkańców w latach 2019-2022.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

W województwie świętokrzyskim w 2022 roku procentowy udział osób 60+ w ogóle mieszkańców regionu wynosił 28,7% i był większy o 2,9 pkt proc. od średniej w kraju (25,8%). W regionie odnotowujemy systematyczny wzrost udziału osób starszych w populacji. W 2022 roku udział mieszkańców w wieku 60 lat i więcej (28,7%) zwiększył się o 1,5 pkt proc. w odniesieniu do 2019 roku (27,2%) i jest większy od przyrostu odnotowanego w analogicznym okresie czasowym w Polsce (0,8 pkt proc.). Województwo świętokrzyskie charakteryzuje się wyższym przyrostem udziału mieszkańców w wieku 60+ w odniesieniu do średniej krajowej.

Tabela 3. Liczba mieszkańców województwa świętokrzyskiego w wieku 60 lat i więcej w latach 2019-2022.

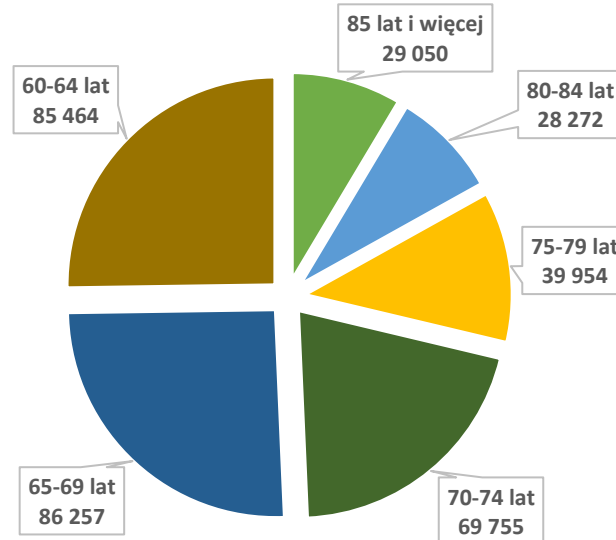
Wyszczególnienie	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba mieszkańców 60+	337 130	339 406	338 988	338 752

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

W pierwszym półroczu 2022 roku liczba ludności województwa świętokrzyskiego wyniosła 1 182 161, w tym 338 752 mieszkańców stanowiły osoby w wieku 60 lat i więcej. W latach 2019-2022 liczba osób w wieku 60+ w regionie zwiększyła się o 1 622 osób.

Społeczność senioralna jest subpopulacją wewnątrznie zróżnicowaną. Rozpiętość wiekowa dla zbiorowości osób starszych jest znaczna i sięga kilkudziesięciu lat. Dlatego zazwyczaj dzieli się ją wewnątrznie na podgrupy wiekowe.

Mieszkańcy 60+ w podziale na grupy wiekowe

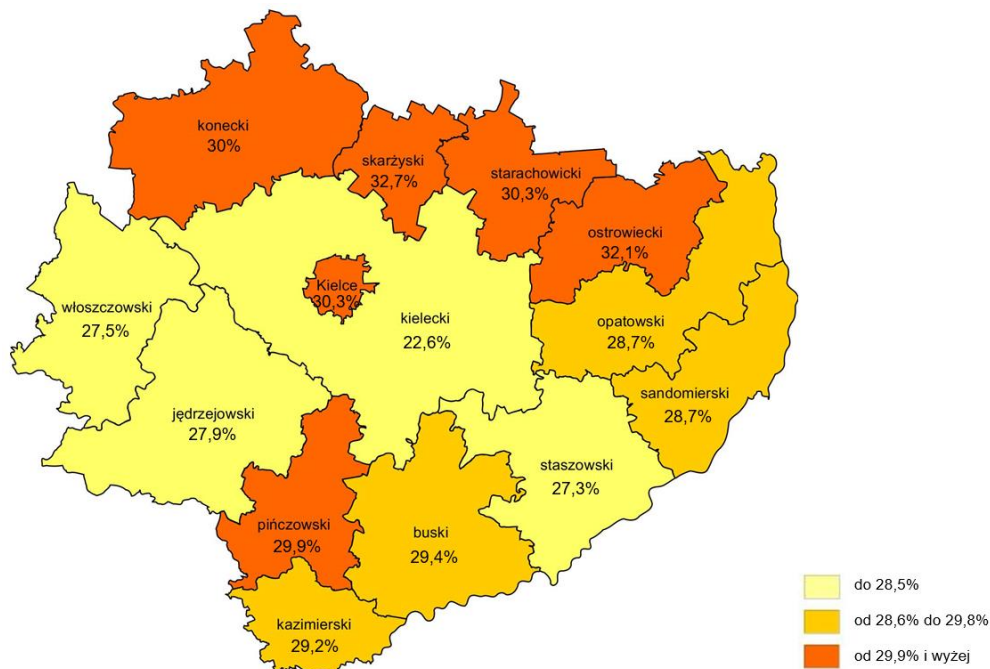

Wykres 4. Liczba mieszkańców 60+ w podziale wg grupy wiekowej w 2022 r.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

W subpopulacji osób starszych (60 lat i więcej) najliczniejszą grupę stanowią najmłodszy seniorzy czyli osoby w wieku 60-64 lat (85 464) oraz 65-69 lat (86 257). Drugą pod względem liczebności grupę stanowią osoby w wieku 70-74 lat (69 755). Następnie grupy osób w wieku: 75-79 lat (39 954), 80-84 lat (28 272), 85 lat i więcej (29 050).

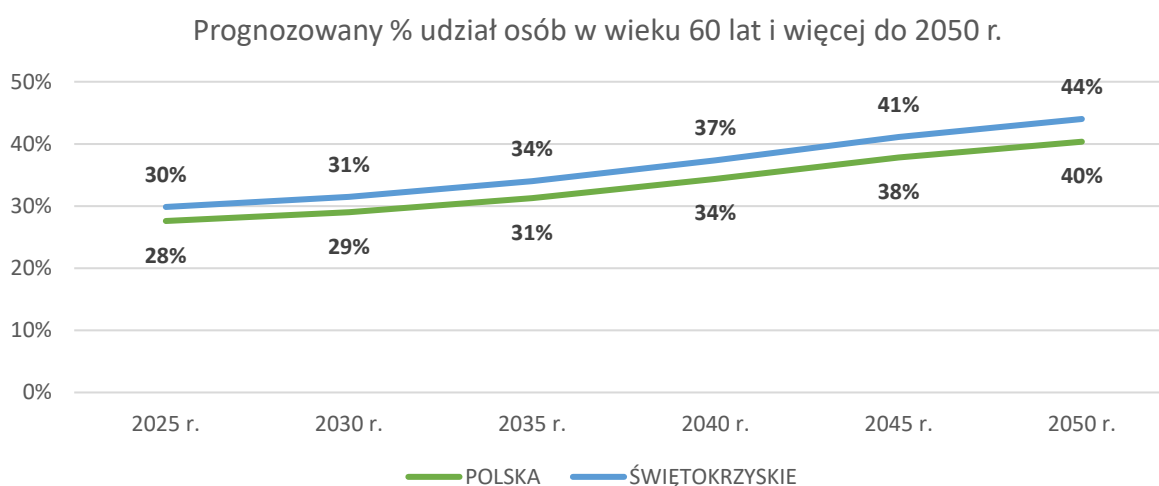
Mapa 2. Procentowy udział mieszkańców w wieku 60 lat i więcej w populacji wg powiatów w 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W województwie świętokrzyskim w 2022 roku mieszkało 338 752 osób w wieku 60+, co stanowi 28,5% ogółu mieszkańców województwa. Na potrzeby analizy przyjęto trzy poziomy procentowego udziału seniorów w populacji: stopień umiarkowany nie przekracza średniej województwa (<28,5%), wysoki zawiera się w przedziale 28,7-29,9%, natomiast bardzo wysoki to udział osób starszych przekraczający 30% ogółu populacji.

W skali całego regionu obserwujemy systematyczny wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym w populacji. Sytuacja ta występuje we wszystkich powiatach naszego regionu. Bardzo wysoki udział osób w wieku 60+ w stosunku do liczby mieszkańców odnotowano w mieście Kielce (30,3%) oraz powiatach: pińczowskim (29,9%), koneckim (30%), starachowickim (30,3%), ostrowieckim (32,1%), skarżyskim (32,7%).

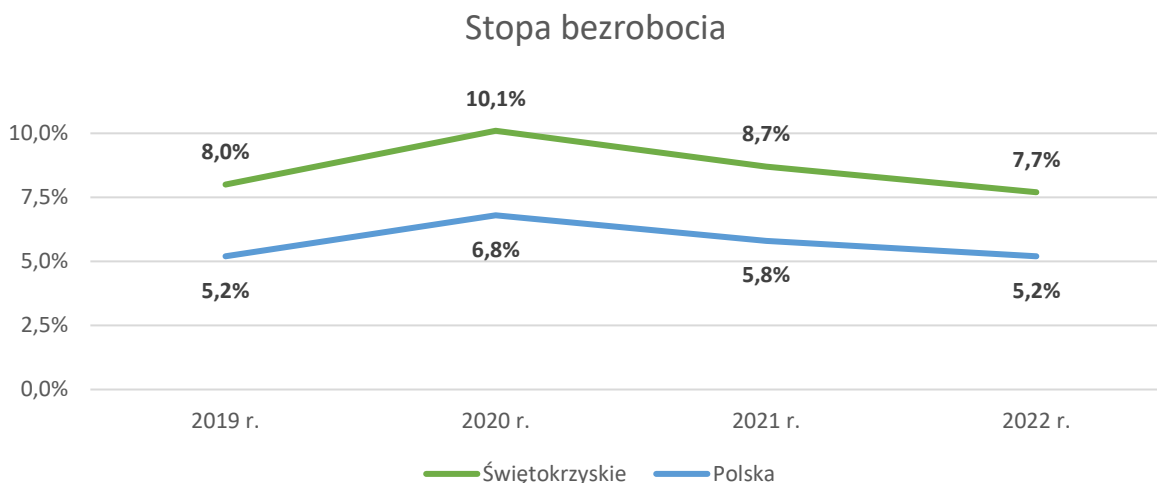
Wykres 5. Prognozowany procentowy udział osób w wieku 60 lat i więcej do 2050 r.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Według prognoz demograficznych GUS do 2050 r. wystąpi znaczny wzrost osób w wieku poprodukcyjnym w populacji województwa świętokrzyskiego. Do końca horyzontu prognozy (2050 r.) w województwie świętokrzyskim spodziewany jest przyrost osób w wieku poprodukcyjnym o 16,3 pkt proc., natomiast w Polsce o 14,8 pkt proc. Na podstawie prognozy udział osób w wieku 60 lat i więcej w regionie osiągnie 44% tj. więcej o blisko 4 pkt proc. w odniesieniu do prognozowanej średniej dla kraju.

Rynek pracy

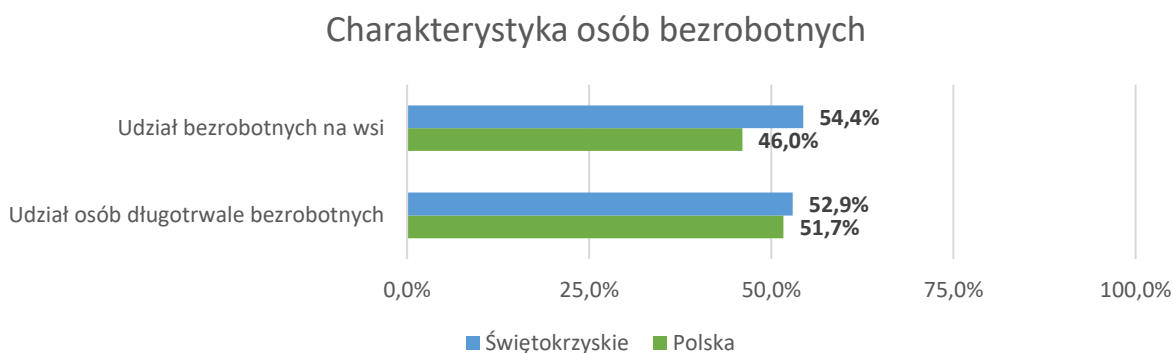
Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie świętokrzyskim na 31 grudnia 2022 roku ukształtowała się na poziomie 7,7% i była wyższa o 2,5 pkt. proc od stopy bezrobocia odnotowanej w tym okresie w Polsce (5,2%).

Wykres 6. Stopa bezrobocia rejestrowanego w woj. świętokrzyskim w odniesieniu do kraju w latach 2019-2022.

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach.

Na koniec 2022 roku stopa bezrobocia w województwie świętokrzyskim była niższa o 1 pkt. proc w odniesieniu do grudnia 2021 roku. Dla porównania w Polsce stopa bezrobocia w analizowanym okresie czasowym była niższa o 0,6 pkt. proc. W związku z powyższym w województwie świętokrzyskim odnotowano większy spadek bezrobocia w odniesieniu do spadku stopy w kraju.

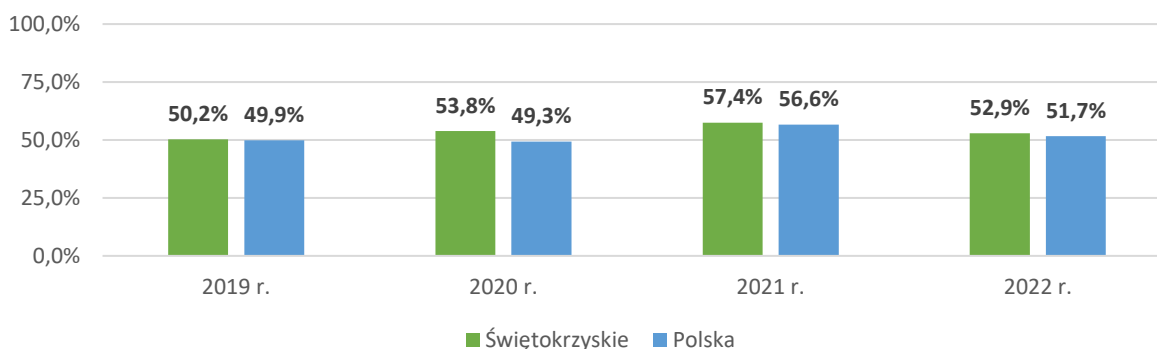

Wykres 7. Bezrobotni mieszkający na wsi i długotrwale bezrobotni w regionie w odniesieniu do kraju w 2022 r.

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach.

Udział osób zarejestrowanych jako bezrobotni zamieszkujący na wsi w województwie świętokrzyskim w 2022 roku wynosił 54,4% i był wyższy o 8,4 pkt. proc od danych krajowych (46%). Natomiast udział osób długotrwale bezrobotnych z ogółu bezrobotnych w województwie świętokrzyskim wynosił 52,9%, o 1,2 pkt proc. więcej niż w Polsce (51,7%).

Udział osób długotrwale bezrobotnych

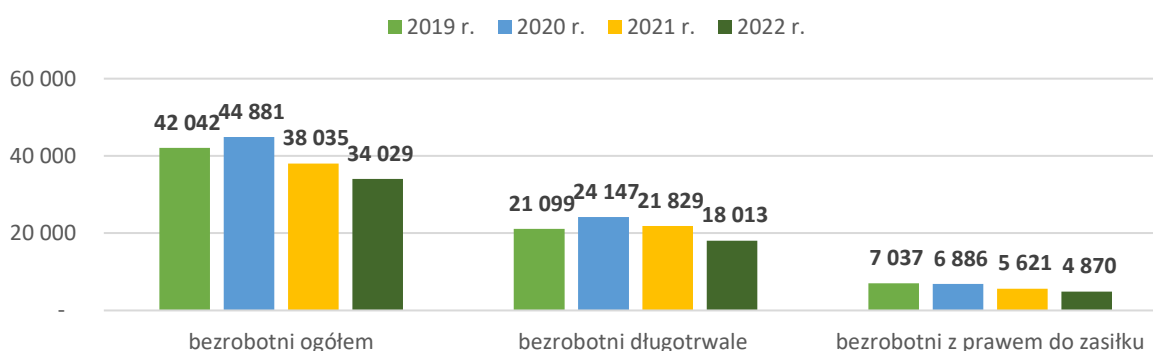
Wykres 8. Stopa bezrobocia rejestrowanego w woj. świętokrzyskim w odniesieniu do kraju w latach 2019-2022.

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach.

Na koniec 2022 roku stopa bezrobocia w województwie świętokrzyskim była niższa o 4,5 pkt. proc w odniesieniu do grudnia 2021 roku. W Polsce stopa bezrobocia w badanym okresie była niższa o 4,9 pkt. proc. Dynamika spadku omawianego wskaźnika w województwie świętokrzyskim w odniesieniu do kraju była na zbliżonym poziomie.

Działania aktywizacyjne podejmowane przez publiczne służby zatrudnienia w regionie, przyczyniły się do sukcesywnej redukcji skali bezrobocia długotrwałego – na przestrzeni 2022 roku liczba długotrwale bezrobotnych zmniejszyła się o 17,5% (z 21 829 osób w 2021 r. do 18 013 osób w 2022 r.).

Struktura osób bezrobotnych

Wykres 9. Liczba osób bezrobotnych w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.

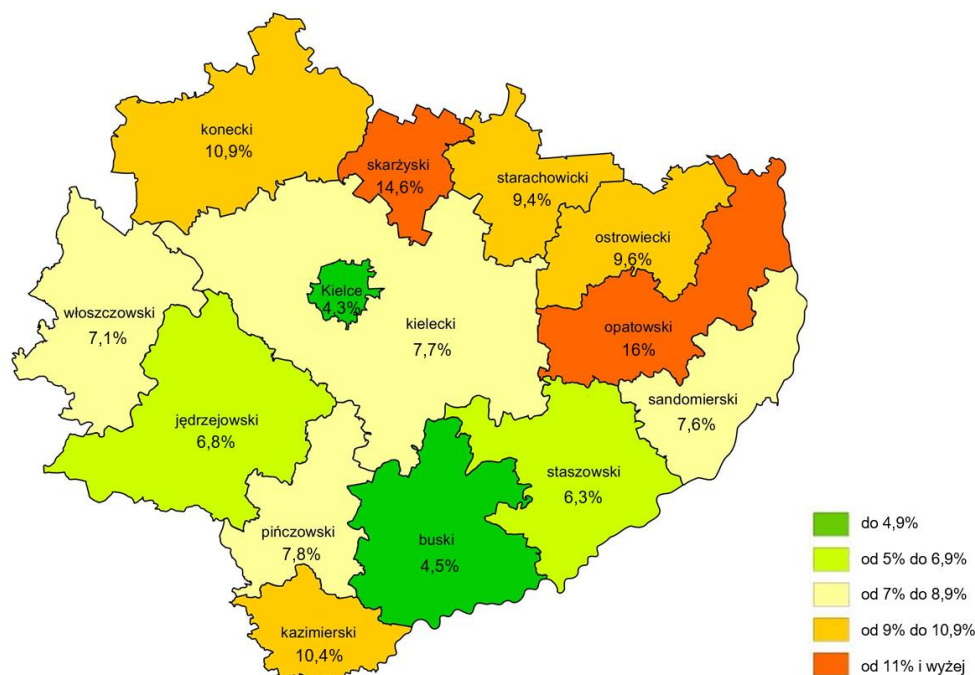
Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach.

Liczba osób bezrobotnych niezatrudnionych i niepodjęających innej pracy zarobkowej, zdolnych i gotowych do podjęcia pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, nieuczących się w szkole w systemie dziennym oraz zarejestrowanych we właściwym powiatowym urzędzie pracy w województwie świętokrzyskim według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosiła 34 029 osób, w tym:

- 18 013 to osoby długotrwale bezrobotne, czyli pozostające bez pracy przez okres co najmniej 12 miesięcy w ciągu ostatnich 24 miesięcy¹;
- 4 870 to osoby bezrobotne z prawem do zasiłku (osoby zarejestrowane w urzędzie pracy, dla których nie ma propozycji pracy czy stażu).

W 2022 roku w województwie świętokrzyskim po wzroście stopy bezrobocia w 2020 roku nastąpił 24,2% spadek ogólnej liczby osób bezrobotnych, 25,4% spadek długotrwale bezrobotnych oraz 29,3% spadek bezrobotnych z prawem do zasiłku. Dynamikę zmian liczby osób bezrobotnych na przestrzeni lat 2019-2022 prezentuje wykres 9.

Mapa 3. Zróżnicowanie stopy bezrobocia w woj. świętokrzyskim wg powiatów w 2022 r.

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach.

W 2022 roku spadek stopy bezrobocia wystąpił we wszystkich powiatach regionu. W województwie świętokrzyskim nadal utrzymuje się znaczne zróżnicowanie terytorialne natężenia bezrobocia.

Najwyższą stopę bezrobocia w 2022 roku odnotowano w powiatach: opatowskim (16%), skarżyskim (14,6%), koneckim (10,9%), kazimierskim (10,4%), ostrowieckim (9,6%), starachowickim (9,4%), pińczowskim (7,8%).

Wartość stopy bezrobocia poniżej średniej dla województwa świętokrzyskiego (7,7%) odnotowano w mieście Kielce (4,3%) oraz powiatach: buskim (4,5%), staszowskim (6,3%), jędrzejowskim (6,8%), włoszczowskim (7,1%), sandomierskim (7,6%), kieleckim (7,7%).

¹ Art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Opieka nad dziećmi do lat 3

Rozwój systemu opieki nad dziećmi, które nie ukończyły 3 roku życia, jest istotnym elementem polityki rodzinnej. W województwie świętokrzyskim w ostatnich latach odnotowujemy wzrost liczby placówek opieki nad dziećmi do lat 3.

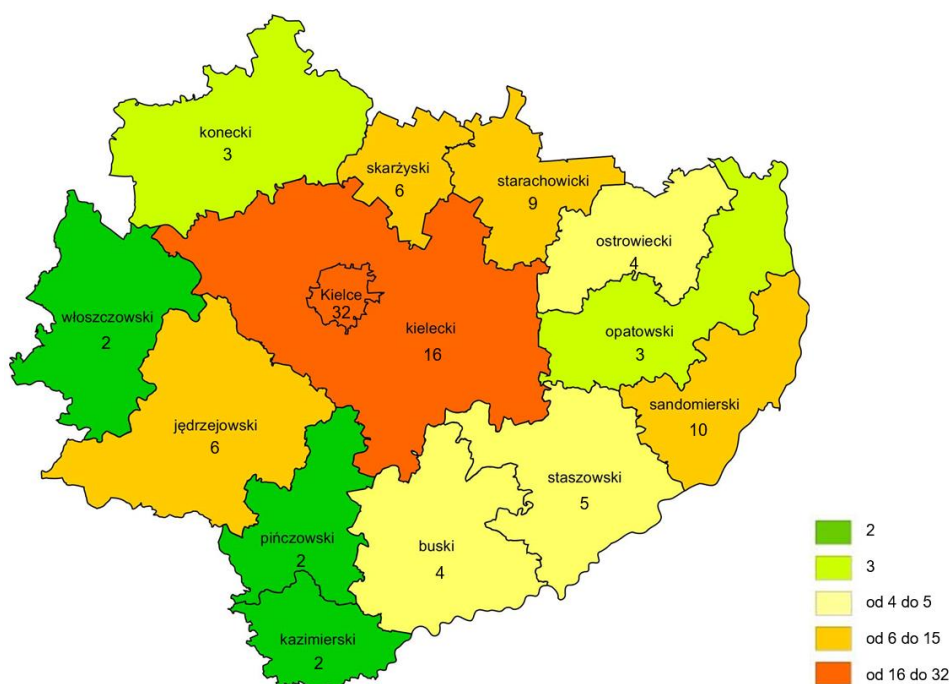
Tabela 4. Zapewnienie opieki żłobkowej w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.

Wyszczególnienie	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba żłobków, oddziałów żłobkowych i klubów dziecięcych	78	83	95	104

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Na terenie województwa świętokrzyskiego w 2022 roku odnotowano 104 podmioty świadczące opiekę nad dziećmi do lat 3 tj.: żłobki, oddziały żłobkowe, kluby dziecięce (publiczne i niepubliczne). Liczba tego typu placówek zwiększyła się o 9 placówek w odniesieniu do 2021 roku.

Mapa 4. Żłobki, oddziały żłobkowe i kluby dziecięce w woj. świętokrzyskim w 2022 r.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Dzieci objęte opieką żłobkową w woj. świętokrzyskim w 2022 r.

Grafika 3. Dzieci objęte opieką żłobkową w woj. świętokrzyskim wg miejsca zamieszkania w 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W 2022 roku w województwie świętokrzyskim żyło 29 710 dzieci w wieku od 1 roku do 3 lat. Z omawianej grupy wiekowej 12,2% dzieci zostało objęte opieką żłobkową tj. o 4,1 pkt proc. mniej w odniesieniu do średniej krajowej (16,3%). Zdecydowanie więcej dzieci objęto opieką żłobkową w mieście (9,4%) niż na terenach wiejskich (2,7%).

Wychowanie przedszkolne

Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczane są przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

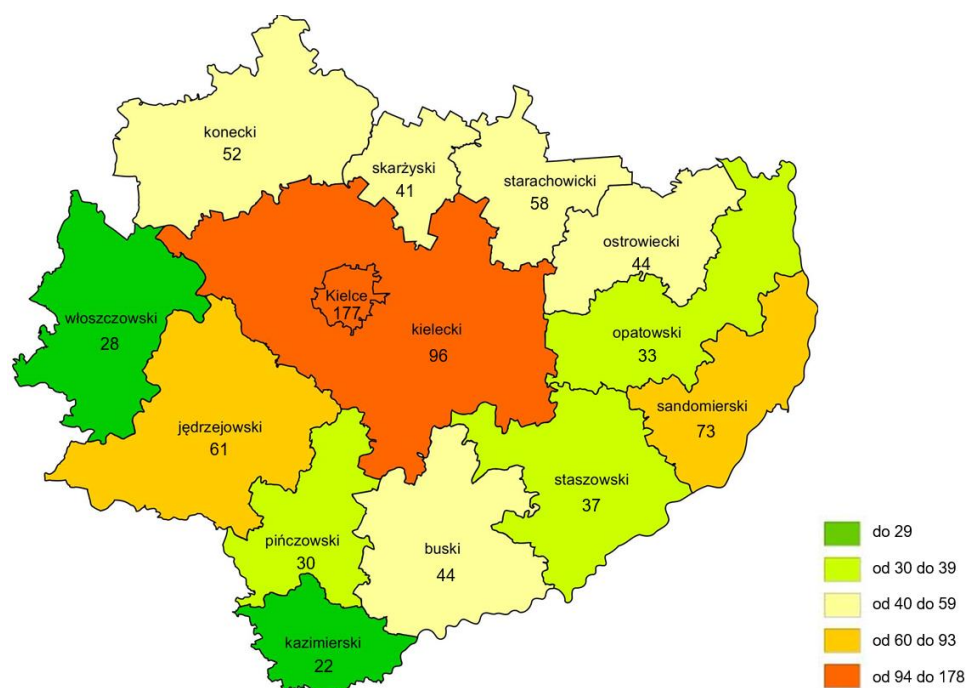
Tabela 5. Infrastruktura wychowania przedszkolnego w woj. świętokrzyskim wg roczników szkolnych.

Rok szkolny	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Liczba przedszkoli wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach	808	803	796	796

Źródło Bank Danych Lokalnych GUS.

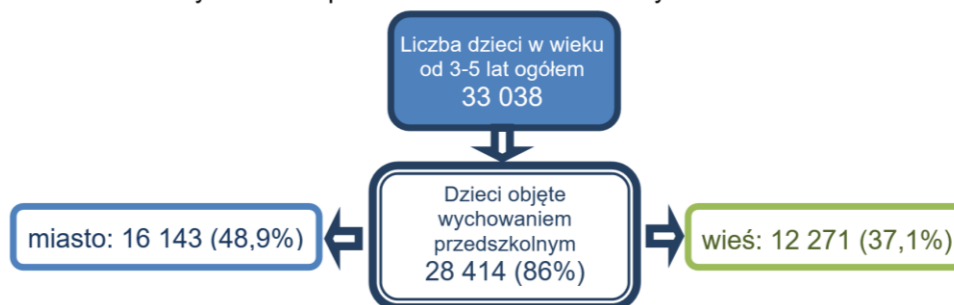
W roku szkolnym 2021/2022 w województwie świętokrzyskim funkcjonowało 796 placówek wychowania przedszkolnego: 367 przedszkoli, 340 oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz 89 punktów przedszkolnych. Nie odnotowano placówek spełniających definicję zespołu wychowania przedszkolnego. W stosunku do poprzedniego roku liczba placówek wychowania przedszkolnego ogółem była na takim samym poziomie.

Mapa 5. Placówki wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2021/2022.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2021/2022

Grafika 4. Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w woj. świętokrzyskim wg miejsca zamieszkania.

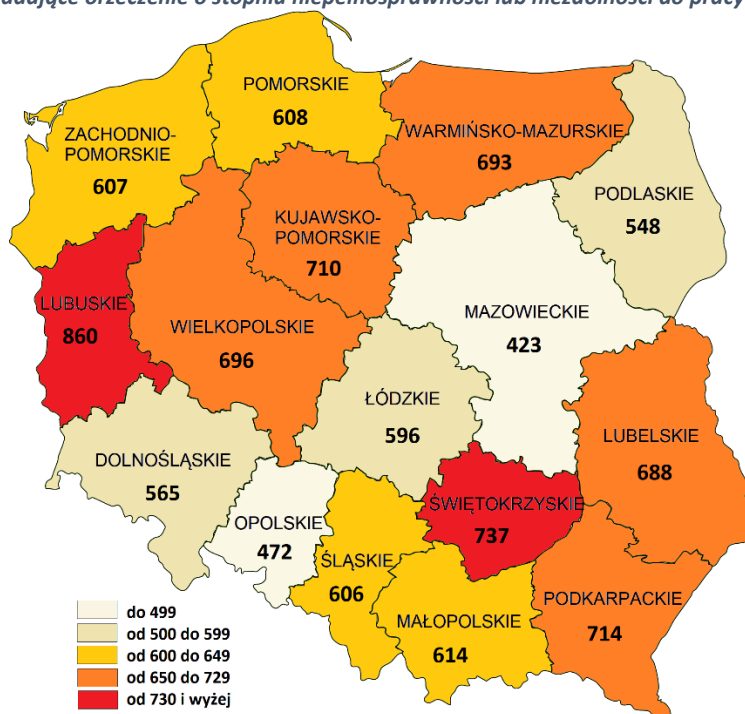
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wychowaniem przedszkolnym w roku szkolnym 2021/2022 objętych zostało 86% dzieci w wieku 3-5 lat (w tym 48,9% w miastach i 37,1% na wsi), o 2,3 pkt. proc mniej w odniesieniu do średniej w Polsce (88,3%).

Osoby z niepełnosprawnościami

Województwo świętokrzyskie charakteryzuje się jednym z najwyższych w skali kraju wskaźników, określających liczbę osób z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności lub stopniu niezdolności do pracy na 10 tys. mieszkańców. Wartość wskaźnika dla województwa świętokrzyskiego ukształtowała się na poziomie 737, wyższy wskaźnik odnotowano jedynie w województwie lubuskim (860)².

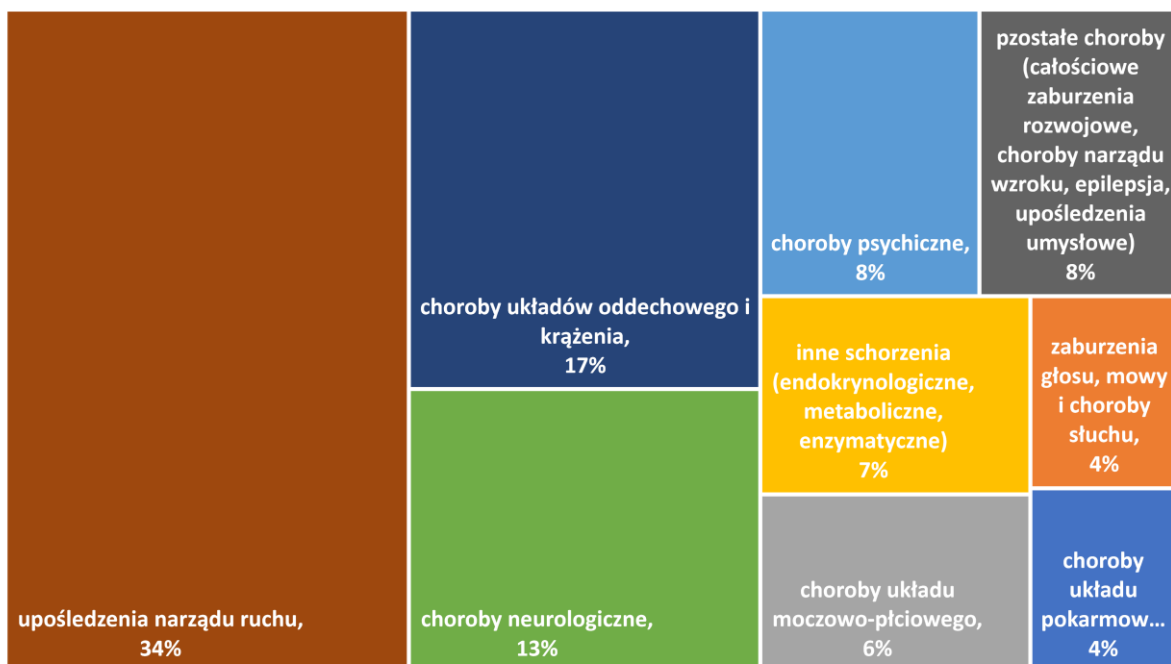
Mapa 6. Osoby posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub niezdolności do pracy na 10 tys. ludności.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informacje Sygnalne, 01.12.2022 r.

² Osoby niepełnosprawne w 2021 r., Informacje Sygnalne, 01.12.2022 r., GUS.

Przyczyny niepełnosprawności osób dorosłych

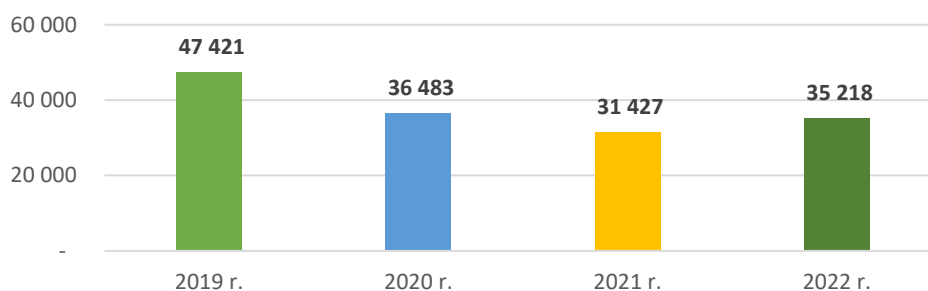

Wykres 10. Przyczyny niepełnosprawności osób dorosłych w woj. świętokrzyskim w 2022 r.

Źródło: Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kielcach.

Zdecydowanie najczęstszą przyczyną niepełnosprawności było upośledzenie narządu ruchu, które dotknęło 1/3 osób z niepełnosprawnościami. W dalszej kolejności należy wskazać choroby układu oddechowego i krążenia (17%), choroby neurologiczne (13%), choroby psychiczne (8%), pozostałe choroby (całościowe zaburzenia rozwojowe, choroby narządu wzroku, epilepsja, upośledzenie umysłowe (8%).

Orzeczenia wydawane przez zespoły dla osób po 16 r.ż.

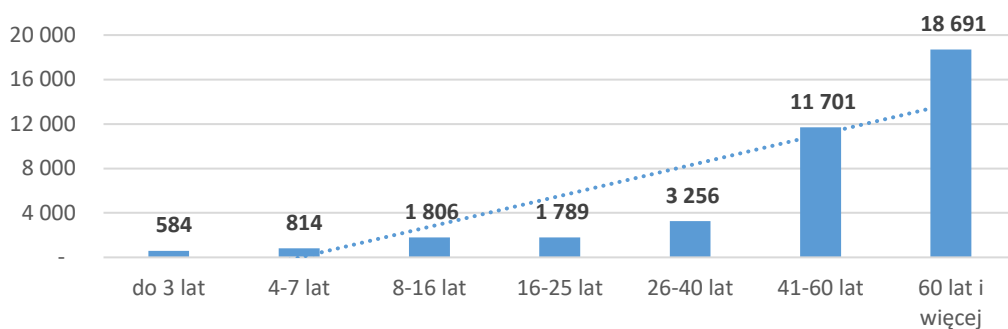

Wykres 11. Liczba wydanych orzeczeń przez powiatowe zespoły dla osób powyżej 16 roku życia.

Źródło: Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kielcach.

Liczba orzeczeń wydanych przez powiatowe zespoły osobom powyżej 16 roku życia w 2022 roku była większa o 12,1% w odniesieniu do 2021 roku. Niezmiennie, większość orzeczeń przyznawana była po raz kolejny, co wskazuje na stosunkowo dużą skalę długotrwałej niepełnosprawności.

Struktura OzN wg wieku

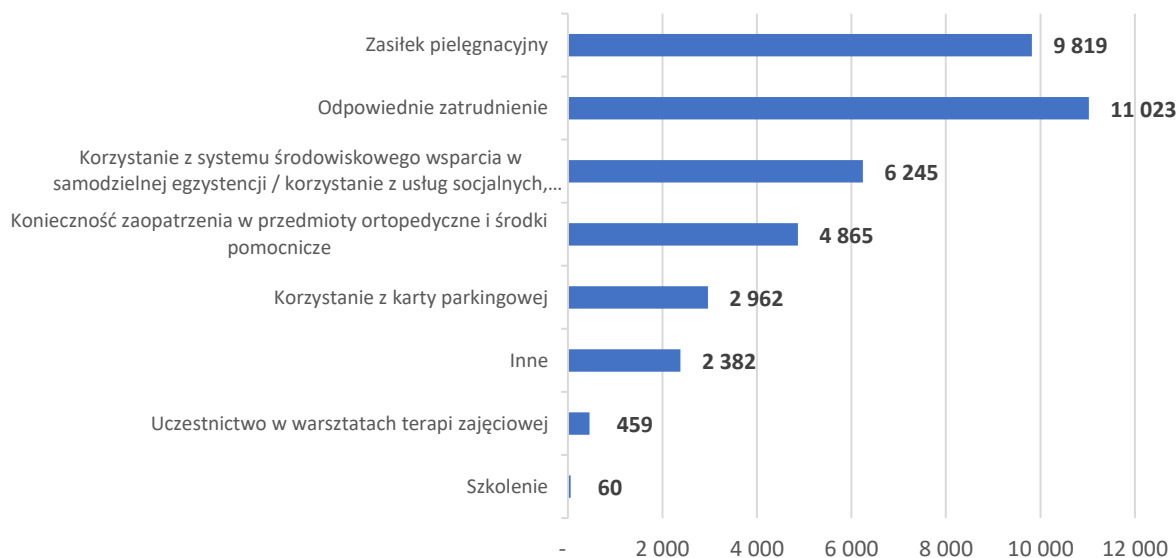

Wykres 12. Struktura osób z niepełnosprawnościami z prawomocnym orzeczeniem lub wyrokiem sądu w woj. świętokrzyskim wg wieku i płci w 2022 r.

Źródło: Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kielcach.

Bardzo ważną zmienną obrazującą społeczność osób z niepełnosprawnościami jest wiek. Osoby z niepełnosprawnościami częściej przynależą do starszych niż młodszych grup wiekowych. Według danych Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w województwie świętokrzyskim osoby z niepełnosprawnościami najczęściej należą do najstarszej grupy wiekowej tj. powyżej 60 roku życia – stanowią 48,4% ogółu społeczności osób z niepełnosprawnościami. Co trzecia osoba z niepełnosprawnościami należała do grupy w wieku od 41 do 59 lat (30,3%), co jedenasta do grupy w wieku od 26 do 40 lat (8,4%). Najmniejszą grupę osób z niepełnosprawnościami stanowią osoby w wieku: do 3 lat (1,5%).

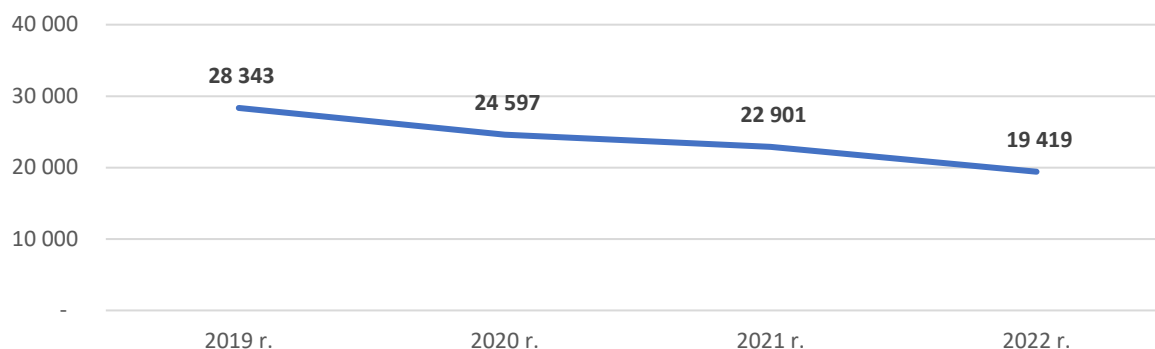
Cel przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności

Wykres 13. Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności osób po 16 roku życia w 2022 r.

Źródło: Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kielcach.

Liczba osób w rodzinach korzystająca z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności

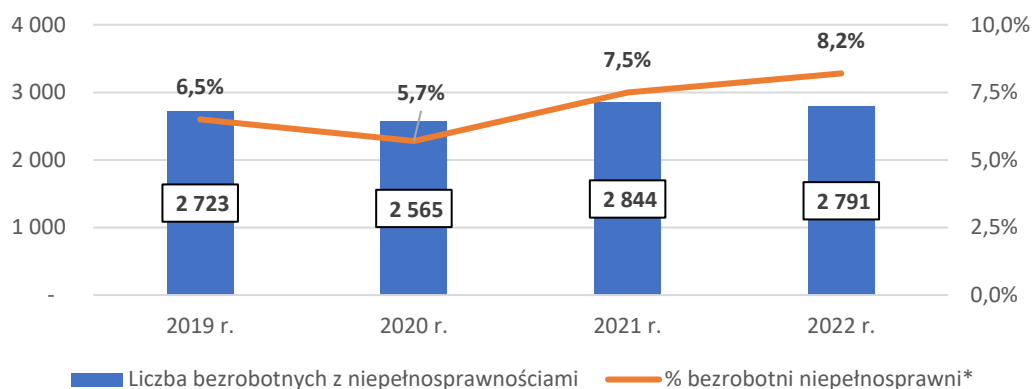

Wykres 14. Liczba osób w rodzinach korzystająca z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Źródło: Sprawozdanie MRPiPS-03R CAS.

W latach 2019-2022 liczba osób w rodzinach korzystająca z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności systematycznie się zmniejszała. W 2022 roku wyniosła 19 419 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Osoby z niepełnosprawnościami na rynku pracy

Wykres 15. Osoby z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.

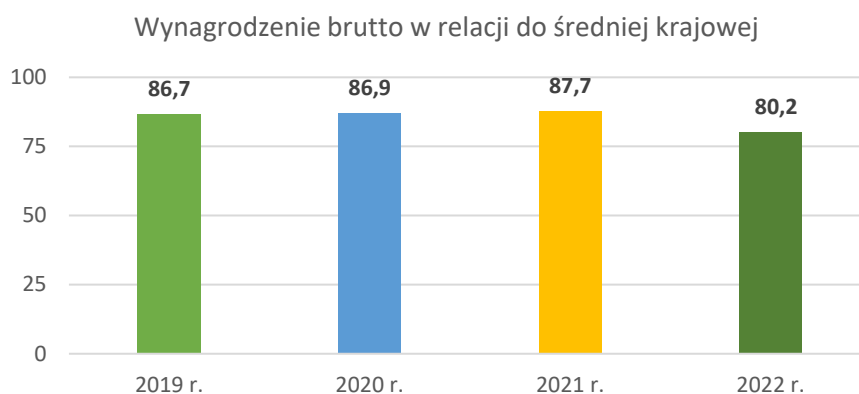
*Dane dotyczące udziału % obliczone zostały w stosunku do ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych.

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach.

Na koniec grudnia 2022 roku w rejestrach urzędu pracy pozostawało 2 791 bezrobotnych niepełnosprawnych, tj. 8,2% ogółu bezrobotnych. W porównaniu do grudnia 2021 roku omawiana grupa bezrobotnych zmniejszyła się o 53 osoby (o 1,9%). Udział osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami zwiększył się o 0,7 pkt proc.

Wynagrodzenia

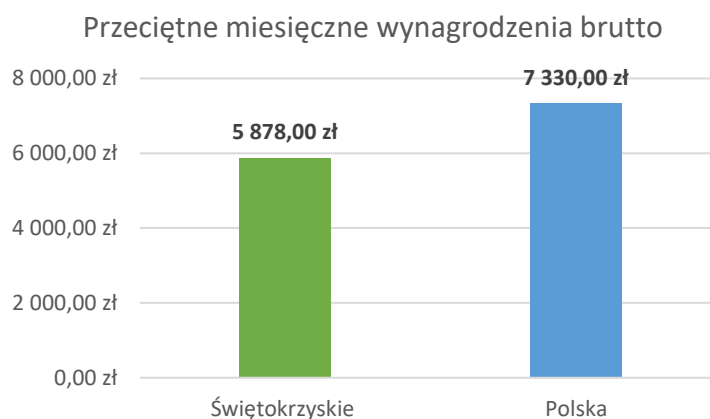
Na przestrzeni lat 2019-2022 obserwujemy niestabilne zmiany wartości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w regionie w relacji do średniej krajowej.

Wykres 16. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w woj. świętokrzyskim w relacji do średniej krajowej w latach 2019-2022.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

W 2022 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w województwie świętokrzyskim stanowiło 80,2 wartości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto dla kraju (Polska=100). Relacja wynagrodzenia w regionie była niższa w stosunku do lat poprzednich.

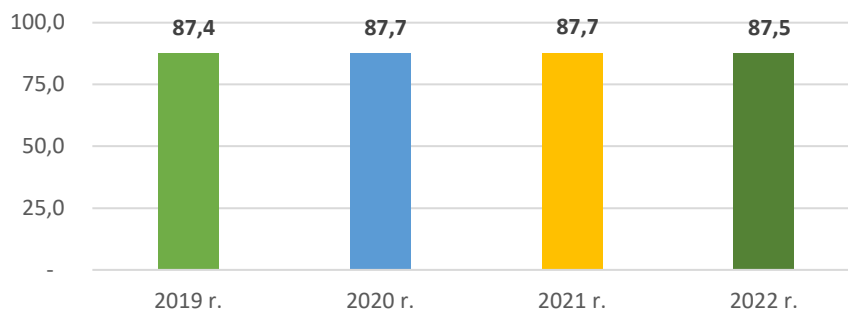

Wykres 17. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w 2022 r.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2022 roku w województwie świętokrzyskim wynosiło 5 878 zł, było niższe o 19,8% od średniego miesięcznego wynagrodzenia w Polsce (7 330,00 zł).

Emerytura i renta brutto w relacji do średniej krajowej

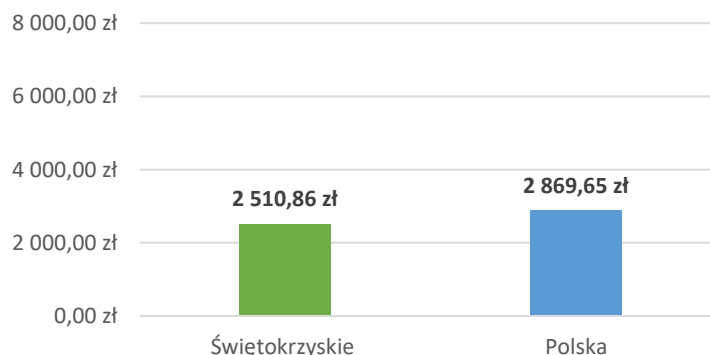

Wykres 18. *Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w woj. świętokrzyskim w relacji do średniej krajowej w latach 2019-2022*

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w województwie świętokrzyskim stanowiło 87,5 wartości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto dla kraju (Polska=100), podobnie jak w latach poprzednich analizowanego okresu.

Emerytura i renta brutto

Wykres 19. *Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w 2022 r.*

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

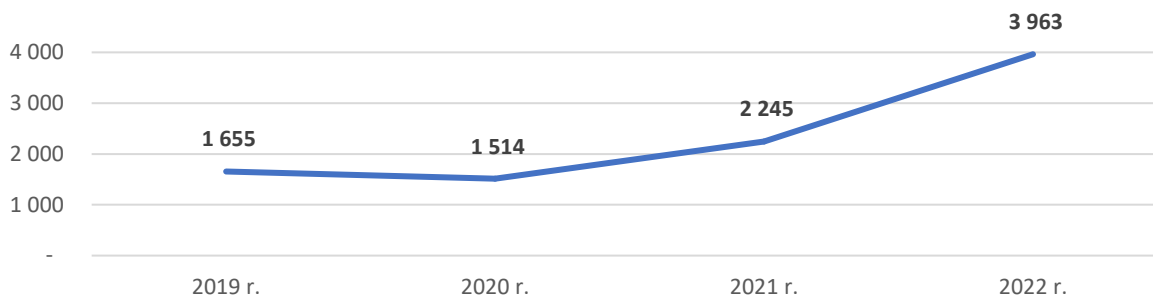
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w 2022 roku w województwie świętokrzyskim wynosiła 2 510,86 zł, i była niższa o 12,5% od średniego omawianego świadczenia w Polsce (2 869,65 zł).

Cudzoziemcy

W ostatnich latach Polska doświadcza nasilonego procesu migracji. Sytuacja związana z napływem cudzoziemców zmieniła się diametralnie w związku z konfliktem zbrojnym w Ukrainie. Napływ cudzoziemców rodzi określone konsekwencje dla polityki społecznej związane chociażby z procesem wsparcia socjalnego, edukacją oraz integracją społeczną.

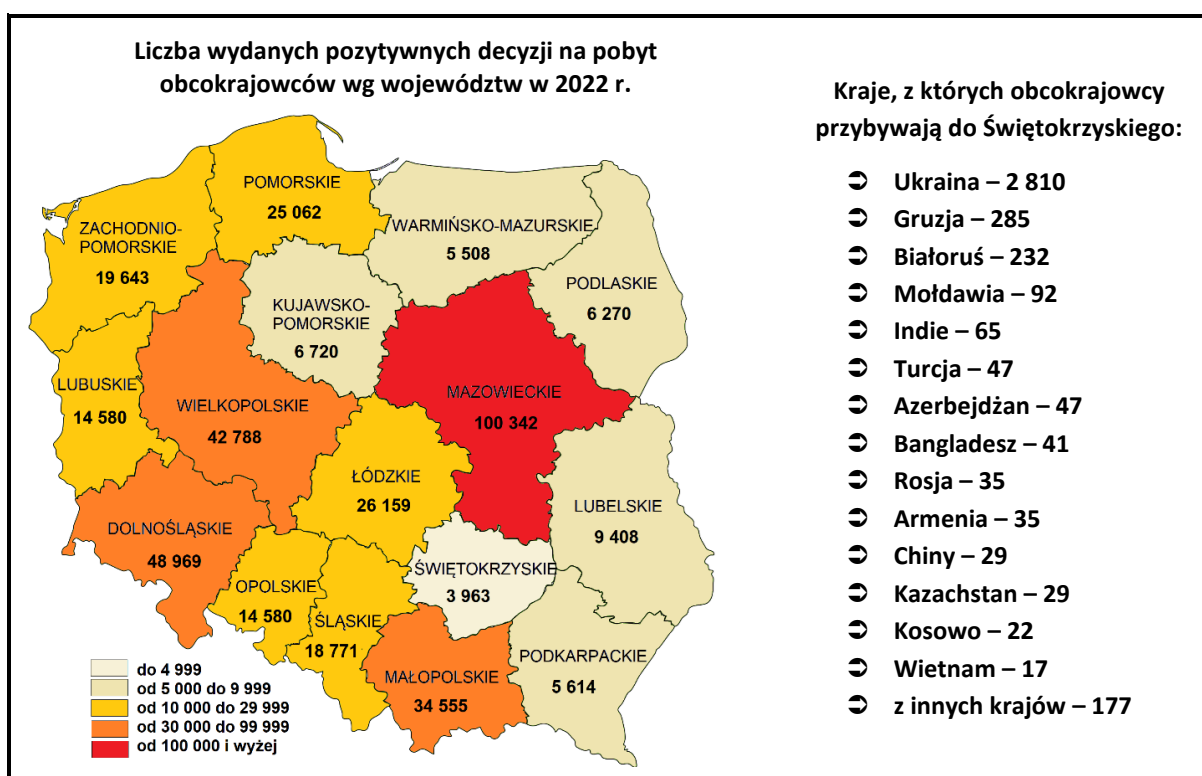
Wsparcie to (w zależności od potrzeb), powinno objąć działania na rzecz asymilacji, pomoc prawną, psychologiczną i socjalną oraz naukę języka. W stanie nadzwyczajnym, jakim jest konflikt zbrojny za wschodnią granicą kraju, kwestia cudzoziemców staje się istotnym elementem polityki społecznej.

Wydane pozytywne decyzje na pobyt obcokrajowców

Wykres 20. Liczba wydanych pozytywnych decyzji na pobyt czasowy, stały, rezydenta długoterminowego UE w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.

Źródło: Strona internetowa <https://migracje.gov.pl/statystyki/zakres/polska/>.

Grafika 5. Przepływ cudzoziemców w kraju i woj. świętokrzyskim w 2022 r.

Źródło: Strona internetowa <https://migracje.gov.pl/statystyki/zakres/polska/>.

W szczególności do regionu przyjeżdżają obywatele Ukrainy (2 810 uchodźców), którzy borykają się m.in. z agresją zbrojną Federacji Rosyjskiej. Następnie na pobyt w regionie decydują się mieszkańcy: Gruzji (285), Białorusi (232), Mołdawii (92), Indii (65), Turcji (47), Azerbejdżanu (47), Bangladeszu (41), Armenii (35), Rosji (35).

3. Pomoc społeczna w województwie świętokrzyskim

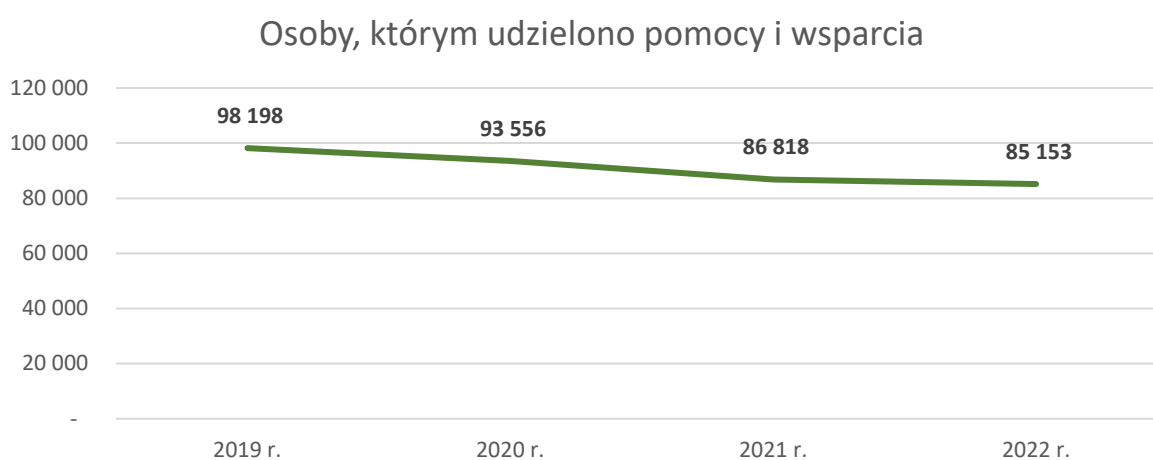
Rozdział pn. „Pomoc społeczna w województwie świętokrzyskim” poświęcony jest analizie oraz charakterystyce osób i rodzin korzystających z pomocy i wsparcia. W części wspólnej dla gmin i miasta na prawach powiatu ujęte zostały osoby i rodziny, które w danym okresie sprawozdawczym uzyskały pomoc i wsparcie. Obliczono wartość wskaźnika deprivacji lokalnej (liczby osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1000 mieszkańców), udziału osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców oraz wskaźnika pogłębionej deprivacji materialnej (liczby osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców).

W rozdziale ujęta została rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną: świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych ogółem (bez względu na ich rodzaj, liczbę oraz źródło finansowania). W badanej grupie ujęte zostały również osoby i rodziny, które uzyskały wsparcie pieniężne i niepieniężne. Określono najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej i typy rodzin korzystających z pomocy i wsparcia. Analizie poddano strukturę pobierających świadczenia z pomocy społecznej wg grup wieku. Uwzględniono osoby objęte usługami opiekuńczymi, w tym specjalistycznymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, liczba osób, świadczeń i kwota świadczeń. W niniejszym rozdziale przedstawiono dane dotyczące liczby rodzin i osób w rodzinach objętych poradnictwem specjalistycznym (prawnym, psychologicznym, rodzinnym), pracą socjalną i interwencją kryzysową, zawartych kontraktów/projektów socjalnych.

W celu identyfikacji zapotrzebowania na usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze i inne usługi społeczne w województwie świętokrzyskim obliczono „lukę potrzeb” stanowiącą różnicę pomiędzy rzeczywistą liczbą osób objętych wsparciem, a szacunkową liczbą osób potrzebujących wsparcia w postaci usług opiekuńczych lub tego typu wsparcia. Identyfikacja zapotrzebowania na usługi społeczne dokonana została na podstawie badania ankietowego, przeprowadzonego w grudniu 2022 roku na potrzeby opracowania diagnozy usług społecznych w województwie świętokrzyskim. Diagnoza stanowi załącznik do Regionalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla województwa świętokrzyskiego na lata 2023-2025.

Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia

Zakres danych odzwierciedla liczbę osób, które w latach objętych analizą uzyskały pomoc i wsparcie w ośrodku pomocy społecznej lub powiatowym centrum pomocy rodzinie, udzieloną na podstawie ustawy o pomocy społecznej, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, z wyłączeniem ustawy o świadczeniach rodzinnych. Dane te uwzględniają również osoby, które uzyskały pomoc udzielaną na podstawie innych przepisów np. pomoc w formie dodatku mieszkaniowego lub dodatku energetycznego, ale wyłącznie w tym przypadku, gdy pomocy tej udziela się bezpośrednio w ośrodku pomocy społecznej/powiatowym centrum pomocy rodzinie³.

Wykres 21. Liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

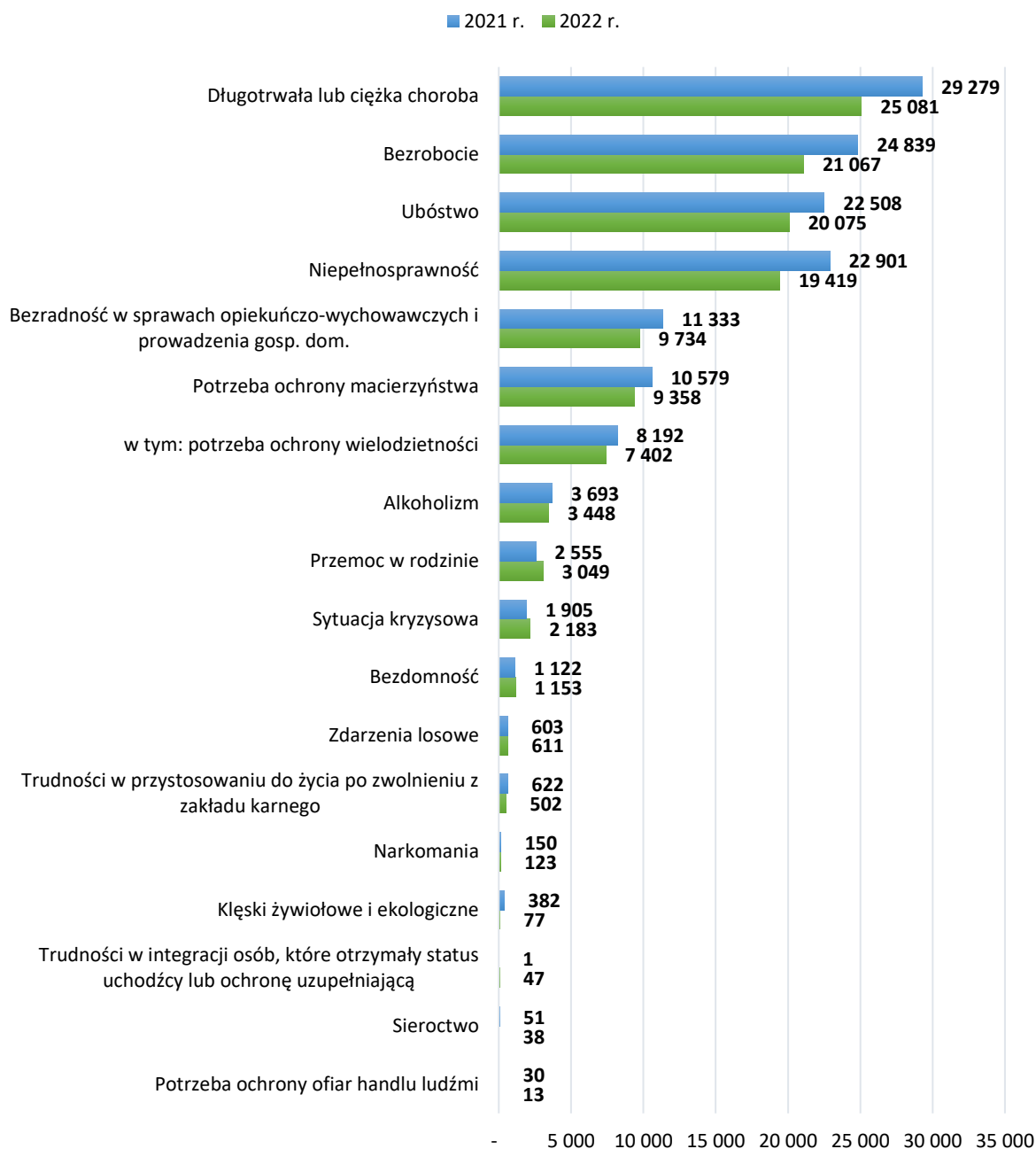
Liczba mieszkańców województwa świętokrzyskiego korzystających z pomocy i wsparcia na przestrzeni ostatnich lat systematycznie maleje. Rok 2022 był rokiem, w którym liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia spadła poniżej 86 tysięcy i była najmniejsza w analizowanym okresie od 2019 roku. W 2022 roku liczba korzystających ze świadczeń pomocy społecznej wynosiła 85 153 i była mniejsza o 1,9% w stosunku do 2021 roku.

Powody udzielania pomocy i wsparcia

Dane dotyczące powodów przyznania pomocy uwzględniają wszystkie przyczyny trudnej sytuacji życiowej wymienione w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Analizując dane, należy mieć na uwadze fakt, iż w jednej rodzinie może wystąpić kilka przyczyn przyznania pomocy, w związku z tym jedna rodzina może być wykazana przy jednej lub przy kilku przyczynach przyznawania pomocy społecznej.

³ Ocena zasobów pomocy społecznej – Objasnienia, MRiPS, IPISS, styczeń 2023.

Powody udzielenia wsparcia

Wykres 22. Liczba osób w rodzinach, które otrzymały świadczenie z pomocy społecznej wg powodu udzielenia pomocy i wsparcia w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2022.

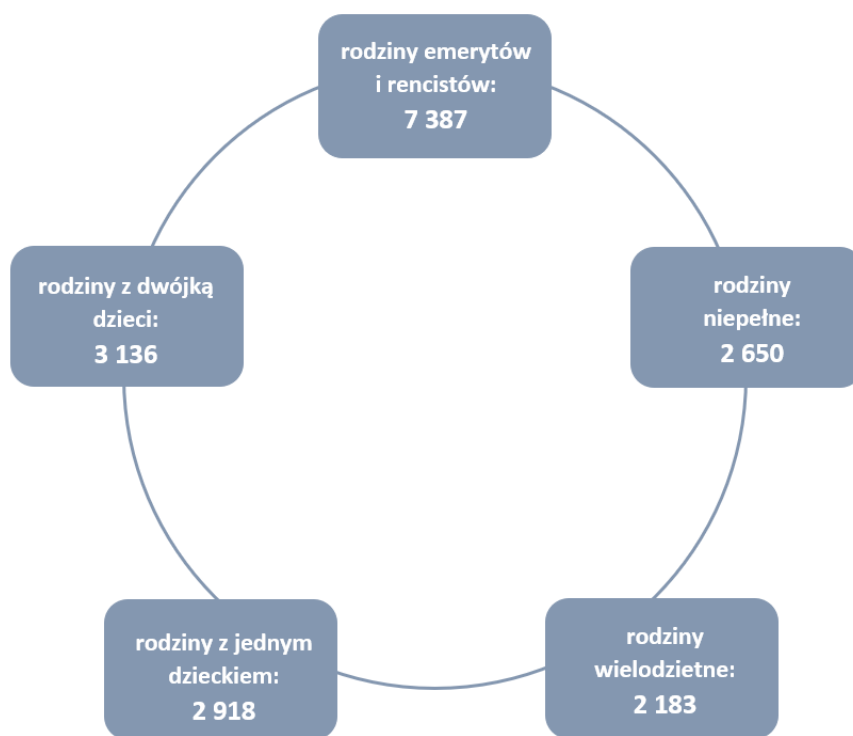
Źródło: Sprawozdanie roczne MRIPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Najczęstszym powodem udzielania pomocy i wsparcia w województwie świętokrzyskim w 2022 roku wg liczby osób w rodzinach była długotrwała lub ciężka choroba (25 081). Innymi najczęściej notowanymi powodami były: bezrobocie (21 067), ubóstwo (20 075), niepełnosprawność (19 419), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (9 734), potrzeba ochrony macierzyństwa (9 358) – w tym 79% stanowiła wielodzietność.

W 2022 roku w województwie świętokrzyskim obserwujemy spadek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej ze względu na powody przyznania pomocy społecznej: długotrwała lub ciężka choroba – 14,3%, bezrobocie – 15,2%, ubóstwo – 10,8%, niepełnosprawność – 15,2%, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – 14,1%, potrzeba ochrony macierzyństwa – 11,54%, alkoholizm – 6,6%, narkomania – 18%, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego – 19,3%, klęski żywiołowe i ekologiczne – 79,8%, sieroctwo – 25,5%, potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi – 56,7%.

Odnotowano natomiast wzrost liczby osób w rodzinach, którym przyznano pomoc z powodu: przemocy w rodzinie, sytuacji kryzysowej, bezdomności, zdarzenia losowego oraz trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.

Typy rodzin korzystających z pomocy i wsparcia

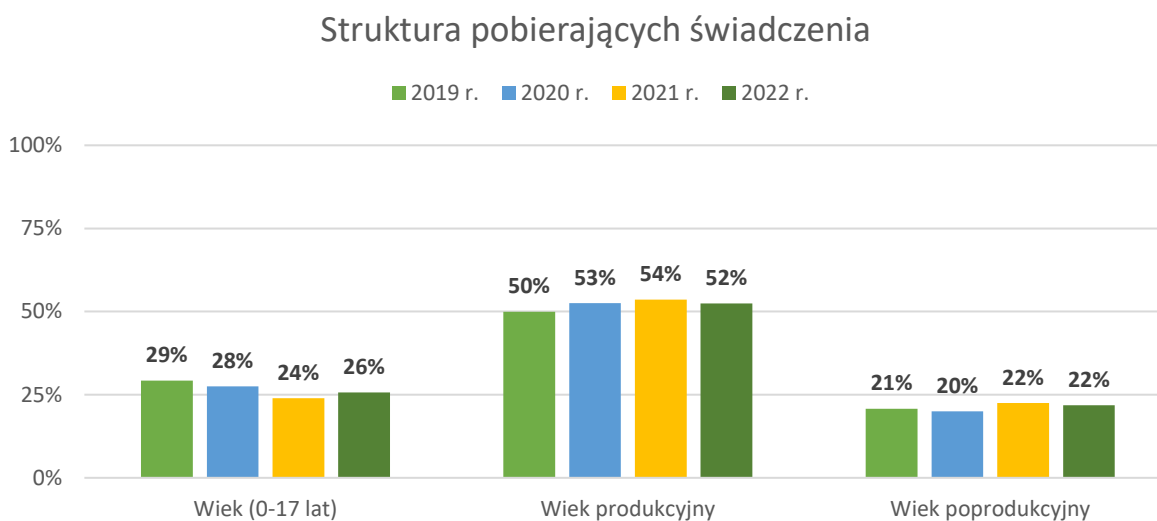

Grafika 6. Typy rodzin pobierających świadczenie z pomocy społecznej w 2022 r.

Źródło: Sprawozdanie roczne MRIPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W strukturze beneficjentów pomocy społecznej w regionie w 2022 roku najwięcej było rodzin emerytów i rencistów (7 387). W następnej kolejności świadczeniami z pomocy społecznej objęte zostały: rodziny z dwójką dzieci (3 136), rodziny z 1 dzieckiem (2 918), rodziny niepełne (2 650), rodziny wielodzietne (2 183). W 2022 roku w każdej grupie odnotowano spadek liczby rodzin objętych świadczeniem z pomocy społecznej – od 8,9% do 15%.

Struktura pobierających świadczenia z pomocy społecznej wg grup wieku

Wykres 23. *Struktura pobierających świadczenia z pomocy społecznej wg grup wieku w województwie świętokrzyskim w latach 2019-2022.*

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W strukturze pobierających świadczenia z pomocy społecznej dominują osoby w wieku produkcyjnym, a więc takie, które mogłyby wykonywać pracę przynoszącą dochód. W latach 2019-2021 systematycznie wzrastał udział tej grupy beneficjentów (podobnie jak udział ludności w tym wieku w ogóle mieszkańców województwa). W 2022 roku udział osób w wieku produkcyjnym wyniósł 52% i był mniejszy o 2 pkt proc. w odniesieniu do 2021 roku.

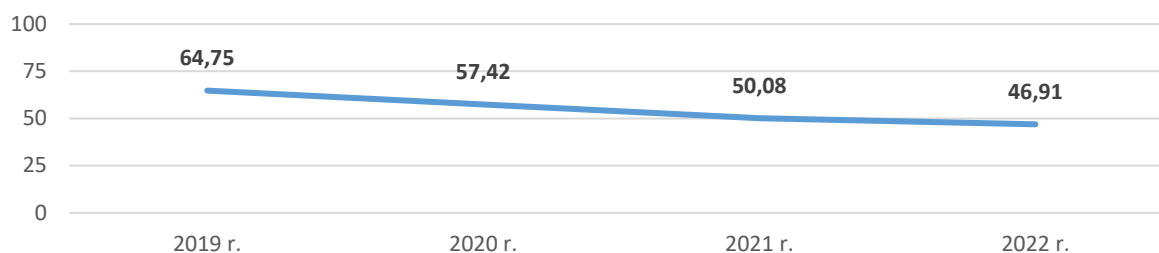
Z odwrotnym trendem mamy do czynienia w przypadku udziału dzieci i młodzieży korzystających z pomocy społecznej. Procentowy udział tej grupy do 2021 roku systematycznie zmniejszał się. W 2022 roku udział tej grupy beneficjentów wyniósł 26%, i był większy o 2 pkt proc. w stosunku do 2021 roku.

W przypadku seniorów będących beneficjentami pomocy społecznej po spadku w 2020 roku odnotowano ponowny wzrost tej grupy beneficjentów wśród korzystających z pomocy społecznej, który utrzymuje się od 2 lat na niezmiennym poziomie 22%. Jest to istotna informacja, którą należy wziąć pod uwagę w zakresie planowania, zwiększania dostępności oraz rozwoju różnego rodzaju usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym, ukierunkowanych na wsparcie seniorów.

Wskaźnik deprivacji lokalnej

Jednym z elementów Oceny jest analiza i obserwacja wskaźnika deprivacji lokalnej. Wskaźnik ten stanowi liczbę osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminach (bez względu na rodzaj wsparcia) na 1000 mieszkańców. Wskaźnik ten pozwala dokonać obiektywnych porównań pomiędzy poszczególnymi gminami w regionie.

Wskaźnik deprivacji lokalnej

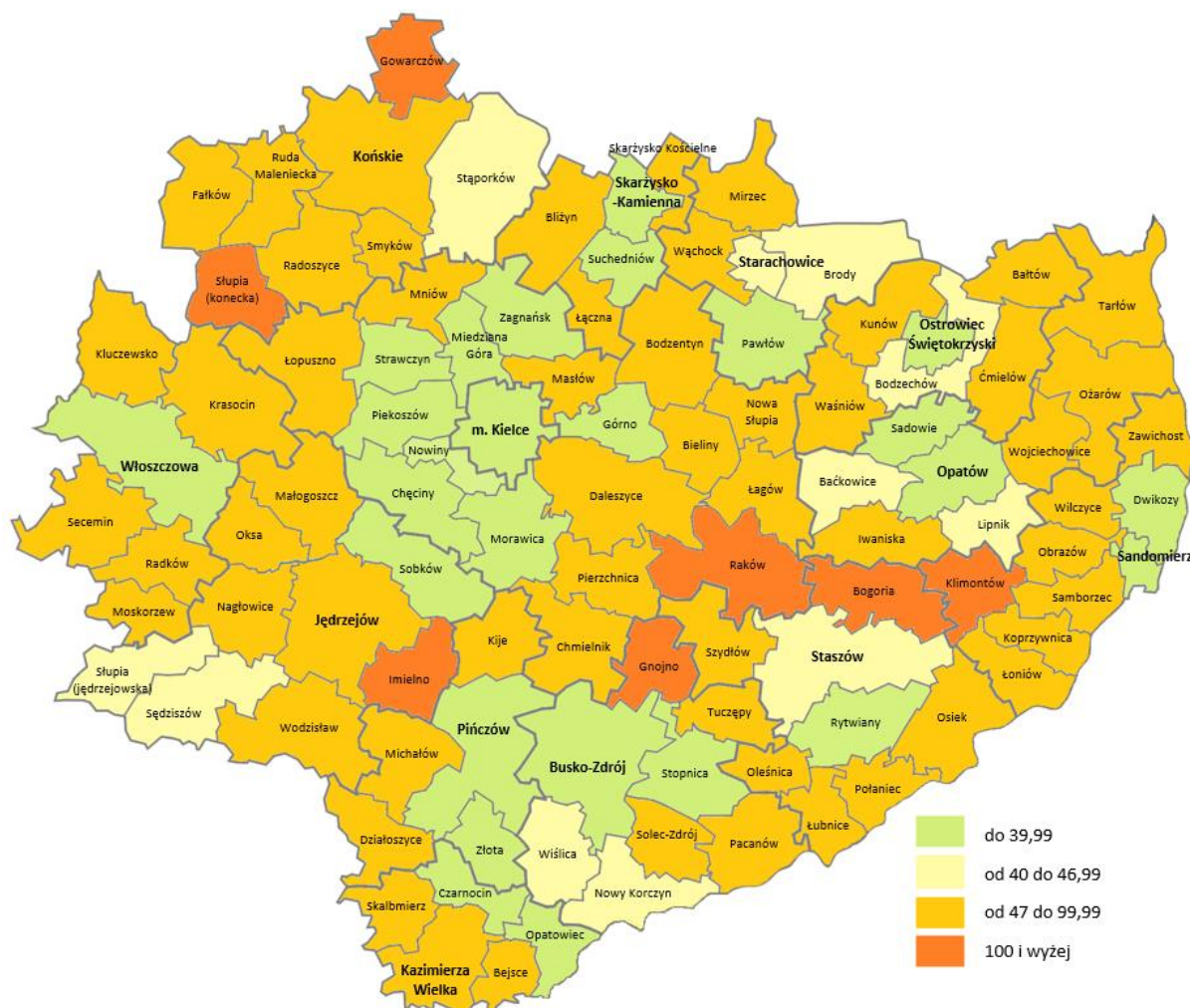

Wykres 24. Wartość wskaźnika deprivacji lokalnej w woj. świętokrzyskim na przestrzeni lat 2019-2022.

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Na przestrzeni lat 2019-2022 wartość wskaźnika deprivacji lokalnej obliczona dla województwa świętokrzyskiego stale maleje. Pozwala to na sformułowanie wniosku o poprawie sytuacji społecznej mieszkańców regionu. W 2022 roku wartość wskaźnika deprivacji lokalnej zagregowana dla regionu wyniosła 46,91 i była mniejsza o 3,17 pkt w odniesieniu do 2021 roku, w którym wskaźnik deprivacji lokalnej wynosił 50,08.

Mapa 7. Wewnątrzregionalne zróżnicowanie wskaźnika deprivacji lokalnej w 2022 r.

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W 2022 roku w 65 gminach poziom wskaźnika deprivacji lokalnej był wyższy niż wartość obliczona dla województwa (46,91). Szczególnie wysokie wartości wskaźnika (przekraczające 100) odnotowano w 7 gminach: Klimontów – 101,79, Imielno – 104,08, Gowarczów – 104,78, Raków – 111,30, Bogoria – 120,44, Gnojno – 136,10, Słupia (Konecka) – 142,76.

Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej

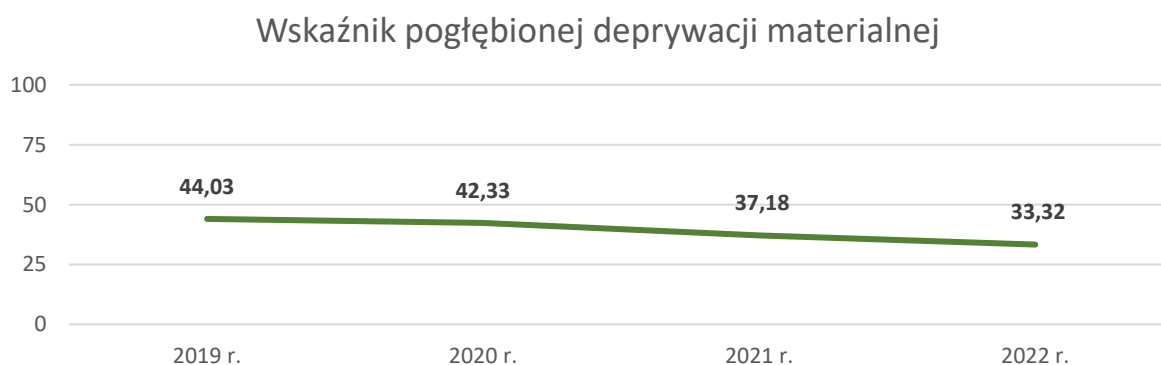
Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu obliczono wskaźnik liczby osób w rodzinach, które otrzymały świadczenie pieniężne na 1000 mieszkańców. Sporządzenie takiego zestawienia obrazuje obszary biedy tj. gminy, w których najwięcej mieszkańców korzysta ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, a tym samym musi spełnić kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Próg interwencji socjalnej wyznacza granice ubóstwa tzw. ustawowego

Ubóstwo ustawowe jest definiowane na podstawie tzw. kryterium dochodowego, ustalane jako dochód, poniżej którego można ubiegać się o świadczenie pieniężne z pomocy społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej progi te aktualizowane są co 3 lata.

Od 1 stycznia 2022 r. obowiązują nowe, wyższe kryteria dochodowe uprawniające do świadczeń z pomocy społecznej. Próg interwencji socjalnej w 2022 roku wynosił:

- dla osoby samotnie gospodarującej próg ubóstwa ustawowego wynosił: 776 zł,
- dla osoby w rodzinie próg ubóstwa wynosił: 600 zł.

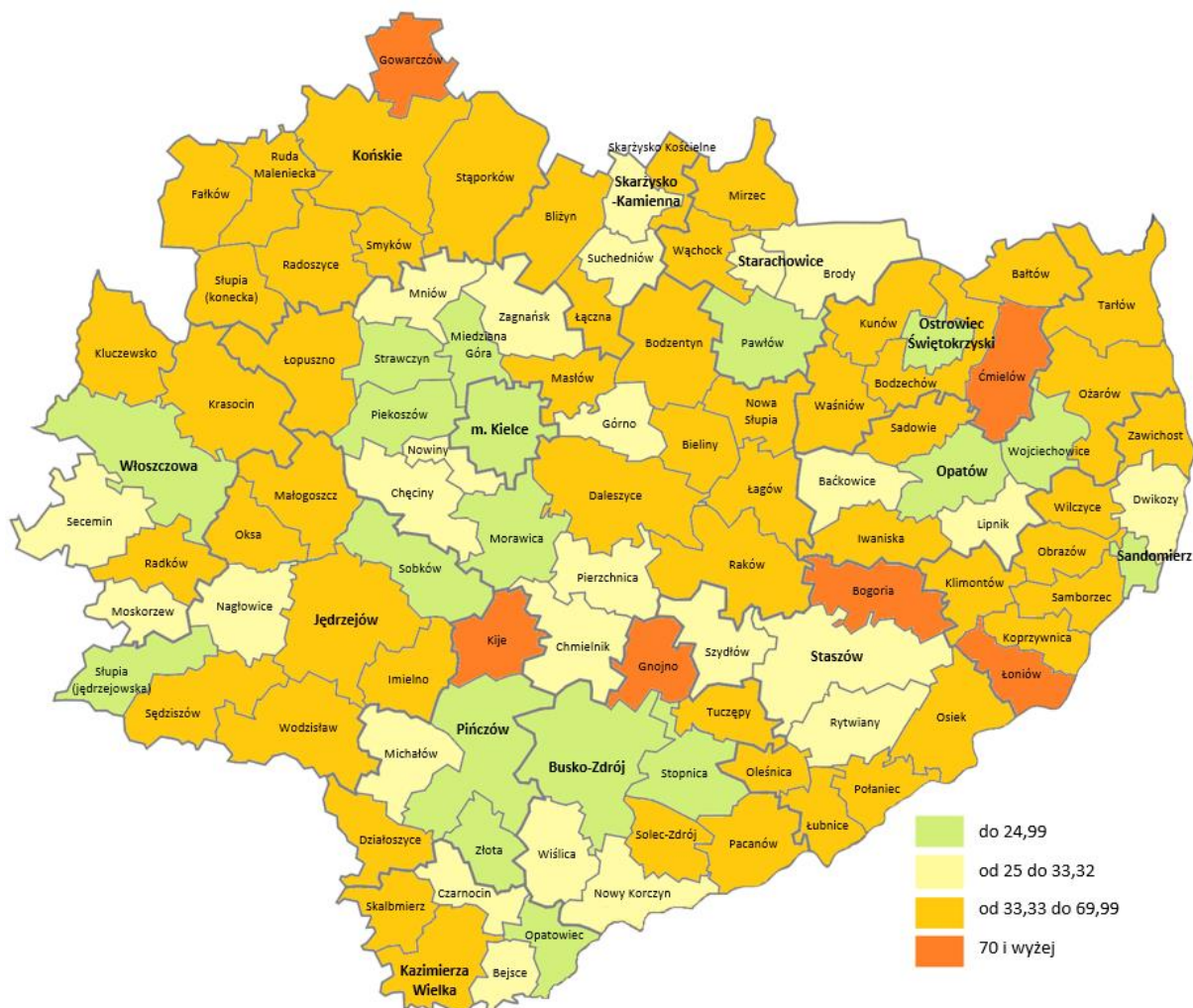

Wykres 25. Wartość wskaźnika pogłębionej deprivacji materialnej w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.

Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Wartość wskaźnika pogłębionej deprivacji materialnej dla województwa świętokrzyskiego z roku na rok maleje. W 2022 roku liczba osób w rodzinach, które otrzymały świadczenie pieniężne na 1000 mieszkańców, wyniosła 33,32 i była mniejsza o 3,86 pkt w odniesieniu do 2021 roku, w którym wartość wskaźnika wynosiła 37,18.

Mapa 8. Przestrzenne zobrazowanie wartości wskaźnika pogłębionej deprivacji materialnej tj. liczby osób w rodzinach otrzymujących świadczenie pieniężne w 2022 r.

Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W 2022 roku w 59 gminach wartości wskaźnika pogłębionej deprivacji materialnej były wyższe niż średnia wartość wskaźnika w województwie (33,32). Szczególnie wysokie wartości wskaźnika (powyżej 70,00) odnotowano w 6 gminach: Ćmielów – 70,57, Kije – 75,34, Łoniów – 83,19, Gowarczów – 88,55, Gnojno – 91,36, Bogoria – 104,10. Szczegółowe tabelaryczne zestawienie obliczonego wskaźnika pogłębionej deprivacji materialnej znajduje się w Aneksie nr 1, na końcu opracowanego dokumentu.

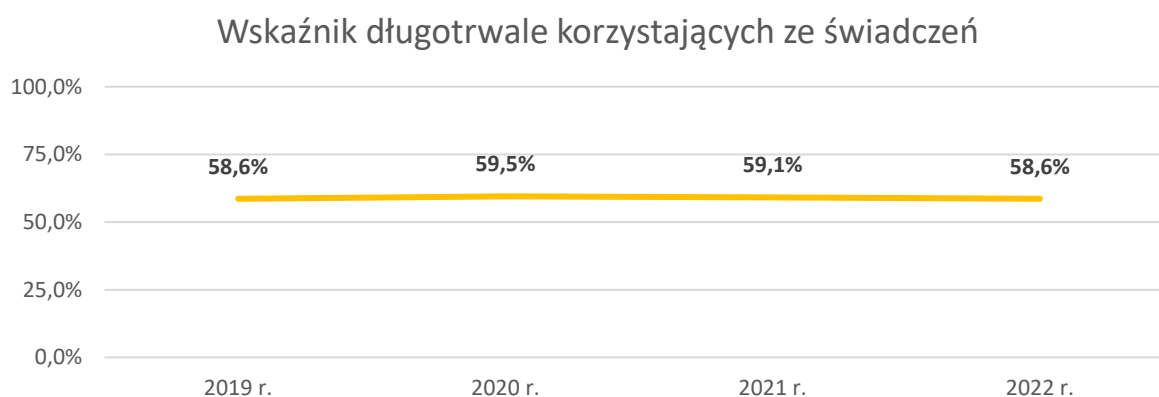
Długotrwanie korzystający z pomocy społecznej

Omawiany wskaźnik jest obliczany jako procentowy udział osób długotrwanie korzystających z pomocy i wsparcia (w całym okresie sprawozdawczym) z ogółu osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej (bez względu na rodzaj).

Niepokojący jest fakt, iż blisko 60% beneficjentów systemu pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim to osoby długotrwanie korzystające z pomocy społecznej.

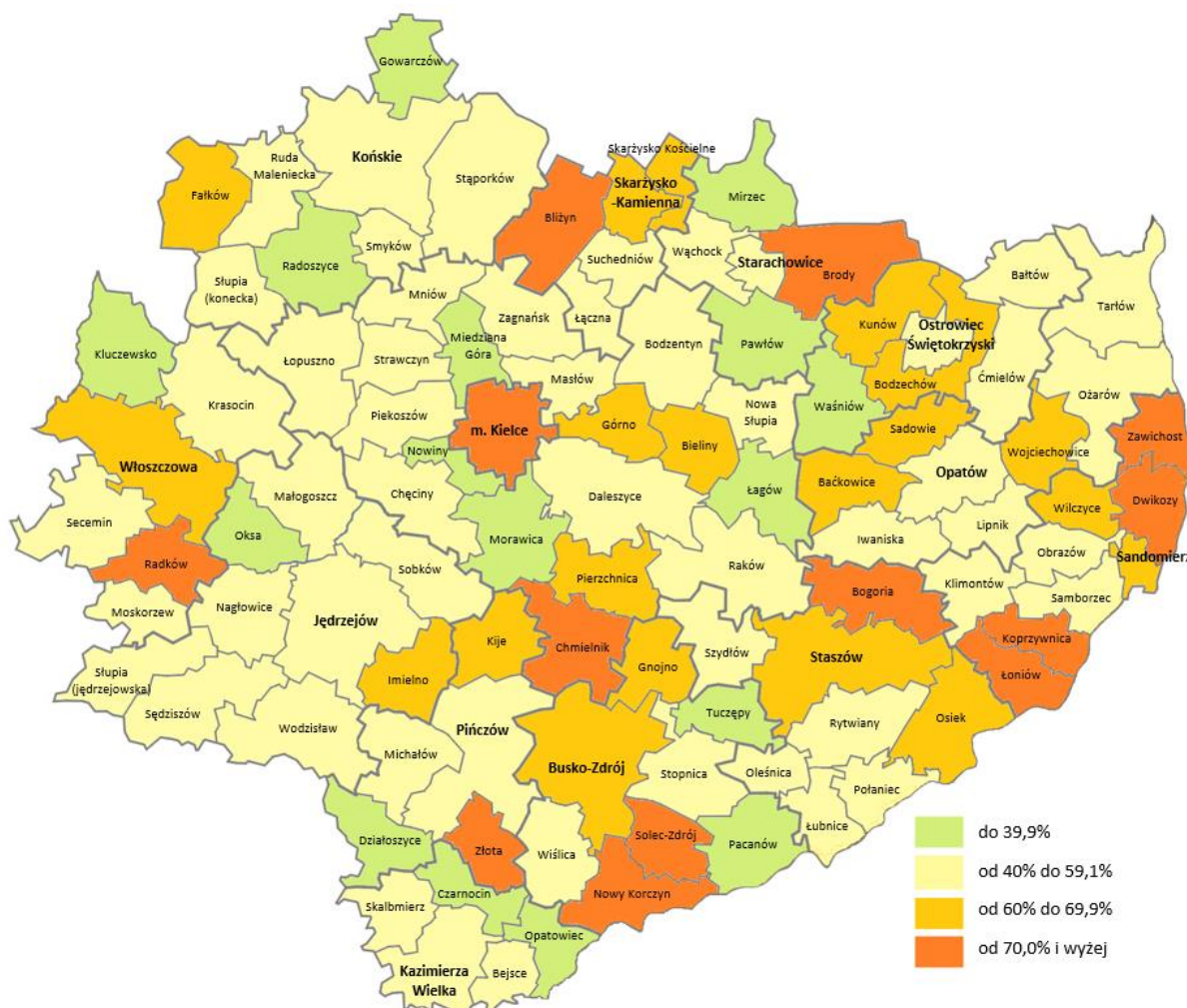
Tendencja ta utrzymuje się niezmiennie od 2019 roku. W 2022 roku wskaźnik osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców wyniósł 58,6% i był na zbliżonym poziomie w odniesieniu do 2021 roku (59,1%).

Wykres 26. Udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (%) w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Mapa 9. Procentowy udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w 2022 r.

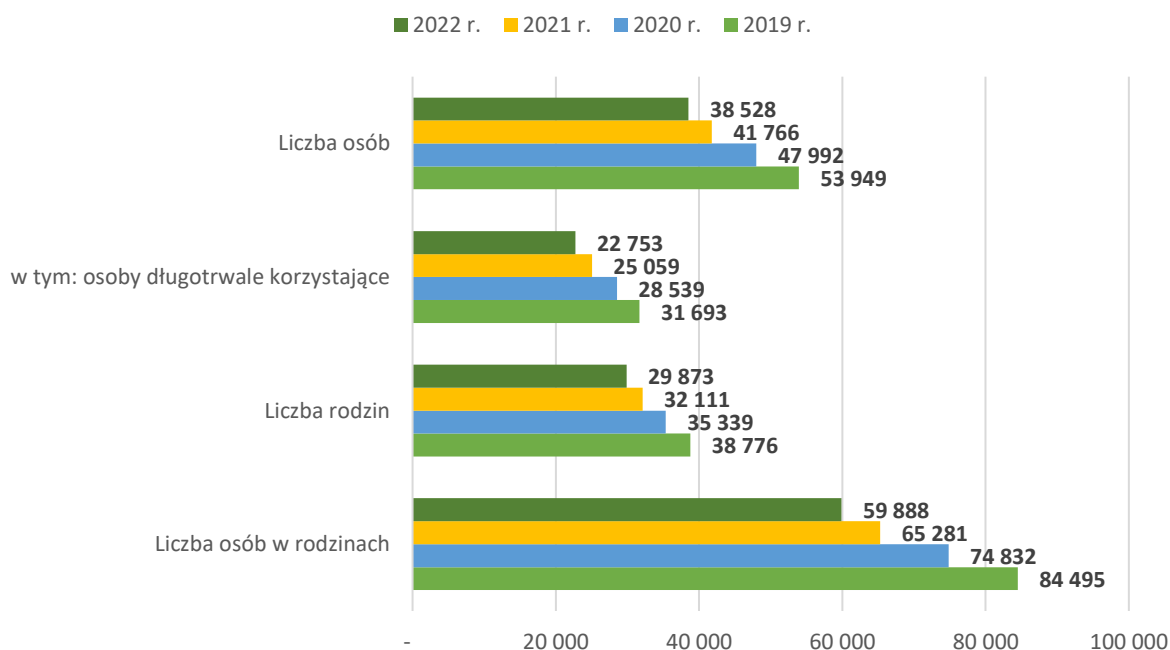
Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

3.1. Świadczenia z pomocy społecznej – ogółem

Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia

W poniższej analizie ujęte zostały osoby, którym decyzją administracyjną przyznano świadczenie wyłącznie na podstawie ustawy o pomocy społecznej, w tym osoby długotrwale korzystające ze świadczeń, które w ciągu 3 lat były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. W grupie tej ujęte zostały również rodziny, które w danym okresie sprawozdawczym uzyskały pomoc i wsparcie w formie świadczeń pomocy społecznej bez względu na rodzaj, formę, liczbę i źródło – uwzględniając pomoc, która udzielona jest w formie decyzji administracyjnej lub świadczeń bez decyzji.

Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenia

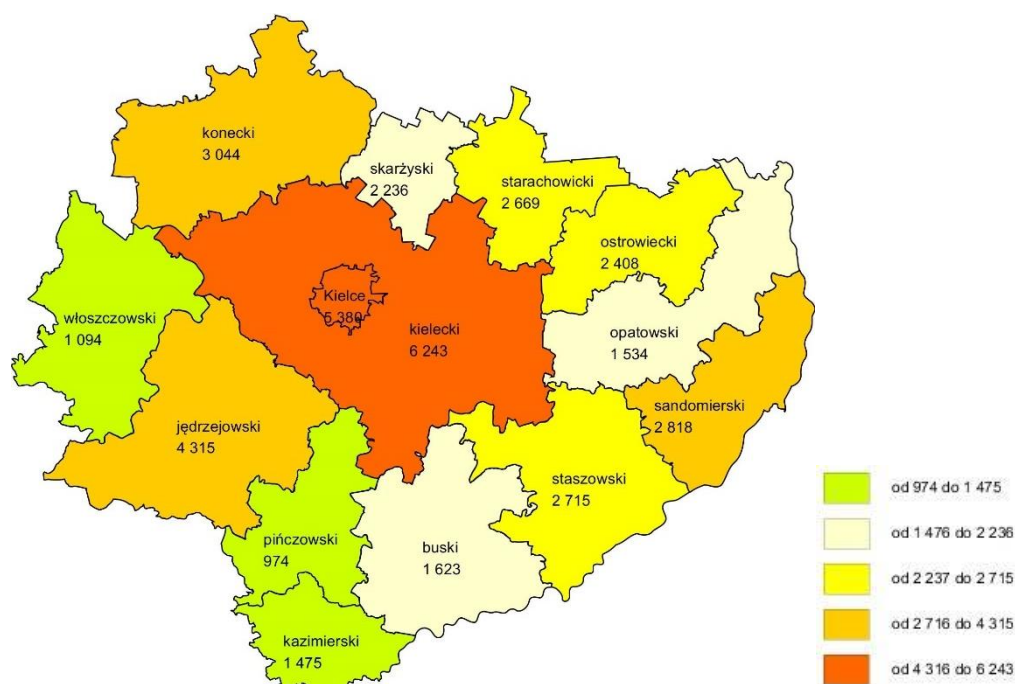
Wykres 27. Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenia na przestrzeni lat 2019-2022.

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W analizowanym okresie odnotowujemy rok do roku spadek liczby osób, rodzin i osób w rodzinach, które uzyskały pomoc w formie świadczeń przyznanych decyzją lub bez decyzji w przypadkach, w których jest to uprawnione, bez względu na rodzaj, formę, liczbę świadczeń i źródło finansowania.

W 2022 roku odnotowano 7,8% spadek liczby osób, którym przyznano świadczenia w odniesieniu do 2021 roku. Wśród grupy świadczeniobiorców 58,6% stanowią osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej. Liczba rodzin i osób w rodzinach, którym przyznano świadczenia w 2022 roku wyniosła: 29 873 rodzin i 59 888 osób w rodzinach, tj. mniej odpowiednio o 7% i 8,3% w stosunku do 2021 roku.

Mapa 10. Liczba osób, którym przyznano świadczenie na podstawie ustawy o pomocy społecznej w woj. świętokrzyskim w ujęciu powiatowym w 2022 r.

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Mapa 10 prezentuje zróżnicowanie liczby osób, które uzyskały świadczenia bez względu na rodzaj, formę, liczbę świadczeń i źródło finansowania (świadczenia w formie decyzji administracyjnej lub świadczeń bez decyzji) w ujęciu powiatowym. W 2022 roku podobnie jak w 2021 roku najczęściej tego typu osób odnotowano w powiecie kieleckim (6 243) i mieście Kielce (5 380). Najmniej w powiatach: pińczowskim (974) włoszczowskim (1 094) kazimierskim (1 475).

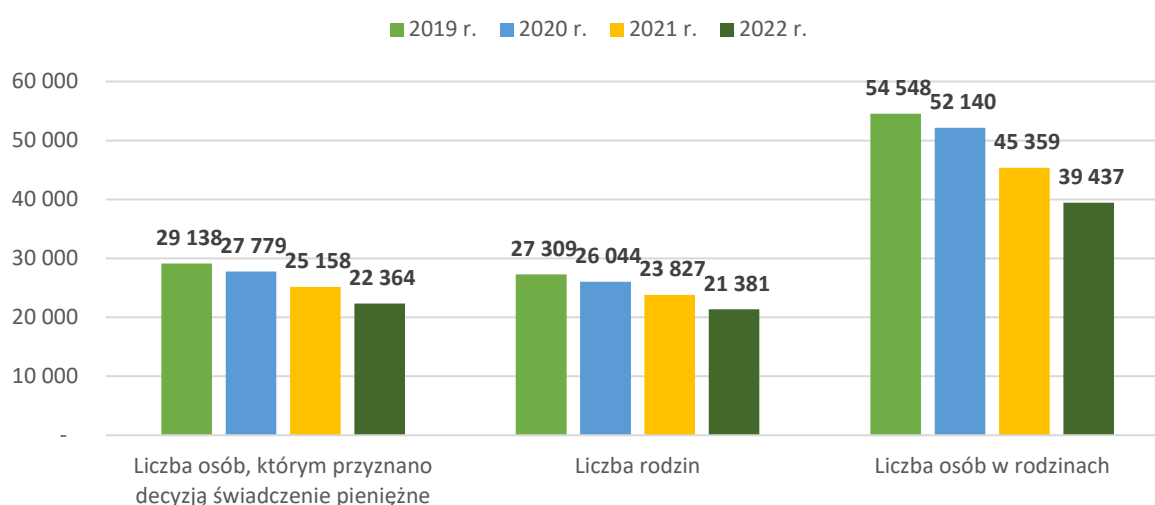
Świadczenia pieniężne

W tej grupie ujęte zostały osoby i rodziny, które uzyskały pomoc i wsparcie w formie świadczeń pieniężnych, tj.:

- zasiłki stałe,
- zasiłki okresowe,
- zasiłki celowe na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- inne zasiłki celowe,
- specjalne zasiłki celowe,
- pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłku lub pożyczki,

- pomoc pieniężna na usamodzielnienie,
- pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki,
- świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o , o której mowa w art. 159 ust.1 pkt 1 lit. C (w związku z nadaniem statusu uchodźcy) lub d (w związku z udzieleniem ochrony uzupełniającej) ustawy o cudzoziemcach⁴.

Świadczenia pieniężne

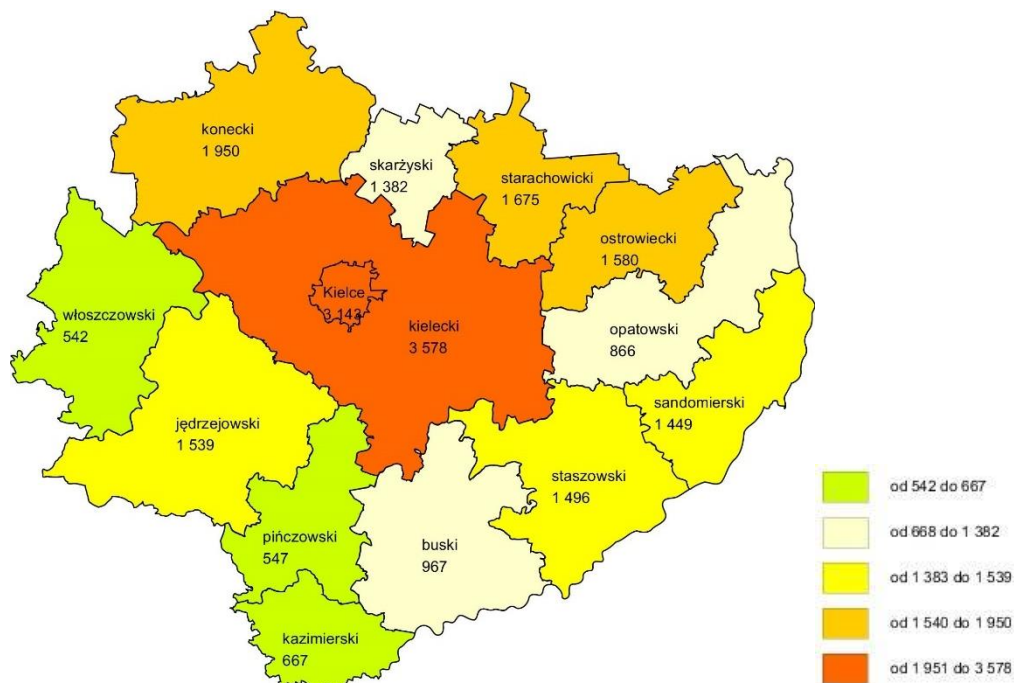
Wykres 28. Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie pieniężne na przestrzeni lat 2019-2022.

Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W latach 2019-2022 w województwie świętokrzyskim odnotowano systematyczny spadek liczby osób, rodzin i osób w rodzinach, które uzyskały pomoc w formie świadczeń pieniężnych. Liczba osób, które otrzymały świadczenia pieniężne z pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim w 2022 roku wynosiła 22 364 osób, o 11,1% mniej w stosunku do 2021 roku. Liczba rodzin, które uzyskały omawiane świadczenie wyniosła 21 381 rodzin i była mniejsza o 10,3%. Natomiast liczba osób w rodzinach objętych świadczeniem pieniężnym wynosiła 39 437 i była mniejsza o 13%.

⁴ Objasnienia do sporządzenia sprawozdania MRiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach.

Mapa 11. Liczba rodzin, które zostały objęte świadczeniem pieniężnym w 2022 r.

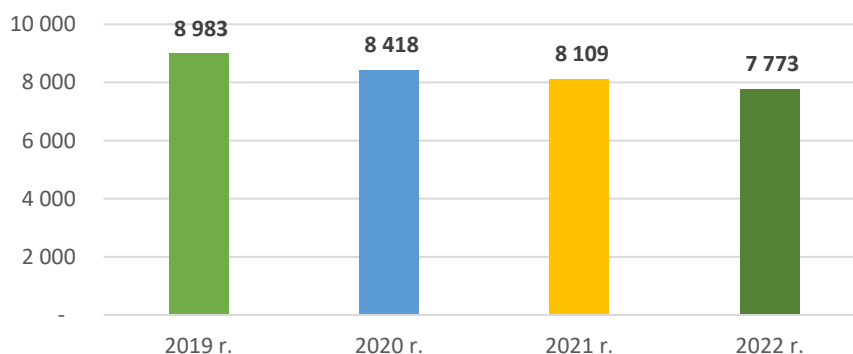
Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W 2022 roku podobnie jak w 2021 roku najwięcej tego typu rodzin odnotowano w powiecie kieleckim (3 578), mieście Kielce (3 143) oraz powiatach: koneckim (1 950), starachowickim (1 675), ostrowieckim (1 580).

Zasiłek stały, przysługuje:

- pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek stały

Wykres 29. Liczba osób objęta zasiłkiem stałym w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.

Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W latach 2019-2022 odnotowano stopniowy spadek liczby osób, którym przyznano zasiłek stały. W 2022 roku liczba osób, które otrzymały świadczenie wyniosła 7 773 i była mniejsza o 4% w stosunku do 2021. Kwota przeznaczona na świadczenia w 2022 roku wynosiła 49 213 980 zł i była większa o 7,8% w odniesieniu do 2021 roku (45 674 819 zł).

Zasiłek okresowy

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

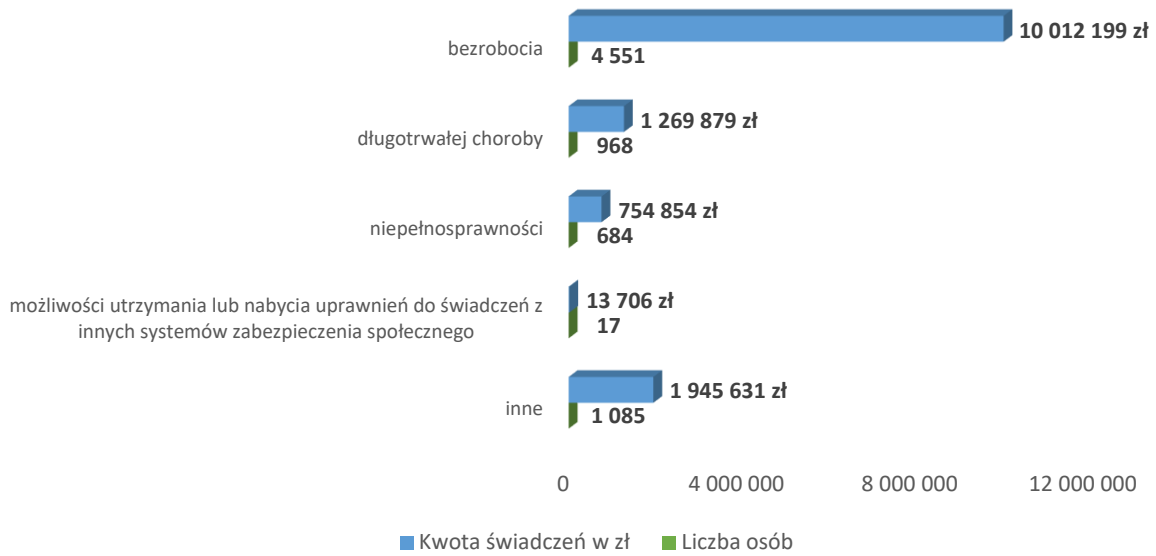

Wykres 30. Liczba osób objęta zasiłkiem okresowym w woj. świętokrzyskim 2019-2022.

Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W 2022 roku odnotowano spadek liczby osób korzystających z zasiłków okresowych o 11,5% w stosunku do 2021 roku. Kwota przeznaczona na zasiłki okresowe w 2022 roku wyniosła 13 996 266 zł i była większa o 3,5% w stosunku do 2021 roku (14 502 702 zł).

Zasiłek okresowy wg powodów

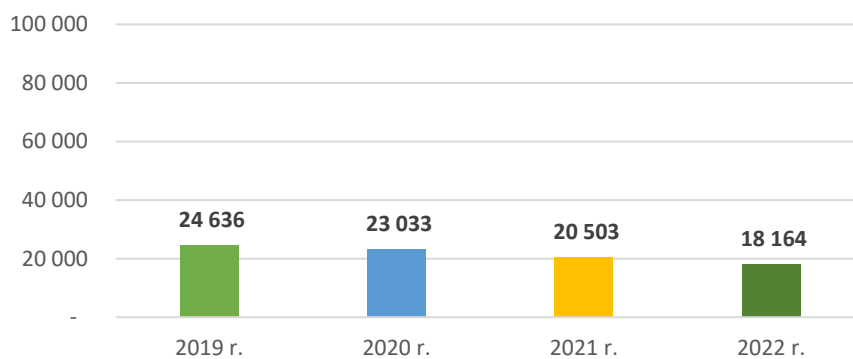
Wykres 31. Zasiłek okresowy przyznawany wg tytułu przyznania świadczenia w 2022 r.

Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Zasiłek celowy

Zasiłek celowy jest to świadczenie fakultatywne przyznawane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

Zasiłek celowy - ogółem

Wykres 32. Zasiłek celowy ogółem w latach 2019-2022.

Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W 2022 roku odnotowano 11,4% spadek liczby osób, którym przyznano zasiłek celowy.

Tabela 6. Zasiłek celowy ogółem w latach 2019-2022.

Wyszczególnienie	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba osób	24 636	23 033	20 503	18 164
Kwota świadczeń (zł)	23 566 180 zł	24 299 559 zł	24 086 148 zł	23 157 628 zł
w tym: zasiłek przyznany w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”				
Liczba osób	17 302	17 564	15 502	14 149
Kwota świadczeń (zł)	16 250 905 zł	18 892 432 zł	18 709 913 zł	18 784 642 zł
W tym: zasiłek celowy przyznany niezależnie od dochodu na podstawie art. 39a ust. 1 i 2 (zasiłek „losowy”)				
Liczba osób	71	1	1	5
Kwota świadczeń (zł)	29 544 zł	5 000 zł	300 zł	1 950 zł

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Wolumen środków przeznaczonych na wypłatę świadczenia celowego ogółem w 2022 roku wyniósł 23 157 628 zł i był niższy o 3,9% w odniesieniu do 2021 roku (24 086 148 zł).

Liczba osób, którym przyznano zasiłek celowy w 2022 roku w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” wyniosła 14 149, co stanowiło 78% wszystkich osób, którym przyznano zasiłek celowy.

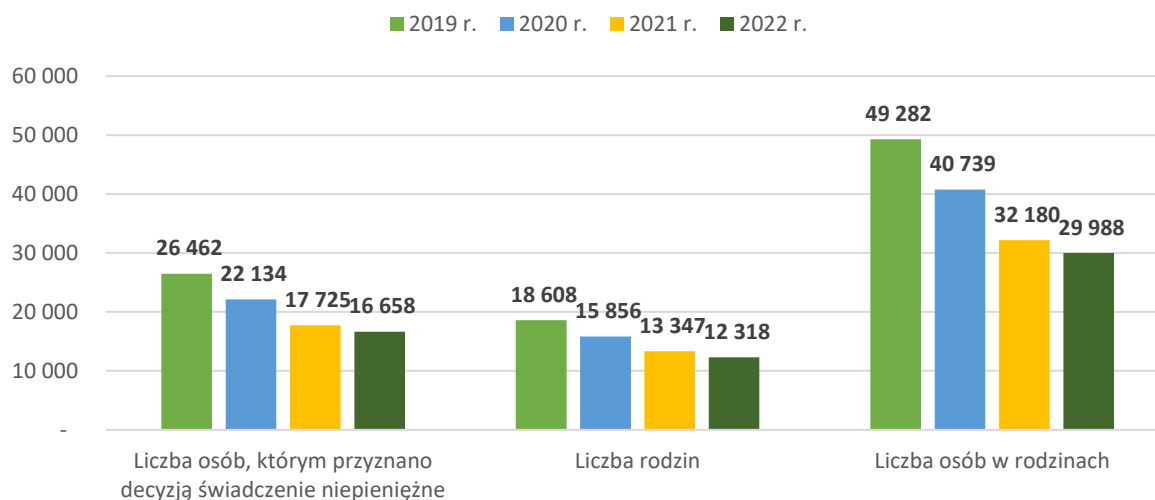
Świadczenia niepieniężne

W tej grupie ujęte zostały osoby i rodziny, które w okresie sprawozdawczym uzyskały pomoc i wsparcie w formie świadczeń niepieniężnych, do których należy zaliczyć następujące formy pomocy:

- praca socjalna,
- usługi opiekuńcze,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- poradnictwo specjalistyczne,
- interwencja kryzysowa,
- kontrakt socjalny,
- projekt socjalny,
- i inne.

Świadczenia niepieniężne

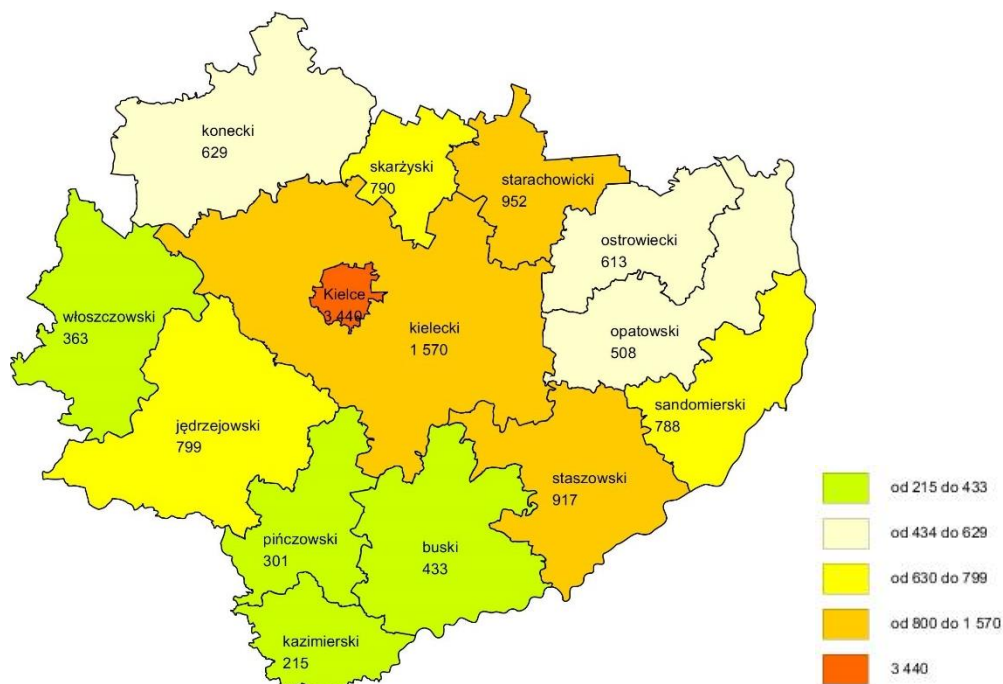

Wykres 33. Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie niepieniężne na przestrzeni lat 2019-2022.

Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Liczba osób, którym przyznano świadczenie niepieniężne w 2022 roku w województwie świętokrzyskim wynosiła 16 658 osób, mniej o 6% w stosunku do 2021 roku. Omawiane świadczenie w 2022 roku uzyskało 12 318 rodzin, mniej niż w 2021 roku o 7,7%. Natomiast liczba osób w rodzinach objętych świadczeniami niepieniężnymi wynosiła 29 988 i była mniejsza o 6,8%.

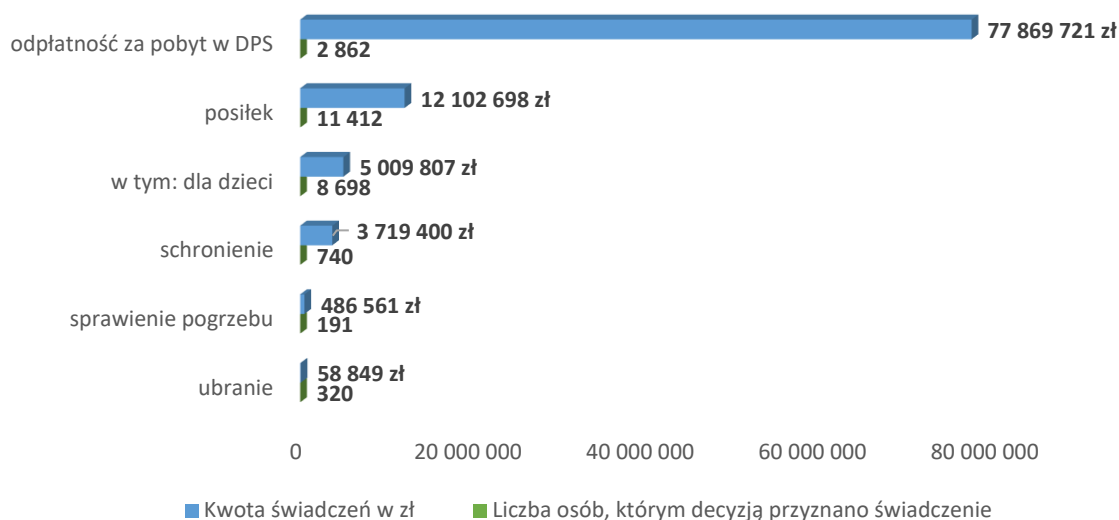
Mapa 12. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie niepieniężne w 2022 r.

Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Mapa prezentuje zróżnicowanie w zakresie liczby rodzin, które uzyskały świadczenie niepieniężne z pomocy społecznej (ogółem) zagregowane do poziomu powiatów. Najwięcej tego typu osób odnotowano w mieście Kielce (3 440) oraz powiatach: kieleckim (1 570), staszowskim (917), starachowickim (952). Najmniej w powiatach: kazimierskim (215), pińczowskim (301), włoszczowskim (363), buskim (433).

Świadczenia niepieniężne z zakresu pomocy społecznej

Wykres 34. Wybrane świadczenia niepieniężne z zakresu pomocy społecznej w 2022 r.

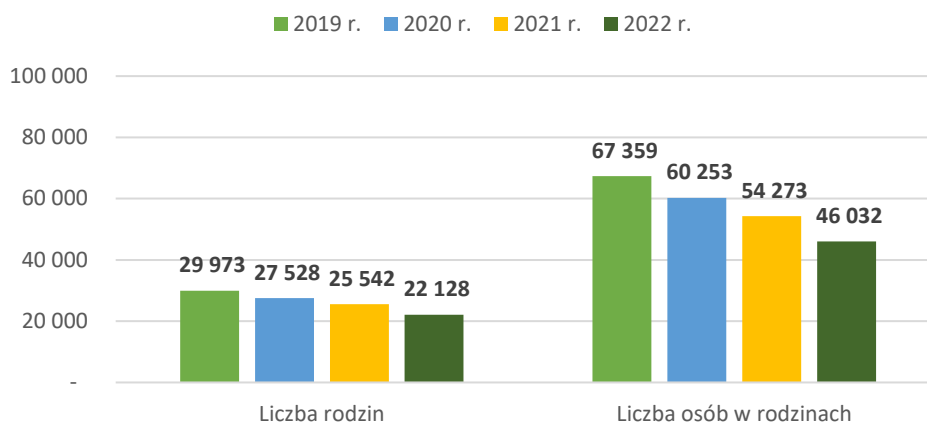
Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Usługi społeczne realizowane w ramach systemu pomocy społecznej:

Praca socjalna

Praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód.

Praca socjalna

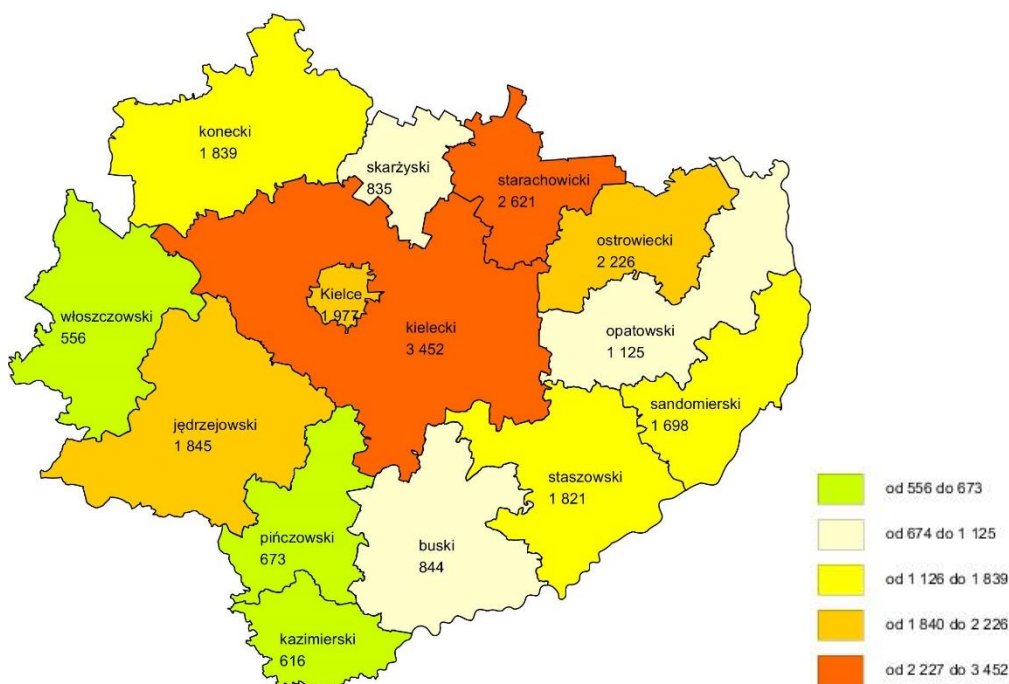

Wykres 35. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pracą socjalną na przestrzeni lat 2019-2022.

Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W 2022 roku odnotowano spadek liczby rodzin, liczby osób w rodzinach objętych pracą socjalną w stosunku do 2021 roku o 13,4% rodzin i 15,2% osób w rodzinach.

Mapa 13. Liczba rodzin objętych pracą socjalną w 2022 r.

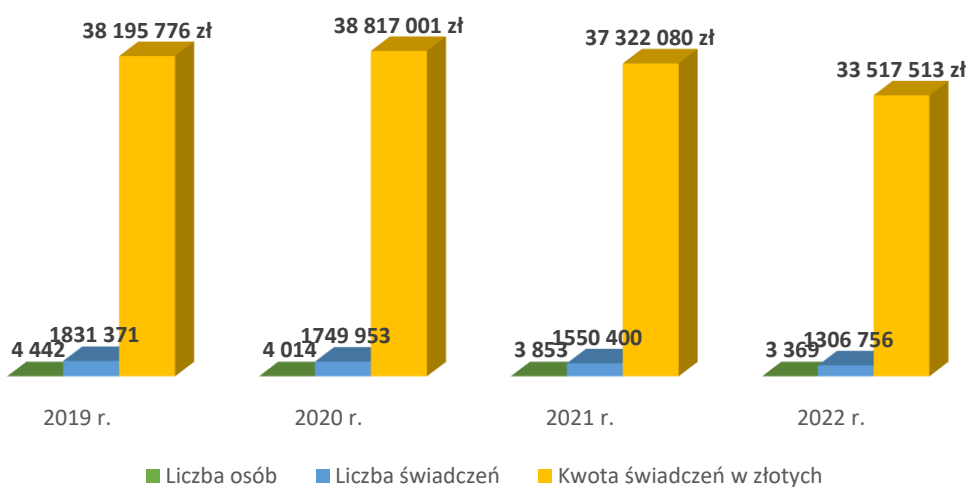
Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Mapa prezentuje liczbę rodzin objętych pracą socjalną w 2022 roku w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego. Najwięcej tego typu rodzin odnotowano w powiecie kieleckim (3 452), starachowickim (2 621). Najmniej w powiatach: włoszczowskim (556), kazimierskim (616), pińczowskim (673).

Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Ośrodek pomocy społecznej, przyznając usługi opiekuńcze ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia. Usługi są realizowane w ramach zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. W poniższym zestawieniu zostały wykazane świadczenia na podstawie przyznania świadczenia opiekuńczego na podstawie decyzji administracyjnej.

Usługi opiekuńcze ogółem

Wykres 36. Usługi opiekuńcze ogółem w woj. świętokrzyskim na przestrzeni lat 2019-2022.

Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W 2022 r. z usług opiekuńczych ogółem w regionie skorzystało 3 369 osób, o 12,6% mniej niż w 2021 r. W 2022 r. udzielono łącznie 1 306 756 świadczeń w postaci usług opiekuńczych, o 15,7% mniej niż w 2021 roku. Kwota świadczeń wynosiła 33 517 513 zł, i była mniejsza o 10,2% kwoty świadczeń, tj. mniej o 3 804 567 zł.

Tabela 7. Usługi opiekuńcze – ogółem w woj. świętokrzyskim na przestrzeni lat 2019-2022.

Wyszczególnienie	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba osób	4 442	4 014	3 853	3 369
Liczba świadczeń	1 831 371	1 749 953	1 550 400	1 306 756
Kwota świadczeń	38 195 776 zł	38 817 001 zł	37 322 080 zł	33 517 513 zł

Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Mapa 14. Gminy, które realizowały usługi opiekuńcze na podstawie wydanej decyzji administracyjnej w 2022 r.

Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W 2022 roku w województwie świętokrzyskim 16 gmin nie wykazało realizacji usług opiekuńczych. Gminy, które nie realizowały tego typu wsparcia to: Solec-Zdrój, Stopnica, Tuczepy, Wiślica, Bejsce, Czarnocin, Strawczyn, Iwaniska, Sadowie, Wojciechowice, Bałtów, Bodzechów, Waśniów, Kije, Złota, Moskorzew.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze

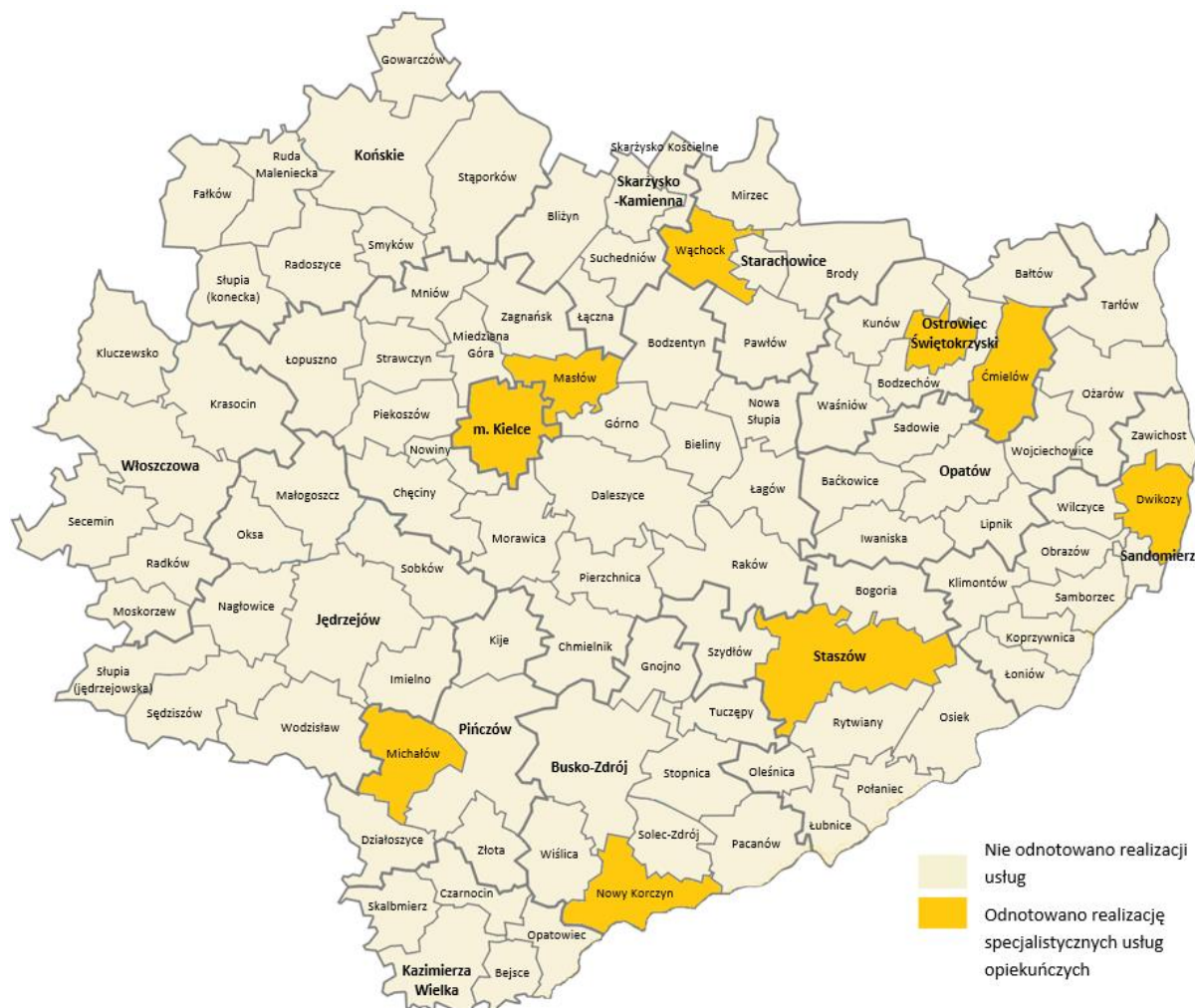
Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Tabela 8. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w woj. świętokrzyskim na przestrzeni lat 2019-2022.

Wyszczególnienie	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba osób	353	244	179	82
Liczba świadczeń	54 106	54 514	38 635	26 405
Kwota świadczeń	1 564 107 zł	1 700 491 zł	1 513 649 zł	1 506 927 zł

Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Mapa 15. Gminy, które realizowały specjalistyczne usługi opiekuńcze w 2022 r.

Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

9 gmin realizowało specjalistyczne usługi opiekuńcze: Nowy Korczyn, Masłów, Michałów, Dwikozy, Wąchock, Staszów, Ćmielów, Ostrowiec Świętokrzyski, Kielce. Pozostałe 93 gminy nie wykazały realizacji tego typu usług.

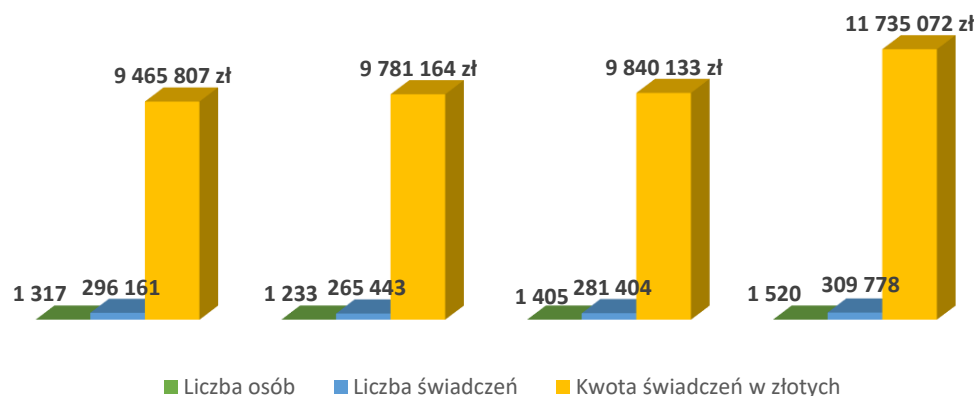
Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi są szczególnym rodzajem usług specjalistycznych. Pomoc udzielana jest określonej grupie osób, realizowana w miejscu ich zamieszkania w ramach zadań zleconych gminie. Zasady jej przyznawania i odpłatności określa rozporządzenie Ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego, a nie tak jak w przypadku pozostałych usług opiekuńczych regulacje gminne.

Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego określa, iż ośrodki pomocy społecznej w porozumieniu z poradniami zdrowia psychicznego i innymi specjalistycznymi placówkami terapeutycznymi organizują oparcie społeczne dla osób, które z powodów choroby psychicznej

lub upośledzenia umysłowego mają poważne trudności w życiu codziennym, zwłaszcza w relacjach z otoczeniem, w zakresie edukacji, zatrudnienia oraz w sprawach bytowych.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Wykres 37. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi w woj. świętokrzyskim na przestrzeni lat 2019-2022.

Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W analizowanym okresie w zakresie świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi odnotowano wzrost liczby osób korzystających z tego rodzaju usług i liczby świadczeń, jak również wzrost kwot przeznaczonych na realizację tego typu usług. W analizowanym okresie obserwujemy systematyczny wzrost kwoty świadczeń przeznaczonych na realizację tego typu usług.

Tabela 9. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi w woj. świętokrzyskim na przestrzeni lat 2019-2022.

Wyszczególnienie	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba osób	1 317	1 233	1 405	1 520
Liczba świadczeń	296 161	265 443	281 404	309 778
Kwota świadczeń	9 465 807 zł	9 781 164 zł	9 840 133 zł	11 735 072 zł

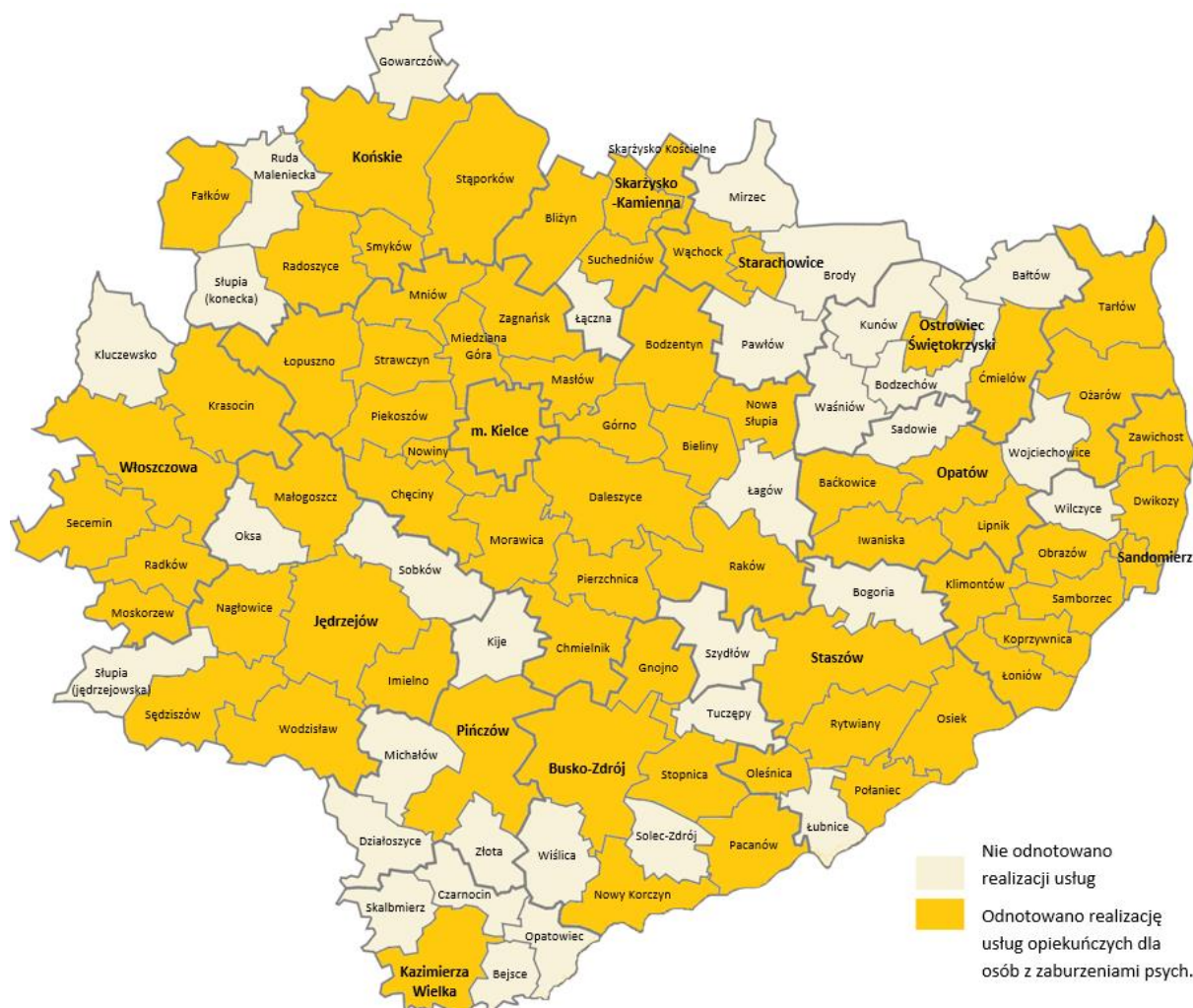
Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W 2022 roku liczba osób korzystających z tego typu świadczeń wyniosła 1 520 i była większa o 8,2%, wzrost liczby świadczeń wyniósł 10%. Kwota świadczeń w 2022 roku wzrosła o 19,3% w odniesieniu do 2021 roku, tj. o 1 894 939 zł.

Specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi nie świadczyły 33 gminy: Solec-Zdrój, Tuczępy, Wiślica, Oksa, Słupia (jędrzejowska), Sobków, Bejsce, Czarnocin, Opatowiec, Skalbmierz, Łągów, Gowarczów, Ruda Maleniecka, Słupia konecka, Iwaniska, Sadowie, Wojciechowice, Bałtów, Bodzechów, Kunów, Waśniów, Działoszyce, Kije, Michałów, Złota, Wilczyce, Łączna, Brody, Mirzec,

Pawłów, Łubnice, Szydłów, Kluczewsko. Pozostałe 69 gmin w województwie świętokrzyskim świadczyło usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania.

Mapa 16. Gminy, które realizują usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psych. w miejscu zamieszkania w 2022 r.

Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Zapotrzebowanie na wybrane usługi społeczne adresowane do mieszkańców

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej na potrzeby opracowania Regionalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji opracował diagnozę dostępności i zapotrzebowania na wybrane usługi społeczne świadczone w formie środowiskowej oraz instytucjonalnej w województwie świętokrzyskim. W celu uzyskania informacji dotyczących obecnie realizowanych usług społecznych, oszacowania zapotrzebowania na wybrane usługi społeczne przeprowadzone zostało badanie ankietowe. W badaniu udział wzięli przedstawiciele ośrodków pomocy społecznej, którzy przekazali dane wg stanu na koniec 30 listopada 2022 r. W celu określenia zapotrzebowania na wybrane usługi obliczono „lukę potrzeb”, stanowiącą różnicę pomiędzy rzeczywistą liczbą osób objętych wsparciem a podaną przez ośrodki szacunkową liczbą osób potrzebujących wsparcia na wyszczególnione usługi.

"Luka potrzeb" - szacowana liczba osób

Wykres 38. Szacowana liczba osób na wybrane usługi społeczne, „Luka potrzeb” stan na 30.11.2022 r.

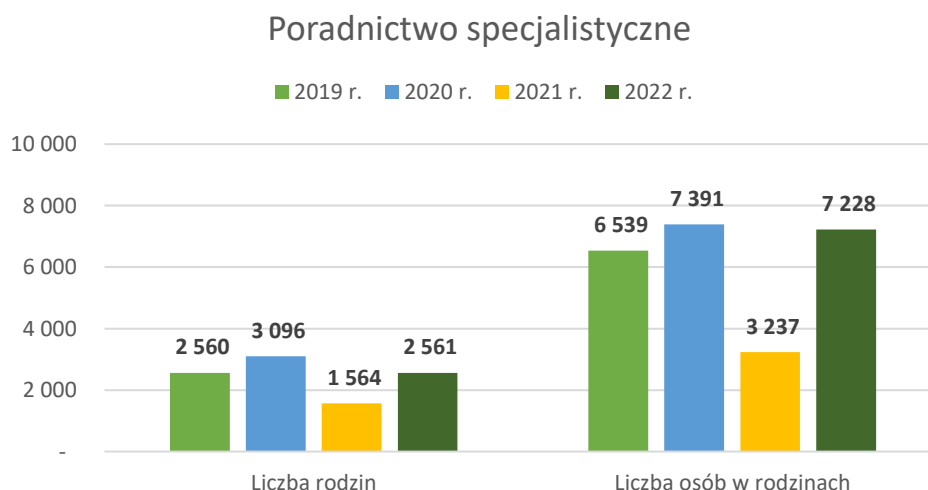
Źródło: Kwestionariusz ankiety.

W zakresie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych największe zapotrzebowanie w województwie świętokrzyskim występuje w zakresie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania (1 320) i usług asystenta osoby z niepełnosprawnością (1 080). Następnie usługa transportowa zwiększająca mobilność osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (731), placówka dziennego wsparcia dla dzieci i młodzieży

(571), usługa opieki „wychnieniowej” dla opiekuna faktycznego osoby potrzebującej wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (539), specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi (399), dzienny ośrodek wsparcia dla osób potrzebującej wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (356). Najmniejsze zapotrzebowanie wykazano na usługi rodziny wspierającej (20).

Poradnictwo specjalistyczne

Poradnictwo prawne, psychologiczne i rodzinne jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Poradnictwo prawne realizowane jest poprzez udzielenie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego oraz ochrony praw lokatorów. Poradnictwo psychologiczne realizuje się przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii. Poradnictwo rodzinne obejmuje problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy opieki nad osobami z niepełnosprawnościami, a także terapię rodzinną.

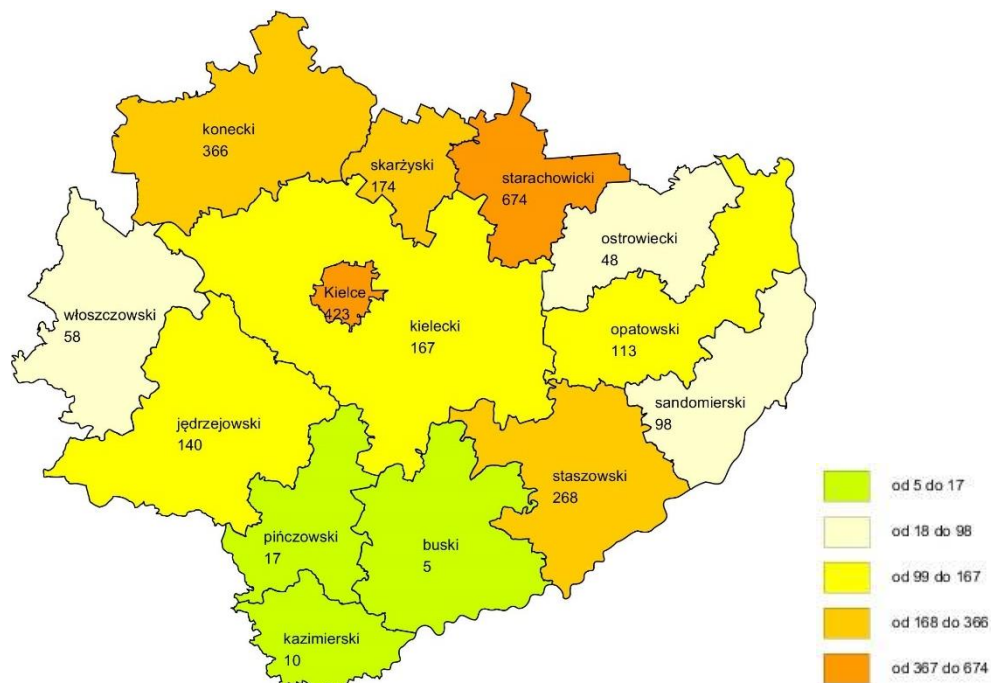

Wykres 39. *Poradnictwo specjalistyczne w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.*

Źródło Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W 2022 roku liczba rodzin i osób w rodzinach, która skorzystała z tej formy wsparcia w porównaniu z rokiem 2021, była większa odpowiednio o 63,8% i 123,3%.

Mapa 17. Liczba rodzin, które skorzystały z poradnictwa specjalistycznego w 2022 r.

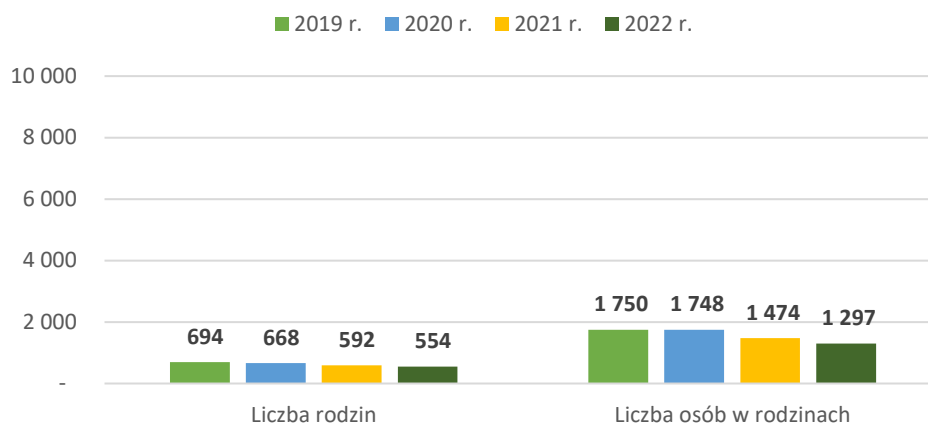
Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Najwięcej rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego odnotowano w powiecie starachowickim (674) i mieście Kielce (423). Najmniej rodzin skorzystało z poradnictwa specjalistycznego tak jak w roku poprzednim z terenu powiatów: buskiego (5), kazimierskiego (10), pińczowskiego (17).

Interwencja kryzysowa

Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Jej celem jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany przez nie dochód oraz udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych – schronienia do 3 miesięcy.

Interwencja kryzysowa

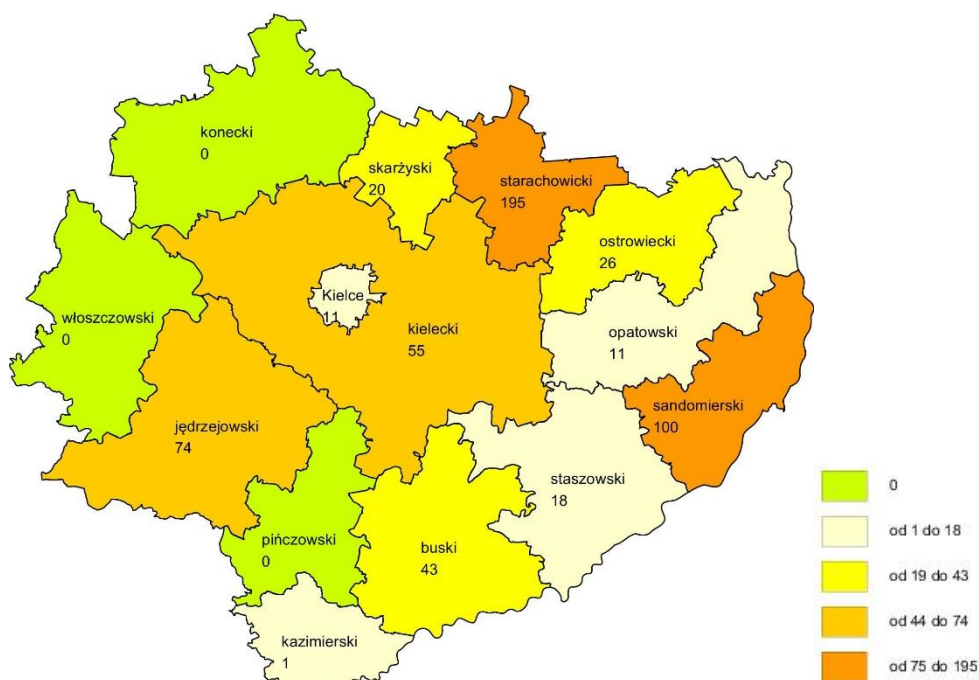

Wykres 40. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową w latach 2019-2022.

Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Liczba rodzin objętych interwencją kryzysową w 2022 roku była mniejsza o 6,4% w stosunku do 2021 roku. Najwięcej rodzin zostało objętych interwencją kryzysową w 2019 roku (694). W 2022 roku liczba osób w rodzinach objęta omawianym świadczeniem wyniosła 1 297 i była mniejsza o 12% w odniesieniu do 2021 roku.

Mapa 18. Liczba rodzin objętych interwencją kryzysową w 2022 r.

Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Mapa prezentuje liczbę rodzin objętych interwencją kryzysową w 2022 roku wg powiatów województwa świętokrzyskiego. Najwięcej rodzin objętych interwencją kryzysową odnotowano w powiatach: starachowickim (195) i sandomierskim (100). W 2022

roku w 3 powiatach: koneckim, pińczowskim i włoszczowskim nie odnotowano rodzin objętych interwencją kryzysową.

Kontrakt socjalny

Kontrakt socjalny to pisemna umowa zawarta między ośrodkami pomocy społecznej a osobą (rodziną) ubiegającą się o pomoc, określająca sposób współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej oraz uwzględniająca możliwości wykorzystania zasobów środowiska lokalnego.

Tabela 10. Liczba zawartych kontraktów (w części A i B) oraz liczba osób objęta kontraktem socjalnym.

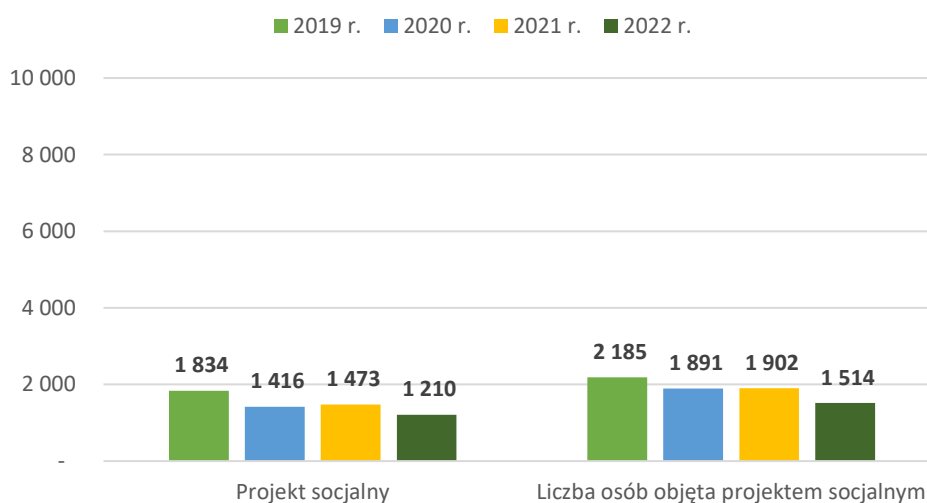
Wyszczególnienie	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Kontrakt zawierany w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej – w części A	1 233	1 045	923	735
Liczba osób objęta kontraktami – w części A	1 566	1 520	1 275	1 022
Kontrakt dotyczących osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy – w części B	601	371	550	475
Liczba osób objęta kontraktami – w części B	619	371	627	492

Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Liczba kontraktów socjalnych zawieranych w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej w 2022 roku wynosiła 735 i była mniejsza o 20,4%, liczba osób objęta kontraktem w części A wynosiła 1 022 i była mniejsza o 19,8% w stosunku do 2021 roku.

W przypadku kontraktów socjalnych dotyczących osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy liczba zawartych kontraktów w 2022 roku wynosiła 475 i była mniejsza o 13,6% w odniesieniu do 2021 roku, liczba osób objęta omawianym kontraktem wyniosła 492 i zmniejszyła się o 21,5%.

Kontrakt socjalny - ogółem

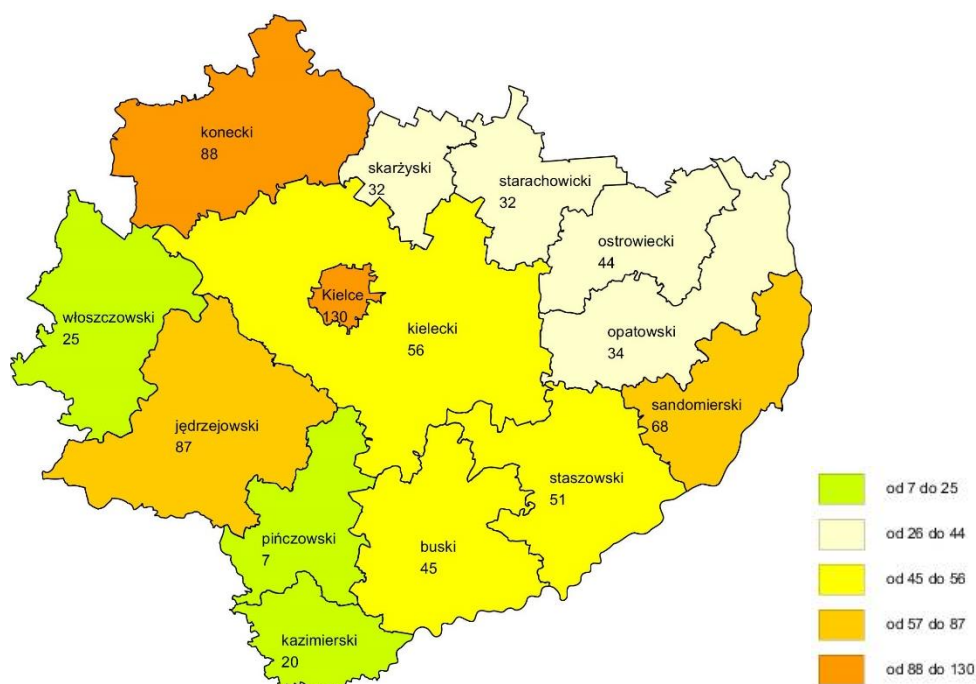

Wykres 41. Liczba zawartych kontraktów (ogółem) oraz liczba osób objęta kontraktem socjalnym w latach 2019-2022.

Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

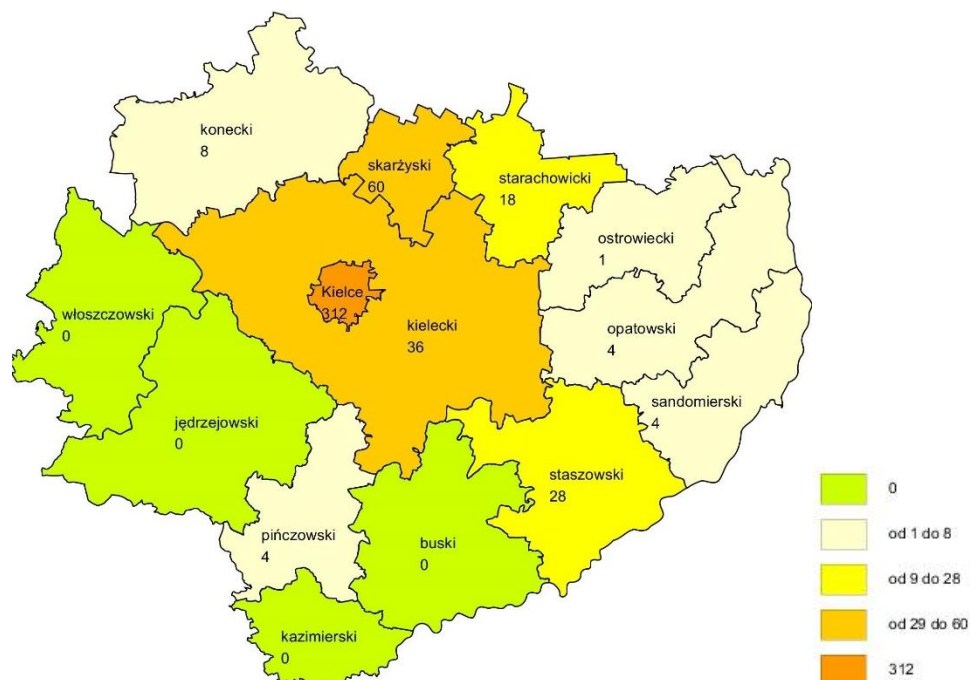
W 2022 roku odnotowano mniejszą liczbę zawartych kontraktów socjalnych ogółem oraz mniejszą liczbę osób objętych projektem socjalnymi w odniesieniu do 2021 roku.

Mapa 19. Liczba zawartych kontraktów w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej w 2022 r.

Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

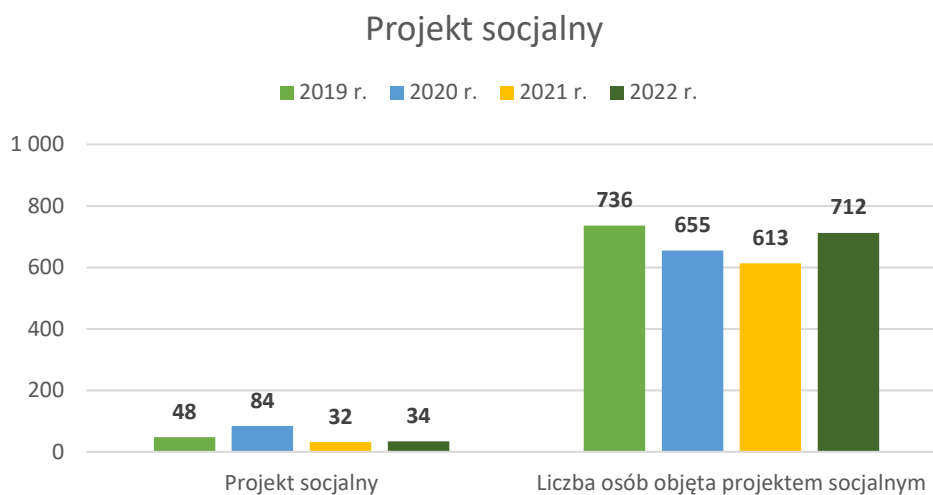
Mapa 20. Liczba kontraktów dotyczących osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2022 r.

Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Projekt socjalny

Projekt socjalny jest ograniczonym w czasie i przestrzeni społecznej przedsięwzięciem o charakterze pomocowym. Głównym założeniem planowanego działania powinno stać się dążenie do pozytywnej zmiany. Projekt jest systemem wielu interwencji, które przebiegają etapowo i są ze sobą powiązane. Projekt na ogół odnosi się do jednostek, grup, społeczności lokalnej, które znajdują się czasowo lub trwale w trudnej sytuacji życiowej.

Wykres 42. Liczba zawartych kontraktów (ogółem) oraz liczba osób objęta kontraktem socjalnym w latach 2019-2022.

Źródło: Sprawozdanie roczne MRIPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W 2022 roku zwiększyła się liczba projektów socjalnych i liczba osób objętych projektem socjalnym w odniesieniu do 2021 roku.

3.2. Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami

Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami

Dane w zestawieniu tabelarycznym zawierają ogólną kwotę dofinansowania ze źródła PFRON i środków własnych powiatów skierowaną na rehabilitację społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnościami w województwie świętokrzyskim.

Tabela 11. Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami w latach 2019-2022.

Wyszczególnienie	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Ogólna kwota dofinansowania: PFRON, środki własne powiatu	38 795 648 zł	44 803 434 zł	48 264 778 zł	56 070 867 zł

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Ogólna kwota dofinansowania przeznaczona na rehabilitację społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnościami w 2022 roku wynosiła 56 070 867 zł i wzrosła o 16,2% w odniesieniu do 2021 roku.

Pomoc na likwidację barier architektonicznych i w komunikowaniu się

W powyższym zakresie pomocy dofinansowany może być zakup sprzętu, mającego na celu likwidację barier w komunikowaniu się oraz barier architektonicznych. Dofinansowanie mogły uzyskać osoby fizyczne (w tym małoletnie), pod warunkiem uzasadnienia potrzeb wynikającymi z ich niepełnosprawności.

Tabela 12. Pomoc na likwidację barier architektonicznych i w komunikowaniu się w latach 2019-2022.

Wyszczególnienie	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie	601	660	884	718
Wartość dofinansowania	1 936 173 zł	2 775 002 zł	4 212 659 zł	3 383 893 zł

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W roku 2022 odnotowano 18,8% spadek liczby osób objętych tego typu wsparciem w stosunku do 2021 roku. Wartość dofinansowania udzielonego na likwidację barier architektonicznych i w komunikowaniu się w 2022 roku wynosiła 3 383 893 zł i była niższa o 19,7% w odniesieniu do 2021 roku.

Turnusy rehabilitacyjne

Pomoc dotyczy wszystkich osób z niepełnosprawnościami, które posiadają ważne jedno z niżej wymienionych orzeczeń:

- zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności;
- całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów;
- niepełnosprawności, wydane przed ukończeniem 16 roku życia;
- grupie inwalidzkiej.

Tabela 13. Turnusy rehabilitacyjne w latach 2019-2022.

Wyszczególnienie	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba osób, które uzyskały pomoc	2 163	1 310	2 640	2 778
Wartość dofinansowania	2 590 286 zł	1 911 419 zł	3 863 081 zł	4 362 504 zł

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W 2022 roku odnotowano 5,3% wzrost liczby osób, które uzyskały pomoc w zakresie dofinansowania turnusów rehabilitacyjnych w odniesieniu do 2021 roku. Wartość dofinansowania zwiększyła się o 12,9%.

Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, sprzęt rehabilitacyjny

Wsparcie otrzymują osoby, które złożyły wnioski i uzyskały w danym roku pozytywną decyzję o dofinansowaniu w przypadku:

- 100% udziału własnego osoby z niepełnosprawnościami w limicie ceny ustalonym, na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli taki udział jest wymagany;
- 150% sumy kwoty limitu wyznaczonego przez NFZ oraz wymaganego udziału własnego osoby z niepełnosprawnościami w zakupie przedmiotów i środków, jeżeli cena jest wyższa niż ustalony limit.

Średni miesięczny dochód wnioskodawcy nie może przekroczyć:

- 50% przeciętnego wynagrodzenia członka rodziny wspólnego gospodarstwa domowego;
- 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osób samotnych.

Tabela 14. Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny w latach 2019-2022.

Wyszczególnienie	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba osób, które uzyskały pomoc	6 447	5 539	5 928	5 927
Wartość dofinansowania	5 962 187 zł	5 983 288 zł	7 706 156 zł	8 704 638 zł

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Liczba osób, które uzyskały pomoc na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny w 2022 roku wyniosła 5 927, podobnie jak w 2021 roku. Wartość dofinansowania wzrosła o 13% i wynosiła 8 704 638 zł.

Program „AKTYWNY SAMORZĄD”

Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

Tabela 15. Program „AKTYWNY SAMORZĄD” w latach 2019-2022.

Wyszczególnienie	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba świadczeń	1 730	1 579	1 683	1 789
Wartość dofinansowania	6 034 959 zł	6 637 693 zł	8 053 979 zł	8 787 896 zł

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W roku 2022 odnotowano 6,3% wzrost liczby świadczeń w programie „AKTYWNY SAMORZĄD” w odniesieniu do 2021 roku, zwiększyła się również wartość dofinansowania ww. Programu o 9,1%.

Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki

Wsparcie dotyczy osób prawnych i jednostek organizacyjnych, które nie posiadają osobowości prawnej, jeżeli:

- prowadzą działalność statutową na rzecz osób z niepełnosprawnościami przez okres co najmniej 2 lata przed dniem złożenia wniosku;
- udokumentują zapewnienie odpowiednich do potrzeb osób z niepełnosprawnościami warunków technicznych i lokalowych do realizacji zadania;
- udokumentują posiadanie środków własnych pozyskanych z innych źródeł na sfinansowanie przedsięwzięcia w wysokości nieobjętej dofinansowaniem z PFRON.

Tabela 16. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki w latach 2019-2022.

Wyszczególnienie	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba dofinansowanych imprez	61	55	58	68
Liczba niepełnosprawnych uczestników	2 965	3 088	2 457	2 321
Wartość dofinansowania	248 397 zł	320 708 zł	369 689 zł	447 613 zł

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W przypadku liczby dofinansowanych wydarzeń z zakresu sportu, kultury, rekreacji i turystyki w 2022 roku odnotowano 68 dofinansowanych imprez, o 10 więcej niż w 2021 roku. Odnotowany został wzrost wartości dofinansowania sportu, kultury, rekreacji i turystyki w województwie świętokrzyskim. Wartość dofinansowania na ten cel wynosiła 447 613 zł i była większa o 21%. Natomiast liczba osób z niepełnosprawnościami będących uczestnikami dofinansowanych imprez zmniejszyła się w 2022 roku o 5,5% w stosunku do 2021 roku.

3.3. Inne rodzaje pomocy i świadczeń

Jednym z zadań pomocy społecznej jest przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń.

W katalogu świadczeń, które można uzyskać na podstawie ustaw: *o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci* oraz *o świadczeniach rodzinnych* są:

1. Świadczenie wychowawcze.
2. Świadczenia rodzinne, w tym:
  - a) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego;
  - b) świadczenia opiekuńcze, w tym:
    - zasiłek pielęgnacyjny, w tym:
      - zasiłek pielęgnacyjny dla dziecka z niepełnosprawnościami;
      - zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnościami w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności;
      - zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnościami w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed ukończeniem 21 roku życia;
      - zasiłek pielęgnacyjny dla osoby, która ukończyła 75 lat;
    - specjalny zasiłek opiekuńczy;
  - c) świadczenie pielęgnacyjne;
  - d) zapomoga wypłacana przez gminy, na podstawie art.22a;
  - e) świadczenia wypłacane przez gminy na podstawie art.22b;
  - f) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka;
  - g) świadczenie rodzicielskie.

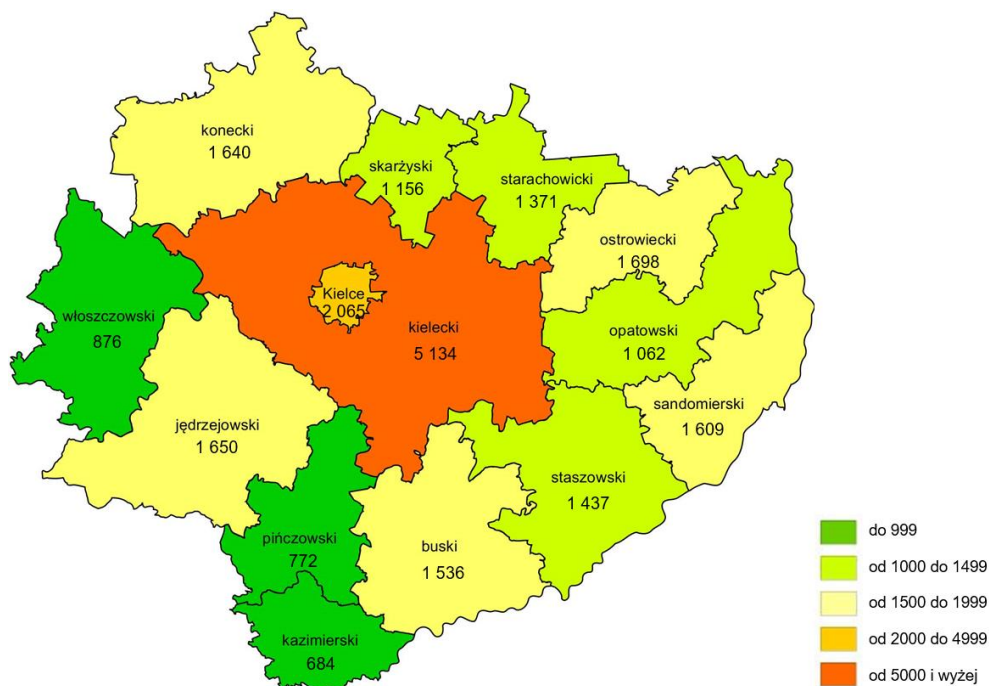
Świadczenie wychowawcze

Świadczenie wychowawcze przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka w wysokości 500 zł miesięcznie na dziecko w rodzinie (dotyczy wyłącznie dzieci do ukończenia 18 roku życia). Od lipca 2019 roku świadczenie wychowawcze przysługuje bez kryterium dochodowego także na pierwsze dziecko. Kwoty przyznanych świadczeń wychowawczych, wypłaconych rodzinom w 2022 roku zawarte zostały w rozdziale 9 Wydatki na pomoc społeczną.

Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych

Zasiłki mają na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego uzależnione jest m.in. od spełnienia kryterium dochodowego.

Mapa 21. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w 2022 r.

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Mapa prezentuje średniomiesięczną liczbę rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w poszczególnych powiatach regionu. W 2022 roku ogółem z powyższych zasiłków w województwie świętokrzyskim skorzystały 22 690 rodziny na ogólną kwotę 99 585 157 zł. Odnotowano spadek zarówno liczby rodzin jak i kwoty świadczeń odpowiednio o 19% i 16,7% w odniesieniu do 2021 roku.

W 2022 roku największą liczbę rodzin, którym przyznano tego rodzaju pomoc, odnotowano w powiecie kieleckim (5 134), a najmniejszą w powiecie kazimierskim (684).

Kwoty przyznanych świadczeń w formie zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych wypłaconych rodzinom w poszczególnych powiatach przedstawione zostały w tabeli 17.

Tabela 17. Kwoty przyznanych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w latach 2019-2022.

Lp.	Powiat	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
1	buski	9 404 929,36 zł	8 505 556,43 zł	7 589 367,78 zł	6 317 949,21 zł
2	jędrzejowski	12 084 776,45 zł	10 637 096,47 zł	9 162 546,15 zł	7 392 812,91 zł
3	kazimierski	4 022 573,01 zł	3 908 582,12 zł	3 275 937,78 zł	2 979 175,78 zł
4	kielecki	35 079 061,03 zł	30 476 212,89 zł	26 587 414,08 zł	22 785 495,26 zł
5	konecki	11 330 964,10 zł	9 717 037,11 zł	8 614 838,47 zł	7 228 959,16 zł
6	m. Kielce	16 057 091,26 zł	12 641 850,99 zł	11 153 592,93 zł	8 980 689,63 zł
7	opatowski	7 402 114,19 zł	6 660 403,92 zł	5 728 997,11 zł	4 648 119,62 zł
8	ostrowiecki	12 190 816,04 zł	10 493 462,81 zł	9 027 287,96 zł	7 379 666,00 zł
9	pińczowski	4 913 882,21 zł	4 553 885,58 zł	3 813 320,98 zł	3 209 740,65 zł
10	sandomierski	10 653 408,30 zł	9 487 455,68 zł	7 865 380,09 zł	6 598 074,50 zł
11	skarżyski	8 168 676,93 zł	6 886 722,43 zł	5 925 140,33 zł	4 911 482,73 zł
12	starachowicki	11 500 797,87 zł	9 522 790,39 zł	7 957 260,55 zł	6 669 427,42 zł
13	staszowski	10 429 109,78 zł	9 301 739,41 zł	7 817 056,46 zł	6 321 721,73 zł
14	włoszczowski	6 721 358,26 zł	5 848 432,60 zł	4 967 256,31 zł	4 161 842,41 zł
	Razem	159 959 558,79 zł	138 641 228,83 zł	119 485 396,98 zł	99 585 157,01 zł

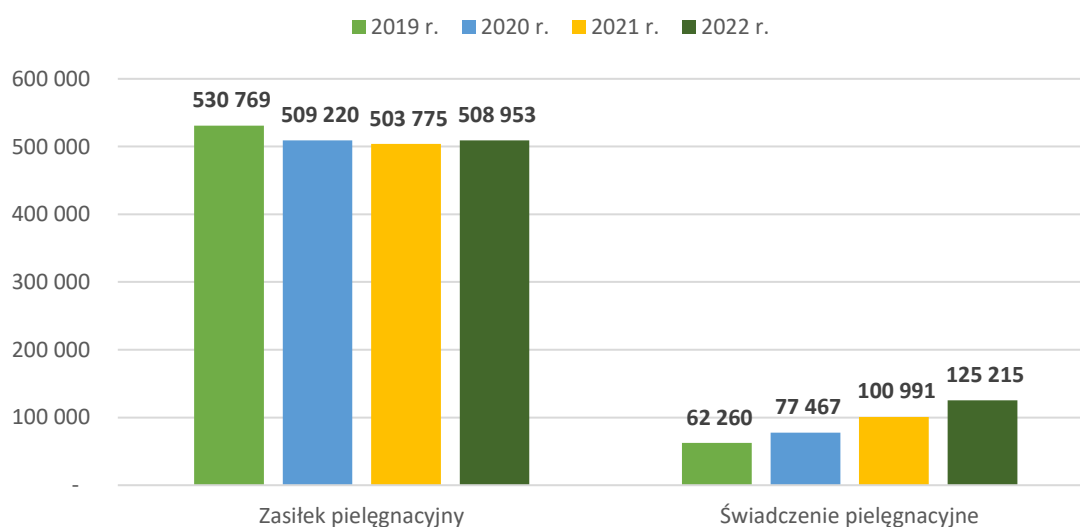
Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Świadczenia opiekuńcze

Świadczenia opiekuńcze wymienione w *ustawie o świadczeniach rodzinnych* to:

- zasiłek pielęgnacyjny, przyznawany w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osobie w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji,
- świadczenie pielęgnacyjne, przyznawane z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym.

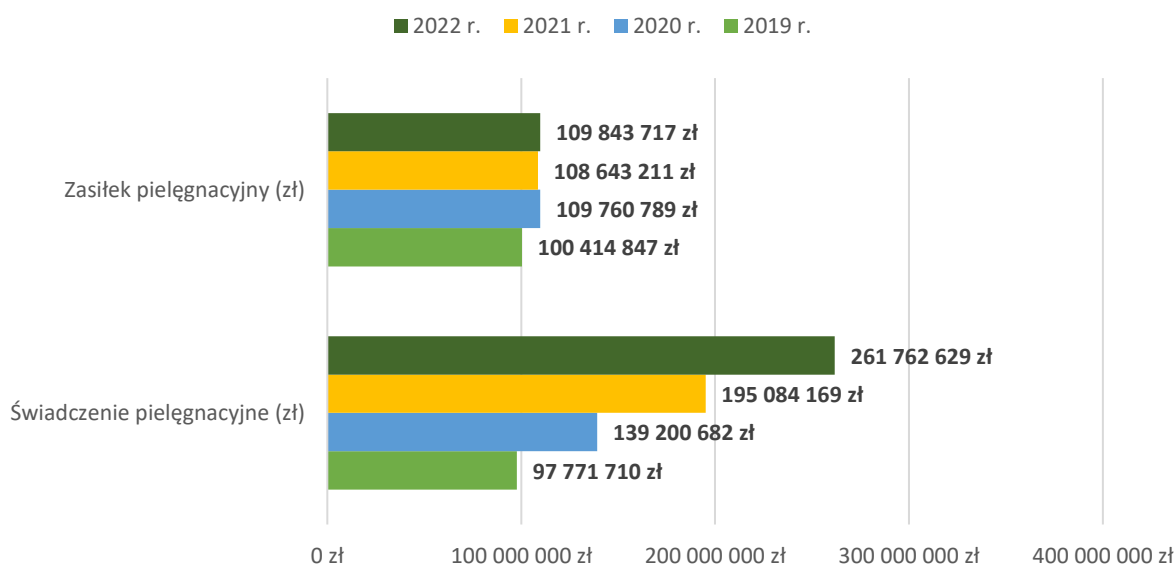
Liczba świadczeń opiekuńczych

Wykres 43. Liczba świadczeń pielęgnacyjnych w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Środki finansowe przyznane na świadczenia opiekuńcze

Wykres 44. Wysokość środków finansowych przyznanych na świadczenia pielęgnacyjne w latach 2019-2022.

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W województwie świętokrzyskim w 2022 roku liczba zasiłków pielęgnacyjnych wynosiła 508 953 i była większa o 1% w stosunku do 2021 roku, zwiększył się również wolumen kwoty przeznaczony na to świadczenie o 1 200 506 zł.

Liczba świadczeń pielęgnacyjnych w 2022 roku wynosiła 125 215 i była większa o 24% w stosunku do 2021 roku. Wolumen środków przyznanych na to świadczenie zwiększył się o 66 678 460 zł.

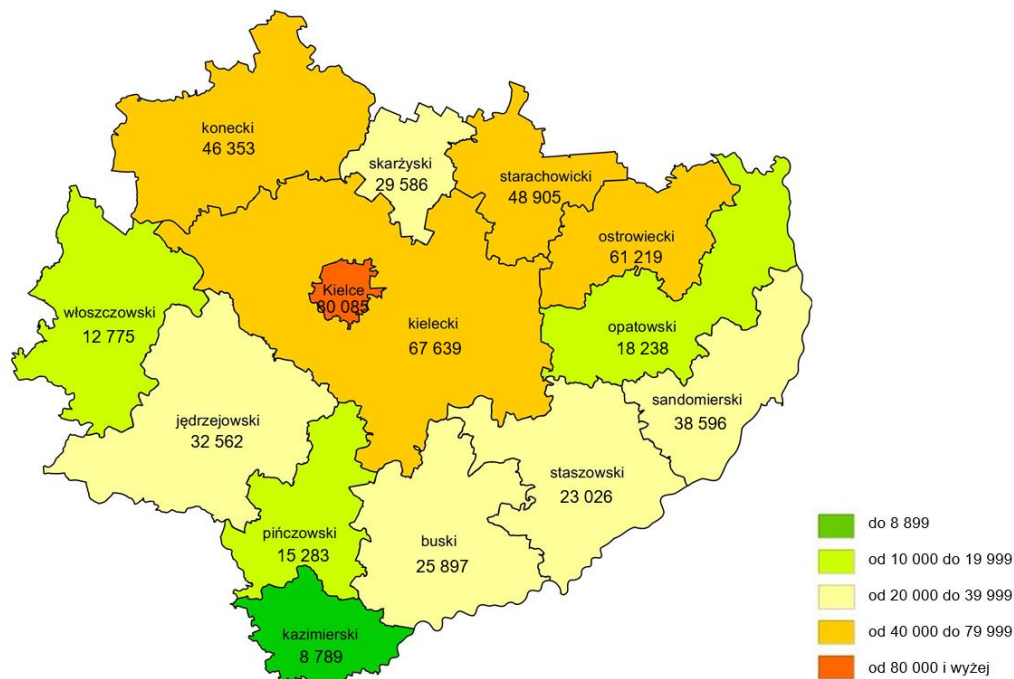
Zasiłek pielęgnacyjny

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

- dziecku z niepełnosprawnościami;
- osobie z niepełnosprawnościami w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- osobie z niepełnosprawnościami w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia;
- osobie, która ukończyła 75 lat.

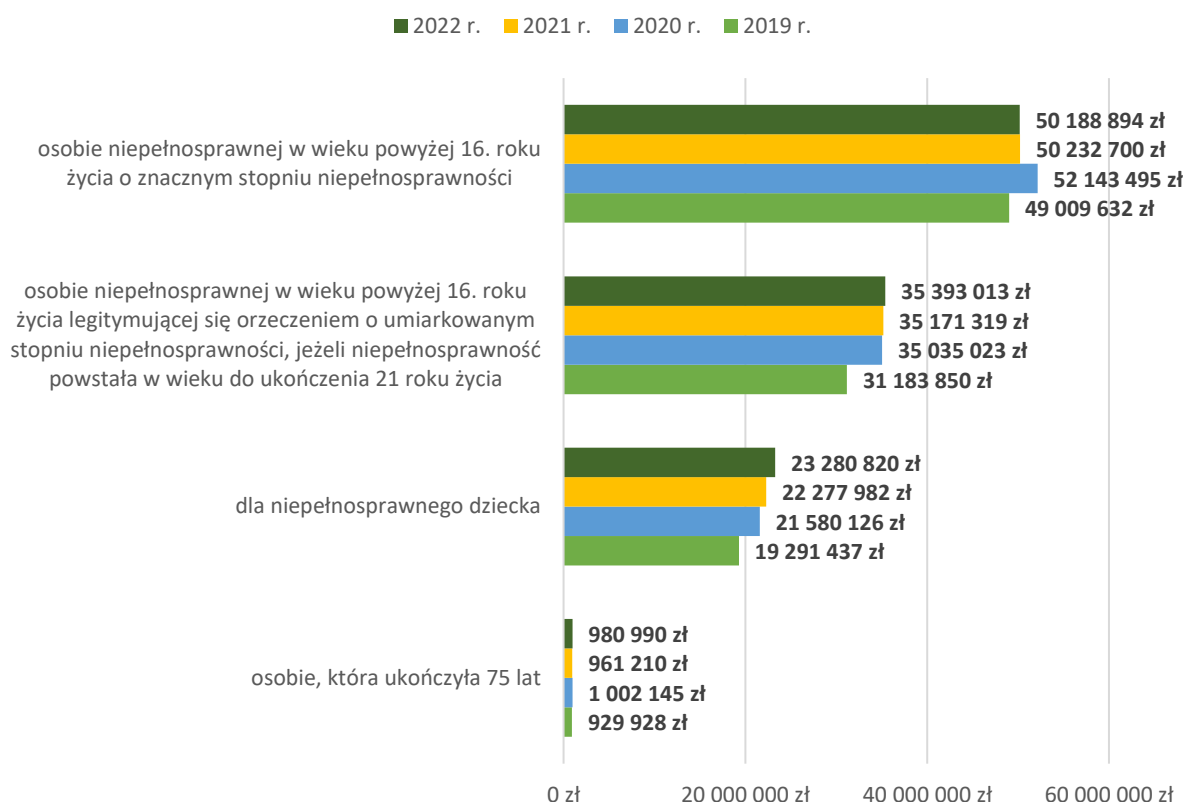
Mapa 22. Zasiłek pielęgnacyjny – liczba świadczeń w 2022 r.

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W 2022 roku największą liczbę przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych odnotowano w mieście Kielce (80 085), powiecie kieleckim (67 639), powiecie ostrowieckim (61 219), zaś najmniejszą w powiatach: kazimierskim (8 789), włoszczowskim (12 775), pińczowskim (15 283).

Środki finansowe wydatkowane na zasiłki pielęgnacyjne

Wykres 45. Wysokość środków finansowych wydatkowanych na zasiłki pielęgnacyjne w 2022 r.

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W 2022 roku ośrodki pomocy społecznej przyznały w sumie 508 953 zasiłków pielęgnacyjnych na kwotę: 109 843 717 zł. Z kwoty wydatkowanej na zasiłki pielęgnacyjne najwięcej 45,7% zostało przeznaczonych osobom z niepełnosprawnościami w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności. Z wydatkowanych środków 32,2% stanowiły zasiłki pielęgnacyjne dla osób w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed ukończeniem 21 roku życia. 21,2% środków przeznaczonych zostało na zasiłki pielęgnacyjne dla niepełnosprawnych dzieci. Wydatki na zasiłki pielęgnacyjne dla osób, które ukończyły 75 lat, stanowiły 0,9% ogólnej kwoty wydatkowanej na zasiłek pielęgnacyjny.

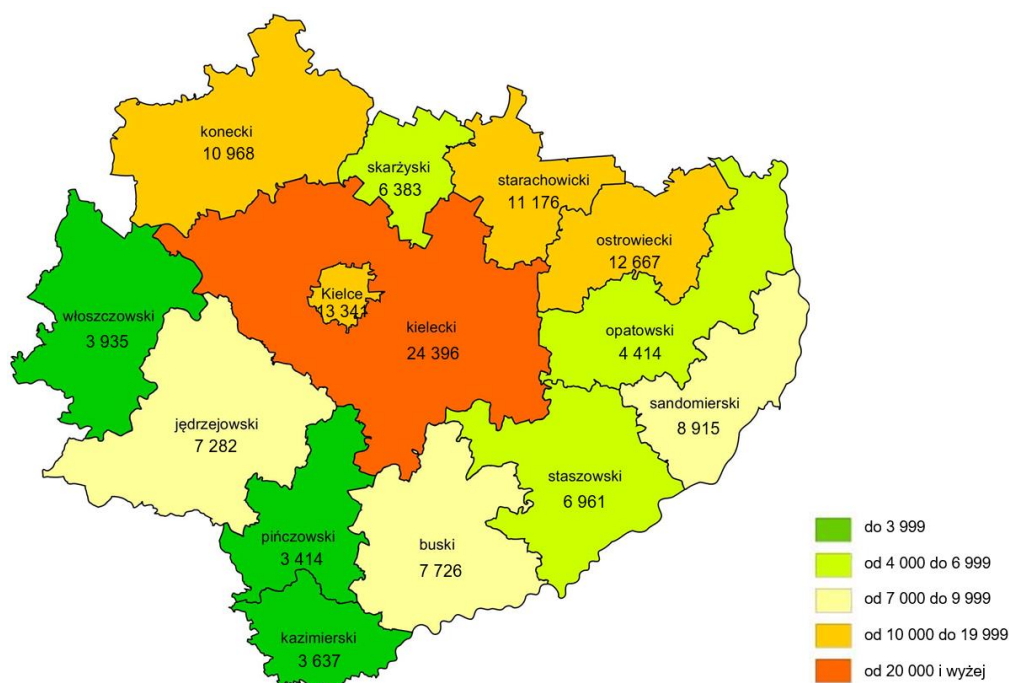

Świadczenie pielęgnacyjne

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, przysługuje:

- 1) matce albo ojcu;
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka;
- 3) osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną, w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 4) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności – jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia, lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności opieki stałej, długotrwałej lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Mapa 23. Świadczenia pielęgnacyjne – liczba świadczeń w 2022 r.

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W 2022 roku najwięcej świadczeń pielęgnacyjnych udzielono w powiecie kieleckim (24 396) i mieście Kielce (13 341). Najmniej w powiatach: pińczowskim (3 414), kazimierskim (3 637), włoszczowskim (3 935).

4. Piecza zastępcza

Analizując funkcjonowanie systemu pieczy zastępczej, należy uwzględnić stopień zaawansowania procesu tzw. deinstytucjonalizacji tj. przechodzenia od stałej opieki w instytucjach, do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności.

Asystentura rodzinna

Asystent rodziny ma na celu pracę z rodziną w problemach wychowawczych, a także w sprawach codziennych. Realizowana przez niego pomoc polega na wsparciu w przezwyciężeniu trudności, w poprawie sytuacji życiowej, by w przyszłości rodzina samodzielnie pokonywała własne problemy.

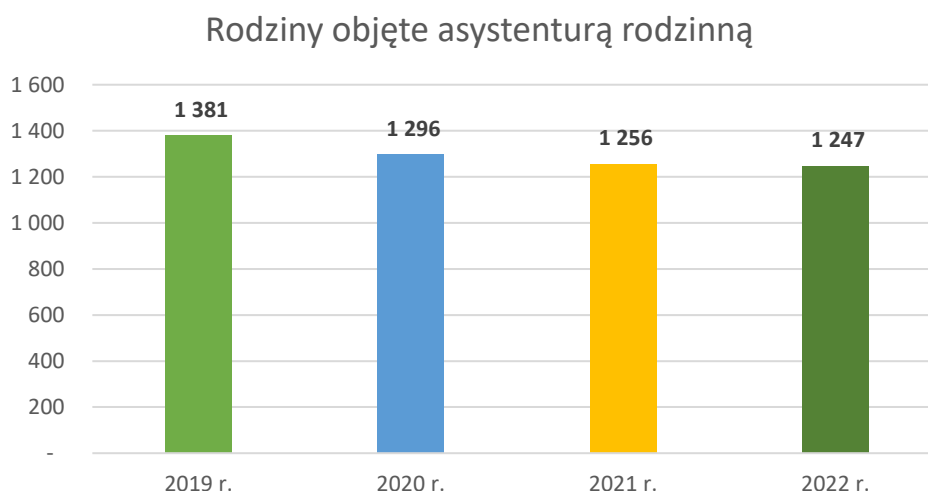
Mapa 24. Zatrudnienie asystentów rodziny w regionie w 2022 r.

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Największą liczbę asystentów rodziny odnotowano w mieście Kielce (8), następnie w gminach: Skarżysko-Kamienna (5), Ostrowiec Świętokrzyski (5), Jędrzejów (4), Daleszyce (4), Końskie (3),

Zatrudnianie asystenta rodziny nie jest zjawiskiem powszechnym w gminach regionu. W 2022 roku zatrudnienia asystenta rodziny nie odnotowano w 8 gminach: Bałtów, Gnojno, Iwaniska, Klimontów, Solec-Zdrój, Stopnica, Wojciechowice, Złota.

Wykres 46. Liczba rodzin objętych asystenturą rodzinną w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.

Źródło: CAS, Sprawozdanie WRiSPZ-G.

W analizowanym okresie odnotowano spadek liczby rodzin objętych pracą asystenta rodziny. W 2022 roku liczba rodzin objęta asystenturą rodzinną wyniosła 1 247 i była mniejsza o 9 rodzin w porównaniu z 2021 rokiem. Najwięcej rodzin współpracujących z asystentem rodziny odnotowano w roku 2019 roku.

Tabela 18. Wspieranie rodziny i piecza zastępcza w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.

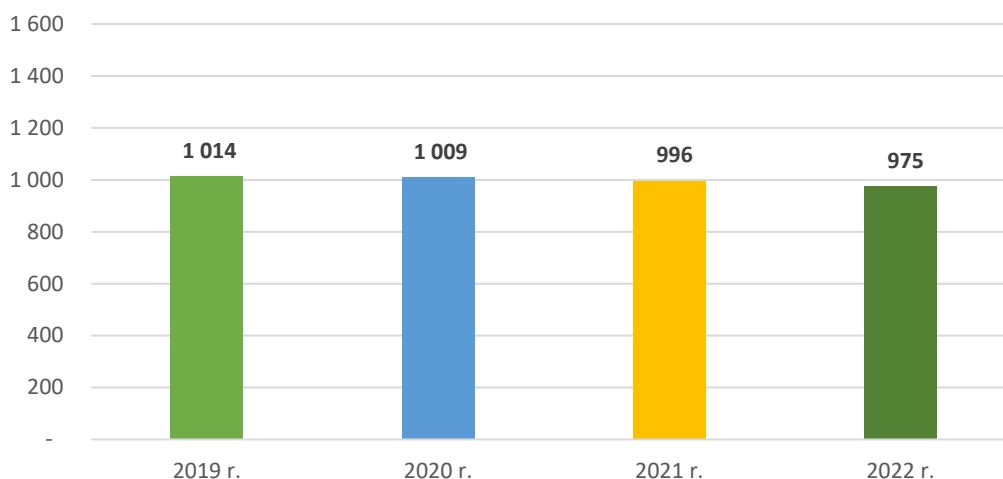
Wyszczególnienie	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba asystentów rodziny	140	131	135	130
Liczba rodzin wspierających	3	2	0	1
Liczba koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	59	60	59	52
Liczba placówek wsparcia dziennego	107	105	162	163
Odpłatność za pobyt dziecka w placówkach wsparcia dziennego (zł)	6 596 591 zł	9 825 534 zł	12 087 333 zł	11 180 550 zł

Źródło: Sprawozdanie WRiSPZ-G w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Liczba asystentów rodziny w województwie świętokrzyskim w 2022 roku wyniosła 130, o 5 asystentów mniej w stosunku do 2021 roku.

Oprócz instytucji asystenta rodziny ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej ustanowiła tzw. rodziny wspierające, które przy współpracy z asystentem rodziny stanowią formę pomocy dla rodzin przeżywających trudności w zakresie opieki i wychowania dzieci. W regionie w 2018 roku funkcjonowały 3 tego typu rodziny. Przez kolejne lata liczba rodzin ulegała stopniowemu zmniejszeniu, aż w 2022 roku odnotowano 1 rodzinę wspierającą w regionie.

Liczba rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka

Wykres 47. Liczba rodzin zastępczych (w tym rodzinne domy dziecka) w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.

Źródło: Sprawozdanie WRiSPZ-P (drugie półrocze) w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W 2022 roku liczba rodzin zastępczych w województwie wyniosła 975 i zmniejszyła się o 21 rodzin w porównaniu do roku 2021. Największą liczbę rodzin zastępczych w regionie odnotowano w 2019 roku (1 014).

Świętokrzyskie rodziny zastępcze to w większości (ok. 2/3) rodziny spokrewnione. W drugiej kolejności (niepełna 26%) to rodziny niezawodowe, natomiast zastępcze rodziny zawodowe stanowią zaledwie 2% ogółu rodzin zastępczych funkcjonujących w województwie świętokrzyskim. Niepokojący jest fakt niskiej liczby rodzin zastępczych zawodowych stanowiących podstawę systemu pieczy zastępczej w zakresie opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności tj. w nurcie deinstytucjonalizacji.

Tabela 19. Liczba dzieci w pieczy zastępczej (instytucjonalnej i rodzinnej) w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.

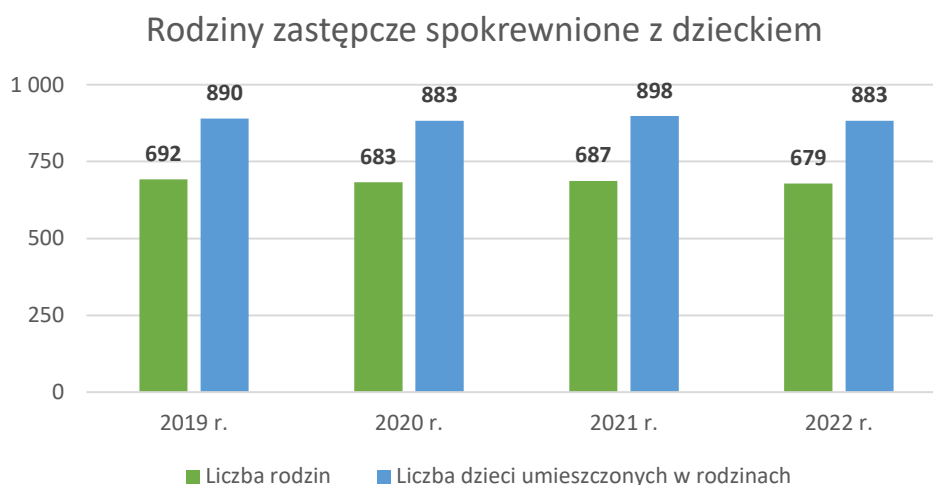
Wyszczególnienie	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej:	561	567	566	577
placówki opiekuńczo-wychowawcze	532	537	535	545
regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna	29	30	31	32
dzieci w rodzinach zastępczych, w tym:	1 438	1 427	1 424	1 395
w rodzinach zastępczych spokrewnionych	890	883	895	883
w rodzinach zastępczych niezawodowych	360	362	354	351
w zawodowych rodzinach zastępczych	102	100	101	80
w rodzinnych domach dziecka	86	82	74	81

Źródło: Sprawozdanie WRiSPZ-P (drugie półrocze) w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W kontekście procesu deinstytucjonalizacji systemu pieczy zastępczej istotnym jest racjonalne ograniczanie roli instytucjonalnych form pieczy zastępczej na rzecz rodzicielstwa zastępczego. Według danych za 2022 rok w rodzinach zastępczych umieszczonych było 71% wszystkich dzieci w pieczy zastępczej.

Rodziny zastępcze spokrewnione

To takie, w których opiekę i wychowanie nad dzieckiem przejmują członkowie rodziny dziecka zobowiązani do alimentacji, tj. wstępni (dziadkowie, pradziadkowie) lub rodzeństwo.

Wykres 48. Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.

Źródło: Sprawozdanie WRiSPZ-P (drugie półrocze) w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosiła 679, w odniesieniu do roku 2021 była mniejsza o 8 rodzin. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach w 2022 roku wynosiła 883 i była mniejsza o 15 dzieci.

Tabela 20. Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem wg powiatów (stan na 31.XII).

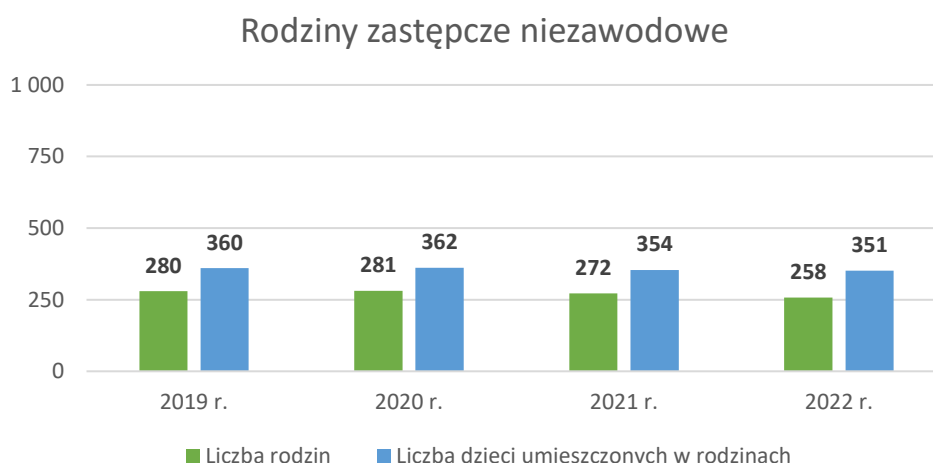
Lp.	Powiat	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
1	buski	15	14	20	22
2	jędrzejowski	43	42	41	34
3	kazimierski	14	13	11	12
4	miasto Kielce	113	114	120	122
5	kielecki	75	77	86	75
6	konecki	43	43	42	40
7	opatowski	29	27	24	21
8	ostrowiecki	102	95	85	92
9	pińczowski	33	32	35	32
10	sandomierski	50	46	43	40
11	skarżyski	72	72	69	69
12	starachowicki	62	73	72	80
13	staszowski	26	23	24	26
14	włoszczowski	15	12	15	14
	Razem	692	683	687	679

Źródło: Sprawozdanie WRiSPZ-P (drugie półrocze) w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Najwięcej rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem odnotowano w mieście Kielce (122) oraz powiatach: ostrowieckim (92), starachowickim (80), kieleckim (75) i skarżyskim (69). Najmniej tego typu rodzin odnotowano w powiatach: opatowskim (21), buskim (20), włoszczowskim (14), kazimierskim (12).

Rodziny zastępcze niezawodowe

Rodziny zastępcze niezawodowe tworzone są przez małżeństwo lub osoby niepozostające w związku małżeńskim, niebędące wstępniymi lub rodzeństwem dziecka, w tym przez osoby z dalszej rodziny lub też niespokrewnione z dziećmi.

Wykres 49. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.

Źródło: Sprawozdanie WRISPZ-P (drugie półrocze) w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W 2022 roku funkcjonowało 258 rodzin zastępczych niezawodowych, o 14 rodzin mniej niż w 2021 roku. W 2022 roku w rodzinach zastępczych niezawodowych umieszczono 351 dzieci, o 3 mniej niż w 2021 rok – mniej o 3 dzieci.

Tabela 21. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych wg powiatów (stan na 31.XII).

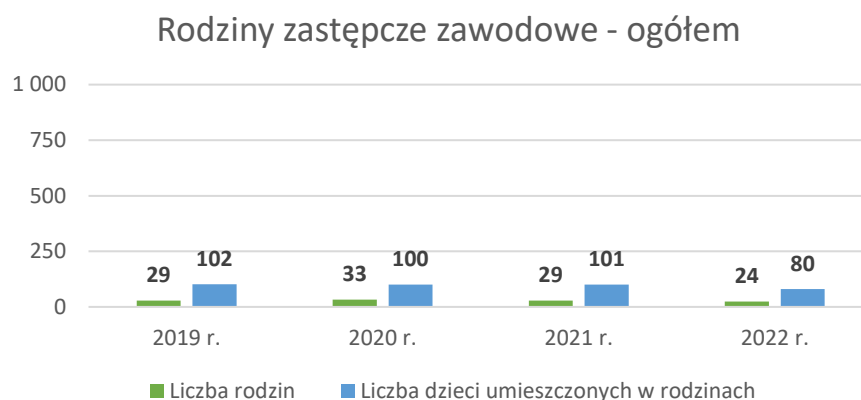
Lp.	Powiat	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
1	buski	15	13	11	11
2	jędrzejowski	16	16	16	16
3	kazimierski	3	4	4	4
4	miasto Kielce	43	48	47	40
5	kielecki	23	22	25	29
6	konecki	19	19	19	20
7	opatowski	19	14	13	13
8	ostrowiecki	30	35	32	27
9	pińczowski	12	10	8	8
10	sandomierski	13	14	14	14
11	skarżyski	27	25	25	23
12	starachowicki	30	32	30	26
13	staszowski	19	20	19	19
14	włoszczowski	11	9	9	8
	Razem	280	281	272	258

Źródło: Sprawozdanie WRISPZ-P (drugie półrocze) w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Najwięcej rodzin zastępczych niezawodowych odnotowano w mieście Kielce (40) oraz w powiatach: kieleckim (29), ostrowieckim (27), starachowickim (26) i skarżyskim (23), koneckim (20). Najmniej tego typu rodzin odnotowano w powiatach: kazimierskim (4), pińczowskim (8), włoszczowskim (8).

Rodziny zastępcze zawodowe

W rodzinach zastępczych zawodowych umieszcza się dzieci na pobyt długoterminowy lub w przypadku rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego na pobyt okresowy, do czasu unormowania sytuacji dziecka, nie dłużej niż na okres 4 miesięcy (w szczególnych sytuacjach pobyt może zostać przedłużony do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie lub umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej).

Wykres 50. Liczba rodzin zastępczych zawodowych w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.

Źródło: Sprawozdanie WRISPZ-P (drugie półrocze) w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W 2022 roku w regionie funkcjonowało 24 rodziny zastępcze zawodowe, o 5 mniej niż w roku 2021. Z omawianych rodzin zastępczych wyróżniamy: 8 pełniących funkcję pogotowia rodzinnego oraz 3 rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne. W 2022 roku w rodzinach zastępczych zawodowych umieszczono 80 dzieci, o 21 mniej niż w 2021 r.

Tabela 22. Liczba rodzin zastępczych zawodowych wg powiatów (stan na 31.XII).

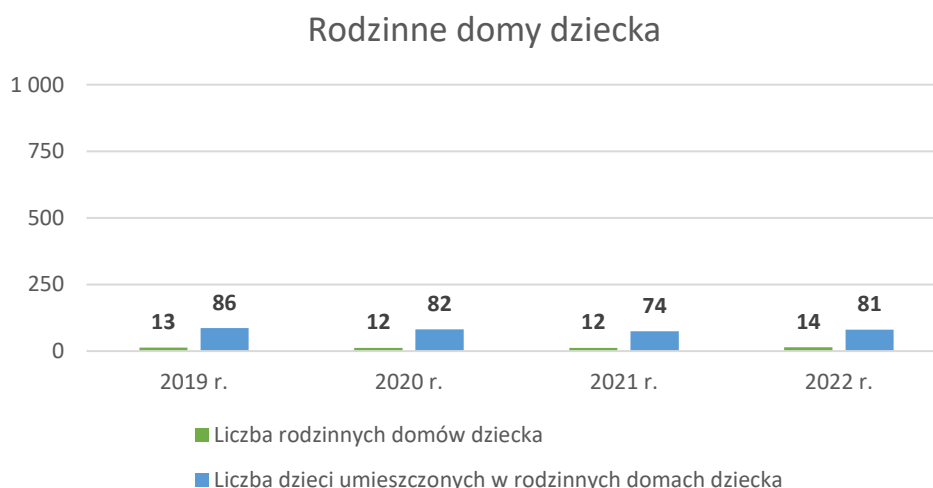
Lp.	Powiat	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
1	buski	2	3	3	2
2	jędrzejowski	1	2	1	2
3	kazimierski	-	-	-	-
4	miasto Kielce	7	6	2	2
5	kielecki	2	3	3	2
6	konecki	2	2	2	1
7	opatowski	1	1	1	1
8	ostrowiecki	1	1	2	-
9	pińczowski	1	1	1	1
10	sandomierski	2	2	2	1
11	skarżyski	3	3	3	3
12	starachowicki	3	4	4	4
13	staszowski	-	-	-	-
14	włoszczowski	4	5	5	5
	Razem	29	33	29	24

Źródło: Sprawozdanie WRISPZ-P (drugie półrocze) w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Tabela 22 prezentuje liczbę rodzin zastępczych zawodowych w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego w latach 2019-2022 na dzień 31 grudnia. Najwięcej tego typu rodzin odnotowujemy w powiatach: starachowickim (4), włoszczowskim (3), skarżyskim (3). Rodzin zastępczych zawodowych nie odnotowano w powiatach: kazimierskim, ostrowieckim i staszowskim.

Rodzinne domy dziecka

Zadaniem rodzinnych domów dziecka jest sprawowanie opieki nad dziećmi pozbawionymi odpowiedniej ochrony ze strony rodziców biologicznych. Powołują je władze lokalne w odpowiedzi na realne zapotrzebowanie. Łączy elementy opieki zastępczej i instytucjonalnej, a wykonywana w nich praca ma opierać się na zasadach wychowania rodzinnego. Rodzinne domy dziecka wykonują pracę na podstawie umowy o świadczeniu usług. Tego rodzaju umowa zawierana jest ze starostą powiatu na okres około 5 lat.

Wykres 51. Liczba rodzinnych domów dziecka w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.

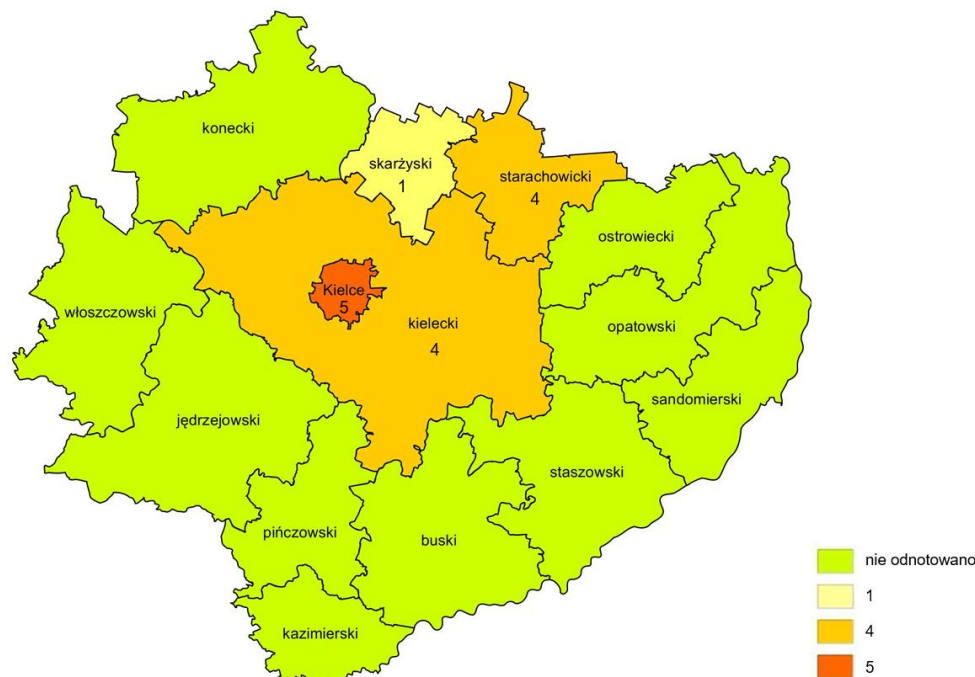
Źródło: Sprawozdanie WRiSPZ-P (drugie półrocze) w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku w regionie funkcjonowało 14 rodzinnych domów dziecka, o 2 więcej niż w 2021 roku. Przebywało w nich 81 dzieci, o 7 więcej niż w 2021 roku.

Placówki pełniące funkcje rodzinnych domów dziecka odnotowano w mieście Kielce (5) oraz w powiatach: kieleckim (4), starachowickim (4) skarżyskim (1), ostrowieckim (1). W pozostałych powiatach nie funkcjonowały tego typu placówki.

Mapa 25. Liczba rodzinnych domów dziecka wg powiatów (stan na 31.XII) w 2022 r.

Źródło: Sprawozdanie WRiSPZ-P (drugie półrocze) w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Adopcja

W ramach działań funkcjonującego w strukturach ROPS Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego w 2022 roku przysposobionych zostało 37 dzieci w tym: 23 z rodzinnej pieczy zastępczej, 13 z rodzin biologicznych, 1 dziecko z pieczy instytucjonalnej.

Tabela 23. Liczba adopcji w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.

Wyszczególnienie	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba dzieci przysposobionych	52	56	56	37

Źródło: Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny.

W latach 2019-2022 w województwie świętokrzyskim przysposobiono 201 dzieci.

Tabela 24. Adopcje w województwie świętokrzyskim w 2022 r.

Wyszczególnienie:	2022 r.
Dzieci przysposobione, w tym w wieku:	37
poniżej 1 roku	6
od 1 roku do 4 lat	16
od 5 do 9 lat	11
10 lat i więcej	4
dzieci przysposobione, z tego:	
dziewczęta	16
chłopcy	21
dzieci przysposobione z orzeczeniem o niepełnosprawności	1
dzieci według miejsca pobytu przed przysposobieniem w tym:	
w pieczy instytucjonalnej	1
w rodzinnej pieczy zastępczej	23
w rodzinie biologicznej	13

Źródło: Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny.

Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny funkcjonujący w 2022 roku zorganizował: warsztaty wspierające rozwój dzieci, spotkania wspierające dla kobiet po przysposobieniu oraz warsztaty wielkanocne. W zajęciach udział wzięło łącznie 45 uczestników.

Tabela 25. Warsztaty realizowane przez Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny w 2022 r.

Lp.	Nazwa/tematyka warsztatów	Liczba uczestników
1.	Warsztaty wspierające rozwój dzieci (1 raz w tygodniu/miesiącu)	12 dzieci
2.	Spotkania wspierające dla kobiet po przysposobieniu (spotkania raz w miesiącu)	8 osób
3.	Warsztaty Wielkanocne	25 osób

Źródło: Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny.

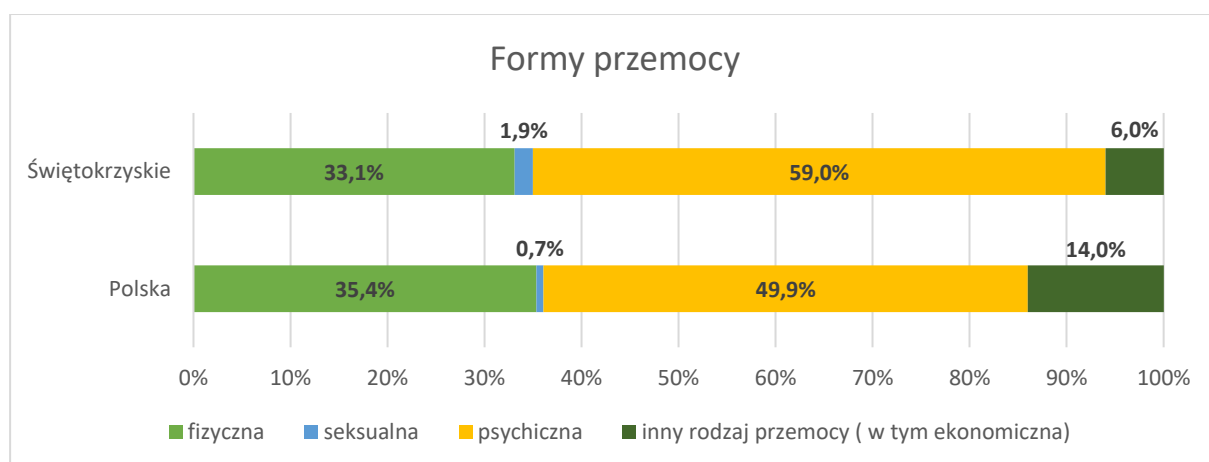
Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny w 2022 r. kontynuował przyjęte formy wsparcia dla rodzin i dzieci w zakresie:

- zajęć z zakresu terapii integracji sensorycznej,
- warsztatów wspierających rozwój dziecka,
- psychoterapii indywidualnej i rodzinnej,
- specjalistycznego wsparcia w zakresie udzielania pomocy w rozwiązywaniu zgłaszanych problemów i trudności wychowawczych,
- „dnia otwartego” w Świętokrzyskim Ośrodku Adopcyjnym,
- rozpowszechniania materiałów promocyjnych (ulotki, plakaty, kalendarze),
- zorganizowania spotkania „Mikołajkowego” dla dzieci przysposobionych i ich rodziców,

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej zorganizował „Świętokrzyski Dzień Rodziny”, który odbył się w Muzeum Etnograficznym w Tokarni. Ideą jaka przyświecała organizacji tego wydarzenia była integracja dzieci i rodziców, promowanie wartości rodzinnych, a także wspólnego spędzania czasu wolnego. W tym roku po raz pierwszy do udziału w pikniku zaproszono zarówno rodziny zastępcze oraz adopcyjne z terenu województwa świętokrzyskiego.

5. Zjawisko przemocy w rodzinie

Do zadań samorządu województwa należy opracowywanie, monitoring i realizacja programów wojewódzkich m.in. z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie wynikające z art. 6 ust. 6 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Uchwałą Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego nr XXXVIII/552/17 z dnia 20 listopada 2017 roku przyjęty został Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2022. Celem głównym programu jest efektywne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w województwie świętokrzyskim. Za opracowanie i realizację programu na szczeblu samorządu województwa odpowiedzialny jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.

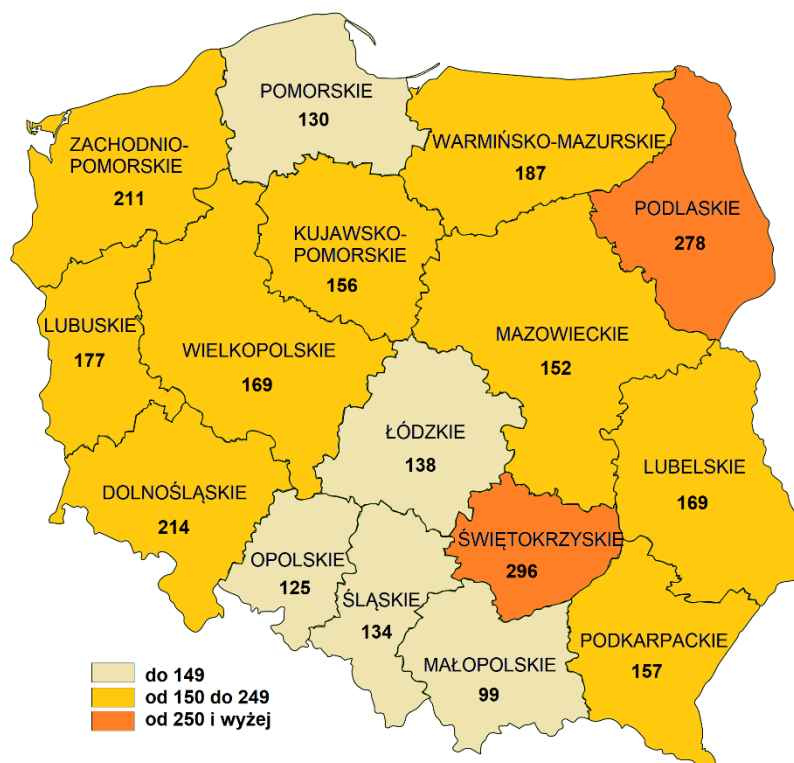
Wykres 52. Udział poszczególnych rodzajów przemocy w rodzinie odnotowanych przez Policję w 2022 r.

Źródło: Biuro Prewencji Komendy Głównej Policji.

Najczęstszym rodzajem przemocy w rodzinie odnotowywanym przez Policję jest przemoc psychiczna – 49,9% wszystkich przypadków w Polsce. Pod tym względem wyróżnia się województwo świętokrzyskie, w którym przemoc psychiczna to aż 59% odnotowanych przypadków przemocy w rodzinie. W drugiej kolejności najczęściej dochodzi do przemocy fizycznej – w kraju to 35,4%, natomiast w województwie świętokrzyskim nieco mniej, bo 33,1%. Najrzadziej odnotowywanym typem przemocy jest przemoc na tle seksualnym (0,7% w Polsce), udział tego rodzaju aktów przemocy w województwie świętokrzyskim (1,9%) wzrósł od 2021 roku.

W 1998 roku w wprowadzono procedurę „Niebieskie Karty”. Służy ona nie tylko rozpoznaniu przemocy, rejestracji przebiegu zdarzenia i jego skutków oraz zaplanowaniu pomocy, ale jest także wykorzystywana w postępowaniu przygotowawczym wszczynanym wobec sprawcy.

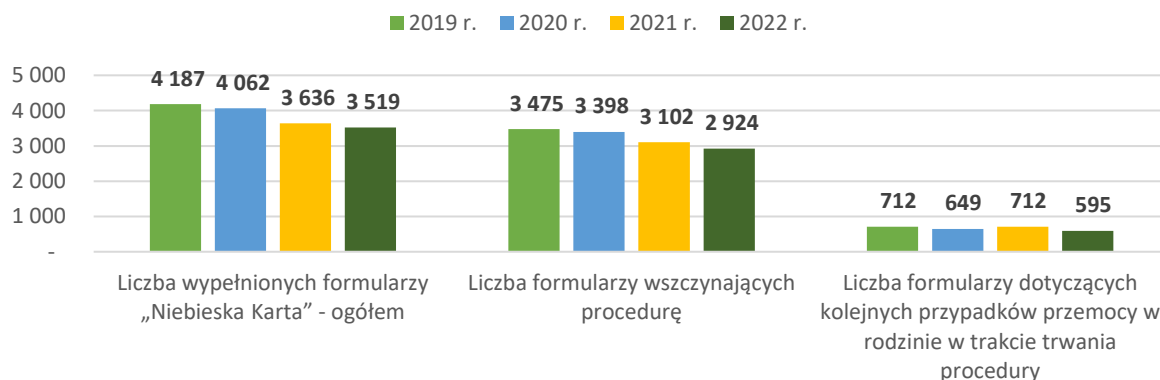
Mapa 26. Wypełnione przez Policję formularze „Niebieska Karta – A” na 100 tys. mieszkańców w 2022 r.

Źródło: Biuro Prewencji Komendy Głównej Policji.

Wskaźnik obliczany jako średnia liczba formularzy „Niebieskie Karty – A” wypełnionych przez Policję w 2022 roku w przeliczeniu na 100 tysięcy mieszkańców na terenie województwa świętokrzyskiego wynosił 296 i kolejny rok z rzędu był najwyższy w kraju.

Formularze "Niebieska Karta"

Wykres 53. „Niebieska Karta” w Świętokrzyskiej Policji w latach 2019-2022.

Źródło: Biuro Prewencji Komendy Głównej Policji.

W 2022 roku w woj. świętokrzyskim funkcjonariusze Policji sporządzili 3 519 formularzy „Niebieskie Karty – A”, co stanowi spadek o 3,2% w odniesieniu do 2021 roku. Świętokrzyskie znajduje się wśród województw o mniejszej dynamice spadku formularzy „Niebieskie Karty” wobec średniej krajowej.

Tabela 26. Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” w woj. świętokrzyskim przez uprawnione podmioty.

Wyszczególnienie	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba rodzin objętych w danym roku procedurą „Niebieskie Karty”	4 795	4 962	4 573	4 408
Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta – A”	3 575	3 416	3 762	3 807
Liczba formularzy „Niebieskie Karty – C”	2 653	2 247	2 367	2 199
Liczba formularzy „Niebieskie Karty – D”	2 105	1 646	2 010	1 642

Źródło: Sprawozdanie z realizacji KPPPwR w CAS.

W 2022 roku procedurą "Niebieskiej Karty" objęto 4 408 rodzin, o 3,6% mniej niż w 2021 roku. W analizowanym okresie wszczęto 3 807 procedur "Niebieskiej Karty - A", liczba ta zwiększyła się o 1,2% więcej niż w stosunku do 2021 roku. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – C” (2 199) oraz liczba formularzy „Niebieska Karta – D” (1 642) zwiększyła się odpowiednio o 7% i 18% w odniesieniu do 2021 roku.

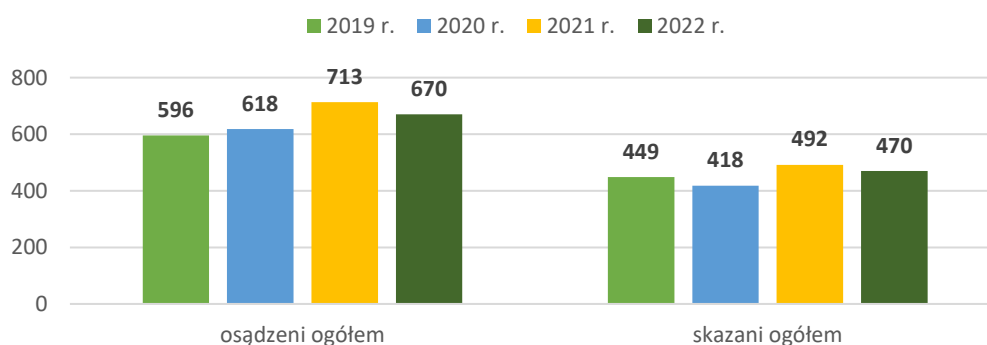
Tabela 27. Liczba zakończonych procedur „Niebieska Karta” w woj. świętokrzyskim wg przypadków.

Wyszczególnienie	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy	2 564	2 861	2 691	2 660
Rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań	541	591	592	546

Źródło: Biuro Prewencji Komendy Głównej Policji.

Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z powodu ustania przemocy w rodzinie wynosiła 2 660 i była mniejsza o 1,2% w odniesieniu do 2021 roku. W 2022 roku w 546 przypadkach podjęto rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań w ramach procedury "Niebieska Karta", liczba ta była o 7,8% mniejsza niż w 2021.

Liczba osób osądzonych i skazanych z art. 207 §1 k.k.

Wykres 54. Liczba osób osądzonych i skazanych z art. 207 §1 k.k. w latach 2019-2022 w woj. świętokrzyskim.

Źródło: Komenda Wojewódzka Policji w Kielcach.

W 2022 roku liczba osób osądzonych ogółem wyniosła 670 i była niższa o 6% w stosunku do 2021 roku. Spośród wszystkich osób osądzonych 70% zostało skazanych.

6. Zasoby infrastruktury społecznej

W poniższym rozdziale opracowania opisane zostały zasoby instytucjonalne pomocy społecznej o zasięgu gminnym oraz powiatowym, zlokalizowane na obszarze województwa świętokrzyskiego.

Zasoby instytucjonalne pomocy społecznej obejmują:

- centra usług społecznych,
- ośrodki wsparcia,
- środowiskowe domy samopomocy,
- dzienne domy pomocy,
- noclegownie, schroniska i domy dla osób bezdomnych,
- domy pomocy społecznej,
- mieszkania chronione,
- jednostki specjalistycznego poradnictwa,
- ośrodki interwencji kryzysowej,
- placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- centra integracji społecznej,
- kluby integracji społecznej,
- warsztaty terapii zajęciowej,
- zakłady aktywności zawodowej,
- żłobki (str. 15),
- przedszkola (str. 16),
- mieszkania komunalne i mieszkania socjalne,
- kluby i inne miejsca spotkań dla seniorów,
- hospicja.

Centrum usług społecznych (CUS)

Od 2020 roku na poziomie lokalnym można tworzyć struktury koordynujące i integrujące usługi społeczne. CUS to nowa jednostka organizacyjna gminy i nowa instytucja lokalnej polityki społecznej. Służyć ma rozwojowi i integracji usług społecznych organizowanych i świadczonych na poziomie lokalnym. CUS ma być miejscem, w którym każdy mieszkaniec, bez względu na dochód i sytuację społeczną, otrzyma wsparcie. Pierwsze CUS na terenie województwa świętokrzyskiego powstało w Starachowicach. W 2021 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Górnicy został przekształcony w CUS.

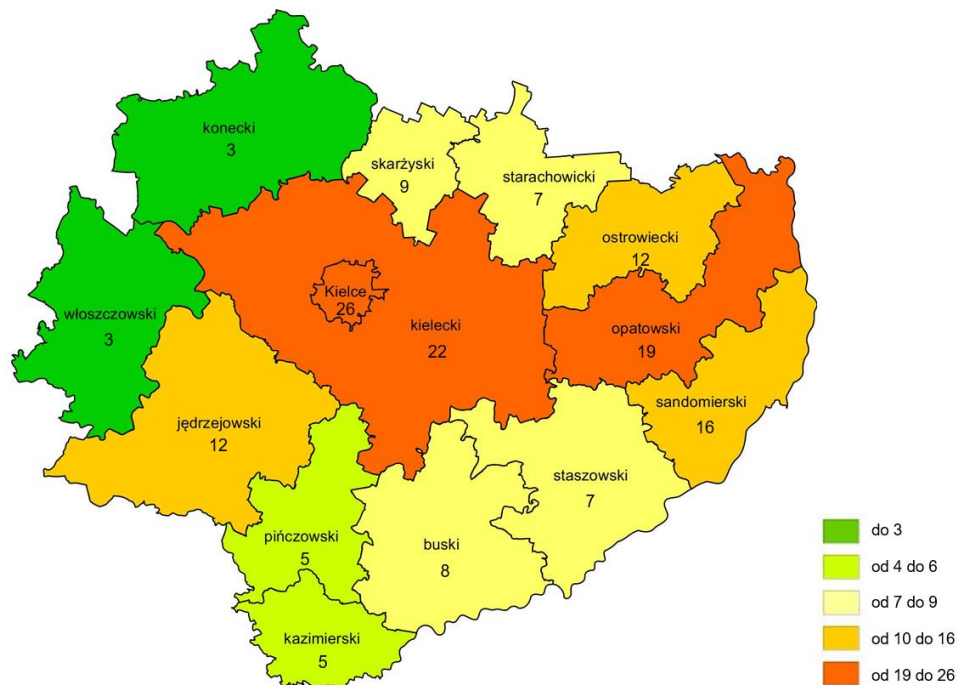
W celu pozyskania informacji dotyczących rozwoju usług społecznych (m.in. poprzez tworzenie Centrów Usług Społecznych) Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej przeprowadził rozeznanie wśród samorządów gminnych w województwie świętokrzyskim, jednocześnie informując je o możliwości pozyskania środków finansowych na ten cel i uzyskania wsparcia kompetencyjnego..

28 samorządów gminnych w regionie deklaruje utworzenie CUS lub rozważa taką możliwość w okresie najbliższych 2 lat. Gminy, które deklarują w przyszłości przekształcenie ośrodków pomocy społecznej w CUS to: Tuczepy, Bieliny, Bodzentyn, Chęciny, Daleszyce, Łągów, Łopuszno, Miedziana Góra, Mniów, Morawica, Nowa Słupia, Pierzchnica, Strawczyn, Zagnańsk, Radoszyce, Słupia (Konecka), Baćkowice, Lipnik, Ożarów, Tarłów, Ćmielów, Działoszyce, Klimontów, Zawichost, Skarżysko-Kamienna, Mirzec, Połaniec, Rytwiany.

Ośrodki wsparcia – ogółem

Osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych mogą być przyznane usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze lub posiłek, świadczone w ośrodkach wsparcia. Są to jednostki organizacyjne pomocy społecznej dziennego pobytu.

Mapa 27. Ośrodki wsparcia w województwie świętokrzyskim w 2022 r.

Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-06 w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

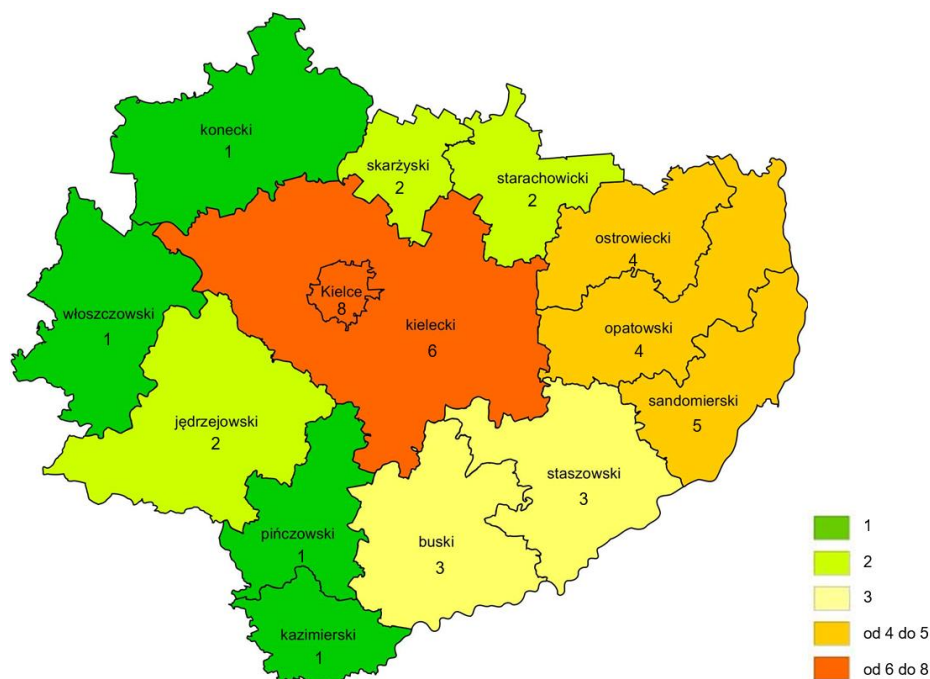
W 2022 roku na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonowało 154 różnego rodzaju ośrodków wsparcia. 130 z nich (84%) prowadzonych było przez jednostki samorządu terytorialnego, natomiast 24 (16%) przez inny podmiot.

Liczba miejsc w ww. placówkach w 2022 roku wyniosła 4 276 i w odniesieniu do roku 2021 była większa o 12% (w 2021 roku było 3 816 miejsc). W 2022 roku z usług ośrodków wsparcia skorzystało 6 981 osób, o 9,8% więcej niż w 2021 roku (2021 r. - 6 359 osób). Najwięcej ośrodków wsparcia funkcjonowało na terenie miasta Kielce (26) oraz powiatów: kieleckiego (22) i opatowskiego (19). Najmniej odnotowano w powiatach: koneckim (3), włoszczowskim (3), kazimierskim (5) pińczowskim (5).

Środowiskowe domy samopomocy

Świadczone przez środowiskowe domy samopomocy usługi to przede wszystkim: praca socjalna, psychoterapia, rehabilitacja lecznicza, społeczna i zawodowa, usprawnianie, organizacja czasu wolnego. Do zadań środowiskowych domów należy przygotowanie tych osób do funkcjonowania w społeczeństwie. Środowiskowe domy samopomocy zapewniają formy wsparcia takie jak: trening umiejętności życia codziennego, trening umiejętności społecznych i interpersonalnych, terapia zajęciowa.

Mapa 28. Środowiskowe domy samopomocy w woj. świętokrzyskim w 2022 r.

Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-06, w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W województwie świętokrzyskim w roku 2022 funkcjonowało 43 środowiskowe domy samopomocy, o 2 placówki więcej niż w 2021 roku. Liczba miejsc w ww. placówkach w roku 2022 ukształtowała się na poziomie 1 288 i była większa o 11,6% (w 2021 roku było 1 154 miejsc). W 2022 roku ze wsparcia środowiskowych domów samopomocy skorzystało 1 465 osób, o 20,5% więcej niż w 2021 roku (2021 r. - 1 216 osób). Najwięcej środowiskowych

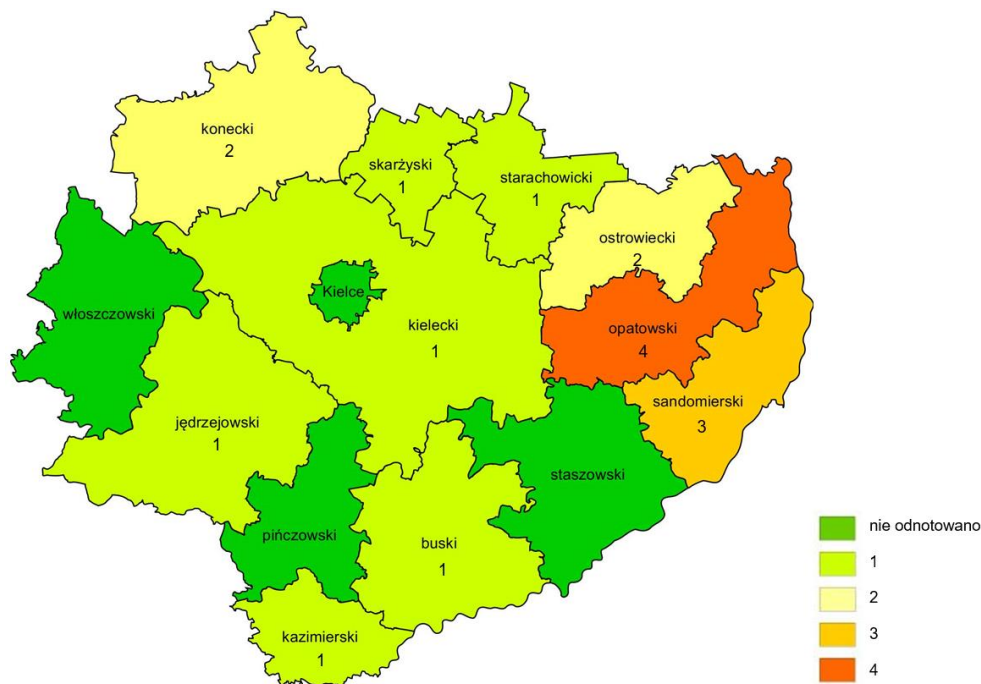

domów samopomocy odnotowano na terenie miasta Kielce (8) oraz powiecie kieleckim (6). Najmniej w powiatach: kazimierskim (1), koneckim (1), pińczowskim (1) włoszczowskim (1).

Dzienne domy pomocy

Tego typu placówki są ośrodkami wsparcia przeznaczonymi dla osób samotnych lub osób, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy, a są jej pozbawione lub rodzina takiej pomocy nie może zapewnić.

Mapa 29. Dzienne domy pomocy w woj. świętokrzyskim w 2022 r.

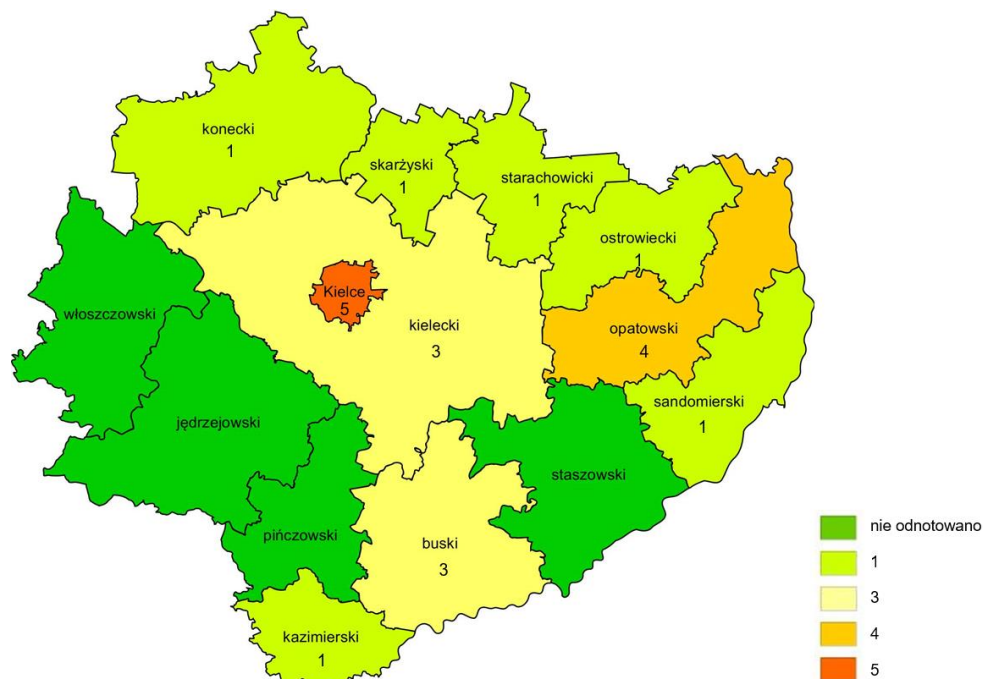
Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-06, w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W województwie świętokrzyskim w 2022 roku funkcjonowało 17 dziennej pomocy. Placówki te w 2022 roku zapewniały 381 miejsc (w 2021 roku – 417 miejsc). Z pomocy dziennej pomocy w 2022 roku skorzystało 368 osób, o 53 osoby mniej niż w 2021 roku (2021 r. – 421 korzystających).

Noclegownie/schroniska dla osób bezdomnych/ogrzewalnie

Przeznaczone są dla osób, które nie są nigdzie zameldowane, często nie posiadają dowodów tożsamości i stałych źródeł dochodu. Często podopieczni schronisk obciążeni są nałogami (alkoholizm, narkomania).

Mapa 30. Noclegownie/schroniska dla osób bezdomnych/ogrzewalnie w woj. świętokrzyskim w 2022 r.

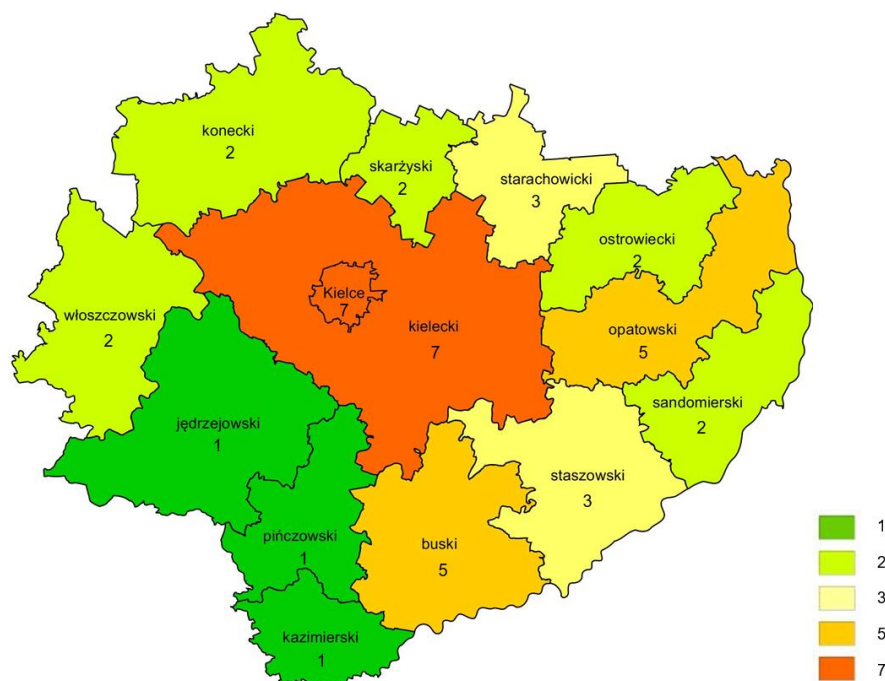
Źródło: Rejestr Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego.

W 2022 roku na terenie województwa świętokrzyskiego pomoc osobom bezdomnym świadczyło 21 placówek, gdzie 4 prowadzone były przez jednostki samorządu terytorialnego oraz 17 przez inne podmioty. Liczba dostępnych miejsc w tego typu placówkach w 2022 roku wynosiła 132. W omawianym okresie ze wsparcia tego typu placówek skorzystały 432 osoby. Najwięcej miejsc pełniących funkcję noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, ogrzewalni odnotowano w mieście Kielce (5) oraz powiatach: opatowskim (5), kieleckim (3). Nie odnotowano placówek świadczących wsparcie dla osób w kryzysie bezdomności w powiatach: jędrzejowskim, pińczowskim, staszowskim i włoszczowskim.

Domy pomocy społecznej

Domy pomocy społecznej są formą instytucjonalnej pomocy społecznej, przeznaczoną dla osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogących samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu. Domy pomocy społecznej pełnią również formę ośrodków aktywizacji i rozwoju swoich mieszkańców.

Mapa 31. Domy pomocy społecznej w woj. świętokrzyskim w 2022 r.

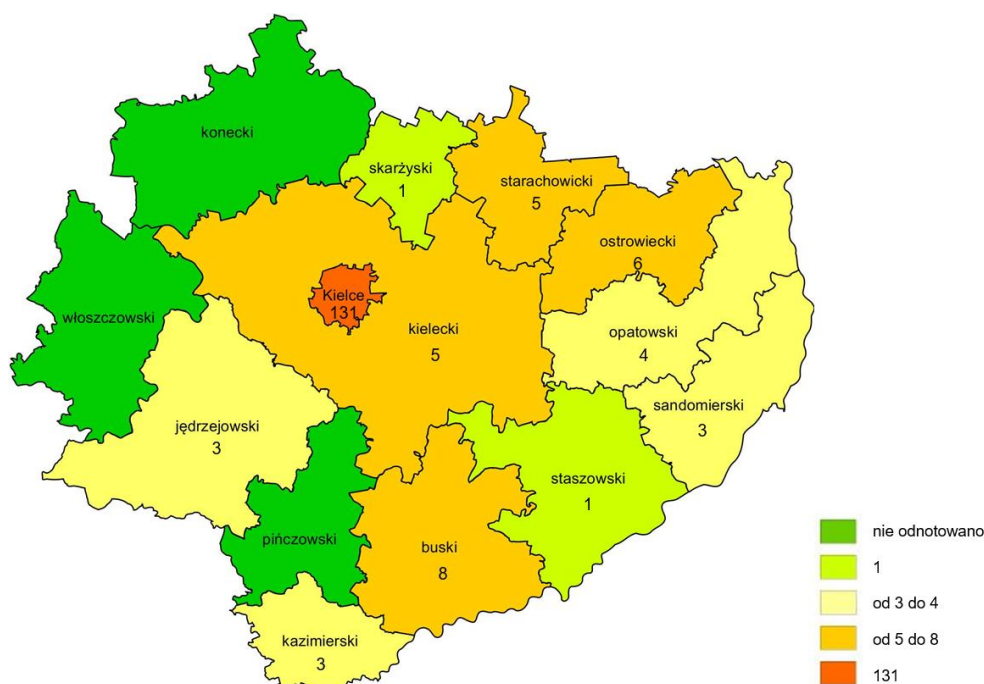
Źródło: Rejestr Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Na terenie województwa świętokrzyskiego w 2022 roku funkcjonowały 43 domy pomocy społecznej (bez zmian w stosunku do 2021 roku). W 28 przypadkach domy pomocy społecznej prowadzone były przez jednostki samorządu terytorialnego. Liczba dostępnych miejsc w DPS w 2022 roku wyniosła 3 236 (w 2021 roku było to 3 270 miejsc). W 2022 roku w placówkach tych przebywało 3 296 osób (w 2021 r. - 3 609 osób). Najwięcej domów pomocy społecznej odnotowano w mieście Kielce (7) oraz w powiatach: kieleckim (7), opatowskim (5) i buskim (5). Najmniej placówek pełniących funkcję DPS-ów odnotowano w powiatach: jędrzejowskim (1), kazimierskim (1) i pińczowskim (1).

Mieszkania chronione/wspomagane/aktywizujące

To świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej. Pobyt w takim mieszkaniu może być przyznany osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność albo chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonej przez jednostkę całodobowej opieki. Zgodnie z przepisami ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, pobyt w mieszkaniu chronionym może być przyznany w szczególności: osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie opuszczającej rodzinę zastępczą, placówkę opiekuńczo-wychowawczą, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład dla nieletnich, a także cudzoziemcowi, który uzyskał w Polsce status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.

Mapa 32. Mieszkania chronione/wspomagane/aktywizujące w woj. świętokrzyskim w 2022 r.

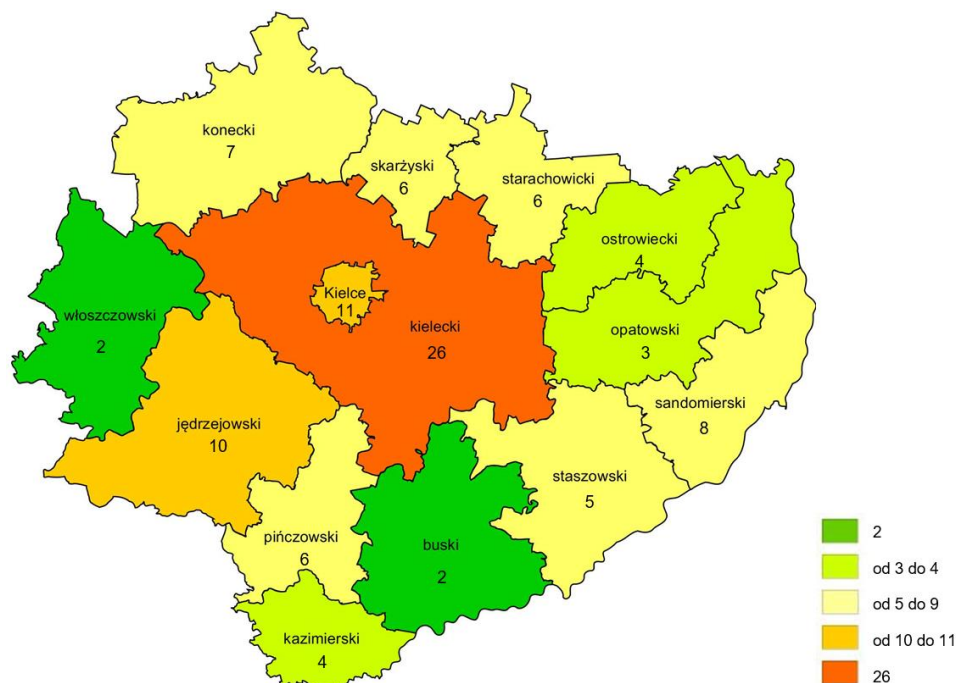
Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-06, w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W 2022 roku w województwie świętokrzyskim odnotowano 170 mieszkań chronionych, o 10 więcej w stosunku do 2021 roku. Mieszkania prowadzone są głównie przez jednostki samorządu terytorialnego, w tym: 143 przez samorząd gminny, 13 przez samorząd powiatowy, 14 przez inny podmiot na zlecenie gminy lub powiatu. Wśród mieszkań chronionych najczęściej funkcjonują mieszkania wspierane (135) i mieszkania treningowe (21). W 2021 roku placówki te zapewniały 263 miejsc, o 16 więcej niż w 2021 roku (2021 r. - 247 miejsc). W omawianym okresie z usług tego typu placówek skorzystało 295 osób. Najwięcej mieszkań chronionych odnotowano w mieście Kielce (131). W powiatach: koneckim, pińczowskim i włoszczowskim nie odnotowano funkcjonowania mieszkań chronionych.

Jednostki specjalistycznego poradnictwa

Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód.

Mapa 33. Jednostki specjalistycznego poradnictwa w woj. świętokrzyskim w 2022 r.

Źródło: Rejestr Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego, Sprawozdanie PRZEMOC w CAS.

W województwie świętokrzyskim w 2022 roku odnotowano 105 jednostek świadczących specjalistyczne poradnictwo w zakresie pomocy dla osób doświadczających przemocy:

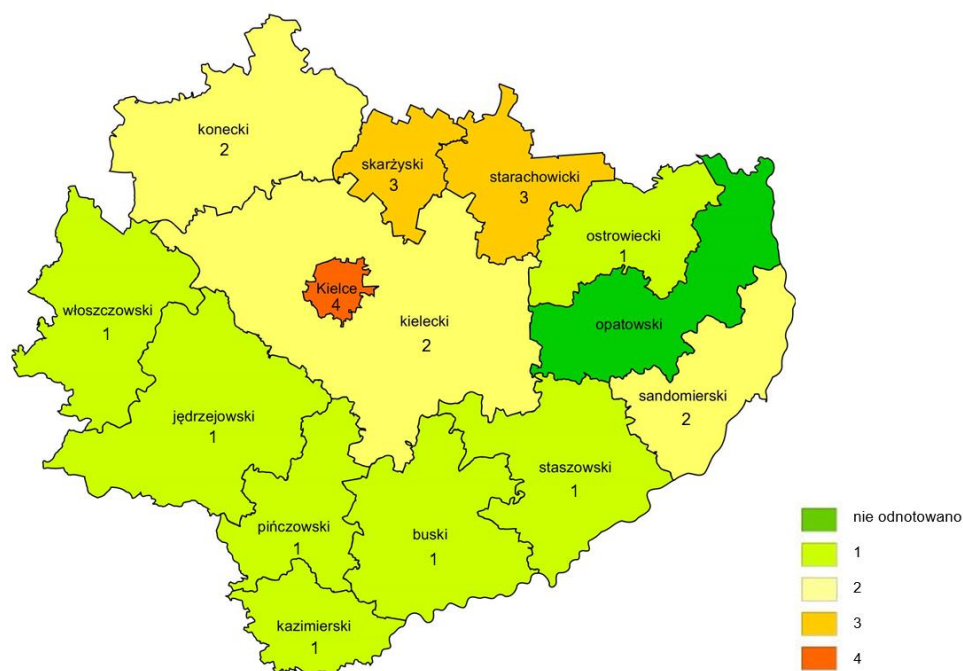
- 61 punktów konsultacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- 1 specjalistyczny ośrodek wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie,
- 1 dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,
- 17 ośrodków interwencji kryzysowej (w tym: 6 punktów interwencji kryzysowej),
- 12 punktów konsultacyjnych utworzonych w ramach projektu „Centrum Usług”,
- 5 innych placówek świadczących specjalistyczną pomoc.

W 2022 roku ze wsparcia jednostek specjalistycznego poradnictwa skorzystało 2 420 osób, w tym: 1 783 kobiet, 356 mężczyzn i 281 dzieci (w 2021 roku było to 2 258 osób). Najwięcej odnotowano w powiecie kieleckim (26). Najmniej tego typu placówek odnotowano w powiatach: buskim (2) i włoszczowskim (2).

Ośrodki interwencji kryzysowej/punkty interwencji kryzysowej

Ośrodek interwencji kryzysowej (OIK) i punkt interwencji kryzysowej (PIK) realizują zadania w zakresie poradnictwa specjalistycznego oraz interwencji kryzysowej. Podstawowym celem ośrodka jest prowadzenie interdyscyplinarnych działań w zakresie interwencji kryzysowej, podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu.

Mapa 34. Ośrodki interwencji kryzysowej/punkty interwencji kryzysowej w woj. świętokrzyskim w 2022 r.

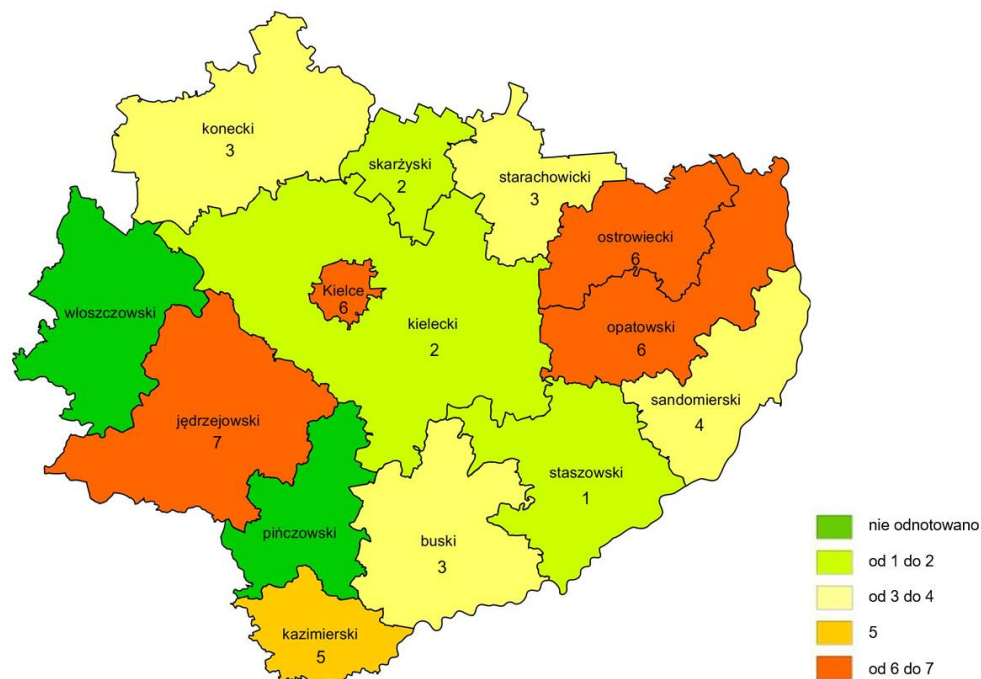
Źródło: Rejestr Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego, Sprawozdanie PRZEMOC w CAS.

Ośrodki interwencji kryzysowej i punkty interwencji kryzysowej w 2022 roku dysponowały łącznie 362 miejscami. Ze wsparcia tego typu placówek skorzystało 488 osób, w tym: 341 kobiet, 48 mężczyzn oraz 99 dzieci. W 2022 roku 14 osób skorzystało z miejsc całodobowych. Najwięcej tego typu ośrodków w województwie świętokrzyskim odnotowano w mieście Kielce (4) oraz w powiatach: starachowickim (3) i skarżyskim (3). Tyko w powiecie opatowskim ośrodków interwencji kryzysowej lub punktów interwencji kryzysowej.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze

Placówki zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokajają jego niezbędne potrzeby, w szczególności bytowe, rozwojowe, emocjonalne, społeczne, religijne i zdrowotne. Realizują przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku, umożliwiają kontakt dziecka z rodzicami i innymi bliskimi (chyba, że sąd postanowi inaczej).

Mapa 35. Placówki opiekuńczo-wychowawcze w woj. świętokrzyskim w 2022 r.

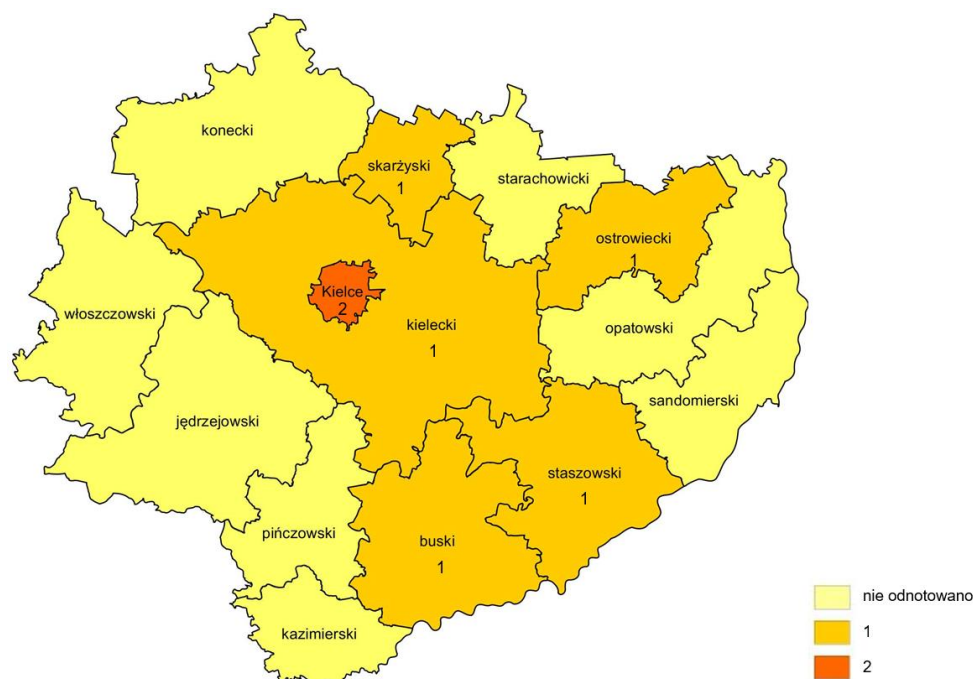
Źródło: Rejestr Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego.

W 2022 roku na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonowało 48 placówek opiekuńczo-wychowawczych (w tym: 1 regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna). Placówki zapewniały 592 miejsc w tym: 376 socjalizacyjnych, 32 interwencyjnych, 49 specjalistyczno-terapeutycznych.

Centra integracji społecznej (CIS)

Centra integracji społecznej to jednostki organizacyjne tworzone przez jednostkę samorządu terytorialnego lub organizację pozarządową, realizująca reintegrację zawodową i społeczną poprzez prowadzenie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym programów edukacyjnych, obejmujących m.in. nabywanie umiejętności zawodowych, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych oraz nabywanie innych umiejętności niezbędnych do codziennego życia.

Mapa 36. Centra integracji społecznej w woj. świętokrzyskim w 2022 r.

Źródło: Sprawozdanie CIS, CAS.

W województwie świętokrzyskim w 2022 roku funkcjonowało 7 centrów integracji społecznej. 2 centra prowadzone są przez jednostki samorządu terytorialnego, 5 przez organizacje pozarządowe. W 2022 roku reintegracją społeczną i zawodową w CIS objętych zostało 463 osoby, z czego zajęcia ukończyło 250 osób. Wśród uczestników CIS największą grupę stanowiły: osoby uzależnione od alkoholu (144), osoby długotrwale bezrobotne (110), uchodźcy realizujący indywidualny program integracji (85), osoby z niepełnosprawnościami (50), osoby uzależnione od narkotyków lub innych środków odurzających (11), osoby w kryzysie bezdomności realizujące indywidualny program wychodzenia z bezdomności (10), osoby zwalniane z zakładów karnych, mające trudności w integracji ze środowiskiem (9). W 2022 roku 76 osób po zakończeniu zajęć w CIS podjęło zatrudnienie u pracodawcy (bez zatrudnienia wspieranego), 1 osoba została skierowana do odbycia stażu zawodowego, 8 osób nabyło prawo do świadczeń emerytalno-rentowych. CIS funkcjonują w mieście Kielce oraz powiatach: buskim, kieleckim, ostrowieckim, skarżyskim i staszowskim.

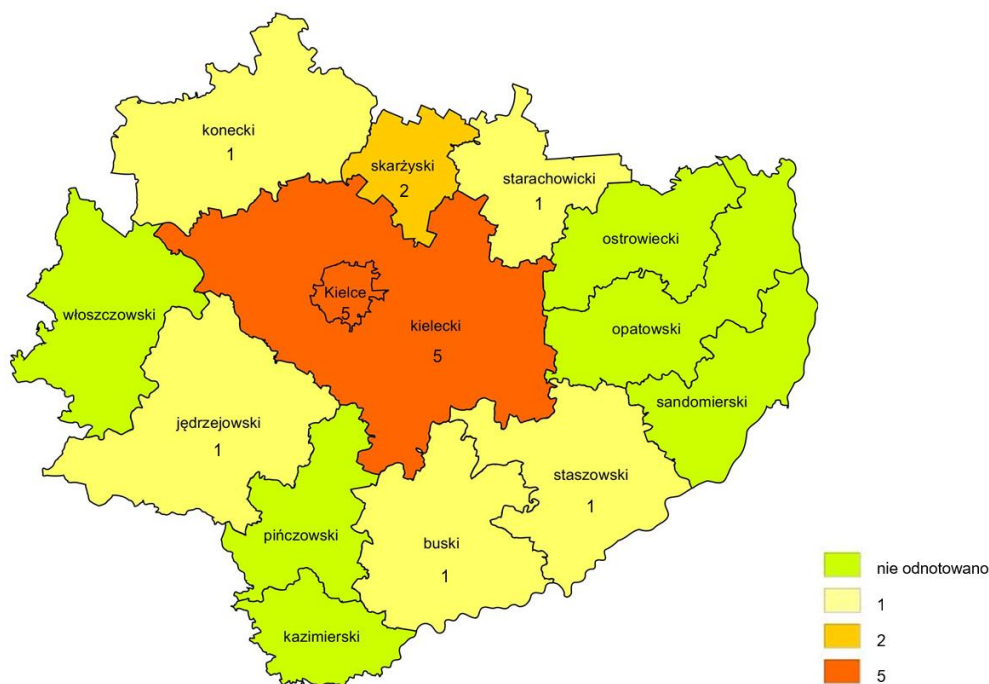
Kluby integracji społecznej (KIS)

Celem KIS jest udzielanie pomocy osobom indywidualnym oraz ich rodzinom w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych jako wartości na rynku pracy. Klub działa na rzecz integrowania się osób

o podobnych trudnościach i problemach życiowych. Klub integracji społecznej może być powołany przez jednostkę samorządu terytorialnego lub organizację pozarządową.

Mapa 37. Kluby integracji społecznej w woj. świętokrzyskim w 2022 r.

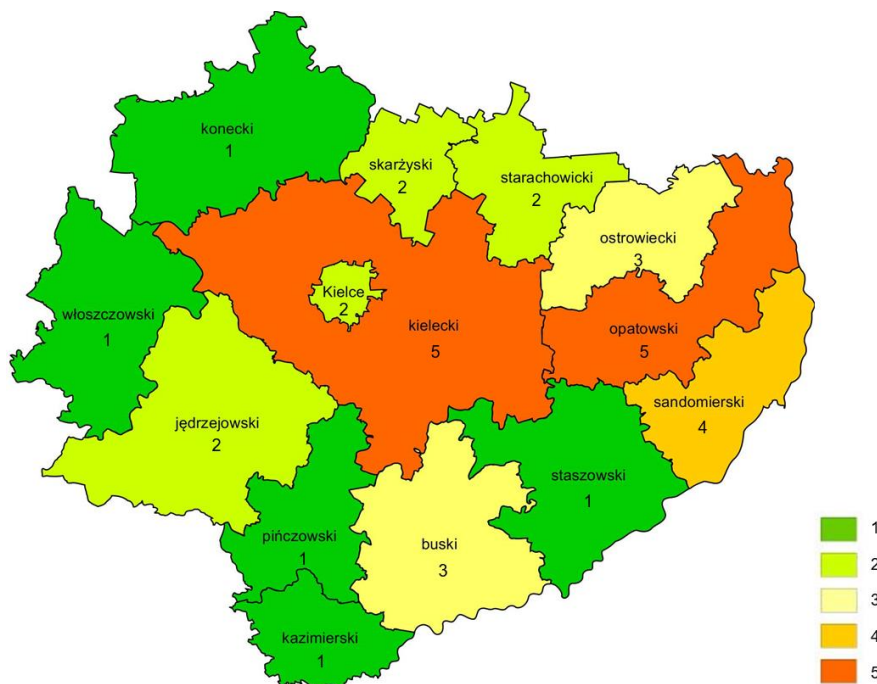
Źródło: Rejestr Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego, Sprawozdanie roczne MRiPS-06 w CAS.

Na terenie województwa świętokrzyskiego w 2022 roku funkcjonowało 17 klubów integracji społecznej. 4 placówki prowadzone były przez jednostki samorządu terytorialnego, a 13 przez organizacje pozarządowe. W 2022 roku zajęcia z reintegracji społecznej i zawodowej w KIS rozpoczęło 1 209 osób, ukończyło je 935 osób. Po ukończeniu zajęć w KIS 125 osób podjęło zatrudnienie u pracodawcy, 84 osoby zostały skierowane do prac społecznie użytecznych, 17 osób zostało skierowanych do CIS, 8 osób zostało skierowane do projektów unijnych, 7 osób podjęło nierejestrowaną działalność gospodarczą a 1 osoba rozpoczęła staż. Uczestnicy KIS w województwie świętokrzyskim to m.in.: osoby długotrwale bezrobotne (687), osoby w kryzysie bezdomności (131), osoby uzależnione od alkoholu (287), narkotyków (12), osoby chore psychicznie (41), zwolnione z zakładu karnego (195), osoby z niepełnosprawnościami (215), uchodźcy realizujący indywidualny program integracji (147), osoby bezrobotne (46) i osoby bierne zawodowo (29). Kluby integracji społecznej funkcjonują w mieście Kielce i powiatach: buskim, jędrzejowskim, kieleckim, koneckim, skarżyskim, starachowickim i staszowskim.

Warsztaty terapii zajęciowej (WTZ)

To placówki wyodrębnione organizacyjnie i finansowo, które mają na celu stwarzanie osobom z niepełnosprawnością możliwości uczestniczenia w rehabilitacji społecznej i zawodowej.

Mapa 38. Warsztaty Terapii Zajęciowej w woj. świętokrzyskim w 2022 r.

Źródło: Rejestr Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego.

W 2022 roku w województwie świętokrzyskim funkcjonowały 33 warsztaty terapii zajęciowej, w tym: 11 było prowadzonych przez gminne i powiatowe samorządowe jednostki organizacyjne, a 22 przez inne podmioty.

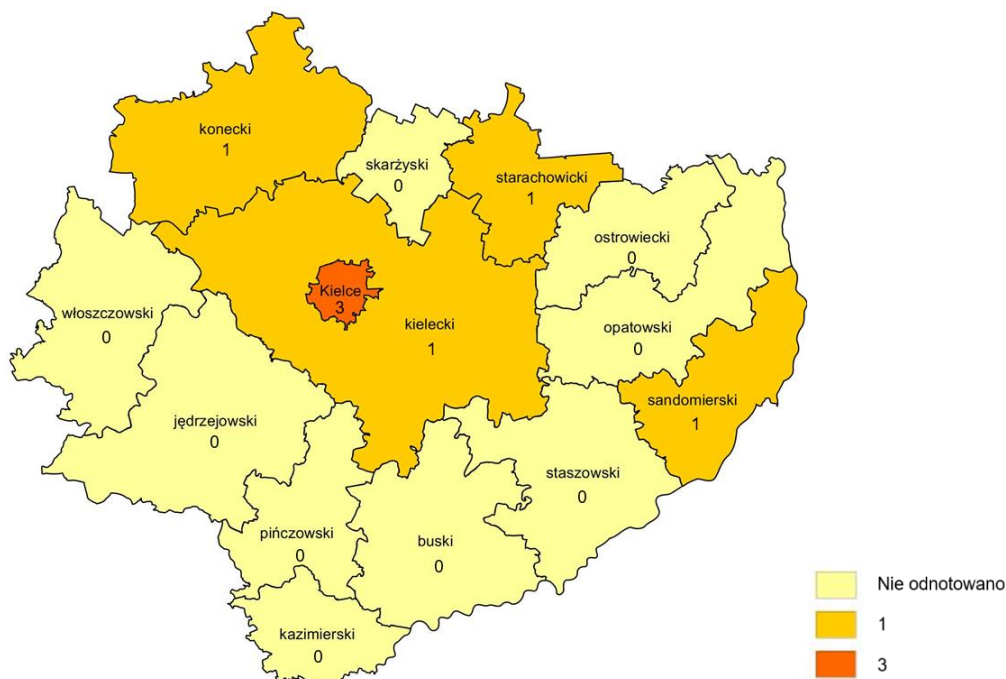
Zakłady aktywności zawodowej (ZAZ)

Zatrudniają osoby z niepełnosprawnościami ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Celem ZAZ jest prowadzenie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami, aby przygotować je do samodzielnego i niezależnego życia, adekwatnego do możliwości psychomotorycznych oraz znalezienia odpowiedniego zatrudnienia na otwartym rynku pracy.

W województwie świętokrzyskim w 2022 roku funkcjonowało 7 zakładów aktywności zawodowej, w tym 1 prowadzony przez jednostkę samorządu terytorialnego, pozostałe placówki prowadzone były przez organizacje pozarządowe.

W 2022 roku w Zakładach Aktywności Zawodowej na terenie województwa świętokrzyskiego zatrudnionych było łącznie 410 osób, w tym: 304 osoby z niepełnosprawnościami i 106 osób personelu.

Mapa 39. Zakłady aktywności zawodowej w woj. świętokrzyskim w 2022 r.

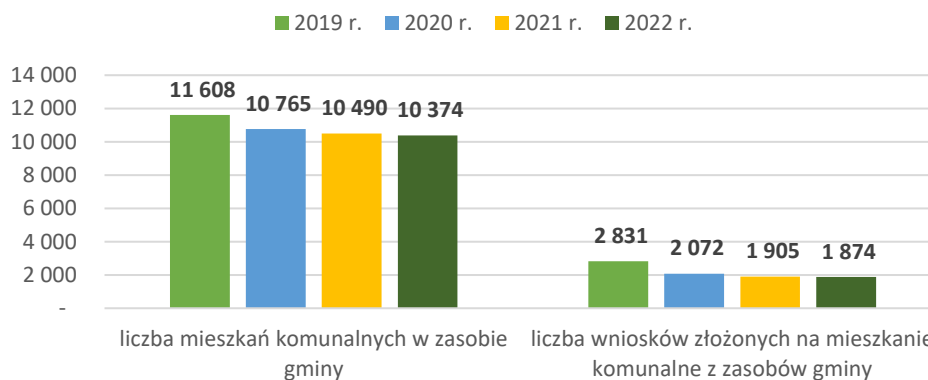
Źródło: Rejestr Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Zakłady Aktywności Zawodowej odnotowujemy w mieście Kielce oraz powiatach: kieleckim, koneckim, sandomierskim, starachowickim.

Mieszkania komunalne

To mieszkania znajdujące się w budynkach stanowiących w całości własność gminy oraz mieszkania będące własnością gminy, ale znajdujące się w budynkach stanowiących nieruchomości wspólne, a także mieszkania stanowiące własność Skarbu Państwa, ale zarządzane przez gminę.

Mieszkania komunalne

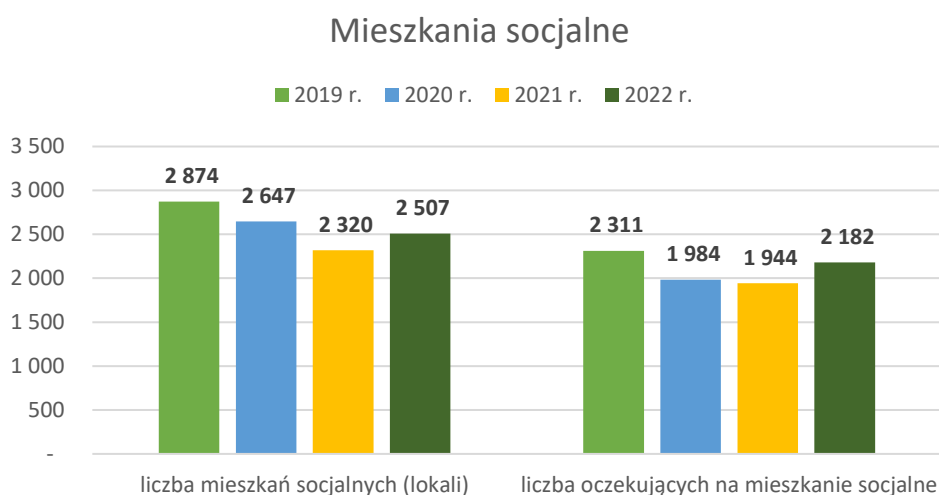
Wykres 55. Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy, a liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W 2022 roku w województwie świętokrzyskim odnotowano 10 374 mieszkań komunalnych, stanowiących własność gminy lub gminnych osób prawnych bądź spółek handlowych, utworzonych z udziałem gminy. W latach 2019-2022 odnotowano systematyczny spadek liczby mieszkań komunalnych w zasobach gmin. W 2022 roku liczba mieszkań komunalnych w województwie świętokrzyskim zmniejszyła się o 1,1% w odniesieniu do 2021 roku. Liczba wniosków złożonych o przyznanie mieszkania komunalnego wynosiła 1 874 i była mniejsza o 1,6%.

Mieszkania socjalne

Lokal socjalny przysługuje osobom najuboższym i tym, którzy stracili dach nad głową, np. w wyniku pożaru. Taki lokal jest tani i o obniżonym standardzie. Gminy są obowiązane posiadać takie mieszkania dla najbardziej potrzebujących mieszkańców.

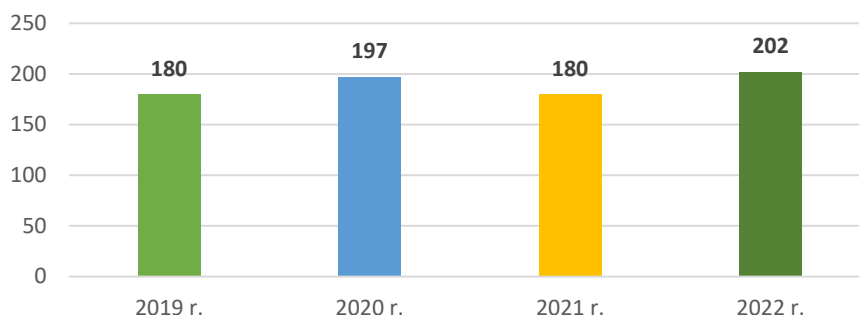
Wykres 56. Liczba mieszkań socjalnych (lokali) oraz liczba wniosków złożonych na mieszkanie socjalne w województwie świętokrzyskim na przestrzeni lat 2019-2022.

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W 2022 roku na terenie województwa świętokrzyskiego odnotowano 2 507 mieszkań socjalnych, które gminy wynajmowały, bądź mogły wynająć na podstawie umowy o najem lokalu socjalnego, o 8% więcej niż w 2021 roku. Według stanu na 31 grudnia 2022 roku na mieszkania socjalne oczekiwało 2 182 osoby, o 12,2% więcej niż w 2021 roku. W 2022 roku odnotowano 58 wyroki eksmisyjne bez wskazania lokalu socjalnego, tj. o 4 więcej w odniesieniu do 2021 roku.

Kluby i inne miejsca spotkań dla seniorów

Świetlice i kluby dla seniorów

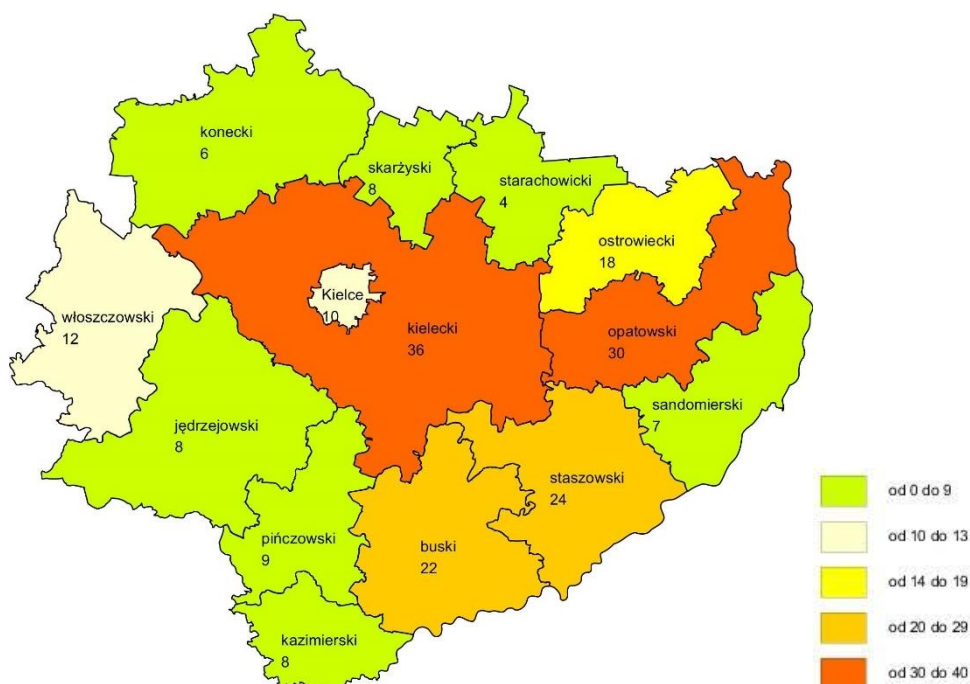

Wykres 57. Liczba klubów i innych miejsc dla seniorów w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Łączna liczba świetlic i klubów uznawanych jako kluby seniora, działających na terenie gmin województwa świętokrzyskiego, zajmujących się rozwojem życia kulturalnego, oświatowego, towarzyskiego i rekreacyjnego osób starszych w 2022 roku wynosiła 202 placówki, tj. o 12% więcej niż w 2021 roku.

Mapa 40. Kluby i inne miejsca spotkań dla seniorów ogółem w woj. świętokrzyskim w 2022 r.

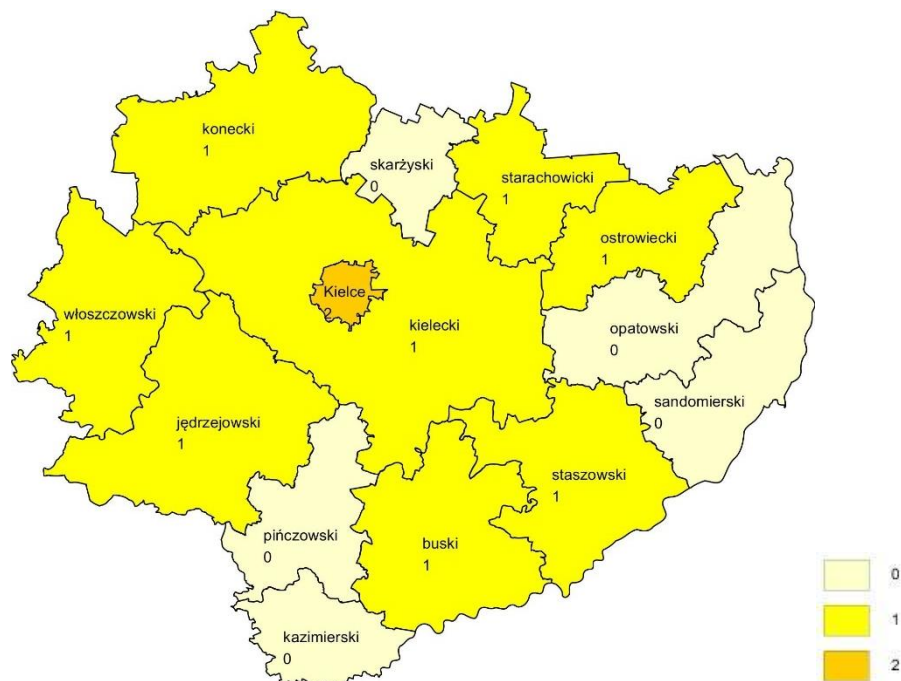

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Hospicja

Na terenie województwa świętokrzyskiego w 2022 roku funkcjonowało 10 hospicjów w powiatach: buskim (1), jędrzejowskim (1), kieleckim (1), koneckim (1), ostrowieckim (1), starachowickim (1), staszowskim (1), włoszczowskim (1) oraz mieście Kielce (2)

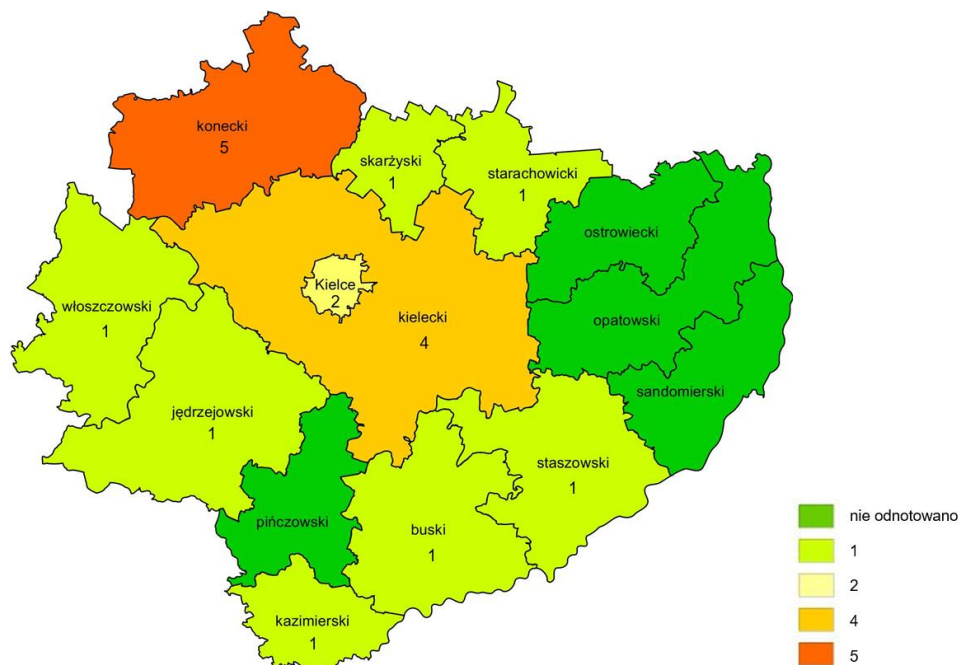
Mapa 41. Hospicja w woj. świętokrzyskim ujęciu powiatowym w 2022 r.

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Placówki zapewniające całodobową opiekę osobom z niepełnosprawnościami, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku

Mapa 42. Placówki zapewniające całodobową opiekę w woj. świętokrzyskim ujęciu powiatowym w 2022 r.

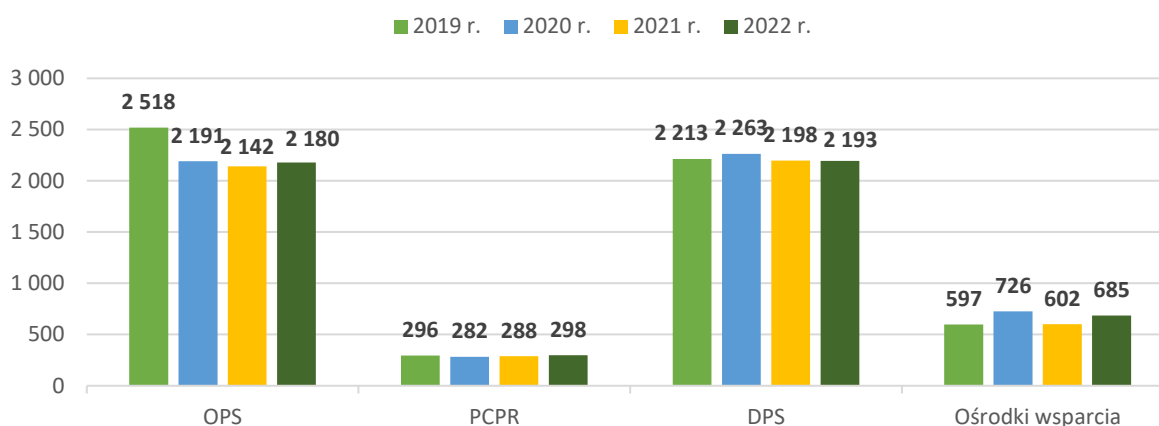
Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W regionie funkcjonuje 18 tego typu placówek prowadzonych w ramach działalności gospodarczej (16) i statutowej (2). Placówki dysponują 816 miejscami dla osób z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych lub osób w podeszłym wieku.

7. Kadra pomocy i integracji społecznej

Kadrę jednostek organizacyjnych pomocy społecznej stanowią pracownicy zatrudnieni w gminnych ośrodkach pomocy społecznej, miejsko-gminnych ośrodkach pomocy społecznej, miejskich ośrodkach pomocy społecznej, miejskim ośrodku pomocy rodzinie, powiatowych centrach pomocy rodzinie oraz domach pomocy społecznej, placówkach specjalistycznego poradnictwa, ośrodkach interwencji kryzysowej i ośrodkach wsparcia.

Liczba pracowników - ogółem zatrudnionych w JOPS

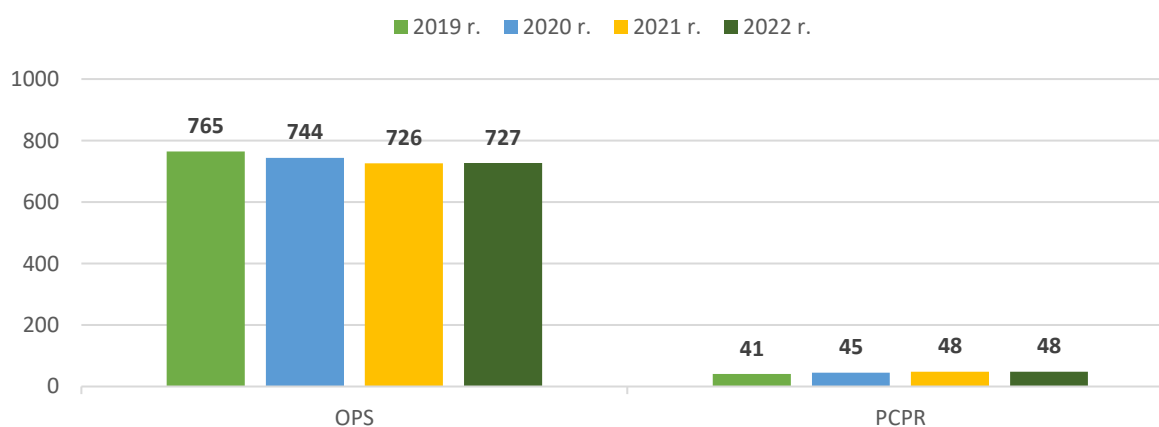

Wykres 58. Liczba pracowników – ogółem zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim na przestrzeni lat 2019-2022.

Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W 2022 roku odnotowano spadek zatrudnienia w domach pomocy społecznej. W pozostałych jednostkach organizacji pomocy społecznej liczba osób zatrudnionych zwiększyła się w porównaniu do 2021 roku.

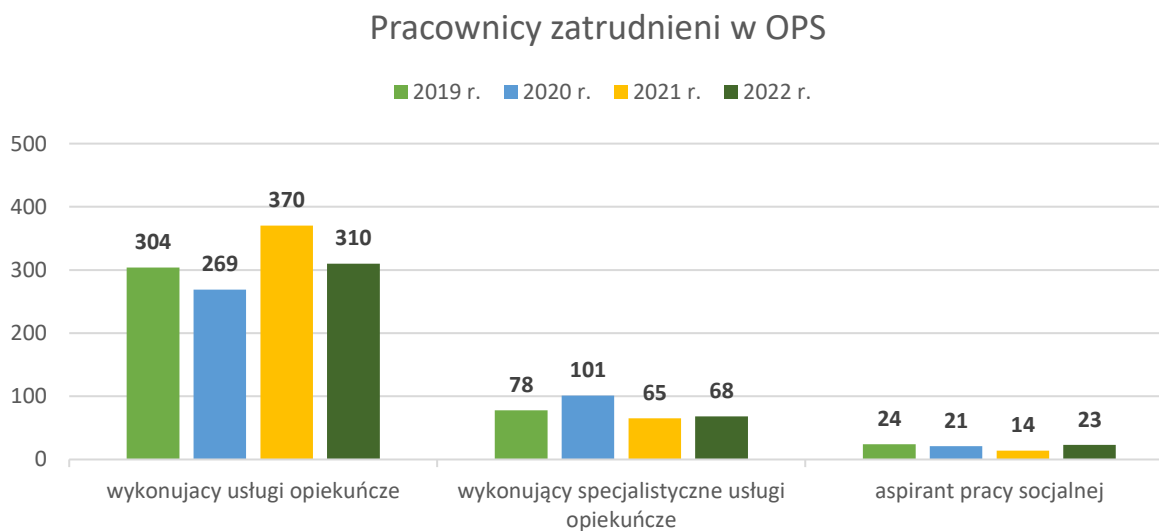
Pracownicy socjalni w OPS i PCPR

Wykres 59. Liczba pracowników socjalnych – zatrudnionych w OPS i PCPR w latach 2019-2022.

Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Kluczowym zawodem w systemie pomocy społecznej jest zawód pracownika socjalnego. Na przestrzeni ostatnich czterech lat obserwujemy spadek zatrudnienia pracowników socjalnych w ośrodkach pomocy społecznej oraz minimalne zwiększenie się stanu zatrudnienia tej grupy pracowników w powiatowych centrach pomocy rodzinie. W 2022 roku liczba pracowników socjalnych w ośrodkach pomocy społecznej wynosiła 727 i zwiększyła się o 1. W powiatowych centrach pomocy rodzinie liczba zatrudnionych pracowników socjalnych wynosiła 48, tak jak w 2021 roku.

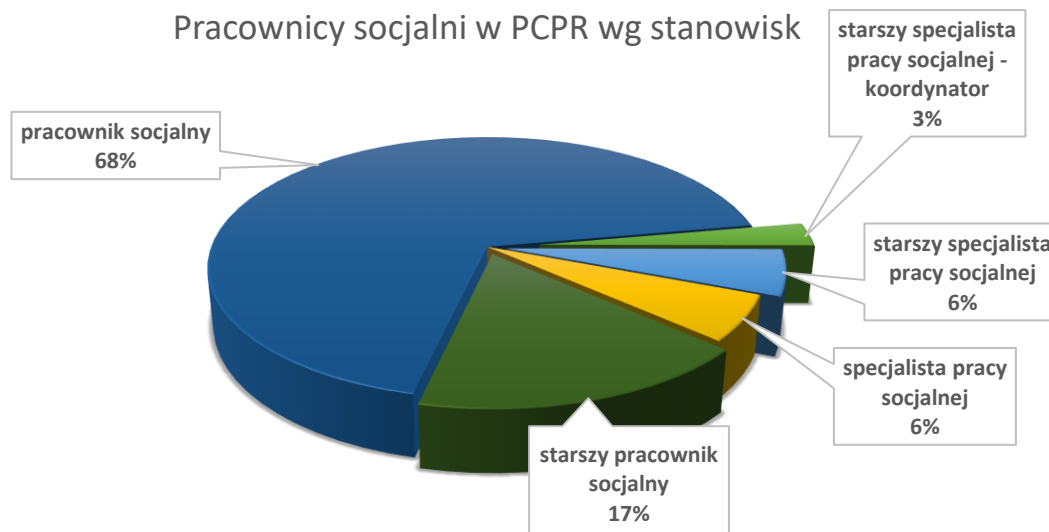

Wykres 60. Liczba aspirantów pracy socjalnej, pracowników świadczących usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze – ogółem zatrudnionych w OPS w latach 2019-2022.

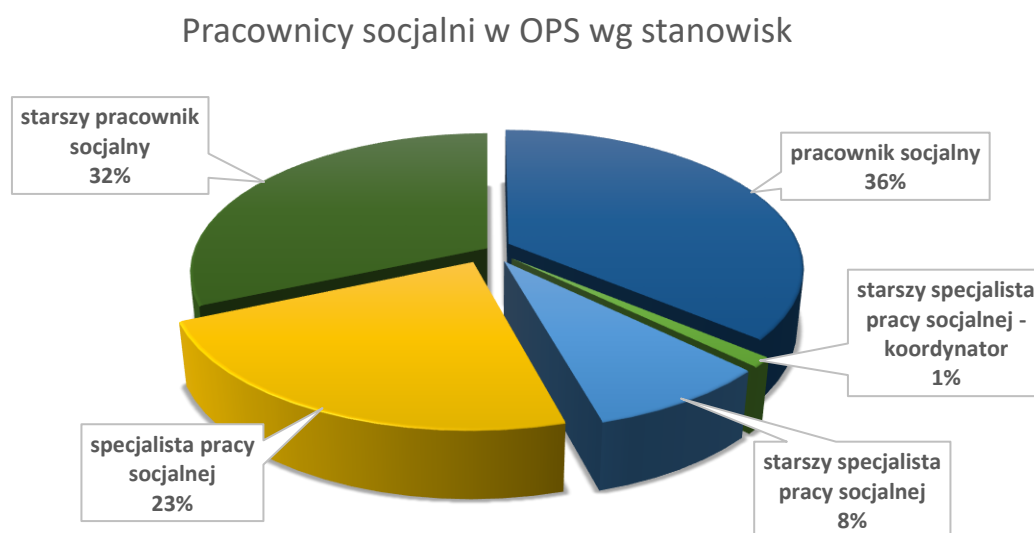
Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W 2022 roku odnotowano spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej, m.in. z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby, bezrobocia, ubóstwa oraz niepełnosprawności. Rezultatem tego jest m.in. zaobserwowany w 2022 roku spadek liczby pracowników świadczących usługi opiekuńcze w porównaniu z rokiem 2021. Odnotowano natomiast niewielki wzrost liczby pracowników wykonujących specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz pracowników aspirantów pracy socjalnej.

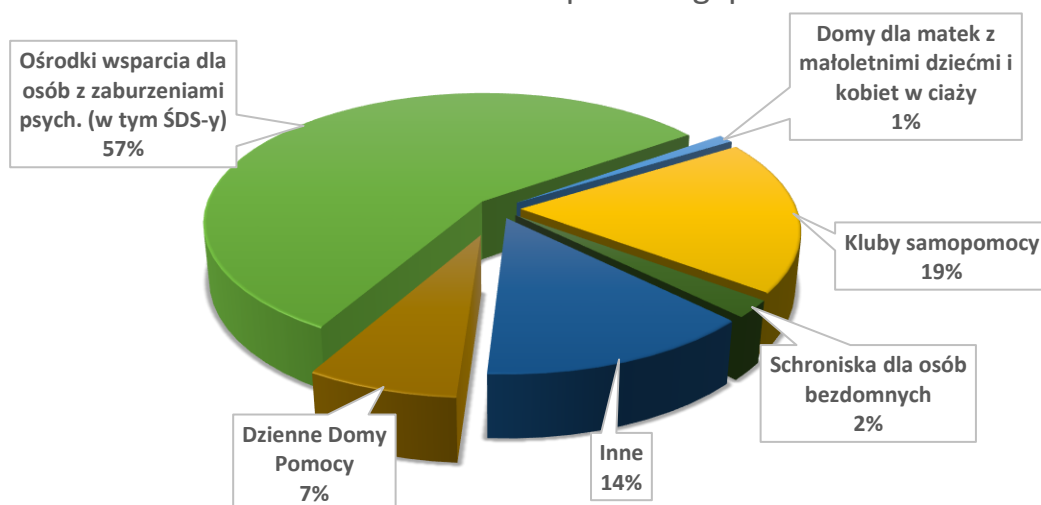
Wykres 61. Pracownicy socjalni w PCPR według poszczególnych stopni – stan na 2022 r.
Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Wykres 62. Pracownicy socjalni w OPS według poszczególnych stopni – stan na 2022 r.
Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W strukturze pracowników socjalnych zatrudnionych w ośrodkach pomocy społecznej oraz powiatowych centrach pomocy rodzinie większość pracowników zaszeregowanych jest na najniższym stopniu tj. pracownika socjalnego. Najmniejszy odsetek pracowników socjalnych stanowią starsi specjaliści pracy socjalnej.

Zatrudnienie w ośrodkach wsparcia wg. placówek

Wykres 63. Zatrudnienie w ośrodkach wsparcia wg. poszczególnych typów placówek – stan na 2022 r.

Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W przypadku jednostek organizacyjnych pomocy społecznej jakimi są ośrodki wsparcia, najwięcej osób zatrudnionych jest w ośrodkach wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, środowiskowych domach samopomocy (395 pracowników) oraz w klubach samopomocy (132 pracowników).

Ustawa o pomocy społecznej obliguje ośrodki pomocy społecznej do zatrudnienia nie mniej niż 3 pracowników socjalnych „proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących”.

Mapa 43. Ustawowy wskaźnik zatrudnienia: 1 pracownik na 2000 mieszkańców lub 1 pracownik na 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących oraz zatrudniają co najmniej 3 pracowników socjalnych w 2022 r.

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W 2022 roku na terenie województwa świętokrzyskiego 10 ośrodków pomocy społecznej nie spełniało ustawowego wskaźnika zatrudnienia minimalnej liczby pracowników socjalnych: Gnojno, Sobków, Opatowiec, Morawica, Ruda Maleniecka, Słupia (konecka), Opatów, Bodzechów, Michałów, Złota.

8. Aktywność projektowo-konkursowa JOPS oraz współpraca z NGO's w obszarze pomocy społecznej

Aktywność projektowo-konkursowa JOPS w obszarze pomocy społecznej

Aktywność projektowo-konkursowa realizowana jest m.in. poprzez: projekty finansowane ze środków zewnętrznych np.: Europejskiego Funduszu Społecznego, udział w konkursach ogłaszanych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, realizacji programów osłonowych oraz innych projektów. Diagnoza aktywności konkursowo-projektowej określona została na podstawie sprawozdań OZPS za 2022 rok.

Mapa 44. Aktywność konkursowo-projektowa z zakresu pomocy społecznej realizowana przez samorzady gminne.

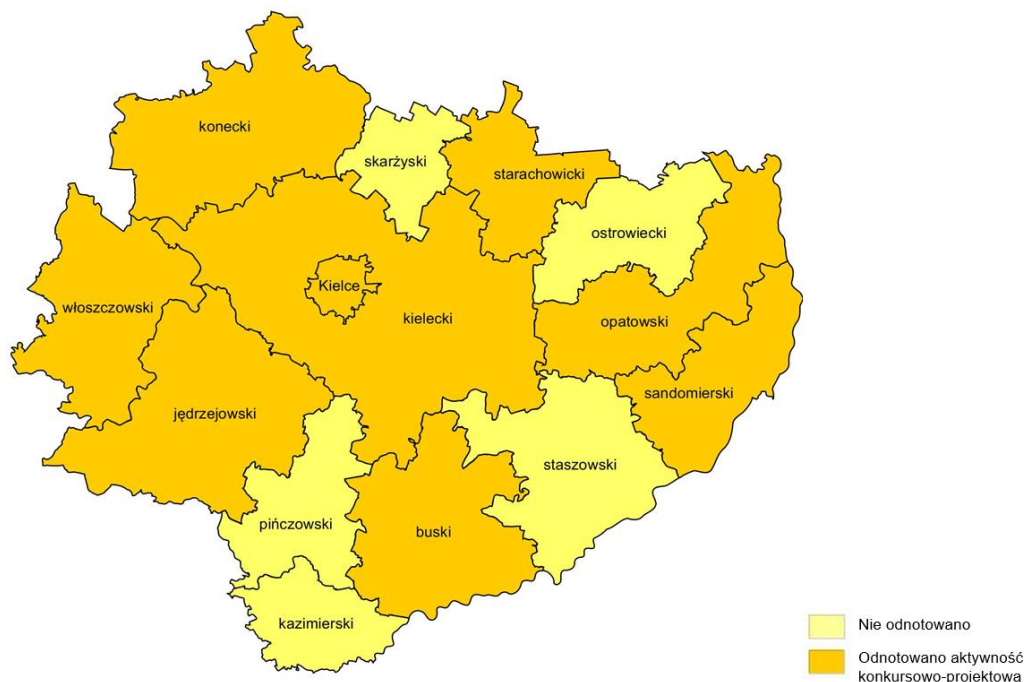

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W 2022 roku w województwie świętokrzyskim 70 samorządów gminnych realizowało projekty finansowane lub współfinansowane ze środków zewnętrznych w obszarze pomocy społecznej. 32 gminy nie wykazały realizacji projektów ze środków zewnętrznych w przedmiotowym obszarze: Bejsce, Brody, Czarnocin, Dwikozy, Gowarczów, Iwaniska,

Kazimierza Wielka, Koprzywnica, Kunów, Łągów, Mirzec, Morawica, Moskorzew, Nowiny, Nowy Korczyn, Oleśnica, Osiek, Radoszyce, Rytwiany, Sędziszów, Skalbmierz, Stąporków, Stopnica, Strawczyn, Tarłów, Tuczępy, Waśniów, Wąchock, Wilczyce, Wiślica, Wojciechowice, Złota.

Mapa 45. Aktywność konkursowo-projektowa z zakresu pomocy społecznej realizowana przez samorządy powiatowe.

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W przypadku samorządów powiatowych w 2022 roku 9 jednostek wykazało aktywność w zakresie realizacji projektów, konkursów ze środków zewnętrznych z zakresu pomocy społecznej. 5 jednostek samorządu powiatowego nie wykazano w sprawozdaniach aktywności w tym zakresie: kazimierski, ostrowiecki, pińczowski, skarżyski i staszowski.

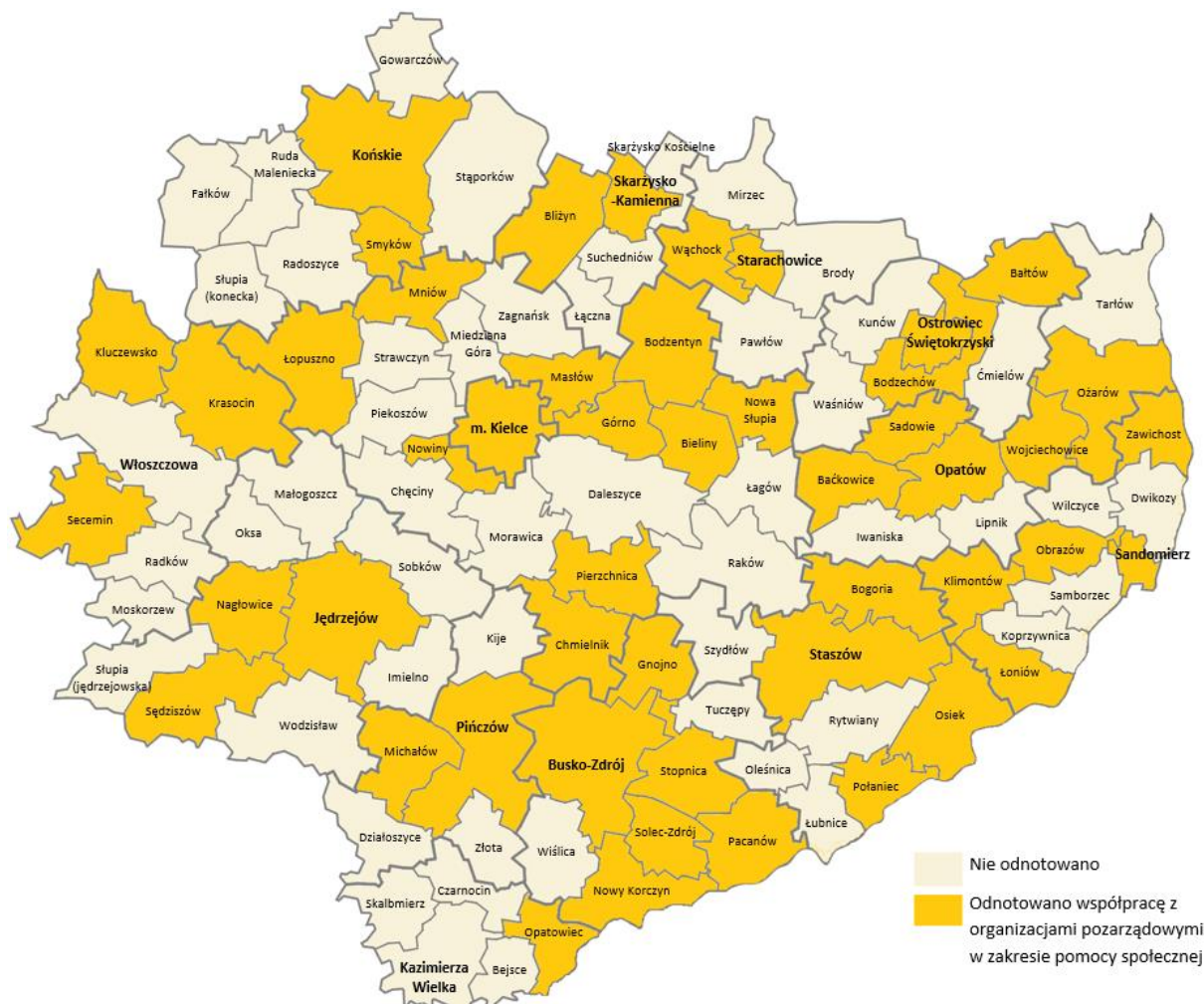
Współpraca JST z organizacjami pozarządowymi (NGO's)

Zapisy ustawy o pomocy społecznej umożliwiają organom wykonawczym jednostek samorządu terytorialnego współpracę z organizacjami społecznymi i pozarządowymi. Art. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie definiuje zakres i rodzaj zadań publicznych, w ramach których ustawodawca przewiduje współpracę JST z organizacjami pozarządowymi.

Organizacje pozarządowe są partnerem dla samorządu terytorialnego w realizacji zadań publicznych, odgrywają dużą rolę w kształtowaniu i realizowaniu zasad tworzenia wspólnych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Zlecenia zadania w trybie pożytku publicznego oznacza procedurę określoną w art. 11 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Pod pojęciem „zlecenie” rozumie się zawarte z danym podmiotem III sektora umowy na wykonanie zadań zleconych.

Mapa 46. Zlecenie zadań z pomocy społecznej organizacjom pozarządowym przez gminne JST w 2022 r.

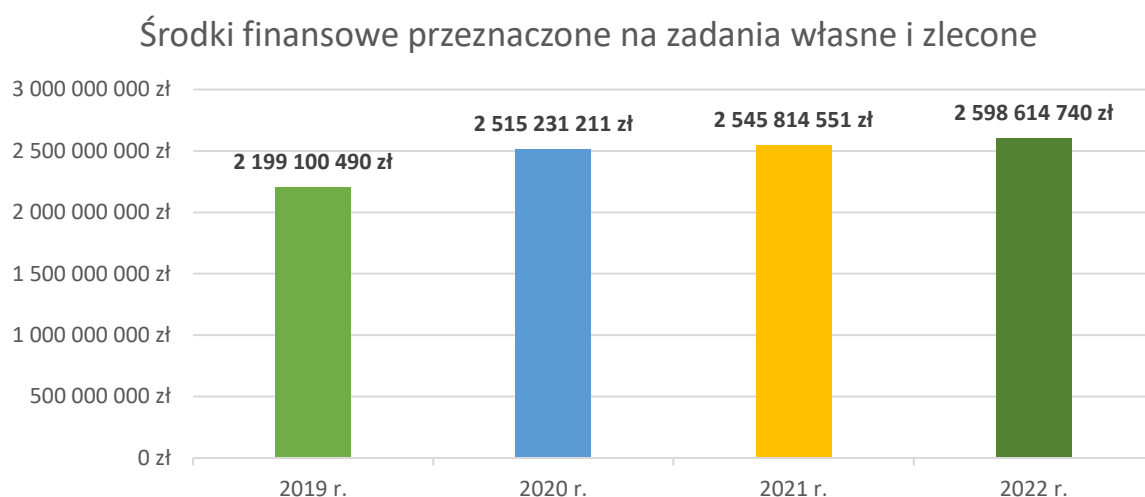

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W 2022 roku w 49 samorządów gminnych z terenu województwa świętokrzyskiego deklarowało zlecenie zadań z zakresu pomocy społecznej, w 2021 roku było to 45 jednostek. Gminy, które wykazały współpracę z organizacjami pozarządowymi w zakresie zlecenie zadań z obszaru pomocy społecznej to: Baćkowice, Bałtów, Bieliny, Bliżyn, Bodzechów, Bodzentyn, Bogoria, Busko-Zdrój, Chmielnik, Gnojno, Górno, Jędrzejów, Klimontów, Kluczewsko, Końskie, Krasocin, Łoniów, Łopuszno, Kielce, Masłów, Michałów, Mniów, Nagłowice, Nowa Słupia, Nowiny, Nowy Korczyn, Obrazów, Opatowiec, Opatów, Osiek, Ostrowiec Świętokrzyski, Ożarów, Pacanów, Pierzchnica, Pińczów, Połaniec, Sadowie, Sandomierz, Secemin, Sędziszów, Skarżysko-Kamienna, Smyków, Solec-Zdrój, Starachowice, Staszów, Stopnica, Wąchock, Wojciechowice, Zawichost.

9. Wydatki na pomoc społeczną

W niniejszym rozdziale wyszczególnione zostały wszystkie wydatki, poniesione przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej na realizację zadań własnych i zleconych w obszarze pomocy i wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Uwzględnione zostały wszystkie środki bez względu na źródło pochodzenia, zarówno środki budżetu państwa, jak i środki własne jednostek samorządu terytorialnego, w tym także środki pochodzące z Unii Europejskiej.

Wykres 64. Środki finansowe przeznaczone na zadania własne i zadania zlecone w woj. świętokrzyskim.

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

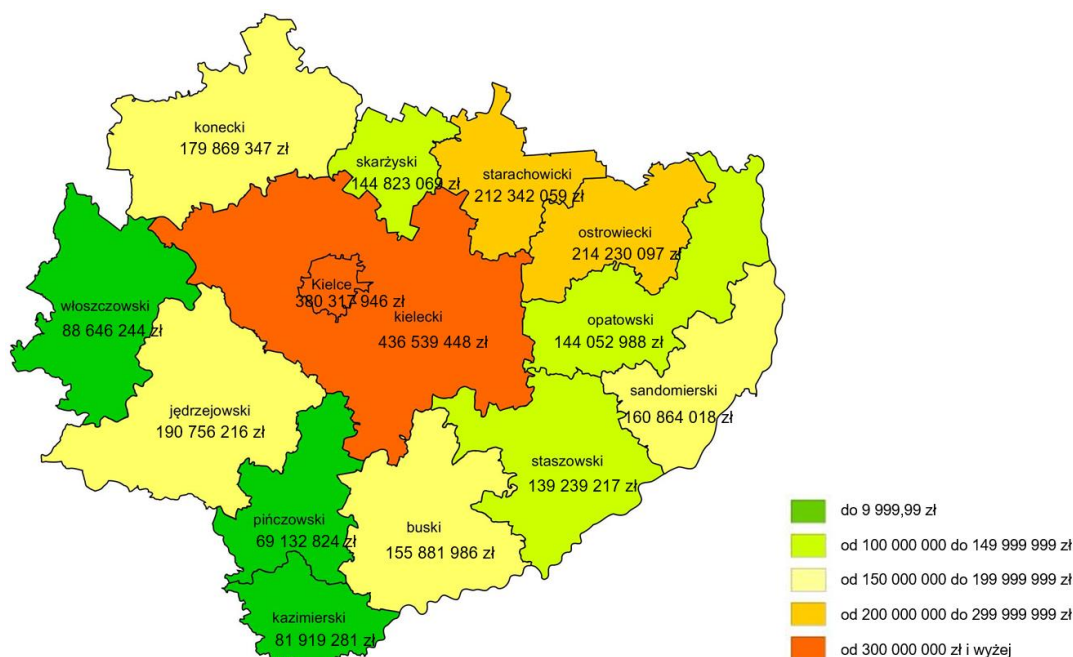
W 2022 roku wydatki ogółem, poniesione przez samorzady powiatowe oraz gminne z terenu województwa świętokrzyskiego, związane z realizacją zadań w ramach polityki społecznej wyniosły 2 598 614 740 zł, jest to o 2% więcej w porównaniu do 2021 roku.

Środki finansowe na realizację zadań własnych i zleconych pomocy społecznej wydatkowano w ramach następujących działów klasyfikacji budżetowej:

- 851 - Ochrona zdrowia;
- 852 - Pomoc społeczna;
- 853 - Pozostałe działania w zakresie polityki społecznej;
- 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza;
- 855 - Rodzina.

W 2022 roku 82% kwoty wydatkowanej w zakresie wybranych zadań w obszarach pomocy społecznej i polityki społecznej znajdowało się w budżetach OPS/PCPR.

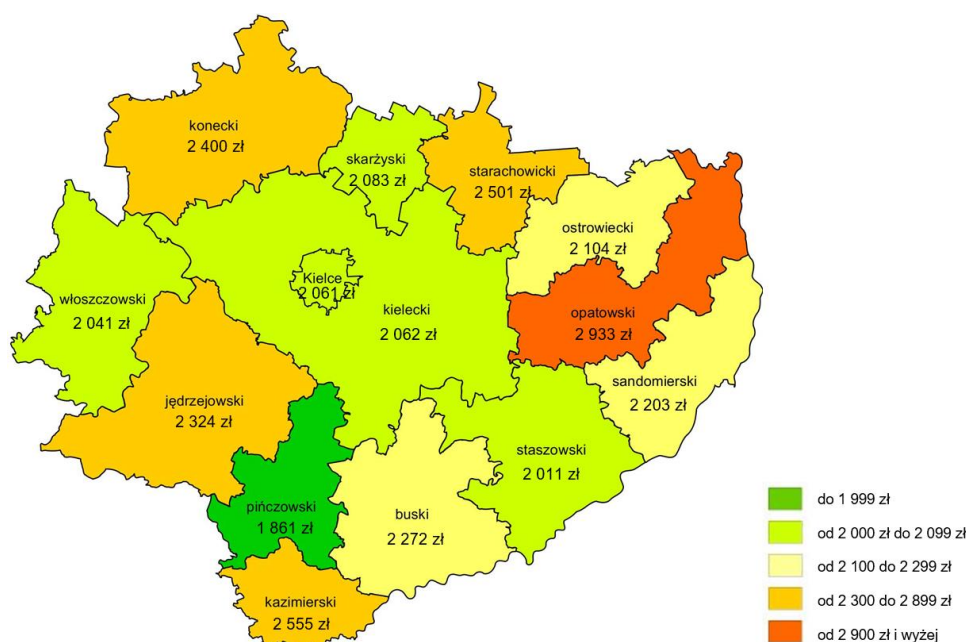
Mapa 47. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w ujęciu powiatowym w 2022 r.

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Wysokość środków przeznaczonych na zadania realizowane w obszarze polityki społecznej w sposób naturalny koreluje z liczbą mieszkańców poszczególnych powiatów. W 2022 roku najwięcej środków na ten cel przeznaczył powiat kielecki (436 539 448 zł) i miasto Kielce (380 317 946 zł). Najmniej na politykę społeczną wydatkowano w powiatach: pińczowskim (69 132 824 zł), kazimierskim (81 919 281 zł), włoszczowskim (88 646 244 zł).

Mapa 48. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej przypadająca na 1 mieszkańca w 2022 r.

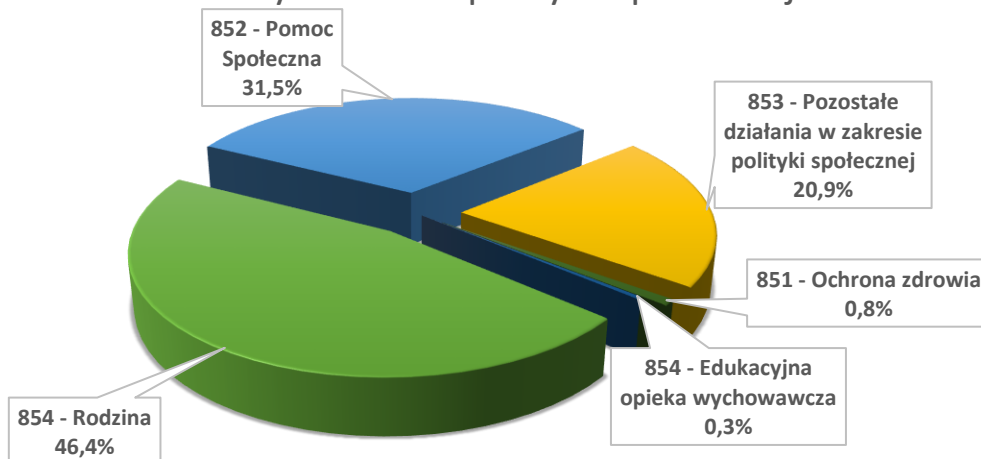

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Na potrzeby niniejszej analizy dokonano przeliczenia wysokości środków przeznaczonych na zadania realizowane w obszarze polityki społecznej na jednego mieszkańca. Największą kwotę odnotowano w powiatach: opatowskim 2 933 zł i kazimierskim 2 555 zł na osobę. Natomiast najmniejszą tak jak w roku poprzednim w powiecie pińczowskim 1 861 zł na osobę. Średnia wartość dla województwa świętokrzyskiego środków przeznaczonych na zadania realizowane w obszarze polityki społecznej przypadająca na jednego mieszkańca w 2022 roku wyniosła 2 198 zł.

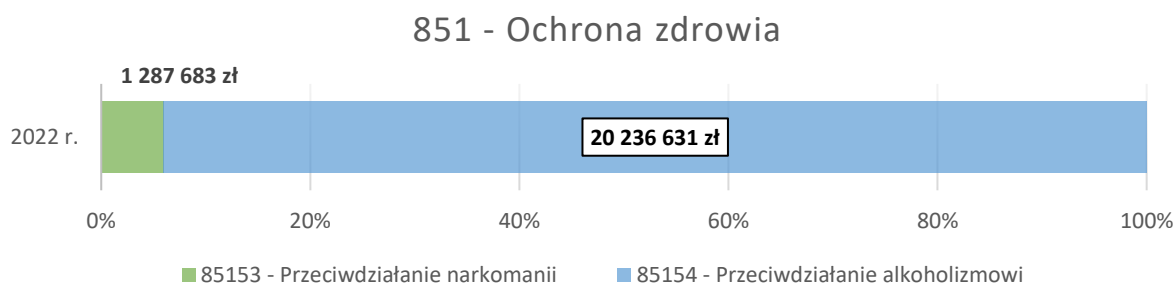
Struktura wydatków w polityce społecznej

Wykres 65. Struktura wydatków w obszarze polityki społecznej w 2022 r.

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Ochrona zdrowia

Wykres 66. Struktura wydatków w dziale „851 - Ochrona zdrowia” w 2022 r.

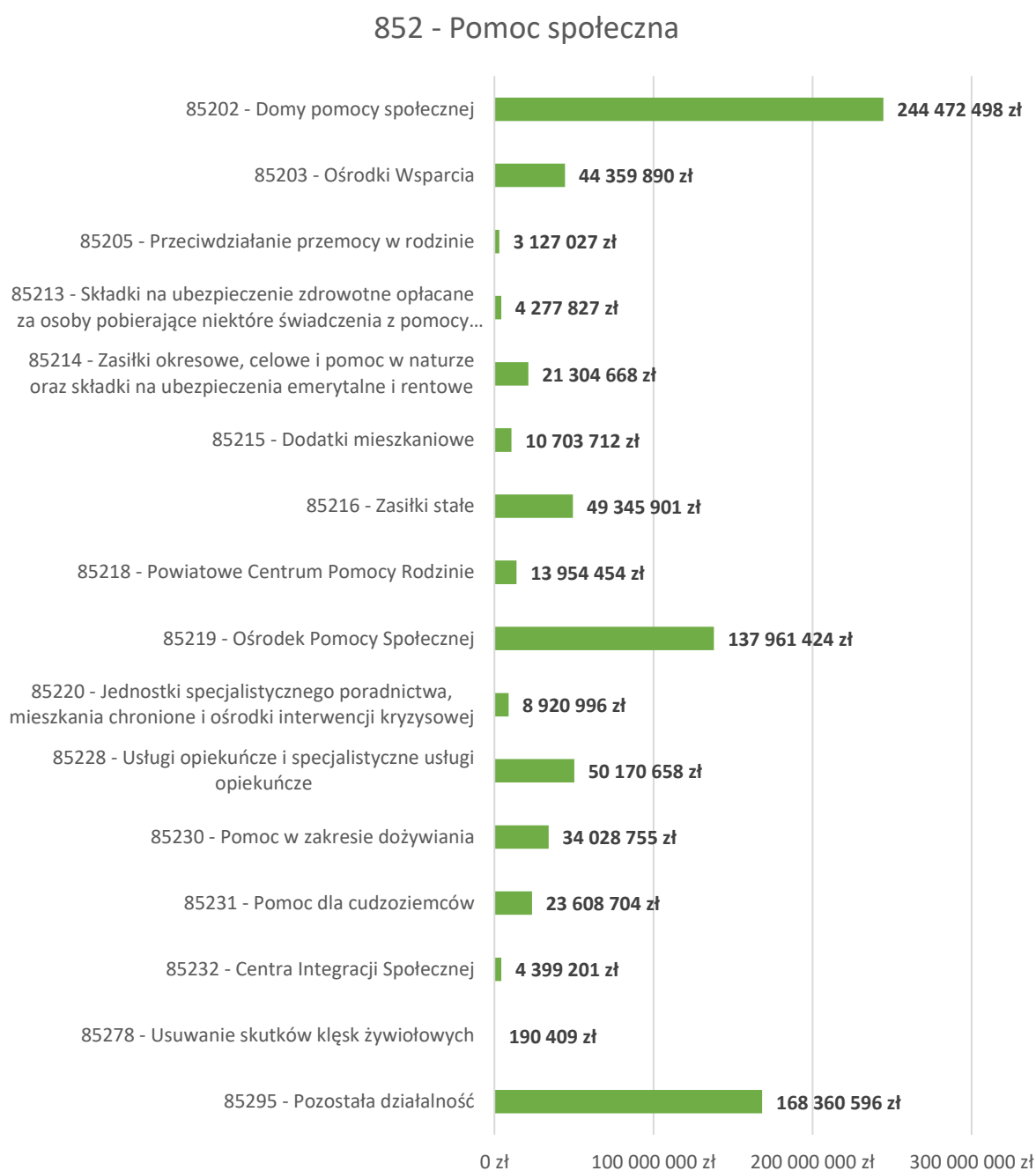
Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Środki finansowe na wydatki z pomocy społecznej w dziale „851 - Ochrona zdrowia” dotyczą przeciwdziałania narkomanii oraz przeciwdziałania alkoholizmowi. W 2022 roku na realizację tych zadań samorządy wydatkowały 21 524 314 zł, z czego 94% stanowiły koszty przeznaczone na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi. W 2022 roku kwota wydatkowana na przeciwdziałanie alkoholizmowi wynosiła 20 236 631 zł,

co w porównaniu do 2021 roku stanowiło wzrost o 39,8%. 23% kwoty wydatkowanej na ochronę zdrowia znajdowało się w budżetach OPS i PCPR.

Pomoc społeczna

W 2022 roku w ramach działu „852 - Pomoc społeczna” wydatkowano łącznie 819 186 720 zł – jest to więcej o 31,4% w porównaniu do 2021 roku. 75% kwoty wydatkowanej w 2022 roku na pomoc społeczną znajdowało się w budżetach OPS i PCPR.

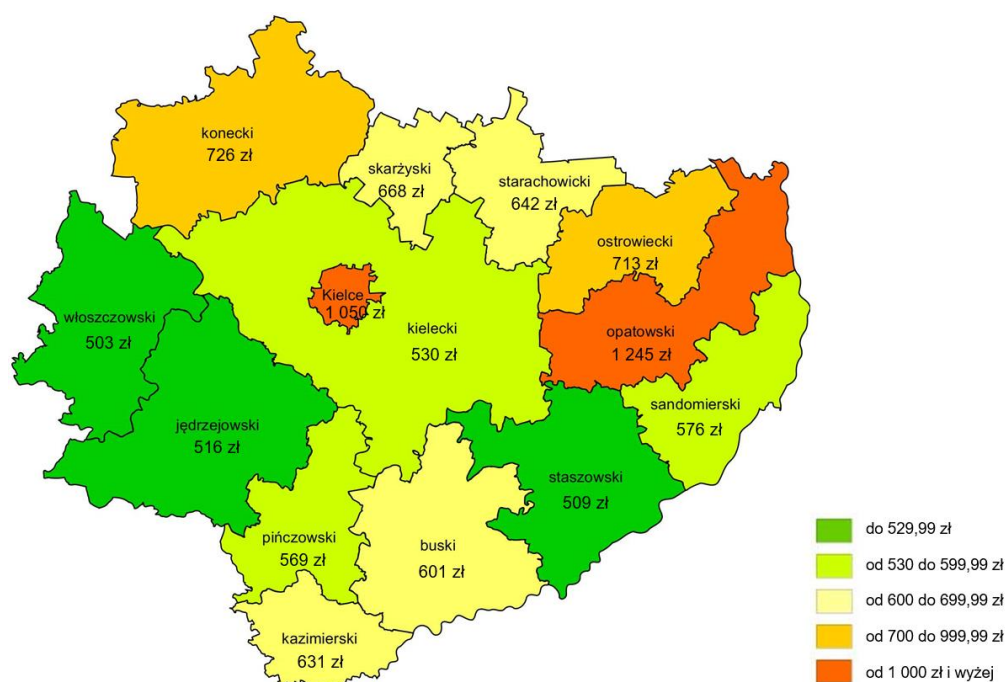
Wykres 67. Wydatki w ramach działu „852- Pomoc społeczna” w 2022 r.

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Największe wydatki generowane były w ramach rozdziału „85202 – Domy pomocy społecznej” (244 472 498 zł). W tej grupie nastąpił wzrost o 9 338 270 zł w porównaniu do roku 2021. Najmniejsze środki finansowe wydatkowane były na „85278 - usuwanie skutków klęsk żywiołowych” (w wysokości: 190 409 zł).

Na potrzeby analizy dokonano porównania wydatków na pomoc społeczną średnio na jednego mieszkańca zagregowaną do powiatów.

Mapa 49. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej w dziale 852 – Pomoc Społeczna przypadająca na 1 mieszkańca w 2022 r.

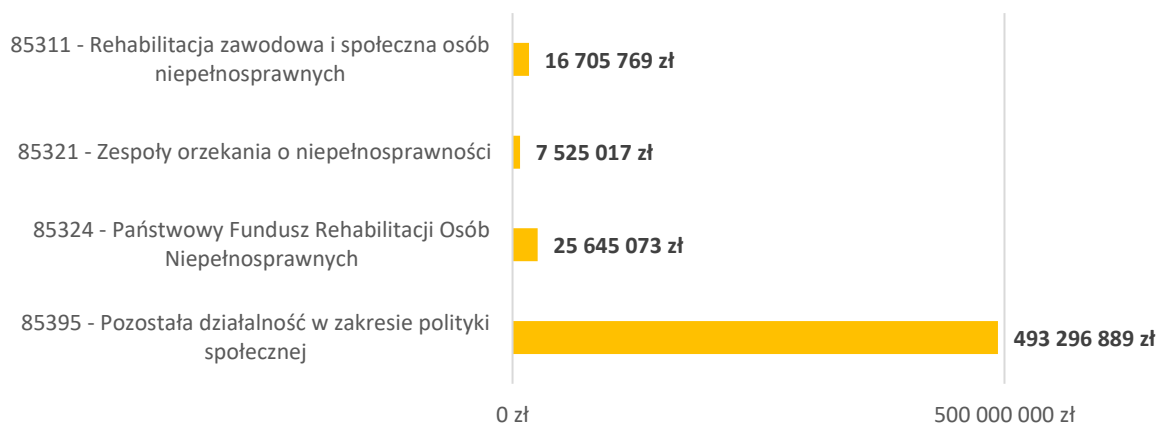
Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Największą kwotę wydatkowaną na pomoc społeczną przypadającą na jedną osobę odnotowano w powiecie opatowskim (1 244,86 zł) oraz w mieście Kielce (1 050,18 zł). Natomiast najmniejszą kwotę wykazano w powiatach: włoszczowskim (502,79) i staszowskim (508,95 zł). Średnia wartość wydatkowana na pomoc społeczną przypadająca na jednego mieszkańca województwa świętokrzyskiego w 2022 roku wyniosła 692,96 zł.

Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej

Suma wydatków w 2022 roku w dziale „853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” wyniosła 543 172 748 zł, co stanowi blisko siedmiokrotny wzrost w porównaniu do 2021 roku. 82% tej kwoty w 2022 roku na pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej znajdowało się w budżetach OPS i PCPR. Struktura wszystkich wydatków na zadania w ramach tego działu przedstawiona została na poniższym wykresie.

853 - Pozostała działalność w zakresie pomocy społecznej

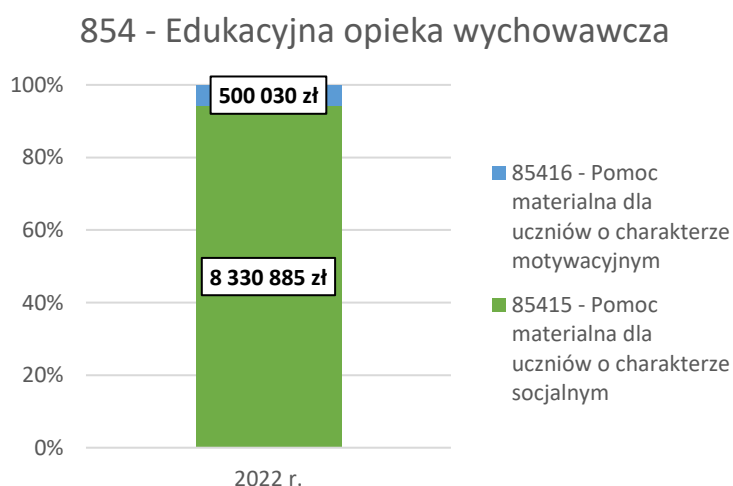
Wykres 68. Wydatki w dziale „853 - Pozostała działalność w zakresie pomocy społecznej” w 2022 r.

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Najwięcej środków wydatkowanych zostało w rozdziale 85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej (493 296 889 zł), następnie: PFRON (25 645 073 zł), rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych (16 705 769 zł), zespoły orzekania o niepełnosprawności (7 525 017 zł).

Edukacyjna opieka wychowawcza

Na realizację zadań w dziale „854 – Edukacyjna opieka wychowawcza” w 2022 roku samorzady wydatkowały kwotę 8 830 915 zł, o 3,2% większą w odniesieniu do 2021 roku. 38% tej kwoty znajdowało się w budżetach OPS i PCPR.

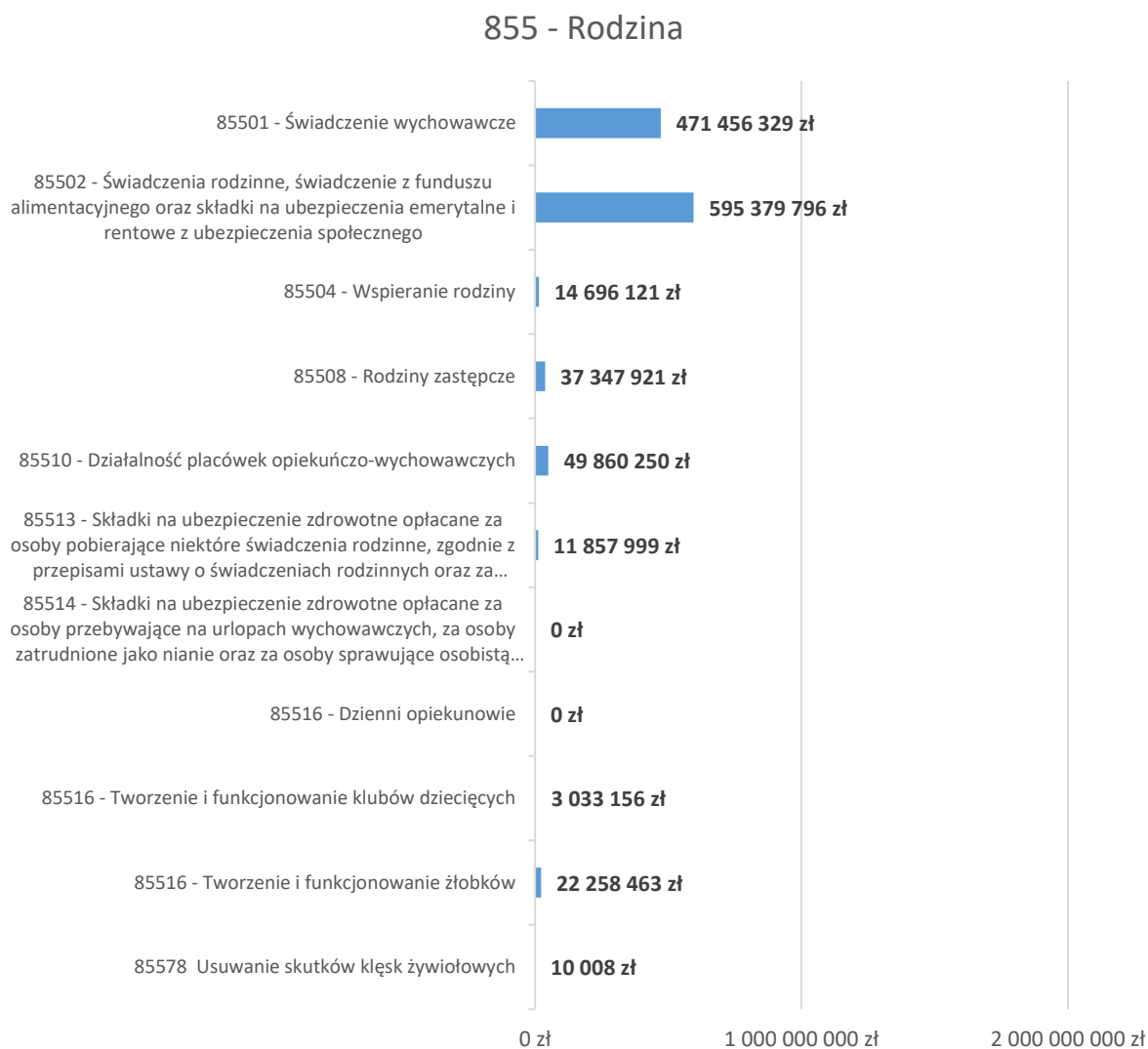
Wykres 69. Wydatki w ramach działu „854 – Edukacyjna opieka” w 2022 r.

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Największe środki przeznaczone zostały na pomoc materialną dla uczniów o charakterze socjalnym (8 330 885 zł), następnie motywacyjnym (500 030 zł).

Rodzina

W ramach działu „855 - Rodzina” łącznie w 2022 roku wydatkowano 1 205 900 043 zł, w porównaniu do 2021 roku odnotowano 34% spadek. 89% tej kwoty znajdowało się w budżetach OPS i PCPR.

Wykres 70. Wydatki w ramach działu „855- Rodzina” w 2022 r.

Źródło: Sprawozdanie OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W dziale „Rodzina” największe wydatki stanowią: świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego (595 379 796 zł), następnie świadczenia wychowawcze (471 456 329 zł). Najmniejszą kwotę wydatkowano na usuwanie klęsk żywiołowych (10 008 zł). Nie odnotowano wydatków w rozdziałach: „85516 - Dzienni opiekunowie” oraz „85514 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby przebywające na urloпах wychowawczych, za osoby zatrudnione jako nianie oraz za osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem”.

10. Działania na rzecz wsparcia i rozwoju systemu pomocy i integracji społecznej realizowane na szczeblu samorządu województwa

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego jest realizatorem zadań z zakresu polityki społecznej. Do jego zadań należy kreowanie i inicjowanie nowych rozwiązań wspierających działania jednostek samorządu terytorialnego.

Strategia polityki społecznej, realizacja wojewódzkich programów z obszaru polityki społecznej

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku na samorządzie województwa spoczywa obowiązek opracowania, aktualizowania i realizacji strategii wojewódzkiej w zakresie polityki społecznej, będącej integralną częścią strategii rozwoju województwa obejmującej w szczególności programy: przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Uchwałą Nr XXXII/435/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 maja 2021 r. przyjęto „Strategię Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030”. Misją Strategii jest budowanie wspólnoty o wysokim kapitale społecznym na rzecz trwałego rozwoju, wysokiej jakości życia, zmniejszenia skali problemów społecznych, a także ich łagodzenia.

Dokumenty strategiczne i programowe polityki społecznej w województwie świętokrzyskim:

- Strategia Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030,
- Program Współpracy Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z Organizacjami Pozarządowymi na 2022 r.,
- Wojewódzki program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2021-2026,
- Regionalny Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej do roku 2025,
- Świętokrzyski Program Pomocy Społecznej do roku 2023,
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu na lata 2018-2023,
- Wojewódzki Program poszerzania, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy i oparcia społecznego 2018-2022,

- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2022,
- Ramowy Program Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie na lata 2017-2022,
- Ramowy Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2022,
- Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2023-2025.
- Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Świętokrzyskim do 2030 roku – trwają prace związane z przyjęciem dokumentu,

Monitorowanie wybranych problemów społecznych

Monitorowanie problemów społecznych pozwala w realny sposób ocenić poziom zabezpieczenia potrzeb mieszkańców. W 2022 roku opracowanych zostało 11 raportów, w których wypracowano wnioski i rekomendacje służące kształtowaniu kierunków działań oraz opracowaniu założeń projektów, które będą realizowane w nowej perspektywie unijnej. Raporty i badania dotyczyły tematyki: przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, rozwoju ekonomii społecznej, zagrożenia ubóstwem, dostępności oraz zapotrzebowania na wybrane usługi społeczne w regionie.

Tabela 28. Wykaz badań społecznych, raportów z monitoringu wojewódzkich programów przeprowadzonych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w 2022 r.

Lp.	Badania społeczne, analizy, raporty
1.	Raport z realizacji Świętokrzyskiego Programu Pomocy Społecznej w latach 2020-2021
2.	Raport z realizacji Regionalnego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w latach 2020-2021
3.	Monitoring Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2022 - Raport za rok 2021
4.	Monitoring Realizacji Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej za 2021 rok
5.	Ocena Zasobów Pomocy Społecznej Województwa Świętokrzyskiego za rok 2021
6.	Indeks zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim za 2021 rok
7.	Diagnoza dostępności oraz zapotrzebowania na wybrane usługi społeczne adresowane do seniorów w województwie świętokrzyskim, Kielce styczeń 2022
8.	Diagnoza usług społecznych w województwie świętokrzyskim, Kielce grudzień 2022
9.	Ewaluacja systemu wsparcia ekonomii społecznej w woj. świętokrzyskim za lata 2018-2020
10.	Ewaluacja systemu wsparcia ekonomii społecznej w woj. świętokrzyskim za lata 2021-2022
11.	Kondycja sektora ekonomii społecznej w województwie świętokrzyskim

Źródło: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.

Konferencje

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w 2022 r. zorganizował konferencje, w których udział wzięło 360 uczestników w tym: przedstawiciele organizacji pozarządowych, pracownicy jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej, eksperci w dziedzinie deinstytucjonalizacji usług społecznych. Uczestnicy konferencji pozyskali informacje

z zakresu: wsparcia organizacji pozarządowych przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego, rozwoju mieszkalnictwa wspomagane dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego, zmniejszenia zjawiska agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży:

- 25 lutego 2022 r. zorganizowano konferencję „NGO’s - Partnerem Samorządu Województwa Świętokrzyskiego” – adresowana była do organizacji pozarządowych, które są ważnym ogniwem wspólnoty samorządowej. Jako podmioty silnie osadzone w lokalnych realiach doskonale znają potrzeby i problemy mieszkańców. Tematyką przewodnią konferencji było omówienie możliwości finansowania zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe. Ponadto konferencja była okazją do wymiany doświadczeń ze strony organizacji pozarządowych oraz instytucji publicznych współpracujących z trzecim sektorem, a także do wypracowania wspólnych kierunków działań i do wskazania potrzeb i możliwości celem doskonalenia współpracy na rzecz rozwoju regionu świętokrzyskiego. W konferencji wzięło udział 150 osób.
- 30 czerwca 2022 r. zorganizowano konferencję podsumowującą projekt „Standardy mieszkalnictwa wspomagane dla osób chorujących psychicznie po wielokrotnych pobytach w szpitalu psychiatrycznym”. Podczas spotkania zaprezentowano założenia projektu oraz aspekty praktyczne związane z jego wdrażaniem. Wystąpili eksperci w dziedzinie deinstytucjonalizacji usług społecznych oraz wsparcia społecznego dla osób chorujących psychicznie: dr hab. Marek Rymśa z Instytutu Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego, kierownik Uniwersyteckiego Obserwatorium Deinstytucjonalizacji Profesjonalnych Praktyk Pomocowych, dr hab. Hubert Kaszyński prof. UJ, Instytutu Socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz dr n. med. Artur Kochański, prezes Lubelskiego Stowarzyszenia Ochrony Zdrowia Psychicznego. W konferencji wzięło udział 100 osób.
- 7 listopada 2022 r. zorganizowano konferencję „Agresja, przemoc i prześladowanie dzieci i młodzieży – przyczyny, profilaktyka, pomoc”, w której uczestniczyli przedstawiciele samorządów, gminnych zespołów do przeciwdziałania przemocy oraz organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy. Uczestnicy konferencji pogłęбили swoją wiedzę dotyczącą nasilającego się zjawiska agresji, przemocy wśród dzieci i młodzieży. Spotkanie było miejscem wymiany doświadczeń i wypracowania planów na przyszłość. Głównym celem konferencji było wypracowanie działań zmniejszających zjawisko przeciwdziałania przemocy w rodzinach wśród dzieci i młodzieży. Głównym prelegentem spotkania była psycholog Ilona Anczarska. W konferencji udział wzięło 110 osób.

Organizacja szkoleń zawodowych kadr jednostek pomocy i integracji społecznej oraz innych instytucji, organizacji i służb

W 2022 roku przeprowadzono 44 szkolenia, w których udział wzięło 878 uczestników, o 17% więcej w odniesieniu do 2021 roku. Szkolenia realizowane były ze środków budżetu Samorządu Województwa Świętokrzyskiego oraz w ramach projektów z Europejskiego Funduszu Społecznego. Tematyka szkoleń była zgodna z potrzebami zgłaszanymi do ROPS przez pracowników systemu pomocy i integracji społecznej. Szczególny akcent w tematyce szkoleń poświęcony został procesowi deinstytucjonalizacji, rozwojowi środowiskowych usług społecznych oraz przygotowania kadr na potrzeby tworzenia Centrów Usług Społecznych. Tematyka szkoleń była ściśle związana z kierunkami interwencji w programie regionalnym Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego.

Tabela 29. Szkolenia zawodowe dla kadr pomocy i integracji społecznej w 2022 r.

Lp.	Nazwa/tematyka szkoleń	Liczba uczestników
1.	Szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowane do Członków Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie (4 cykle szkoleń)	70
2.	Realizacja usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych - aspekty prawne – szkolenie online	12
3.	Asystent rodziny – rozwijanie kompetencji i umiejętności praktycznych (4 cykle szkoleń)	80
4.	Szkolenie PRIDE przygotowujące do pełnie roli rodzica adopcyjnego (3 cykle szkoleń)	37
5.	Szkolenia warsztatowe upowszechniające tworzenie centrów usług społecznych (CUS) oraz ideę deinstytucjonalizacji (DI) (6 cykli szkoleń)	89
6.	Szkolenia dla JST w obszarze deinstytucjonalizacji (DI) (6 cykli szkoleń)	90
7.	Spotkania edukacyjno-szkoleniowe w zakresie stosowania standardu w obszarze usług mieszkalnictwa wspomaganego dla osób chorujących psychicznie (3 cykle szkoleń)	105
8.	Szkolenia kompetencyjne Centrów Usług Społecznych (3 cykle szkolone)	95
9.	Stosowanie klauzul i aspektów społecznych w świetle nowelizacji ustawy Prawo Zamówień Publicznych – szkolenie online (2 cykle szkoleń)	40
10.	Przygotowanie procedur zamówień publicznych przez JST pod kątem zlecenia zadań PES - szkolenie online (2 cykle szkoleń)	40
11.	Skuteczna ścieżka reintegracji osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym – szkolenie online (2 cykle szkoleń)	40
12.	Realizacja zadań publicznych przez NGO i PES – szkolenie online (2 cykle szkoleń)	40
13.	Partnerstwo JST i PES jako sposób na rozwiązywanie problemów społecznych i stymulowanie rozwoju społecznego (2 cykle szkoleń)	40
14.	Akademia Liderów Społecznych (2 cykle szkoleń)	50
15.	Budowanie marki lokalnej z udziałem jednostek samorządu terytorialnego i podmiotów ekonomii społecznej (2 cykle szkoleń)	50

Źródło: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.

Specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownik socjalny

Regionalna Komisja Egzaminacyjna ds. stopni specjalizacji zawodowej pracowników socjalnych przeprowadziła postępowanie, w wyniku którego do egzaminu specjalizacyjnego

w 2022 roku przystąpiły 34 osoby. Wszystkie osoby przystępujące do egzaminu zdały egzamin i otrzymały dyplomy specjalizacji w zawodzie pracownika socjalnego. Zdobyte specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny przyczyni się do profesjonalizacji i skuteczności pracowników, którzy świadczą usługi społeczne dla mieszkańców województwa świętokrzyskiego.

Wizyty studyjne

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w ramach projektu „Świętokrzyska Ekonomia Społeczna” zorganizował cykl 6 wizyt studyjnych w Zakładach Aktywności Zawodowej z terenu województwa świętokrzyskiego, w których udział wzięło 25 uczestników. Celem wizyt była wymiana doświadczeń oraz zwiększenie widoczności ZAZ, dostawców wysokiej jakości produktów i usług. Wizyty przyczyniły się do nawiązania współpracy pomiędzy podmiotami zatrudniającymi osoby z niepełnosprawnościami, wypracowania wspólnych standardów oraz implementowania dobrych praktyk i sprawdzonych rozwiązań w obszarze pomocy społecznej.

W ramach współpracy międzyregionalnej odbyła się również wizyta studyjna w województwie lubelskim w ramach Forum Inicjatyw Lokalnych Polski Wschodniej, w której udział wzięło łącznie 125 uczestników z 5 województw: lubelskiego, podlaskiego, świętokrzyskiego, warmińsko-mazurskiego i podkarpackiego, w tym 30 osób z województwa świętokrzyskiego. To jedyna taka inicjatywa na skalę krajową obejmująca współpracę 5 województw Polski Wschodniej.

Inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego podejmuje liczne działania w zakresie promowania nowych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej:

- konkurs „Świętokrzyski Anioł Dobroci”, którego idea jest inspirowanie i promowanie innowacyjnych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej, uhonorowanie instytucji pomocy społecznej, stowarzyszeń, ale także osób fizycznych szczególnie zaangażowanych w działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, patologicznych, ubogich, niezaradnych życiowo oraz osób starszych, niepełnosprawnych i bezdomnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- Wojewódzka Inauguracja Roku Akademickiego Uniwersytetów III Wieku stanowiąca integrację oraz edukację osób starszych. W uroczystości udział wzięli przedstawiciele Uniwersytetów Trzeciego Wieku funkcjonujących w regionie,

- „Świętokrzyski Dzień Rodziny” integruje dzieci i rodziców, promuje wartości rodzinne. W 2022 roku po raz pierwszy do udziału w pikniku zaproszono zarówno rodziny zastępcze, jak i adopcyjne z terenu województwa świętokrzyskiego,
- Biuletyn Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego stanowi uzupełnienie systemu przekazywania informacji pomiędzy samorządem województwa a samorządami lokalnymi m.in. na temat sytuacji społecznej w regionie, działań podejmowanych oraz planowanych na szczeblu regionu w obszarze polityki społecznej. W publikacji zawarte są informacje wydarzeniach, odbywających się w regionie świętokrzyskim, które wiążą się z tematyką pomocy i integracji społecznej.
- „III Świętokrzyskie Forum Seniora Online” oraz „II Ogólnopolskie Forum Seniora”, które odbyły się w 2022 roku miały charakter regionalny. Celem przedsięwzięć była aktywizacja społeczna seniorów, zwiększenie udziału osób starszych w życiu publicznym oraz udzielenie odpowiedzi na podstawowe problemy i pytania nurtujące tę grupę społeczną. Tematyka forum odpowiadała na najważniejsze dla seniorów tematy dotyczące zdrowia, zdrowego trybu życia i profilaktyki oraz zagospodarowania czasu wolnego,
- Broszury informacyjno-edukacyjne dotyczących CUS i procesu DI dystrybuowano w gminnych i powiatowych JST województwa świętokrzyskiego podczas działań doradczych oraz szkoleń realizowanych w ramach projektu „Liderzy kooperacji”. Broszury zostały również przesłane do JST w formie elektronicznej oraz zamieszczone na stronie internetowej.

Świadczenie pomocy i wsparcia

W wyniku zdarzeń losowych udzielona została pomoc finansowa w postaci dotacji celowej dla 3 gmin z przeznaczeniem na udzielenie zasiłku celowego w wyniku zdarzenia losowego:

- Bodzentyn z przeznaczeniem na udzielenie zasiłku celowego dla właścicieli gospodarstwa agroturystycznego poszkodowanych w wyniku zdarzenia losowego - pożaru w ramach realizacji Uchwały Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego nr XLIII/543/22 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27.01.2022 roku,
- Samborzec z przeznaczeniem na udzielenie zasiłku celowego dla właścicieli gospodarstwa rolnego poszkodowanych w wyniku zdarzenia losowego – pożaru w ramach realizacji uchwały nr LIII/633/22 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28.11.2022 roku,

- Baćkowice z przeznaczeniem na udzielenie zasiłku celowego dla właścicieli nieruchomości mieszkalnej poszkodowanych w wyniku zdarzenia losowego – pożaru w ramach realizacji uchwały nr LIII/634/22 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28.11.2022 roku.

Realizowane projekty

W 2022 roku Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej realizował łącznie 6 projektów, finansowanych ze środków Unii Europejskiej tj.:

- 1) **„Świętokrzyskie dla Ukrainy”**, sfinansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Okres realizacji: 24.02.2022 r. – 30.09.2023 r. Całkowita wartość projektu: **22 840 000,00 zł.**
- 2) **„Liderzy kooperacji”**, sfinansowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Okres realizacji: 01.04.2018 r. – 30.09.2023 r. Całkowita wartość projektu: **34 895 692,40 zł.**
- 3) **„Świętokrzyska Ekonomia Społeczna”**, sfinansowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Okres realizacji: 01.01.2019 r. – 31.03.2023 r. Całkowita wartość projektu: **2 882 352,24 zł.**
- 4) **„Stop wirusowi! Zapobieganie rozprzestrzeniania się COVID-19 w województwie świętokrzyskim”**, sfinansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego 2014-2020. Okres realizacji: 01.03.2020 r. – 30.06.2022 r. Całkowita wartość projektu: **44 101 931,38 zł.**
- 5) **„Standardy w zakresie mieszkalnictwa wspomaganego dla osób chorujących psychicznie po wielokrotnych pobytach w szpitalu psychiatrycznym”**, sfinansowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Okres realizacji: 01.03.2018 r. – 30.10.2022 r., Całkowita wartość projektu: **10 103 705,70 zł.**
- 6) **„Kompetencje Plus”**, sfinansowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Okres realizacji: 01.01.2020 r. – 31.01.2022 r. Całkowita wartość projektu: **465 192,51 zł.**

Projekt „Świętokrzyskie dla Ukrainy” – celem projektu jest udzielanie wielowymiarowego wsparcia społecznego, integracja społeczna, aktywizacja zawodowa oraz adaptacja do warunków społeczno-kulturowych uchodźców z Ukrainy w województwie Świętokrzyskim. Projekt realizowany jest przez Lidera projektu - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w partnerstwie z powiatami: kieleckim, skarżyskim, starachowickim, włoszczowskim, gminą Kielce i partnerem instytucjonalnym Wojewódzkim Urzędem Pracy w Kielcach.

Zadaniem Lidera Projektu była m.in. koordynacja i realizacja działań mających na celu integrację społeczno-kulturalną uchodźców na szczeblu regionalnym, organizacja kursów języka polskiego jako obcego na poziomach A2 oraz B1 dla osób dorosłych wraz z możliwością uczestnictwa w certyfikowanym egzaminie państwowym, organizacja poradnictwa prawnego, zarządzanie realizacją projektu w tym w części finansowej.

Zadania realizowane przez partnerów (samorządy powiatowe i miasto Kielce) koncentrują się na bezpośrednim wsparciu i pomocy udzielanej uchodźcom.

W ramach projektu w powiatach zostały utworzone Centra Pomocy Uchodźcom, które skupiają większość usług świadczonych w projekcie dla uchodźców. Otrzymują oni możliwość skorzystania z usług m.in.: psychologa, tłumacza, pomocy w załatwieniu spraw urzędowych, krótkich kursów aktywizujących zawodowo np. kursu obsługi kasy fiskalnej, kursu florystycznego, fryzjerskiego itp., działań integracyjnych – adaptacyjnych oraz nauki języka polskiego. W trakcie uczestnictwa w zajęciach i kursach dzieci uchodźców lub osoby niesamodzielne są objęte opieką – mają zagospodarowany czas. W ramach projektu istnieje możliwość uzyskania wsparcia socjalno-bytowego w formie i zakresie zgodnym z założeniami projektu, wsparcie to stanowi element uzupełniający w realizacji „ścieżki integracyjno-aktywizacyjnej”.

Zadania Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach to wsparcie uchodźców w zakresie pośrednictwa pracy poprzez organizowanie targów pracy dla beneficjentów projektu.

W 2022 roku na realizację projektu pn. „Świętokrzyskie dla Ukrainy” wydatkowano kwotę **6 466 631,52 zł**, w tym ROPS 643 238,62 zł, WUP 113 512,97 zł, Partnerzy 5 709 879,93 zł.

Z budżetu Samorządu Województwa Świętokrzyskiego udzielona została pomoc obywatelom Ukrainy przebywającym na terenie województwa świętokrzyskiego w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy zgodnie z Uchwałą Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego. Przedmiotowa pomoc polegała w szczególności na pokrycie kosztów za usługę zapewniającą wyżywienie dla dzieci z Ukrainy pobierających naukę w szkołach ZDZ w Kielcach i Starachowicach oraz zakwaterowania dzieci z Ukrainy pobierających naukę w szkole ZDZ Starachowice w okresie wakacyjnym w 2022 roku (środki finansowe przeznaczone na ten cel wynosiły **68 222,50 zł**).

Projekt „**Liderzy Kooperacji**” – celem projektu jest wypracowanie i wdrożenie modelu kooperacji pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej, a podmiotami innych polityk sektorowych istotnych z punktu widzenia włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa dla gmin wiejskich, popularyzacja deinstytucjonalizacji (DI) oraz Centrów Usług Społecznych

(CUS) na obszarze 5 województw: lubelskiego, mazowieckiego, podkarpackiego, podlaskiego i świętokrzyskiego.

W 2022 roku w ramach projektu zostały zrealizowane szkolenia dla kadry pomocy i integracji pomocy społecznej z terenu województwa świętokrzyskiego. Szkolenia kompetencyjne Centrów Usług Społecznych (CUS) zawierały trzy moduły: zarządzania i organizacji usług społecznych, opracowywania i realizacji indywidualnych planów usług społecznych, organizacji społeczności lokalnej. Szkolenia realizowane były zgodnie z minimum programowym określonym w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 marca 2020 r. w sprawie szkoleń dla pracowników centrum usług społecznych. Uzyskanie pozytywnego wyniku z egzaminu umożliwiło pracownikom OPS z naszego regionu na zdobycie kwalifikacji niezbędnych do pracy w Centrum Usług Społecznych.

W 2022 roku na realizację projektu „Liderzy Kooperacji” wydatkowano kwotę: **583 552,55 zł.**

Projekt **„Stop wirusowi! Zapobieganie rozprzestrzeniania się COVID-19 w województwie świętokrzyskim”** – w ramach projektu wyznaczono następujące cele:

- zwiększenie dostępności do testów na obecność wirusa SARS-CoV-2 oraz do informacji o profilaktyce zapobiegania zarażeniom dla mieszkańców regionu poprzez pomoc psychologiczną, poradnictwo specjalistów z różnych dziedzin, działania informacyjno-edukacyjne,
- wyposażenie laboratorium Regionalnego Centrum Naukowo-Technologicznego w narzędzia niezbędne do wykonywania testów na obecność wirusa,
- zwiększenie bezpieczeństwa pracy wśród personelu medycznego i pracowników placówek objętych projektem oraz innych podmiotów leczniczych z terenu województwa: Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy, Świętokrzyskie Centrum Onkologii,
- wyposażenie placówek w niezbędny sprzęt i środki ochrony pracowników, a ponadto wzrost świadomości z zakresu profilaktyki chorób zakaźnych i aktualnie rozprzestrzeniającej się pandemii.

Projekt realizowany jest przez Województwo Świętokrzyskie – Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego (Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej – partner wiodący, Departament Ochrony Zdrowia, Regionalne Centrum Naukowo-Technologiczne) w partnerstwie z 5 podmiotami leczniczymi podległymi pod Województwo Świętokrzyskie:

- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. św. Rafała w Czerwonej Górze,
- Świętokrzyskie Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze,
- Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy,

- Świętokrzyskie Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego,
- Wojewódzki Szpital Zespolony w Kielcach.

W ramach realizacji projektu zwiększono bezpieczeństwo pracy w czasie pandemii wśród 4 000 pracowników personelu medycznego szpitali oraz placówek medycznych i podmiotów leczniczych poprzez zakup środków ochrony indywidualnej jak: rękawice nitrylowe, maski chirurgiczne, fartuchy, kombinezony, buty ochronne, termometry, okulary, przyłbice, czepki chirurgiczne, płyny do dezynfekcji, itp.

W 2022 roku na realizację projektu pn. „Stop wirusowi! Zapobieganie rozprzestrzeniania się COVID-19 w województwie świętokrzyskim” wydatkowano kwotę: **3 633 754,68 zł**, w tym ROPS 326 964,77 zł, RCNT 902 803,46 zł, OZ 148 800,00 zł, Partnerzy 2 255 186,45 zł.

Projekt **„Standardy w zakresie mieszkalnictwa wspomaganego dla osób chorujących psychicznie po wielokrotnych pobytach w szpitalu psychiatrycznym”** pozwolił wypracować, wdrożyć i upowszechnić standard w zakresie mieszkalnictwa wspomaganego dla osób chorujących psychicznie po wielokrotnych pobytach w szpitalu psychiatrycznym. W ramach projektu opracowany został standard uwzględniający specyfikę zaburzenia psychicznego, aktualny stan zdrowia psychicznego po przeprowadzeniu konsultacji z lekarzem psychiatrą, czas po okresie hospitalizacji. Wypracowane założenia zostały wdrożone i testowane na terenie 5 gmin zróżnicowanych pod względem sytuacji społeczno-gospodarczej. Utworzone mieszkania dostosowane są dla 5 osób, które wspiera wykwalifikowana kadra, w tym opiekun mieszkania, psycholog, terapeuta środowiskowy, pielęgniarka i inni w zależności od potrzeb.

W końcowym etapie projektu realizowano promocję wypracowanego standardu – upowszechnianie oraz dystrybucję dokumentu pt.: „Standard mieszkalnictwa wspomaganego dla osób chorujących psychicznie”. Otrzymała się konferencja upowszechniająca ww. dokument oraz spotkania edukacyjno-szkoleniowe w zakresie stosowania modelu w obszarze usług mieszkalnictwa wspomaganego dla osób chorujących psychicznie dla przedstawicieli gminnych i powiatowych jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych działających w obszarze wsparcia społecznego.

W spotkaniach edukacyjno-szkoleniowych udział wzięło łącznie 105 osób z wojewódzkich, powiatowych, gminnych JST i ich jednostek organizacyjnych oraz organizacji pozarządowych i instytucji pomocy i integracji społecznej. W 2022 roku na realizację projektu pn. „Standardy w zakresie mieszkalnictwa wspomaganego dla osób chorujących psychicznie po wielokrotnych pobytach w szpitalu psychiatrycznym” wydatkowano kwotę: **76 810,18 zł**.

Projekt „**Kompetencje plus**” ukierunkowany był na doskonalenie kompetencji kadry – kluczowych pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej z zakresu nowych rozwiązań organizacyjno-prawnych w pomocy społecznej, wprowadzonych w ustawie o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. oraz ze zmian wprowadzonych w innych ustawach dotyczących obszaru pomocy i integracji społecznej, mających istotny wpływ na wykonywanie przez nich zadań z makroregionu, które tworzą województwa: podkarpackie, lubelskie i świętokrzyskie.

W ramach projektu „Kompetencje plus” w 2022 roku zrealizowane zostało szkolenie on-line pn. „Realizacja usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych - aspekty prawne”.

Na realizację projektu pn. „Kompetencje plus” wydatkowano kwotę: **12 764,95 zł.**

Koordynowanie działań na rzecz sektora ekonomii społecznej w regionie

Celem głównym projektu pn. „Świętokrzyska Ekonomia Społeczna” jest rozwój sektora ekonomii społecznej w województwie świętokrzyskim w zakresie kreowania nowych miejsc pracy poprzez upowszechnianie, promocję i budowanie współpracy międzysektorowej.

Projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy i bariery rozwoju ekonomii społecznej w województwie świętokrzyskim.

W 2022 roku w ramach projektu zrealizowano następujące działania:

- rozstrzygnięcie konkursów „Lider Ekonomii Społecznej 2021 i 2022” w kategoriach: „Samorząd prospołeczny”, „Podmiot ekonomii społecznej”, „Biznes prospołeczny” oraz „Konkursu dla dziennikarzy”. Ideą konkursu jest uhonorowanie podmiotów, samorządów i przedsiębiorców, którzy w sposób szczególny przyczyniają się do wspierania sektora ekonomii społecznej w regionie,
- spotkanie równościowe „Bez barier z Ekonomią Społeczną” pod hasłem „Bezpieczny senior w sieci i w realu” dla 500 seniorów z terenu województwa świętokrzyskiego. Seniorzy mieli możliwość rozmowy ze specjalistami w wielu dziedzinach, m.in.: zdrowia, bezpieczeństwa, aktywności społecznej. Przeprowadzono debatę poświęconą szeroko rozumianemu bezpieczeństwu seniorów pn. „Bezpieczny senior w sieci i w realu”. Do udziału w spotkaniu zaproszono seniorów z miast i gmin województwa świętokrzyskiego, członków stowarzyszeń, lokalnych grup działania, kół gospodyń wiejskich oraz wolontariuszy. To cykliczne wydarzenie pełni rolę edukacyjno-integracyjną, łączy pokolenia, przełamuje bariery i uprzedzenia oraz integruje różne środowiska,

- doradztwo dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie aspektów społecznych w zamówieniach publicznych, aktywnej integracji, usług społecznych, itp.,
- organizacja warsztatów dla kadr podmiotów wspierających sektor ekonomii społecznej (m.in. JST). 300 osób zwiększyło swoją wiedzę w obszarze ekonomii społecznej. Celem warsztatów było nabycie przez uczestników teoretycznej i praktycznej wiedzy w zakresie ekonomii społecznej, stosowanie klauzul i aspektów społecznych, realizacji zadań publicznych przez podmioty ekonomii społecznej (PES), współpracy JST i PES, budowania marki lokalnej, itp.,
- certyfikacja podmiotów ekonomii społecznej znakiem jakości „Zakup prospołeczny”. Znak ten posiadało 5 podmiotów ekonomii społecznej z województwa świętokrzyskiego. To symbol usług i produktów o najwyższej jakości z wyjątkową dbałością o wykorzystanie potencjału społecznego,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi poprzez organizację otwartego konkursu ofert w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na wspieranie zadania publicznego z zakresu ekonomii społecznej (zadanie pn. „Upowszechnianie idei ekonomii społecznej oraz budowanie jej marki poprzez organizację lokalnych wydarzeń promocyjnych z udziałem społeczności i samorządu lokalnego”),
- Wielkanocny i Bożonarodzeniowy Świąteczny Kiermasz Ekonomii Społecznej dla 23 wystawców podmiotów ekonomii społecznej, 8 instytucji publicznych z terenu województwa świętokrzyskiego. Celem kiermaszu była promocja idei ekonomii społecznej i wsparcie działalności lokalnych podmiotów ekonomii społecznej m.in. WTZ i ZAZ.

W 2022 roku na realizację projektu „Świętokrzyska Ekonomia Społeczna” wydatkowano łącznie kwotę: **999 357,15 zł**.

Działania realizowane w ramach rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami

W 2022 roku łączna wartość przekazanego dofinansowania dla Zakładów Aktywności Zawodowej (ZAZ) wyniosła: **10 249 569,63 zł**, w tym:

- przyznane środki PFRON – 8 379 000,00 zł,
- środki Samorządu Województwa Świętokrzyskiego
  - przekazane – 1 870 569,63 zł,
  - wydatkowane – 1 870 545,82 zł.

W 2022 roku w siedmiu Zakładach Aktywności Zawodowej na terenie województwa świętokrzyskiego zatrudnionych było łącznie 410 osób, więcej o 12 niż w 2021 r.

Tabela 30. Dofinansowanie przez Samorząd Województwa ze środków PFRON kosztów utworzenia i działania ZAZ w województwie świętokrzyskim w latach 2019-2022.

Organizator Zakładu Aktywności Zawodowej:	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Powiat Starachowicki	1 634 500 zł	1 862 500 zł	2 085 000 zł	1 539 000 zł
Polski Związek Niewidomych Okręg Świętokrzyski	1 104 097 zł	1 175 000 zł	1 111 478 zł	1 225 500 zł
Caritas Diecezji Kieleckiej	1 183 000 zł	1 395 000 zł	1 329 438 zł	1 482 000 zł
Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie	1 112 750 zł	1 218 232 zł	1 254 271 zł	1 453 500 zł
Fundacja Gramy z Tobą	-	702 268 zł	838 408 zł	855 000 zł
Caritas Diecezji Sandomierskiej	-	562 108 zł	688 333 zł	969 000 zł
Zakład Doskonalenia Zawodowego w Kielcach	-	-	502 084 zł	855 000 zł
Razem	5 034 347 zł	6 915 108 zł	7 809 011 zł	8 379 000 zł

Źródło: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.

Dofinansowanie robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego

W 2022 roku w zakresie dofinansowania robót budowlanych obiektów służących rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami zawarto:

- 11 umów obejmujących 11 obiektów,
- łączna kwota dofinansowania wynosiła: **2 765 373 zł.**

W roku 2022 w porównaniu do roku 2021 podpisano umowy na remont o 3 obiektów więcej, co w konsekwencji spowodowało zwiększenie dofinansowania o 912 181 zł.

Tabela 31. Dofinansowanie robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji OzN przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w 2022 r.

Lp.	Nazwa podmiotu	Nazwa zadania	Kwota dofinansowania
1	Szpital Specjalistyczny Ducha Świętego w Sandomierzu ul. Schinzla 13, Sandomierz	Przebudowa, modernizacja dwóch dźwigów szpitalnych zamontowanych w Pawilonie Specjalistycznym Szpitala w Sandomierzu.	368 500 zł
2	Dom Pomocy Społecznej Czachów 54, Ożarów	Wymiana i montaż instalacji słaboprądowej w celu przystosowania ciągów komunikacyjnych, pokoi, łazienek do potrzeb OzN w DPS w Czachowie	94 000 zł
3	Dom Pomocy Społecznej w Łągiewniki 73, Chmielnik	Wykonanie projektu oraz dobudowa szybu windowego z windą przy budynku Nr IV	178 000 zł
4	Fundacja na Rzecz Wspierania Rodziny oraz Dzieci i Młodzieży „Fundacja z Uśmiechem” ul. Mielczarskiego 121/303, Kielce	Montaż dźwigu elektrycznego z szybem w budynku Centrum Wspierania Rodziny w Józefinie	130 000 zł
5	Samorządowy Zespół Ośrodków Zdrowia w Zagnańsku, ul. Spacerowa 8 b, Zagnańsk	Budowa wewnętrznej windy dla ON w budynku Ośrodka Zdrowia w Zagnańsku	148 000 zł
6	Fundacja Chcę Życ ul. Widoma 30, Oblegór	Wykonanie altany	195 000 zł

Lp.	Nazwa podmiotu	Nazwa zadania	Kwota dofinansowania
7	Zgromadzenie Sług Jezusa, Warszawa ul. Sewerynow 8	Przebudowa budynku ZOL z wymianą stropu II piętra, dachu i windy osobowej - budynek ZOL w Kielcach ul. Wesola	635 000 zł
8	Pom Pomocy Społecznej im. Florentyny Malskiej w Kielcach ul. Tarnowska 10, Kielce	Rozbudowa i przebudowa budynku DPS im. Florentyny Malskiej o windę zewnętrzną z przeznaczeniem dla OzN	262 973 zł
9	Zespół Opieki Zdrowotnej w Skarżysku Kamiennej Szpital Powiatowy im. Marii Skłodowskiej-Curie, Skarżysko-Kamienna ul. Szpitalna 1	Poprawa dostępności do rehabilitacji leczniczej i innych świadczeń zdrowotnych oraz bezpieczeństwa ON ze szczególnym uwzględnieniem pacjentów ZOL...” –budynek ZOZ Skarżysko-Kamienna, Szpital Powiatowy, ul. Ekonomii 4	130 000 zł
10	Gmina Bogoria ul. Opatowska 13, Bogoria	Rozbudowa i przebudowa budynku DPS w Pęcławicach Górnych poprzez wykonanie szybu windowego oraz wymianę zespołu prądotwórczego	349 000 zł
11	Caritas Diecezji Kieleckiej ul. Jana Pawła II 3, Kielce	Dostosowanie budynku DPS w Rudkach (gm. Szydłów) do potrzeb ON poprzez rozbudowę istniejącej jadalni, dobudowanie schodów zewnętrznych oraz pochylni.	274 900 zł
	Razem		2 765 373 zł

Źródło: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.

Współpraca samorządu województwa świętokrzyskiego z organizacjami pozarządowymi w obszarze polityki społecznej

Łącznie na realizację zadań publicznych z zakresu polityki społecznej przez organizację pozarządowe w 2022 roku przekazano łącznie 1 649 375 zł, o 53% więcej w odniesieniu do 2021 roku. Podpisano 163 umowy w zakresie:

- rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnoprawnych ogółem: 91 umów, w tym ze środków PFRON: 40 umów, ze środków Samorządu Województwa 51 umów,
- pomocy społecznej – 46 umów,
- ekonomia społecznej – 8 umów,
- przeciwdziałania przemocy – 18 umów.

Tabela 32. Rozdysponowanie środków (kwoty przyznane) na organizacje pożytku publicznego w 2022 r.

Lp.	Obszar współpracy:	Tryb konkursowy	Tryb pozakonkursowy
1.	rehabilitacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnościami (PFRON)	611 500 zł	-
2.	pomoc społeczna	390 000 zł	58 380 zł
3.	przeciwdziałanie przemocy	150 000 zł	-
4.	działalność na rzecz osób niepełnosprawnych	350 000 zł	50 000 zł
5.	ekonomia społeczna	39 495 zł	-
	Razem	1 540 995 zł	108 380 zł

Źródło: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.

Świętokrzyska Rada Działalności Pożytku Publicznego

W ramach Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej działa Świętokrzyska Rada Działalności Pożytku Publicznego. Rada jest organem konsultacyjnym, opiniodawczym, doradczym i inicjatywnym Samorządu Województwa Świętokrzyskiego w zakresie działalności pożytku publicznego. W roku 2022 odbyło się 13 posiedzeń Świętokrzyskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego, podczas których podjęto uchwały w sprawach dotyczących dokumentów programowych i strategicznych oraz Programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego.

Świętokrzyska Rada Seniorów

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej prowadzi działania dotyczące obsługi organizacji posiedzeń Świętokrzyskiej Rady Seniorów. Do zadań Rady należy w szczególności:

- prowadzenie działalności informacyjnej związanej z polityką senioralną, w tym wymiana i rozpowszechnianie informacji istotnych dla seniorów województwa świętokrzyskiego,
- identyfikowanie i sygnalizowanie istotnych kwestii związanych z sytuacją osób starszych w województwie świętokrzyskim,
- opiniowanie oraz konsultowanie kluczowych dokumentów i propozycji rozwiązań mających wpływ na regionalną politykę senioralną,
- udział członków Rady w zespołach eksperckich i innych gremiach, przygotowujących projekty dokumentów strategicznych lub innych przedsięwzięć w obszarze zgodnym z celami Rady,
- monitorowanie realizacji działań na rzecz osób starszych wynikających z programów oraz strategii wojewódzkich.

W 2022 roku odbyło się posiedzenie Świętokrzyskiej Rady Seniorów nt. bezpieczeństwa ekonomicznego seniorów, dyskutowano na temat możliwych form aktywności i perspektyw w działalności na rzecz seniorów.

Wojewódzka Społeczna Rada ds. Osób z Niepełnosprawnościami

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej prowadzi działania dotyczące obsługi organizacji posiedzeń Wojewódzkiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych. Rada pełni funkcję organu opiniodawczo-doradczego Marszałka Województwa.

Rzecznik ds. Osób z Niepełnosprawnościami

Do zadań Rzecznika należy prowadzenie wszelkich działań dotyczących zapewnienia pełnoprawnego i pełnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami w społeczności lokalnej na terenie województwa świętokrzyskiego.

11. Wartość wskaźników realizacji Strategii Polityki Społecznej

Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030

Jednym z elementów procesu planowania strategicznego jest monitoring strategii polityki społecznej, który będzie realizowany poprzez badanie postępu realizacji i wdrażania strategii. Polegać on będzie na systematycznej obserwacji zmian jakościowych i ilościowych wskaźników określonych w strategii. Przeważającym źródłem informacji, zbieranym na potrzeby monitorowania strategii są dane zawarte w ocenie zasobów pomocy społecznej. W związku z tym, iż ocena opracowana jest rokrocznie w pierwszym półroczu, część danych może być niedostępna.

Strategia polityki społecznej jest dokumentem kompleksowym i interdyscyplinarnym adresowanym dla całego obszaru polityki społecznej w regionie. Planowane w jej ramach kierunki działań wykraczają poza kompetencje Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej, odpowiedzialnego za przygotowanie i koordynację działań w obszarze polityki społecznej, w tym w szczególności w zakresie włączenia społecznego. Działania realizowane w ramach strategii, będą w szczególności styczne z działaniami z obszaru: edukacji, zdrowia oraz kultury.

Struktura strategii oparta została na pięciu celach strategicznych odnoszących się do określonych w diagnozie kluczowych obszarów. Sformułowane cele strategiczne mają charakter ogólny obrazujący stan, do którego dążymy. Realizacja celów strategicznych doprecyzowana jest w priorytetowych kierunkach działań, określonych w stosunku do poszczególnych obszarów oraz kluczowych adresatów strategii określonych w części diagnostycznej tj.: rodziny, seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami, osoby z kręgu wysokiego ryzyka socjalnego. W ramach strategii jako grupa adresatów wyodrębniona została również kadra wykonująca tzw. zawody pomocowe tj. m.in.: kadra pomocy i integracji społecznej, systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, a także kadra podmiotów systemu wsparcia ekonomii społecznej i solidarnej co jest spójne z zakresem zadań samorządu województwa. Określone w strategii priorytetowe kierunki działań w ramach poszczególnych celów strategicznych mają charakter uniwersalny, mogą być realizowane na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego. Samorząd województwa będzie dążył do realizacji wszystkich wymienionych celów, a szczególną rolę przypisuje mu się w realizacji działań z obszaru koordynacji regionalnej polityki społecznej oraz wsparcia rozwoju lokalnych systemów polityki społecznej.

Cel strategiczny 1. Powszechnie dostępne, wysokiej jakości usługi społeczne

Lp.	Wskaźniki	Wartość początkowa*	Wartość w 2022 r.	Źródło danych
1.1	% dzieci w wieku do lat 3 objęte opieką żłobkową	8,5%	12,2%	BDL GUS
1.2	% dzieci wieku 3-5 lat objętych edukacją przedszkolną	85,2%	86%	BDL GUS
1.3	% dzieci objętych rodzinną pieczą zastępczą w ogóle dzieci przebywających w pieczy zastępczej	72,7%	71%	CAS WRiSPZ-P
1.4	Liczba zawodowych rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka	31	38	CAS WRiSPZ-P
1.5	Liczba gmin świadczących usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	87	86	CAS MRiPS-03R
1.6	Liczba gmin świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	14	9	CAS MRiPS-03R
1.7	Liczba gmin świadczących specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	69	69	CAS MRiPS-03R
Liczba osób objętych usługami:				
1.8	- opiekuńczymi	4 014	3 369	CAS MRiPS-03R
1.9	- specjalistycznymi	244	82	CAS MRiPS-03R
1.10	- specjalistycznymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	1 233	1 520	CAS MRiPS-03R
1.11	Liczba gmin świadczących usługi transportu indywidualnego dla osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności	6	20	Kwestionariusz ankiety
1.12	Liczba gmin/powiatów świadczących usługę opieki wytchnieniowej dla opiekunów rodzinnych	24	39	Kwestionariusz ankiety
1.13	Liczba JST świadczących całodobową usługę interwencji kryzysowej	5	6	CAS PRZEMOC
1.14	Liczba gmin świadczących usługę asystenta rodziny	93	94	CAS OZPS
1.15	Liczba rodzin wspierających	2	1	CAS OZPS
1.16	Liczba gmin, w których utworzono CUS	1	2	ROPS

Grafika 7. Tabela monitorująca „Cel strategiczny 1” – Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych źródłowych.

*wartość początkowa – wartość wskaźnika dostępnego w roku opracowania Strategii Polityki Społecznej.

Cel strategiczny 2. Dostosowana do potrzeb mieszkańców infrastruktura społeczna

Lp.	Wskaźniki	Wartość początkowa*	Wartość w 2022 r.	Źródło danych
2.1	Liczba mieszkań komunalnych	10 765	10 374	CAS OZPS
2.2	Liczba mieszkań socjalnych	2 647	2 507	CAS OZPS
2.3	Liczba mieszkań chronionych (wspomaganych, treningowych)	160	170	CAS MRIPS-06
	Liczba ośrodków wsparcia dziennego:			
2.4	- Dzienny Dom Pomocy	14	17	CAS MRIPS-06
2.5	- Dzienny Dom Opieki Medycznej	20	b.d.	NFZ Kielce
2.6	- Środowiskowy Dom Samopomocy	39	43	Rejestr ŚUW
2.7	Liczba rodzinnych domów pomocy (dziecka)	13	14	CAS WRISPZ-P
2.8	Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów	197	202	CAS OZPS
	Liczba świetlic:			
2.9	- socjoterapeutycznych	20	12	Rejestr ŚUW
2.10	- środowiskowych	210	163	Rejestr ŚUW
	Liczba podmiotów reintegracji społeczno-zawodowej:			
2.11	- KIS	20	17	Rejestr ŚUW
2.12	- CIS	6	7	Rejestr ŚUW
2.13	- ZAZ	5	7	Rejestr ŚUW
2.14	- WTZ	32	33	Rejestr ŚUW
2.15	Liczba wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego	25	b.d.	Kwestionariusz ankiety
2.16	Liczba Ośrodków Interwencji Kryzysowej	11	17	CAS PRZEMOC
2.17	Liczba gmin, w których funkcjonuje poradnia leczenia uzależnień	17	18	WOTUW
2.18	Liczba ośrodków środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży	7	7	NFZ Kielce

Grafika 8. Tabela monitorująca „Cel strategiczny 2” – Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych źródłowych.

*wartość początkowa – wartość wskaźnika dostępnego w roku opracowania Strategii Polityki Społecznej.

Cel strategiczny 3. Aktywni mieszkańcy zaangażowani w rozwój lokalny

Lp.	Wskaźniki	Wartość początkowa*	Wartość w 2022 r.	Źródło danych
3.1	Liczba gmin, w których realizowany jest budżet obywatelski	13	13	Kwestionariusz ankiety
3.2	Liczba gmin, w których realizowany jest program współpracy z organizacjami pozarządowymi	81	74	Kwestionariusz ankiety
3.3	Liczba JST (gmina/powiat) zlecających do realizacji usługi społeczne NGO lub PES	39	50	Kwestionariusz ankiety
	Sektor ekonomii społecznej:			
3.4	Liczba NGO	około 4 000	4 729	RPRES
3.5	Liczba spółdzielni socjalnych	47 (w tym 14 w likwidacji)	37	RPRES
3.6	Liczba przedsiębiorstw społecznych	23	52	RPRES
3.7	Liczba NGO's (umów), które otrzymały wsparcie na realizację zadań z obszaru polityki społecznej przez samorząd województwa	106	61	ROPS
3.8	Wolumen środków przeznaczonych na realizację zadań z obszaru polityki społecznej przez samorząd województwa (zł)	1 088 576,40	1 649 375,00	ROPS
3.9	Liczba gminnych/powiatowych rad seniora	16	b.d.	Kwestionariusz ankiety

Grafika 9. Tabela monitorująca „Cel strategiczny 3” – Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych źródłowych.

*wartość początkowa – wartość wskaźnika dostępnego w roku opracowania Strategii Polityki Społecznej.

Cel strategiczny 4. Mieszkańcy regionu włączeni w główny nurt życia społeczno-gospodarczego

Lp.	Wskaźniki	Wartość początkowa*	Wartość w 2022 r.	Źródło danych
	% osób zagrożonych ubóstwem:			
4.1	- skrajnym	6,2%	b.d.	GUS
4.2	- ustawowym	13,4%	b.d.	GUS
4.3	- relatywnym	19,2%	b.d.	GUS
4.4	Stopa bezrobocia	8,5%	7,7%	WUP
4.5	% udział osób długotrwale bezrobotnych	56,6%	52,9%	WUP
4.6	Współczynnik aktywności zawodowej	55,7	b.d.	BDL GUS
4.7	Wskaźnika zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami	28,8	b.d.	BDL GUS
4.8	% osób korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców	7,96%	7,2%	CAS OZPS
4.9	% osób korzystających ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej	2,36%	1,89%	CAS MRiPS-03R
4.10	Liczba rodzin objętych pracą socjalną	27 528	22 128	CAS MRiPS-03R
4.11	% osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w strukturze osób korzystających z pomocy społecznej	20%	22%	CAS OZPS
4.12	Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej	12 147	10 887	CAS MRiPS-03R
4.13	% udział osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej	59,5%	58,6%	CAS OZPS
4.14	Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie	4 760	3 531	KWP
4.15	Liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy	2 532	2 267	Departament Ochrony Zdrowia/PARPA
4.16	% dzieci z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych w ogóle dzieci (od 3 do 19 lat) objętych edukacją	2,16 stan na rok szkolny 2020/2021 r.	b.d.	Świętokrzyskie Kuratorium Oświaty

Grafika 10. Tabela monitorująca „Cel strategiczny 4” – Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych źródłowych.

*wartość początkowa – wartość wskaźnika dostępnego w roku opracowania Strategii Polityki Społecznej.

Cel strategiczny 5. Skoordynowany, innowacyjny, kooperatywny system polityki społecznej w regionie

Lp.	Wskaźniki	Wartość początkowa*	Wartość w 2022 r.	Źródło danych
5.1	Liczba zorganizowanych przez ROPS przedsięwzięć mających na celu podniesienie kwalifikacji i kompetencji kadr (szkolenia/ warsztaty/ seminaria/ konferencje itp.)	50	55	Raport o stanie Województwa Świętokrzyskiego
5.2	Liczba osób objętych działaniami ROPS mających na celu podniesienie kwalifikacji i kompetencji kadr (szkolenia/ warsztaty/ seminaria/ konferencje itp.)	693	1 293	Raport o stanie Województwa Świętokrzyskiego
5.3	Liczba realizowanych przez ROPS projektów finansowanych ze środków zewnętrznych, w tym mających na celu: podnoszenie kompetencji i kwalifikacji kadr, inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w pomocy społecznej, wdrażaniu innowacji społecznych, koordynacji działań z obszaru włączenia społecznego	7	6	Raport o stanie Województwa Świętokrzyskiego
5.4	Wolumen środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych na realizację projektów (kwota wydatkowana w danym roku) zł	22 284 140,07	11 772 871,03	Raport o stanie Województwa Świętokrzyskiego

Grafika 11. Tabela monitorująca „Cel strategiczny 5” – Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych źródłowych.

*wartość początkowa – wartość wskaźnika dostępnego w roku opracowania Strategii Polityki Społecznej.

12. Rekomendacje

Odpowiedzialne prowadzenie skutecznej, zrównoważonej terytorialnie polityki na rzecz integracji i włączenia społecznego to jeden z najistotniejszych instrumentów kreowania polityk publicznych.

Upowszechnienie stosowania odpowiedzialnego prowadzenia polityki społecznej to przyczynę do zwiększania zatrudnienia lub podtrzymania zatrudnienia osób mających utrudniony dostęp do rynku pracy, integracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, stabilizacji zatrudnienia i sytuacji socjalnej mieszkańców, wyrównywania szans w dostępie usług społecznych i ułatwiania dostępu do przestrzeni publicznej i usług osobom z niepełnosprawnościami.

Ograniczenie i łagodzenie problemów społecznych oraz poprawa warunków życia mieszkańców stanowi społeczną wartość dodaną, co oznacza bardziej efektywne wykorzystanie środków publicznych.

Opracowana Ocena Zasobów Pomocy Społecznej wraz z rekomendacjami jest podstawą do planowania budżetu na rok następny. Poniżej przedstawiono najważniejsze rekomendacje dotyczące obszaru polityki społecznej w województwie świętokrzyskim. Kierowane są one do przedstawicieli instytucji odpowiedzialnych za realizację polityki społecznej, w tym kontraktowanie i wdrażanie usług społecznych.

Demografia i sytuacja społeczna w regionie

- Wspieranie tworzenia i rozwoju Centrów Usług Społecznych.
- Rozwijanie usług reintegracji społeczno-zawodowej, mających na celu aktywizację osób wykluczonych i/lub zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo poprzez tworzenie i wsparcie rozwoju: Zakładów Aktywności Zawodowej, Centrów i Klubów Integracji Społecznej, Warsztatów Terapii Zajęciowej.
- Poszerzenie zakresu współpracy międzysektorowej (instytucji pomocy i integracji społecznej, instytucji rynku pracy oraz organizacji trzeciego sektora).
- Tworzenie oferty szkoleń zawodowych według barometru zawodów, który jest prognozą zapotrzebowania na kwalifikacje w regionie.
- Rozwijanie usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym uwzględniających dynamikę długookresowych trendów demograficznych.
- Tworzenie miejsc pozwalających na łączenie obowiązków zawodowych z rodzinnymi m.in. poprzez dalszy rozwój liczby miejsc w żłobkach, przedszkolach oraz klubach dziecięcych.

- Wzmocnienie roli podmiotów ekonomii społecznej w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz jako realizatorów usług społecznych.
- Realizacja przedsięwzięć promujących aktywny styl życia oraz pozytywny wizerunek osób starszych (kluby seniora, uniwersytety trzeciego wieku, rady seniorów).
- Realizacja działań na rzecz integracji międzypokoleniowej.

Pomoc społeczna

- Wspieranie procesu deinstytucjonalizacji poprzez rozwój usług społecznych świadczonych w formie dziennej lub środowiskowej.
- Koordynacja usług społecznych i zdrowotnych na poziomie samorządów gminnych.
- Preferowanie we wsparciu obszarów interwencji dla osób, które mają utrudniony dostęp do usług społecznych ze względu na niskie dochody, wykluczenie komunikacyjne, brak odpowiedniej infrastruktury oraz podmiotów świadczących usługi.
- Rozwijanie usług asystenckich, ukierunkowanych na umożliwienie prowadzenia niezależnego życia osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w tym: osobom z niepełnosprawnościami prowadzenia niezależnego życia.
- Zapewnienie opieki wytchnieniowej członkom rodzin lub opiekunom osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, którzy wymagają wsparcia w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu nad nimi bezpośredniej opieki.
- Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych, w szczególności specjalistycznych usług opiekuńczych oraz usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania.
- Rozwój form wsparcia o charakterze samopomocowym – m.in.: klubów samopomocy, kręgów wsparcia, grup samopomocowych, usług sąsiedzkich.
- Prowadzenie działań informacyjnych o dostępności usług i możliwości wsparcia osób starszych lub osób z niepełnosprawnościami.
- Wsparcie obywateli państw trzecich w procesie integracji społecznej.
- Rozwój usług dla cudzoziemców, które pozwolą im na lepsze funkcjonowanie w społeczeństwie, m.in. kursy języka polskiego, szkolenia zawodowe, dostarczanie praktycznych informacji dotyczących różnych aspektów życia w Polsce.

Rodzina i piecza zastępcza

- Prowadzenie działań promujących pozytywny wizerunek rodziny (m.in. poprzez kampanie społeczne oraz spotkania edukacyjne).

- Zwiększenie zatrudnienia asystentów rodziny, co pozwoli na zintensyfikowanie indywidualnej pracy z większą liczbą rodzin.
- Podnoszenie kwalifikacji asystentów rodziny w celu wzmocnienia jakości pracy z rodzinami, w których zogniskowanych jest wiele problemów społecznych.
- Promowanie idei rodzin wspierających jako ważnego narzędzia wsparcia rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.
- Wspieranie działalności placówek wsparcia dziennego, z uwagi na ważną rolę jaką odgrywają w profilaktyce wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.
- Tworzenie świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych.
- Organizacja szkoleń dla pracowników działających na rzecz wsparcia rodziny w celu skuteczniejszej i bardziej efektywnej pracy z rodziną.
- Prowadzenie działań promujących ideę rodzicielstwa zastępczego.
- Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji zawodowych rodzin zastępczych.
- Zwiększenie liczby rodzin zastępczych, w szczególności zawodowych o charakterze pogotowia rodzinnego.
- Wspieranie działań na rzecz osób usamodzielnianych i opuszczających pieczę zastępczą.
- Wspieranie procesu zatrudnienia usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej
- Wspieranie rozwoju usług specjalistycznych i interwencyjnych dla osób doświadczających kryzysów (w tym tworzenie i rozwój ośrodków interwencji kryzysowej i punktów interwencji kryzysowej).

Przemoc w rodzinie

- Rozwianie współpracy i koordynacji działań służb funkcjonujących w ramach różnych systemów wsparcia w zakresie przeciwdziałania przemocy tj. pomocy społecznej, oświaty, wymiaru sprawiedliwości, ochrony zdrowia.
- Rozwijanie oferty poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, rodzinnego oraz prawnego).
- Zwiększenie w środowisku lokalnym dostępu do specjalistycznego poradnictwa w szczególności dostępu do ośrodków interwencji kryzysowej w samorządach powiatowych oraz punktów interwencji kryzysowej w gminach.
- Wspieranie rozwoju usług profilaktycznych wspierających rodzinę.

- Opracowywanie planów pomocy dziecku i rodzinie w oparciu o zespoły interdyscyplinarne.

Infrastruktura społeczna

- Tworzenie Zakładów Aktywności Zawodowej w celu aktywizacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami.
- Zwiększenie dostępu do usług, świadczonych w ramach środowiskowych domów samopomocy, dziennych domów pomocy.
- Tworzenie mieszkań chronionych, wspieranych, treningowych dla osób, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymagają całodobowej opieki.
- Usamodzielnianie osób wychowujących się w pieczy zastępczej i wkraczających w dorosłość, poprzez tworzenie mieszkań chronionych oraz lokali aktywizujących.
- Rozwój infrastruktury dedykowanej osobom starszym (kluby seniora, dzienne domy opieki medycznej, dzienne domy pomocy społecznej, rodzinne domy pomocy społecznej, ośrodki wsparcia).
- Zapewnienie większej dostępności opieki hospicyjnej oraz paliatywnej.
- Rozwój mieszkalnictwa komunalnego i socjalnego.
- Wsparcie rozwoju infrastruktury wykorzystywanej w ramach najmu socjalnego.
- Podjęcie działań mających na celu stopniowe przekształcanie placówek całodobowego, długoterminowego pobytu dzieci i młodzieży w placówki wsparcia dziennego w społeczności lokalnej.
- Promowanie przedsięwzięć, w których placówki o charakterze długoterminowym, po przeszkoleniu kadry, rozszerzą swoją ofertę o usługi realizowane poza dotychczasowymi np. środowiskowe, w miejscu zamieszkania, mieszkania chronione lub wspomagane.
- Realizacja okresowej oceny możliwości usamodzielnienia mieszkańców DPS.
- Wspieranie tworzenia i rozwoju placówek wsparcia dziennego.

Kadra pomocy i integracji społecznej

- Wzmocnienie kompetencji kadr systemu wsparcia rodziny.
- Rozwój kompetencji kadry realizującej usługi na rzecz osób z doświadczeniem kryzysu psychicznego.
- Kształcenie kadr w zakresie integracji międzykulturowej.

- Prowadzenie szkoleń kompetencyjnych dla kadry jednostek pomocy i integracji społecznej z zakresu: „Zarządzania i organizacji usług społecznych”, „Opracowywania i realizacji indywidualnych planów usług społecznych”, „Organizacji społeczności lokalnej”.
- Zapewnienie wsparcia dla kadry w postaci superwizji pracy socjalnej.

Organizacje pozarządowe

- Wspieranie tworzenia oraz rozwoju podmiotów ekonomii społecznej sprofilowanych na świadczenie usług społecznych adresowanych do osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.
- Wspieranie podmiotów świadczących usługi społeczne dla osób w kryzysie psychicznym – organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej.
Wspieranie NGO w zakresie działań na rzecz integracji społecznej obywateli państw trzecich.
- Budowanie potencjału podmiotów działających na rzecz migrantów.
- Budowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi poprzez zlecenie do realizacji zadań publicznych z obszaru polityki społecznej.

Aneks

Gmina	Wskaźnik deprivacji lokalnej 2021 r.	Wskaźnik deprivacji lokalnej 2022 r.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej 2021 r.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej 2022 r.	Długotrwanie korzystający z pomocy społecznej 2021 r.	Długotrwanie korzystający z pomocy społecznej 2022 r.
Busko-Zdrój	22,65	19,72	18,35	13,53	59,0%	66,0%
Gnojno	145,45	136,10	101,47	91,36	54,5%	59,9%
Nowy Korczyn	36,49	40,98	25,02	25,20	81,2%	77,5%
Pacanów	72,77	69,02	52,30	38,03	34,7%	30,2%
Solec-Zdrój	68,93	64,22	66,53	63,20	71,3%	71,4%
Stopnica	27,34	25,94	23,36	18,87	58,1%	58,6%
Tuczępy	56,85	56,61	41,27	35,90	44,3%	39,5%
Wiślica	47,96	40,27	38,66	29,04	43,3%	46,5%
p. buski	43,84	40,97	34,09	28,23	55,0%	56,7%
Imielno	125,09	104,08	106,58	63,50	71,9%	66,8%
Jędrzejów	48,65	50,15	42,12	39,57	55,7%	50,0%
Małogoszcz	69,97	67,62	61,24	56,13	54,7%	51,5%
Nagłowice	63,88	61,18	39,15	29,42	46,0%	53,6%
Oksa	69,57	66,20	50,68	37,53	52,2%	32,2%
Sędziszów	58,30	43,73	48,99	35,83	43,1%	46,9%
Słupia	44,86	43,53	25,83	24,04	54,0%	42,0%
Sobków	39,31	30,77	33,74	24,68	48,0%	51,8%
Wodzisław	63,64	61,94	50,80	40,78	60,8%	58,6%
p. jędrzejowski	58,89	54,47	48,30	39,63	54,6%	50,6%
Bejsce	54,82	52,82	52,05	31,44	53,8%	49,1%
Czarnocin	47,01	39,13	31,07	25,08	19,6%	18,8%
Kazimierza Wielka	60,62	59,86	51,35	52,55	40,1%	41,7%
Opatowiec	25,23	25,41	15,26	16,50	46,3%	39,3%
Skalbmierz	73,41	50,46	63,64	40,63	37,7%	44,9%
p. kazimierski	57,43	51,59	48,03	41,17	39,7%	40,8%
Bieliny	77,36	65,43	50,21	39,46	66,5%	64,2%
Bodzentyn	47,34	47,63	37,57	36,79	51,5%	48,4%
Chęciny	34,76	37,83	24,08	25,85	52,3%	41,8%
Chmielnik	33,12	49,13	30,78	27,80	54,9%	79,7%
Daleszyce	71,58	56,55	50,08	38,89	51,6%	51,7%
Górno	46,29	35,28	36,22	32,10	63,7%	63,2%
Łągów	48,89	50,89	32,89	33,77	43,0%	35,0%
Łopuszno	90,65	77,27	38,74	35,27	56,5%	53,3%
Mastów	62,29	59,40	50,83	47,21	56,2%	52,8%
Miedziana Góra	40,18	33,19	29,88	22,99	40,0%	33,8%
Mniów	58,72	60,44	33,45	32,80	54,8%	51,2%
Morawica	31,19	25,25	21,40	17,19	37,0%	39,8%
Nowa Słupia	68,03	67,79	59,86	60,90	55,1%	56,6%
Nowiny	67,41	36,64	41,50	30,89	40,9%	30,0%
Piekoszów	22,70	27,73	23,49	22,49	45,4%	50,2%
Pierzchnica	103,25	48,84	41,13	32,70	50,3%	62,9%
Raków	49,91	111,30	52,81	62,74	62,5%	44,0%
Strawczyn	36,11	36,65	21,47	18,69	52,1%	50,9%
Zagnańsk	38,03	36,08	32,28	30,07	54,2%	51,8%
p. kielecki	50,26	46,73	35,75	32,21	52,2%	51,0%
Fałków	67,30	56,67	46,58	40,77	61,8%	62,6%
Gowarczów	61,02	104,78	47,41	88,55	55,3%	27,0%

Gmina	Wskaźnik deprivacji lokalnej 2021 r.	Wskaźnik deprivacji lokalnej 2022 r.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej 2021 r.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej 2022 r.	Długotrwanie korzystający z pomocy społecznej 2021 r.	Długotrwanie korzystający z pomocy społecznej 2022 r.
Końskie	49,62	49,14	44,53	44,54	59,5%	58,8%
Radoszyce	87,10	84,14	71,22	65,93	36,5%	34,1%
Ruda Maleniecka	74,12	58,72	62,87	43,52	46,4%	54,5%
Słupia (Konecka)	127,38	142,76	47,58	43,09	59,5%	58,0%
Smyków	64,56	47,68	48,88	43,35	49,2%	53,0%
Stąporków	44,55	43,33	37,57	37,37	54,5%	53,8%
p. konecki	59,23	59,57	47,36	47,64	52,0%	49,2%
m. Kielce	41,10	36,90	26,91	24,92	78,7%	79,9%
Baćkowice	46,36	42,83	40,36	30,43	52,8%	59,3%
Iwaniska	67,62	57,02	50,13	47,46	62,5%	56,6%
Lipnik	44,78	43,10	31,62	30,38	47,9%	48,3%
Opatów	33,43	35,27	23,89	20,93	50,0%	49,0%
Ożarów	73,94	76,75	51,00	47,26	54,2%	49,1%
Sadowie	37,04	35,87	34,19	33,50	56,2%	63,2%
Tarłów	72,77	65,27	45,18	43,23	43,6%	51,0%
Wojciechowice	59,79	54,23	31,03	20,17	46,5%	63,1%
p. opatowski	54,59	52,51	38,51	34,62	52,2%	52,6%
Bałtów	68,28	49,72	67,09	49,72	50,0%	53,2%
Bodzechów	50,04	46,08	49,28	45,45	70,4%	69,9%
Ćmielów	87,76	84,36	71,57	70,57	46,8%	47,5%
Kunów	78,08	69,71	44,21	48,30	59,9%	66,2%
Ostrowiec Świętokrzyski	19,84	17,98	15,83	13,72	61,7%	56,7%
Waśniów	70,32	54,75	61,81	45,23	21,2%	28,5%
p. ostrowiecki	38,09	33,97	30,75	27,76	53,9%	55,1%
Działoszyce	44,52	62,07	39,51	34,27	47,4%	34,5%
Kije	87,45	81,18	81,16	75,34	32,3%	60,1%
Michałów	60,82	57,84	43,06	33,09	58,2%	59,1%
Pińczów	31,71	30,32	23,56	20,85	61,3%	59,0%
Złota	29,93	26,27	6,57	8,68	85,5%	82,5%
p. pińczowski	42,79	42,98	32,35	28,88	51,4%	56,3%
Dwikozy	41,46	39,55	27,99	28,31	83,3%	83,2%
Klimontów	103,01	101,79	44,13	40,69	59,5%	59,0%
Koprzywnica	72,93	60,11	44,68	37,05	73,1%	71,6%
Łoniów	110,02	97,31	101,12	83,19	91,3%	89,8%
Obrazów	77,45	66,90	42,58	36,68	69,6%	48,7%
Samborzec	108,87	97,85	60,55	47,21	59,6%	53,5%
Sandomierz	27,23	26,28	21,49	19,71	61,1%	61,5%
Wilczyce	78,56	68,74	76,35	39,40	71,8%	63,7%
Zawichost	73,64	72,55	68,06	65,22	85,5%	88,4%
p. sandomierski	67,04	61,60	45,68	38,63	71,2%	67,7%
Blizyn	69,29	79,35	55,46	53,38	57,9%	71,8%
Łączna	57,51	69,16	44,57	53,50	46,3%	43,7%
Skarżysko Kościelne	85,82	79,45	70,22	66,89	60,3%	62,0%
Skarżysko-Kamienna	38,74	35,61	28,08	25,04	66,3%	65,8%
Suchedniów	39,25	36,96	32,63	28,52	56,3%	56,5%
p. skarżyski	47,25	46,45	36,24	33,97	61,4%	63,2%
Brody	43,84	43,66	31,29	26,64	43,9%	89,3%
Mirzec	43,18	48,17	35,01	37,53	44,2%	35,0%
Pawłów	41,11	34,55	29,24	23,19	27,4%	28,9%

Gmina	Wskaźnik deprivacji lokalnej 2021 r.	Wskaźnik deprivacji lokalnej 2022 r.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej 2021 r.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej 2022 r.	Długotrwanie korzystający z pomocy społecznej 2021 r.	Długotrwanie korzystający z pomocy społecznej 2022 r.
Starachowice	45,64	45,48	34,61	33,01	61,5%	58,4%
Wąchock	70,85	66,19	53,25	44,70	49,7%	50,9%
p. starachowicki	46,34	45,16	34,74	31,83	52,2%	55,0%
Bogoria	124,31	120,44	105,45	104,10	70,6%	71,6%
Łubnice	102,65	86,53	52,31	45,91	47,9%	41,1%
Oleśnica	80,87	73,75	70,40	64,50	42,9%	43,0%
Osiek	92,54	93,10	74,85	64,04	56,4%	61,7%
Połaniec	67,53	62,47	60,03	54,13	58,0%	55,9%
Rytwiany	36,44	32,28	33,76	29,90	60,4%	50,0%
Staszów	47,42	41,63	33,68	27,86	66,0%	63,7%
Szydłów	60,46	57,91	41,18	25,08	30,7%	41,3%
p. staszowski	68,63	63,52	53,65	47,24	59,5%	59,1%
Kluczewsko	46,78	49,13	35,67	33,56	47,4%	39,6%
Krasocin	54,98	49,73	40,81	37,39	46,6%	50,2%
Moskorzew	50,15	48,05	30,25	31,64	49,4%	51,9%
Radków	71,20	79,08	60,34	48,83	76,9%	70,1%
Secemin	54,13	53,10	36,02	29,16	48,5%	51,7%
Włoszczowa	27,97	24,09	16,67	13,67	63,3%	61,3%
p. włoszczowski	43,03	40,38	29,87	26,09	55,1%	54,4%
woj. świętokrzyskie	50,08	46,91	37,18	33,32	59,1%	58,6%

Spis

Grafika 1.	Liczba i odsetek kobiet i mężczyzn zamieszkujących woj. świętokrzyskie w 2022 r.....	6
Grafika 2.	Piramida płci i wieku dla woj. świętokrzyskiego stan na 30 VI 2022 r.....	6
Grafika 3.	Dzieci objęte opieką żłobkową w woj. świętokrzyskim wg miejsca zamieszkania w 2022 r.	15
Grafika 4.	Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w woj. świętokrzyskim wg miejsca zamieszkania.....	17
Grafika 5.	Przepływ cudzoziemców w kraju i woj. świętokrzyskim w 2022 r.....	23
Grafika 6.	Typy rodzin pobierających świadczenie z pomocy społecznej w 2022 r.	27
Grafika 7.	Tabela monitorująca „Cel strategiczny 1” – Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego.	125
Grafika 8.	Tabela monitorująca „Cel strategiczny 2” – Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego.	126
Grafika 9.	Tabela monitorująca „Cel strategiczny 3” – Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego.	127
Grafika 10.	Tabela monitorująca „Cel strategiczny 4” – Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego.	128
Grafika 11.	Tabela monitorująca „Cel strategiczny 5” – Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego.	129
Mapa 1.	Liczba mieszkańców woj. świętokrzyskiego w ujęciu powiatowym stan na 30 VI 2022 r...	8
Mapa 2.	Procentowy udział mieszkańców w wieku 60 lat i więcej w populacji wg powiatów w 2022 r.	10
Mapa 3.	Zróznicowanie stopy bezrobocia w woj. świętokrzyskim wg powiatów w 2022 r.	14
Mapa 4.	Żłobki, oddziały żłobkowe i kluby dziecięce w woj. świętokrzyskim w 2022 r.	15
Mapa 5.	Placówki wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2021/2022.	16
Mapa 6.	Osoby posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub niezdolności do pracy na 10 tys. ludności.	17
Mapa 7.	Wewnątrzregionalne zróżnicowanie wskaźnika deprivacji lokalnej w 2022 r.	29
Mapa 8.	Przestrzenne zobrazowanie wartości wskaźnika pogłębionej deprivacji materialnej tj. liczby osób w rodzinach otrzymujących świadczenie pieniężne w 2022 r.	31
Mapa 9.	Procentowy udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w 2022 r.	32
Mapa 10.	Liczba osób, którym przyznano świadczenie na podstawie ustawy o pomocy społecznej w woj. świętokrzyskim w ujęciu powiatowym w 2022 r.	34
Mapa 11.	Liczba rodzin, które zostały objęte świadczeniem pieniężnym w 2022 r.	36
Mapa 12.	Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie niepieniężne w 2022 r.	40
Mapa 13.	Liczba rodzin objętych pracą socjalną w 2022 r.	42
Mapa 14.	Gminy, które realizowały usługi opiekuńcze na podstawie wydanej decyzji administracyjnej w 2022 r.	44
Mapa 15.	Gminy, które realizowały specjalistyczne usługi opiekuńcze w 2022 r.	45
Mapa 16.	Gminy, które realizują usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psych. w miejscu zamieszkania w 2022 r.	47
Mapa 17.	Liczba rodzin, które skorzystały z poradnictwa specjalistycznego w 2022 r.	50
Mapa 18.	Liczba rodzin objętych interwencją kryzysową w 2022 r.....	51
Mapa 19.	Liczba zawartych kontraktów w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej w 2022 r.	53

Mapa 20.	Liczba kontraktów dotyczących osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2022 r.	53
Mapa 21.	Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w 2022 r.	59
Mapa 22.	Zasiłek pielęgnacyjny – liczba świadczeń w 2022 r.	62
Mapa 23.	Świadczenia pielęgnacyjne – liczba świadczeń w 2022 r.	64
Mapa 24.	Zatrudnienie asystentów rodziny w regionie w 2022 r.	65
Mapa 25.	Liczba rodzinnych domów dziecka wg powiatów (stan na 31.XII) w 2022 r.	72
Mapa 26.	Wypełnione przez Policję formularze „Niebieska Karta – A” na 100 tys. mieszkańców w 2022 r.	75
Mapa 27.	Ośrodki wsparcia w województwie świętokrzyskim w 2022 r.	78
Mapa 28.	Środowiskowe domy samopomocy w woj. świętokrzyskim w 2022 r.	79
Mapa 29.	Dzienne domy pomocy w woj. świętokrzyskim w 2022 r.	80
Mapa 30.	Noclegownie/schroniska dla osób bezdomnych/ogrzewalnie w woj. świętokrzyskim w 2022 r.	81
Mapa 31.	Domy pomocy społecznej w woj. świętokrzyskim w 2022 r.	82
Mapa 32.	Mieszkania chronione/wspomagane/aktywizujące w woj. świętokrzyskim w 2022 r.	83
Mapa 33.	Jednostki specjalistycznego poradnictwa w woj. świętokrzyskim w 2022 r.	84
Mapa 34.	Ośrodki interwencji kryzysowej/punkty interwencji kryzysowej w woj. świętokrzyskim w 2022 r.	85
Mapa 35.	Placówki opiekuńczo-wychowawcze w woj. świętokrzyskim w 2022 r.	86
Mapa 36.	Centra integracji społecznej w woj. świętokrzyskim w 2022 r.	87
Mapa 37.	Kluby integracji społecznej w woj. świętokrzyskim w 2022 r.	88
Mapa 38.	Warsztaty Terapii Zajęciowej w woj. świętokrzyskim w 2022 r.	89
Mapa 39.	Zakłady aktywności zawodowej w woj. świętokrzyskim w 2022 r.	90
Mapa 40.	Kluby i inne miejsca spotkań dla seniorów ogółem w woj. świętokrzyskim w 2022 r.	92
Mapa 41.	Hospicja w woj. świętokrzyskim ujęciu powiatowym w 2022 r.	93
Mapa 42.	Placówki zapewniające całodobową opiekę w woj. świętokrzyskim ujęciu powiatowym w 2022 r.	93
Mapa 43.	Ustawowy wskaźnik zatrudnienia: 1 pracownik na 2000 mieszkańców lub 1 pracownik na 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących oraz zatrudniają co najmniej 3 pracowników socjalnych w 2022 r.	98
Mapa 44.	Aktywność konkursowo-projektowa z zakresu pomocy społecznej realizowana przez samorządy gminne.	99
Mapa 45.	Aktywność konkursowo-projektowa z zakresu pomocy społecznej realizowana przez samorządy powiatowe.	100
Mapa 46.	Zlecenie zadań z pomocy społecznej organizacjom pozarządowym przez gminne JST w 2022 r.	101
Mapa 47.	Wysokość środków finansowych przeznaczonych na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w ujęciu powiatowym w 2022 r.	103
Mapa 48.	Wysokość środków finansowych przeznaczonych na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej przypadająca na 1 mieszkańca w 2022 r.	103
Mapa 49.	Wysokość środków finansowych przeznaczonych na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej w dziale 852 – Pomoc Społeczna przypadająca na 1 mieszkańca w 2022 r.	106

Tabela 1.	Charakterystyka demograficzna województwa świętokrzyskiego w latach 2019-2022 (stan na 30 VI).....	5
Tabela 2.	Liczba mieszkańców woj. świętokrzyskiego w latach 2019-2022 (stan na 30 VI).	8
Tabela 3.	Liczba mieszkańców województwa świętokrzyskiego w wieku 60 lat i więcej w latach 2019-2022.	9
Tabela 4.	Zapewnienie opieki żłobkowej w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.	15
Tabela 5.	Infrastruktura wychowania przedszkolnego w woj. świętokrzyskim wg roczników szkolnych.....	16
Tabela 6.	Zasiłek celowy ogółem w latach 2019-2022.....	39
Tabela 7.	Usługi opiekuńcze – ogółem w woj. świętokrzyskim na przestrzeni lat 2019-2022.....	43
Tabela 8.	Specjalistyczne usługi opiekuńcze w woj. świętokrzyskim na przestrzeni lat 2019-2022.....	44
Tabela 9.	Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi w woj. świętokrzyskim na przestrzeni lat 2019-2022.....	46
Tabela 10.	Liczba zawartych kontraktów (w części A i B) oraz liczba osób objęta kontraktem socjalnym.	52
Tabela 11.	Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami w latach 2019-2022.	55
Tabela 12.	Pomoc na likwidację barier architektonicznych i w komunikowaniu się w latach 2019-2022.	55
Tabela 13.	Turnusy rehabilitacyjne w latach 2019-2022.....	56
Tabela 14.	Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny w latach 2019-2022.	56
Tabela 15.	Program „AKTYWNY SAMORZĄD” w latach 2019-2022.	56
Tabela 16.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki w latach 2019-2022.....	57
Tabela 17.	Kwoty przyznanych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w latach 2019-2022.	60
Tabela 18.	Wspieranie rodziny i piecza zastępcza w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.....	66
Tabela 19.	Liczba dzieci w pieczy zastępczej (instytucjonalnej i rodzinnej) w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.	67
Tabela 20.	Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem wg powiatów (stan na 31.XII). .	68
Tabela 21.	Liczba rodzin zastępczych niezawodowych wg powiatów (stan na 31.XII).	69
Tabela 22.	Liczba rodzin zastępczych zawodowych wg powiatów (stan na 31.XII).	70
Tabela 23.	Liczba adopcji w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.....	72
Tabela 24.	Adopcje w województwie świętokrzyskim w 2022 r.	72
Tabela 25.	Warsztaty realizowane przez Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny w 2022 r.....	73
Tabela 26.	Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” w woj. świętokrzyskim przez uprawnione podmioty.....	76
Tabela 27.	Liczba zakończonych procedur „Niebieska Karta” w woj. świętokrzyskim wg przypadków.	76
Tabela 28.	Wykaz badań społecznych, raportów z monitoringu wojewódzkich programów przeprowadzonych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w 2022 r.....	110
Tabela 29.	Szkolenia zawodowe dla kadr pomocy i integracji społecznej w 2022 r.	112
Tabela 30.	Dofinansowanie przez Samorząd Województwa ze środków PFRON kosztów utworzenia i działania ZAZ w województwie świętokrzyskim w latach 2019-2022.	121
Tabela 31.	Dofinansowanie robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji OzN przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w 2022 r.	121
Tabela 32.	Rozdysponowanie środków (kwoty przyznane) na organizacje pożytku publicznego w 2022 r.	122

Wykres 1.	Struktura populacji kobiet wg ekonomicznych grup wieku w woj. świętokrzyskim w 2022 r.	7
Wykres 2.	Struktura populacji mężczyzn wg ekonomicznych grup wieku w woj. świętokrzyskim w 2022 r.	7
Wykres 3.	Procentowy udział seniorów 60+ w ogóle mieszkańców w latach 2019-2022.....	9
Wykres 4.	Liczba mieszkańców 60+ w podziale wg grupy wiekowej w 2022 r.....	10
Wykres 5.	Prognozowany procentowy udział osób w wieku 60 lat i więcej do 2050 r.	11
Wykres 6.	Stopa bezrobocia rejestrowanego w woj. świętokrzyskim w odniesieniu do kraju w latach 2019-2022.....	12
Wykres 7.	Bezrobotni mieszkający na wsi i długotrwale bezrobotni w regionie w odniesieniu do kraju w 2022 r.	12
Wykres 8.	Stopa bezrobocia rejestrowanego w woj. świętokrzyskim w odniesieniu do kraju w latach 2019-2022.	13
Wykres 9.	Liczba osób bezrobotnych w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.	13
Wykres 10.	Przyczyny niepełnosprawności osób dorosłych w woj. świętokrzyskim w 2022 r.	18
Wykres 11.	Liczba wydanych orzeczeń przez powiatowe zespoły dla osób powyżej 16 roku życia....	18
Wykres 12.	Struktura osób z niepełnosprawnościami z prawomocnym orzeczeniem lub wyrokiem sądu w woj. świętokrzyskim wg wieku i płci w 2022 r.....	19
Wykres 13.	Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności osób po 16 roku życia w 2022 r.	19
Wykres 14.	Liczba osób w rodzinach korzystająca z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.....	20
Wykres 15.	Osoby z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.	20
Wykres 16.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w woj. świętokrzyskim w relacji do średniej krajowej w latach 2019-2022.....	21
Wykres 17.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w 2022 r.....	21
Wykres 18.	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w woj. świętokrzyskim w relacji do średniej krajowej w latach 2019-2022.....	22
Wykres 19.	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w 2022 r.	22
Wykres 20.	Liczba wydanych pozytywnych decyzji na pobyt czasowy, stały, rezydenta długoterminowego UE w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.	23
Wykres 21.	Liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.	25
Wykres 22.	Liczba osób w rodzinach, które otrzymały świadczenie z pomocy społecznej wg powodu udzielenia pomocy i wsparcia w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2022.....	26
Wykres 23.	Struktura pobierających świadczenia z pomocy społecznej wg grup wieku w województwie świętokrzyskim w latach 2019-2022.....	28
Wykres 24.	Wartość wskaźnika deprivacji lokalnej w woj. świętokrzyskim na przestrzeni lat 2019-2022.	29
Wykres 25.	Wartość wskaźnika pogłębionej deprivacji materialnej w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.....	30
Wykres 26.	Udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (%) w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.	32
Wykres 27.	Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenia na przestrzeni lat 2019-2022.....	33

Wykres 28. Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie pieniężne na przestrzeni lat 2019-2022. .	35
Wykres 29. Liczba osób objęta zasiłkiem stałym w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.	36
Wykres 30. Liczba osób objęta zasiłkiem okresowym w woj. świętokrzyskim 2019-2022.	37
Wykres 31. Zasiłek okresowy przyznawany wg tytułu przyznania świadczenia w 2022 r.	38
Wykres 32. Zasiłek celowy ogółem w latach 2019-2022.	38
Wykres 33. Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie niepieniężne na przestrzeni lat 2019-2022.	40
Wykres 34. Wybrane świadczenia niepieniężne z zakresu pomocy społecznej w 2022 r.	41
Wykres 35. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pracą socjalną na przestrzeni lat 2019-2022.	42
Wykres 36. Usługi opiekuńcze ogółem w woj. świętokrzyskim na przestrzeni lat 2019-2022.	43
Wykres 37. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi w woj. świętokrzyskim na przestrzeni lat 2019-2022.	46
Wykres 38. Szacowana liczba osób na wybrane usługi społeczne, „Luka potrzeb” stan na 30.11.2022 r.	48
Wykres 39. Poradnictwo specjalistyczne w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.	49
Wykres 40. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową w latach 2019-2022.	51
Wykres 41. Liczba zawartych kontraktów (ogółem) oraz liczba osób objęta kontraktem socjalnym w latach 2019-2022.	52
Wykres 42. Liczba zawartych kontraktów (ogółem) oraz liczba osób objęta kontraktem socjalnym w latach 2019-2022.	54
Wykres 43. Liczba świadczeń pielęgnacyjnych w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.	60
Wykres 44. Wysokość środków finansowych przyznanych na świadczenia pielęgnacyjne w latach 2019-2022.	61
Wykres 45. Wysokość środków finansowych wydatkowanych na zasiłki pielęgnacyjne w 2022 r.	63
Wykres 46. Liczba rodzin objętych asystenturą rodzinną w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.	66
Wykres 47. Liczba rodzin zastępczych (w tym rodzinne domy dziecka) w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.	67
Wykres 48. Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.	68
Wykres 49. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.	69
Wykres 50. Liczba rodzin zastępczych zawodowych w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.	70
Wykres 51. Liczba rodzinnych domów dziecka w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.	71
Wykres 52. Udział poszczególnych rodzajów przemocy w rodzinie odnotowanych przez Policję w 2022 r.	74
Wykres 53. „Niebieska Karta” w Świętokrzyskiej Policji w latach 2019-2022.	75
Wykres 54. Liczba osób osądzonych i skazanych z art. 207 §1 k.k. w latach 2019-2022 w woj. świętokrzyskim.	76
Wykres 55. Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy, a liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022.	90
Wykres 56. Liczba mieszkań socjalnych (lokali) oraz liczba wniosków złożonych na mieszkanie socjalne w województwie świętokrzyskim na przestrzeni lat 2019-2022.	91
Wykres 57. Liczba klubów i innych miejsc dla seniorów w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2022. ...	92
Wykres 58. Liczba pracowników – ogółem zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim na przestrzeni lat 2019-2022.	94
Wykres 59. Liczba pracowników socjalnych – zatrudnionych w OPS i PCPR w latach 2019-2022.	94

Wykres 60. Liczba aspirantów pracy socjalnej, pracowników świadczących usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze – ogółem zatrudnionych w OPS w latach 2019-2022.	95
Wykres 61. Pracownicy socjalni w PCPR według poszczególnych stopni – stan na 2022 r.	96
Wykres 62. Pracownicy socjalni w OPS według poszczególnych stopni – stan na 2022 r.	96
Wykres 63. Zatrudnienie w ośrodkach wsparcia wg. poszczególnych typów placówek – stan na 2022 r.	97
Wykres 64. Środki finansowe przeznaczone na zadania własne i zadania zlecone w woj. świętokrzyskim.....	102
Wykres 65. Struktura wydatków w obszarze polityki społecznej w 2022 r.	104
Wykres 66. Struktura wydatków w dziale „851 - Ochrona zdrowia” w 2022 r.	104
Wykres 67. Wydatki w ramach działu „852- Pomoc społeczna” w 2022 r.	105
Wykres 68. Wydatki w dziale „853 - Pozostała działalność w zakresie pomocy społecznej” w 2022 r... ..	107
Wykres 69. Wydatki w ramach działu „854 – Edukacyjna opieka” w 2022 r.	107
Wykres 70. Wydatki w ramach działu „855- Rodzina” w 2022 r.	108

UZASADNIENIE

w sprawie przyjęcia „Oceny Zasobów Pomocy Społecznej Województwa Świętokrzyskiego za rok 2022”.

Zgodnie z art. 16a ust. 1 – ust. 4 w związku z art. 21 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 901) oraz art. 14 ust. 1 pkt 4 i art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2094 z późn. zm.) do zadań samorządu województwa należy sporządzenie oceny zasobów pomocy społecznej na podstawie ocen sporządzonych przez gminy i powiaty z terenu województwa. Samorząd województwa przygotowuje ocenę w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Zasoby obejmują w szczególności informację o infrastrukturze, kadrze, nakładach finansowych na zadania pomocy społecznej bez względu na podmiot je finansujący i realizujący. Ocena obejmuje osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, rodzaje ich problemów oraz ich rozkład ilościowy. Ocena wraz z rekomendacjami jest podstawą do planowania budżetu na rok następny. Zarząd województwa jest zobowiązany przedstawić co roku do dnia 30 czerwca sejmikowi województwa. Dokument winien być przedłożony właściwemu wojewodzie do dnia 31 lipca każdego roku.